

ಮಾನವಿಕ ಕೆಣಾಡಣಕೆ

ಸುವಣಂ ಮಹೋತ್ಸವ ವಣಾದಚರಣೆಯ ಸಂಭ್ರಮ

ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ

ಸಂಪುಟ ೪೮-೪೯

ಪ್ರಸಾರಾಂಗ

ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ
ಮಾನಸಸಂಗೋತ್ತಿ, ಮೈಸೂರು

೨೦೨೦-೨೧

Manavika Karnataka : A Kannada Quarterly of the University of Mysore,
Volume 48-49; Edited by Prof. S. Venkatesha, Prof. Vijayakumari S. Karikal;
Executive Editor : Dr. K.P. Lalitha; Published by the Director, Prasaranga,
Manasagangotri, University of Mysore, Mysore - 570 006; Pages :
 $x+102=112$

© ಹಣ್ಣಗಳನ್ನು ಕಾದಿರಿಸಿದೆ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು
ಕುಲಪತಿಗಳು

ಸಂಪಾದಕರು
ಮೌ. ಎಸ್. ವೆಂಕಟೇಶ
ಮೌ. ವಿಜಯಕುಮಾರಿ ಎಸ್. ಕರಿಕಲ್

ಡಾ. ಕೆ.ಪಿ. ಲಲಿತ
ಗೌರವ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ
ಸಂಪಾದಕರು

ಪ್ರಕಾಶಕರು
ಮೌ. ಎನ್.ಎಂ. ತಳವಾರ
ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಮಾನಸಗಂಗೋತ್ತಿ
ಮೈಸೂರು - ೫೬೦ ೦೦೬

ಮುದ್ರಕರು
ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶತೀಶ್
ನಿರ್ದೇಶಕರು
ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಮುದ್ರಣಾಲಯ
ಮಾನಸಗಂಗೋತ್ತಿ, ಮೈಸೂರು - ೫೬೦ ೦೦೬

ಮುನ್ಮಡಿ

ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕಣಾರಟಕ, ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರಟಕ, ವಿಜ್ಞಾನ ಕಣಾರಟಕ – ಇವೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳು; ಹಾಗೆಯೇ ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವ mySCIENCE ಹಾಗೂ mySOCIETY ಅಧ್ಯವಾಷಿಕ ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪಡಿಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳ ಕೊಡುಗೆ ದೊಡ್ಡದು. ಇಂದಿಗೂ ಸಂಶೋಧನೆ ಹಾಗೂ ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಭಾಷೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೇವು. ಹಾಗಾಗಿ ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬುಂಧಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವವರಿಗೆ ಒಂದು ಅಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಾದಿ ಸುಗಮ; ಏಕೆಂದರೆ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಈ ಭಾಷೆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ದಕ್ಕುತ್ತವೆ. ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲೂ ಒದಗನ್ತತ್ವ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಬುಂಧ ಬರೆಯುವವರಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಅನುಕೂಲಗಳಿಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ವಿಜ್ಞಾನ ಲೇಖಕರು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಇದು ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಮಾನವಿಕಗಳ ಮಾತಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕಣಾರಟಕಕ್ಕೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿದೆ, ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಹೆಚ್. ಎ.ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಂಧ ಮಹನೀಯರು ಕಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಸಿದ ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಯಿದು. ಹೆಚ್.ಸೂರ್ಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೇ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸಾಪೆಸಿಕೊಂಡ ಹೆಗ್ಲಿಕೆ ಈ ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಕಣಾರಟಕದ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಚಿಂತಕರು ಈ ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಯನ್ನು ತೀರ್ಣಿಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಜವಾಬಾದಿ ಹೊತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಕಾಲದ ಕರಿಣವಾದ ಮಾನವದಂಡಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧಾನಗೊಳಿಸದೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಬರಹ ಕಲಿತು ಸಾಗುತ್ತಿರುವ ಯುವ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಶಿಧಿ ಮುನ್ಮಡೆಸುವ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿಗಳ ಸಂಚಾಲಕರು ಹಾಗೂ ಸದಸ್ಯರು ಬಲು ಆಸ್ಥೆಯಿಂದ ಕಾಯೋಣನ್ನುವಿರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಅಂದವಾಗಿ ಇವನ್ನು ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಸಾರಾಂಗದ ನಿರ್ದೇಶಕರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಮುದ್ರಣಾಲಯದ ನಿರ್ದೇಶಕರಿಗೆ ನನ್ನ ಶುಭಕಾಮನೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಹಷ್ಟಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಹೆಚ್. ಜಿ. ಹೇಮಂತ ಕುಮಾರ್
ಕುಲಪತಿ

ಸಂಪಾದಕರ ನುಡಿ

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರಿಕದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಚಿಕೆಯು ಒಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆದವರಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೇ ಹೆಚ್ಚು. ಅಲ್ಲದೆ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಲೇಖನಗಳು ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಹಾಗು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಬರಹಗಳು ಇವಾಗಿವೆ. ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನೆ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿನ ಅನೇಕ ಲೇಖನಗಳು ಇದೇ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುತ್ತವೆ. ಸಂಶೋಧನಾ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧದ ಮೂರ್ಚಭಾವಿ ಸಿದ್ಧತೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಮತ್ತು ಮಹಾಪ್ರಬಂಧದ ರಚನೆಯ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿ ಈ ಲೇಖನಗಳು ರಚನೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವ ಲೇಖನದ ಶಿಫ್ರಕ್ಕೆಯು ಅದು ಒಳಗೊಂಡ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತಿರಬೇಕು. ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನಗಳ ಸ್ವರೂಪವೆಂದರೆ- ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಬಾಗಿ ಸಂಯೋಜಿಸುವುದು. ಯಾವುದೇ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲದಂತೆ ನೇರವಾದ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ವಿಷಯ ಮಂಡಿಸುವುದು. ‘ಮಂಡಿಸು’ ಎನ್ನುವ ಪದವೇ ವಿಷಯ ನಿರೂಪಣೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಲೇಖನಗಳ ರಚನೆಯು ಸಂಶೋಧಕರನ್ನು ಮಹಾಪ್ರಬಂಧದ ಬರವಣಿಗೆ ಸಜ್ಜಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಹೊಡಿರುತ್ತದೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸುವುದು ಆಗತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸಂಶೋಧನಾ ಬರಹಗಳ ಭಾಷೆಗೂ ಸೃಜನಶೀಲ ಬರಹಗಳ ಭಾಷೆಗೂ ಬಹಳ ವ್ಯಾತ್ಯಾಸವಿರುತ್ತದೆ. ಸೃಜನಶೀಲ ಬರಹದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಭಾವಗಳ ಏರಿಣಿತಕ್ಕೆ ತಕ್ಷಂತೆ ಬಾಗುಬಳುಕುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನದ ಭಾಷೆಯು ನೇರ ಸ್ವಷ್ಟ ಹಾಗೂ ಸರಳವಾಗಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯ ಸಂದಿಗ್ಧತೆಗೆ ಎಡಯಾಗದಂತಿರಬೇಕು ಸಂಕೀರ್ಣ ವಾಕ್ಯಗಳ ಬದಲಾಗಿ ಸರಳ ವಾಕ್ಯಗಳಿರಬೇಕು. ಹೇಳುವ ವಿಷಯದ ಬಗೆಗೆ ಖಚಿತವಾದ ನಿಲುವುಗಳಿರಬೇಕು. ಇದೆಲ್ಲದರಿಂದ ಸಂಶೋಧನಾ ಬರಹ ಮೌಲಿಕವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿಯ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಬರವಣಿಗೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಂಶೋಧನೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಲೇಖನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಲೇಖನವು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿ ನಂತರ ಅವುಗಳ ವಿಸ್ತೃತ ನೋಟವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಬರವಣಿಗೆಯ ಮಾದರಿ. ಈ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರೆ ಸಂಶೋಧನಾ ಬರಹಗಳು ಗುಣಾತ್ಮಕವೆನಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಪ್ರಯೋಗ ಮುಂದಿನ ಪ್ರಬಂಧದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನಗಳು ಬಿಟ್ಟು ಬಾಣದಂತೆ ನೇರಲಪ್ಪವನ್ನು ಭೇದಿಸುವ ಗುಣವನ್ನು

ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ಮಹಾಪ್ರಭಂಧದ ಹರಹು ಹಿರಿದಾದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ವಿವರಗಳು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವುದು ವಿಷಯ ಮಣಿಕರಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಲೇಖನಗಳ ಗಾತ್ರ ಒಂದು ಮಿತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಅದು ನೇರ ವಿಷಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡುವ ವಿಧಾನ ಸರಿಯಾದುದು.

ಇಂತಹ ಬರಹಗಳು ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಈ ಸಂಚಿಕೆಯ ಗುಣಾತ್ಮಕತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆ ಇನ್ನುಷ್ಟು ಉತ್ತಮ ಲೇಖನಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ಬರಲಿದೆಯೆಂಬ ಆಶಾಭಾವನೆಯಿದೆ. ಈ ಸಂಚಿಕೆಯ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಶುಭಾಶಯ ಕೋರುತ್ತಾ ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಉತ್ತಮ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಕೊಡಮಾಡುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ.

ಮೌ. ಎಸ್. ಪೆಂಕಟೇಶ
ಮೌ. ವಿಜಯಕುಮಾರಿ ಎಸ್. ಕರಿಕಲ್
ಸಂಪಾದಕರು

ಪ್ರಕಾಶಕರ ನುಡಿ

ಸುವರ್ಣ ಮಹೋತ್ತಮದ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಪ್ರಸಾರಾಂಗದಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವ ಹೆಚ್ಚೆಯ ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇರಿದಂತೆ ಇತಿಹಾಸ, ಮರಾಠತ್ವ, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ, ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನ, ಭಾಷಾಂತರ, ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ, ಶ್ರೀಮಿನಾಲಜಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತ, ಇನ್ನಿತರ ಅನೇಕ ಜ್ಞಾನ ಶಿಸ್ತಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಾದ ತ್ಯಾಗಾಸಿಕ ನಿಯತಕಾಲಿಕ ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ. ಅನೇಕ ಪರಿಣಿತರಿಗೆ ಉದಯೋನ್ಮಬಿ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಉತ್ತಮವಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನವಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹನ್ನೆರಡು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಮಾನವಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಲೇಖಕರು ಇತ್ತು ತೀವ್ರ ಗಮನಹರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಅಮೂಲ್ಯ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಲು ಈ ಮೂಲಕ ವಿನಂತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತು ಈ ಸಂಚಿಕೆಯ ಲೇಖಕರಿಗೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞಮೂರ್ಚಕವಾದ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ ಹಾಗೂ ಗೌರವ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಡಾ. ಕೆ.ಎಲಿಟ್ ಅವರು ವಿಶೇಷ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಸಂಚಿಕೆ ಹೊರತರಲು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ಅವರಿಗೂ ಹೃತ್ಯಾವರ್ಚ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಕುಲಪತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಕುಲಸಚಿವರು ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವು ಸದಾ ಸೃಂಜಿಯವಾದುದ್ದಾಗಿದೆ.

ಸಿರಿಗನ್ನಡಂ ಗೆಲ್ಲಿ, ಸಿರಿಗನ್ನಡಂ ಬಾಳಿ

ಪ್ರೇಮ, ಎನ್.ಎಂ. ತಳವಾರ
ನಿದೇಶಕರು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ

ಪರಿವಿಡಿ

೧. ಆಲ್ಯಾಯನ್ ಸುಂದರಂ ಅವರ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳು	೧೧
- ಡಾ. ಎಸ್.ಡಿ. ಶತಿಕಲಾ	
೨. ನಾಲ್ಕು ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾಲಿಕಾ ತರಬೇತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಬೇಳೆವಚಿದೆ	೨೨
- ಸುನೀಲ್ ಕುಮಾರ್ ಹೆಚ್.ಎಂ.	
೩. ಅನ್ವಯಶ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ : ಒಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ	೩೧
- ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ	
೪. ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಂದವನ ದೃಷ್ಟಿ - ಅಯ್ಯಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯಕಾಲಾನ ಕಾವ್ಯಗಳು	೪೧
- ಉಪಾರಾಣಿ	
೫. ನೊನ್ನಾಲಗೆಯ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರ	೪೮
- ಹೊರೆಯಾಲ ಹೊರೆಸ್ಟ್ರಾಮ್	
೬. ಪ್ರಗತಿಯ ಪ್ರತೀಕ ಕುಮಾರ ವೆಂಕಟ್ಟನವರು	೪೯
- ಡಾ. ದಿವ್ಯ ಕೆ.ಎಲ್.	
೭. ಮಾಧ್ವಮಗರಳು ಸಂಪಾದನುಷಿಯಾರಿರಬೆಂಕೆ ಹೊರತು ಉದ್ಘಾಮನುಷಿಯಾಗಬಾರದು	೫೨
- ಹನುಮಂತಪ ಬಿನ್ಸಿ	
೮. ಭರತೇಶ ವೈಭವದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಸಂಗ್ರಹಗಳು	೫೫
- ಡಾ. ಎನ್.ಆರ್. ಚಂದ್ರೇಗೌಡ	
೯. ಅಬ್ಜ್ಞಾನ್ ಮೇಱನಮನಿ ಅವರ ಕಥಾ ನಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ‘ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯ’	೫೯
- ಡಾ. ಗೋವಿಂದರಾಜು ಎನ್.	
೧೦. ಕರ್ಮಯೋಧಿಯ ಲೋಖಿಕ ಅಲೋಖಿಕ ಕಥನ	೬೨
- ಡಾ. ಎಂ. ದೇವಮೃತ್ಸ್	
೧೧. “ಪ್ರೇ. ಎಲ್. ಒನ್‌ವರಾಸು ಅವರ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಜಿಂತನೆಗಳು”	೬೨
- ಸಾಂಕ್ಷೇಪಿಕ	
೧೨. ಕೆಂದೆಲಿ ಪರಿಸರದ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳು : ನಾಂಸ್ತುತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ	೭೨
- ಮಂಜುನಾಥ್ ಎನ್.	
೧೩. ನಂಜಿಕೆಯ ಬರಹಗಾರರು	೭೭

ಗ. ಆರ್ಥಿಕ ಸುಂದರಂ ಅವರ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳು

ಡಾ. ಎಸ್.ಡಿ. ಶಶಿಕಲಾ

ಆರ್ಥಿಕ ಸುಂದರಂ ಅವರ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವ, ಬರೆಯುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ತೆಲುಗಿನ ಆಧುನಿಕ ಕಾವ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ತೆಲುಗಿನ ಆಧುನಿಕ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅನುವಾದವೂ ಒಂದು ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿ ಓದುಗರಿಗೆ ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹೇ ತೆಲುಗಿನ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಅಂಥ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಅವರ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವುದೆಂದರೆ ಅದು ತೆಲುಗು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಂದೇ ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿಯೂ ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮದೇ ಸ್ವಂತ ಕಾವ್ಯ ರಚನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿ ಆ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾಗೆ ನನಗೆ ಆಯೋಜಕರು ಆರ್ಥಿಕ ಅವರ ದಿಗಂಬರ ಕಾವ್ಯ, ಸೂರಿಲ್ಲಾ, ಅನೀಲ ಆರಾಧನಾ ಕಾವ್ಯ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಲು ಹೇಳಿದ್ದರೂ ಆರ್ಥಿಕ ಅವರ ಒಟ್ಟು ಕಾವ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ನಾನು ಒಳಗೊಡಿಕೊಳ್ಳಿದೇ ಈ ಮೂರು ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ. ಅದು ಅಪೋಣ ಓದಿನ ಅಲ್ಲ ಪ್ರಮಾಣದ ಅಧ್ಯಯನದ ಮಾತುಗಳಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಅವರ ಕಾವ್ಯ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಕುರಿತ ಅವಲೋಕನದೊಂದಿಗೆ ಆಯೋಜಕರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಮೂರು ಕಾವ್ಯ ಕೃತಿಗಳ ವಿಶೇಷಣೆಗೆ ನಾನು ತೋಡಗುತ್ತೇನೆ.

ತೆಲುಗಿನ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಕುರಿತು ನೋಡುವುದಾದರೆ, ಆಧುನಿಕ ತೆಲುಗು ಕಾವ್ಯ ಗುರುಜಾಡ ಅಪ್ಪಾರಾವ್ ಅವರಿಂದ ಇಂದಿರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ ಯವರಿಂದ ಮೊದಲುಗೊಂಡಂತೆ. ಅಪ್ಪಾರಾವ್ ಅವರು ಮುತ್ತಿನ ಸರ ಎನ್ನುವ ಹೊಸ ಭಂಡಸಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಆವಿಷ್ಕರಿಸಿದರು. ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆಗೆ ವಿರೋಧಿ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಖಂಡಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಬಿಡಿಕವನ ಎಂಬ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಇವರು ಬರೆದ ಗೀತೆಗಳು ತೆಲುಗಿನ ನವೋದಯ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿದವು. ತೆಲುಗಿನ ಈ ನವೋದಯ ಕಾವ್ಯ ‘ಭಾವಕಾವ್ಯ’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾರವಾಯಿತು. ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ರಾಯಪ್ಪೇಲು ಸುಭಾರಾವ್, ದೇವುಲಪಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿ, ನಂಡೂರಿ ಸುಭಾರಾವ್ ಮೂಲಕ ಭಾವಗೀತ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ದೊರೆಯಿತು.

ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯವು ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಯ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂಬ ಹೆಸರಿನೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಕಟಿಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಎಂಬ ಕಾವ್ಯನಾಮದಿಂದ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾದ ಶ್ರೀರಂಗಂ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್ ಈ ಪಂಥದ ನೇತಾರಾಗಿ ‘ಮಹಾಪ್ರಸಾಧನ’ ಎಂಬ ಗೀತೆಯನ್ನು, ಮುತ್ತಿತರ ಕವನಗಳನ್ನೂ ಬರೆದರು. (ಇಂಡಿಯಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಲೇಖಕರ ಮೊದಲ ಸಮ್ಮೇಳನ ನಡೆಯಿತು) ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಯವರು ಆ ಕಾಲದ ಕವಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದರು.

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಸಮಾಜವಾದಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಮೂಲಕ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಸ ಆಯಾಮವನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಭಂದಸ್ಸು, ವ್ಯಕರಣಗಳ ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಪಡೆದು ನವೀನ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ವಸ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕರೆ ನೀಡಿದರು.

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಯವರು ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಕಾವ್ಯ ರಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕವಿಗಳು ನವ್ಯಕಾವ್ಯ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು. ಪಟ್ಟಾಭಿ ರಾಮಿಂದ್ರಿ, ನಾರಾಯಣ ಬಾಬು ಮೊದಲಾದವರು ವಚನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದರ ಮೂಲಕ ನವ್ಯತೆಯನ್ನು ಮೃಗಾಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ‘ಫಿಂಡೆಲು ರಾಗಲ ಡಜನ್’ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ‘ನಾನು ಭಾವ ಕವಿ ಅಲ್ಲ’, ‘ಅಹಂಭಾವ ಕವಿ’ ಎಂದದ್ದಲ್ಲಿ “ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಟೆಲಿಸ್ತೋಮಗಳು ಮೃಕ್ಕೊಸ್ತೋಮಗಳು ಇರುತ್ತವೆ” ಎಂದು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ‘ವಚನ ಪದ್ಯಗಳಿಂಬ ದೊಣ್ಣೆಗಳಿಂದ ಪದ್ಯದ ಸೊಂಟ ಮುರಿಯತ್ತೇನೆ’ ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಇಂಳಿರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಯವರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಷೋಳಗಾದ ಅನೇಕ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ದಾಶರಥಿಯವರು ರುದ್ರಮೀಳ, ಅಗ್ನಿಧಾರವನ್ನು ಸೋಮಸುಂದರ್ರ ಅವರು, ವಜಾಯುಧವನ್ನು ಅನಿಸೆಟ್ಟಿಯವರು ಅಗ್ನಮೀಳವನ್ನು ಕುಂದುತ್ತಿರು ಅಂಜನೇಯಲು ತೆಲಂಗಾಣ ಎಂಬ ವಚನ ಪದ್ಯವನ್ನು ಬರೆದರು.

ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಕಾವ್ಯದ ಹಿನ್ನಡೆಯು ದಿಗಂಬರ ಕಾವ್ಯದ ಹಿನ್ನಲೆಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಇಂಳಿಲರಿಂದ ಆಂಧ್ರದ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಲೇಖಕರ ಸಂಘದ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳು ನಿಸ್ತೇಜವಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ‘ಅಭ್ಯಾದಯ’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪತ್ರಿಕೆ ನಿಂತು ಹೋಯಿತು. ಈ ಸಂಘವನ್ನು ಮನಜ್ಞೇಶನಗೊಳಿಸಲು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ವಿಫಲವಾಯಿತು. ಅನೇಕ ಲೇಖಕರು ಚೆಲನೆತ್ತಿರುಂಗ, ಅಕಾರ್ಯವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾರ್ಪಿತ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಬರವಣಿಗೆ ನಿಸ್ತೇಜವಾಯಿತು. ಇದು ದಿಗಂಬರ ಕವಿಗಳ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತ್ತು. ಭಗ್ನಗೊಂಡ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಕನಸುಗಳು, ಹೆಚ್ಚಿತ್ತಿದ್ದ ನಿರುದ್ಯೋಗ, ತಾಂಡವವಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಭ್ರಮಾಜಾರ, ದಾರಿದ್ರ್ಯದ ನರಭೂವಿಕೆಗಳು ತರುಣರಲ್ಲಿ ಅಸಹನೆಯನ್ನು, ಅಶಾಂತಿಯನ್ನು ಉದ್ದೋಧಗೊಳಿಸಿದವು. ನಗ್ನಮುನಿ ದಿಗಂಬರ ಕಾವ್ಯ ಧೋರಣೆಯ ಜೈತನ್ಯಸ್ಥಾತ್ಮಿಕ್ಯಾದರು. ಇಂಥದ್ದೊಂದು ಪ್ರಕ್ರಿಭ್ರಂಶವಾತಾವರಣ ದಿಗಂಬರ ಕಾವ್ಯದ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾದಂತೆ ದಿಗಂಬರ ಕಾವ್ಯದ ಧೈಯೋದ್ದೇಶಗಳ ಮೇಲೆ ಘೋಜರಿಸಿಸಂ ಪ್ರಭಾವವೂ ಪ್ರೇರಣೆಯನೊಂದಿಸಿತು. ಇಂಂರಲ್ಲಿ ಇಟಲಿಯಲ್ಲಿ ಮ್ಯಾರಿನೆಟ್ ಎಂಬ ಲೇಖಕನ ಮುಖಿಂಡಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಘೋಜರಿಸ್ತೇ ಮ್ಯಾನಿಫೆಸ್ಟ್ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಈ ಧೈಯಪತ್ರದ ಹಲವು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ದಿಗಂಬರ ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ ಪ್ರಕಟಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡರು. ಜಿತ್ತುಕರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದ ಘೋಜರಿಸಂ ಅನ್ಯಕಲೆಗಳಿಗೂ ಅಡಿಯಟ್ಟಿತು. “ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿಯಿಡಬೇಕೆಂದೂ ಹಳೆಯ ಕಲಾಕೃತಿಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಧ್ರಂಸಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ” ದಿಗಂಬರ ಕವಿಗಳು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು. ಶಿಧಿಲಗಳಿಂದ ಹೋಸ ಸ್ವಾಷಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದರು.

ದಿಗಂಬರ ಕಾವ್ಯದ ಮೇಲೆ ಡಾಡಾಯಿಸಿಸಂ ಪ್ರಭಾವವೂ ಉಂಟಾಯಿತು. ಇಂಳಿರಲ್ಲಿ ಟ್ರಿಪ್ಲಾಜ್ಯಾರಾ ನೇತ್ಯತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಚಳವಳಿ “ಅರ್ಥರಹಿತವಾದ, ವಿನಾಶಕಾರಿಯಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲೇ ಅರ್ಥಹಾದುಕುವ ಸಿದ್ಧಾಂತ”ವಾಯಿತು. “ಮಾನವಕುಲದ ಮೇಲೆ ಉಗಿಯುತ್ತೇವೆ. ಎಲ್ಲ ತರ್ಕಗಳಿಗೆ ಡಾಡಾ ವಿರೋಧಿ. ನಾಶ ಮಾಡಬೇಕಾದುದು ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಟ್ಟಿದೆ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಗುಡಿಸಿ ಶುಭ್ರ ಮಾಡಬೇಕು” ಎಂದು ಡಾಡಾಯಿಸ್ತು ಹೇಳಿದರು. ಇಂಳಿರಲ್ಲಿ ಡಾಡಾಯಿಸ್ತೇ ಧೈಯಪತ್ರ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಈ ವಿಧಂಸಕಾರಿ ಧೋರಣೆ ಸುಮಾರು ಮೂರುವರ್ಷಗಳ ಕಡಿಮೆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಕಳೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿತು.

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕ - ಸಂಪುಟ ೪೮-೪೯

ದಿಗಂಬರ ಕಾವ್ಯ ಸರಿಯಲಿಸಂನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಹೊರತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇಂಥಿರಲ್ಲಿ ಅಂಡ್ರ ಬ್ರೆಟನ್‌ನ ಮುಖಿಂಡತ್ವದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಲಿಸಂ ಧ್ಯೇಯಪತ್ರ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಪ್ರಾಯ್ಯನ ಮನೋವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಇದರ ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿಯಾಯಿತು. ‘ಸುಪ್ತ ಪ್ರಜ್ಞಯನ್ ಸೃಜನಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾದಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಇವರು ಕೈಗೊಂಡರು. ವ್ಯಂಗ್ಯ, ತೀಕೆ, ಅಪಹಾಸ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಹಳೆಯದನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಜಿತ್ತಕಲೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಸರಿಯಲಿಸಂ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿತು.

ಅಮೇರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಬೀಟ್‌ಕೌ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ದಿಗಂಬರ ಕಾವ್ಯ ಒಳಗಾಯಿತು. ಯಂತ್ರ ನಾಗರಿಕತೆಯಿಂದ ಉಂಟಾದ ಅತ್ಯಾತ್ಮ, ಮಹಾಯುದ್ಧಗಳ ಪರಿಣಾಮವೇ ಬೀಟ್‌ಕೌಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಇಂಥಿರಲ್ಲಿ ಸ್ಯಾನೋಫಾನ್‌ನೊಂದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವೇಚ್ಛೆ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ‘ಮೊಯಟ್ ಸೆಂಟರ್’ನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ತರಹದ ಕವಿಗಳೂ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದರು. ಗಿನ್‌ಬಿಗ್‌ ಕೆವಿ ಓದಿದ ‘ಹೌಲ್’ ಕವಿತೆ ಸಂಚೇಲನವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಅಮೇರಿಕೆಯ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರ ಜೀವನವನ್ನು, ಸುಜ್ಞ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುತ್ತಾ “ಅಮೇರಿಕಾ ನೀನು ಮಾನವಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ಎಂದು ಕೊನೆಗೊಳಿಸುವ ಅಮೇರಿಕಾ! ಎಂದು ನೀನು ನಿನ್ನ ಬಂಜೀಗಳನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವ” ಎಂದ ಬೀಟ್‌ಕೌಗಳಿಗೆ ಚಾಚ್ ಸಂಗೀತ ಎಂದರೆ ಇಷ್ಟ ಸ್ವೇಚ್ಛಾ ಜೀವನ, ಲೈಂಗಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಯಾಂತ್ರಿಕ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಮಾನ, ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಮಾನ, ಸಮಕಾಲೀನ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಸ್ಕೆ-ಇವು ಇವರ ಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿವೆ.

ದಿಗಂಬರ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯೂ ಒದಗಿಬಂದಿತು. ‘ಭಾಯವಾದ್’ ಎಂಬುದು ಹಿಂದಿಯ ರಮ್ಯಕಾವ್ಯ ಧೋರಣೆಯಾಗಿದ್ದ ಅದರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ‘ನಯೀಕವಿತಾ’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನವ್ಯಕಾವ್ಯ ಉದಯಿಸಿತು. ಇದು ಪ್ರಯೋಗಶೀಲತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಧೋರಣಗಳೊಂದಿಗೆ ತಾದಾತ್ಯ್ಯ ಪಡೆದು ಹೊಸ ಹಿಂದೀ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿತು. ನಕೇನ್‌ವಾದದ ಕವಿಗಳು (ನಲಿನ್ ವಿಲೋಚನ್, ಕೇಸರೀ ನಾರಾಯಣ್, ನರೇಶ್) ತಮ್ಮ ಹೆಸರುಗಳ ಮೊದಲ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಕವನ ಸಂಕಲನ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು.

ಬಂಗಾಳದ ಹಸಿವು ತಲೆಮಾರಿನ ಚಳವಳಿಯೂ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಿ ದಿಗಂಬರ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಿತು. ಮಲಯ್‌ರಾಯ್ ಚೌಡರಿ, ದೇವಿರಾಯ್, ಉತ್ತಲ್‌ಕುಮಾರ್ ಬಸು, ವಾಸುದೇವದಾಸ್ ಮುಂತಾದವರು ಈ ಚಳವಳಿಯ ಪ್ರಮುಖರು. ಇಂಡಿರಲ್ಲಿ ಈ ತರುಣರು ಸಾವಿರಾರು ಮುಖಿವಾಡಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಅಂಚೆ ಮೂಲಕ ಅನೇಕ ಲೇಖಿಕರಿಗೆ, ಕಲಾವಿದರಿಗೆ, ಆಡಳಿತಗಾರರಿಗೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಜರಿಗೆ ಕಳಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಮುಖಿವಾಡ ಕಳಚಿ ಸ್ವೇಚ್ಛಮುಖಿ ತೋರಿಸಬೇಕೆಂದು ಇವರು ಸೂಚಿಸಿದರು. ಇಂಡಿರಲ್ಲಿ ಇವರು ಅಶ್ವೀಲಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರೆಂಬ ಆಪಾದನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಅವರನ್ನು ಸೆರೆಮನೆಗೆ ಹಾಕಲಾಯಿತು. “ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಶ್ವೀಲದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೇ ಹೊರತು ಸಕಾರರಕ್ಕಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಈ ಕವಿಗಳು ವಾದಿಸಿದರು.

ಮಹಾಯುದ್ಧಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಅಶಾಂತಿ, ಭವಿಷ್ಯತ್ತನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಯುವಕರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತಿದ್ದ ಅಶಾಂತಿ, ಕ್ಷೇತ್ರ ರಾಜಕೀಯದಿಂದ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತಿದ್ದ ಹಾನಿ, ಸಾಹಿತಿಗಳ ಸ್ತಬ್ಧತೆ, ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ - ಇಂಥದೊಂದು ಸಂದರ್ಭ ದಿಗಂಬರ ಕಾವ್ಯದ ಹಟ್ಟಿಗೆ ವೇದಿಕೆಯಾಯಿತು. ಇಂಡಿರ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ

మానవిక కొన్సాటిక సంయుక్త సంజిక - సంమట 4ల-4ల్

రూపుగోళ్ళవ మోదలు తేలుగురు మద్రాసన్న సంశ్లేషియ కేంద్రవన్నాగి మాడికోండిద్దరు. అనంతర అదన్న తమిళరిగె బిట్టుకోడబేంకాయితు. హైదరాబాద్ తెలంగాణద ముఖ్యకేంద్రవాదరూ తేలుగురు పరశియరాగి బాటువ స్థతి ఇత్తు. ఆంధ్ర నిమాణిద నంతర జివెనక్కాగి అనేక కుటుంబగళు హైదరాబాదిగె వలసె బందవు. సాహిత్యద బగ్గె లుత్తాహ చిమ్మెతోడగితు. ప్రగతితీఱ కవి కుందుతీ ఆంజనేయులు హైదరాబాదినల్లి ‘ప్రైవెంట్స్’ స్థాటిసి ఆధునిక తేలుగు కావ్వద వ్యాప్తిగే శ్రమిసిదరు. వచన పద్మగళు కావ్వద బగ్గె మత్తు సమాజద బగ్గె జనరల్లి తిళివలికేయన్న మూడిసువల్లి సఫలవాగిల్ల ఎంబ కారణక్కాగి దిగంబర కవిగళు అభ్యరద మాగ్రవన్న ఆరిసికోండరు. సావిర వషట్కగళ ఇతిహాసవిద్య తేలుగు సాహిత్యవన్న తిరస్కరిసి స్తుభతేయన్న హోగలాడిసలు పణతోట్టరు. ముద్రిసువల్లి, బిడుగడేగోళిసువల్లి, హోస హేసరుగళింద ఓదుగరిగె పరిజయిసికోళ్ళవల్లి ‘షాక్ ట్రైట్స్మెంట్స్’ మాదరియన్ననుసరిసిదరు.

‘దిగంబర కవిగళు’ ఎంబ హేసరినల్లి ఆరు జన తరుణ కవిగళు ఆంధ్రద రాజధాని హైదరాబాదినల్లి ఐఐ మే లరందు కవన సంకలనవోందన్న ప్రకటిసిదరు. మానసిక దిగంబరత్వద పరికల్పనేయన్న హోందిద ఇవరు ‘ఆత్మస్మాత్మిక్యింద బదుకువుదన్న గురియాగిట్టుకోండవరు. ఆర్థియస్ హేళువంతే “ఉసిరామువ ప్రతియోబ్భ వ్యక్తియోందిగి తాదాత్మ పజేదు వ్యక్తియ అస్తిత్వద పరిరక్షణగాగి సమాజదల్లిరువ అసంతోషవన్న, అతృత్వియన్న అక్షరగళల్లి వ్యక్తికెరిసలు హోరటవరే దిగంబర కవిగళు.”

దిగంబర కావ్వద ప్రకటణేయే ఒందు ఆమావస్య ప్రయోగవాగిదే. ఆరు జన దిగంబర కవిగళు తవ్వు న్యేజ హేసరుగళిగె బదలాగి ఏభిన్యవాద హేసరుగళన్న కావ్వనావుద రీతియల్లిట్టుకోండు కావ్వ ప్రకటణేగె ముందాదరు. కవిగళ హేసరినల్లి ఒందు హోస ప్రయోగ నడేయితు. ఎం.ఎబ్. కే.శవరావ్ అవరు ‘నగ్గముని’ హేసరినల్లి ఒద్దం భాస్కరరెడ్డియవరు ‘జిరండరాజు’ ఎందు, యాదవరెడ్డియవరు ‘నిబిలేశ్వర్ర’ ఎందు, కమ్మితేట్టి వెంకటేశ్వరరావ్ ‘మహా స్ఫ్పూ’ ఎందు, ఏరరాఘవచాయలు ‘జ్ఞాలాముఖి’ ఎందు మనమోహన సహాయ్ ‘బ్యేరవయ్య’ ఎందు కావ్వ ప్రయోగక్కే ముందాదరు. కావ్వ బిడుగడెయ సమయవన్న కురితు ‘నగ్గ నామ సంవత్సర ఆశా మతు’పినల్లి తమ్మ కావ్వవన్న ప్రకటిసుత్తిరువుదాగి ఫోణిసిదరు.

కావ్వ బిడుగడె మాడువ వ్యక్తి మత్తు స్థలక్కే సంబంధిసిదంతేయా హోస ప్రయోగవన్న మాడిదరు. హైదరాబాదిన అబిడ్స్ వృత్తిదల్లి నాంపల్లి పాండు ఎంబ రిక్షు తుళియువ దలితనింద దిగంబర కావ్వవన్న బిడుగడె మాడిసలాయితు. “అరమనేగళల్లి, అకాడమిగళల్లి భోగవస్తువాగి, కాల్స్టైప ఏషయవాగి చిద్దిరువ కావ్వవన్న ముక్కేగోళిసి రస్తేగీ ఎళేదు తందిరువుదాగి దిగంబర కవిగళు ఫోణిసిదరు.” నడురాత్మియల్లి నడుబీదియల్లి ఒచ్చ అతి సామాన్య వ్యక్తి ఒందు కవన సంకలనవన్న బిడుగడె మాడిద్ద ఆధునిక తేలుగు కావ్వదల్లి ఒందు హోస ప్రయోగవన్న హోస సంచలనవన్నంటు మాడితు.

మానవిక కణాటక సంయుక్త సంచిక - సంపుట 4ల-4౯

దిగంబర కవిగళు తమ్మ కావ్యద లద్దేశవన్న స్పష్టపడిసిదరు : “భయదింద త్తరిసి, దాస్తజ్ఞచోళగాగి దుభరవాద సమాజచెంబ కోళజెగుండియల్లి బిద్దిరువ జనసమాహక్కే హోసరకువన్న ఇంజెక్కు మాడుపుదు.” జనర అవిధై, అజ్ఞాన, అతక్తతేగళ ఆధారదింద దేశవన్న లంట మాడలు పళగిద రాజకారణిగళు మత్త సమాజద వివిధ శోషకవగ్గదవరు ప్రజెగళ మేలే హేరుత్తిరువ కుష్ట వ్యవస్థయెన్ను ఏరోధిసి హాకిద కేకెగళన్న ధైయివాగి స్ప్రైయివాగి మంగళల్లి హిడిడిజలు యక్కిసలాగిదే ఎందు దిగంబర కవిగళు హేళిశోండరు. “ఒళ్ళయదక్కగి; మనుష్ణనల్లిరువ కెండదంతహ నిజవాద మనుష్ణవిగాగి, కపటవిల్లదే కిరునగే బీరుత్తిరువ సమాజక్కగి హగలిరుళు ఆరద అగ్నియల్లి నఁజెద ఆత్మగళు సురిస్త్తిరువ కావ్యవిదు” ఎందు హేళిశోండరు. మనుష్ణ తన్న ముఖివాడగళన్న కళజి సహజవాగి బదుకబేంబ ఆశయ ఇల్లియదు. “సాంప్రదాయిక మౌల్యగళు, మిథ్యాజారగళు, సంస్కృత సమాసగళు, శ్రూగార సన్మహేతగళు ముంతాదవన్న కసద తొట్టగే ఎసెయువ సాహిత్య బేసు. జీవనదల్లి ప్రమాణికతెయ్యు, సరళతెయ్యు, అనుభవగళ అభివృక్తియ్యు తిళియపడిసువ సాహిత్య” బేంబుదు దిగంబర కవిగళ ఆశయ.

కన్నడ సాహిత్య సంచభదల్లి ఆర్థియస్ సుందరం దిగంబర కవియాగి కాణిసికోండిరువ బగే ఏతిష్టవాగిదే. ఆర్థియస్ అవరు తమ్మ స్వేచ్ఛితరాద కే. నారాయణస్వామియవరోందిగే సేరి తెలుగిన దిగంబర కావ్యవన్న రెల్లిరల్లి కన్నడక్క అనువాదిసిదరు. ఈ సంచభదల్లి తెలుగిన దిగంబర కవిగళ నఁజెయ్యు హలవు బగెయల్లి అనుకరిసిదరు. ఆర్థియస్ ‘రక్కాస్’ ఎంబ కావ్యనామదల్లి, కే. నారాయణస్వామియవరు ‘యుగాంతర’ ఎంబ కావ్య నామదల్లి అనువాదిసిదరు. రెల్లి జనవరి శింరందు సంజే సరియాగి గాంధీజే హత్య నఁజెద వేళిగే కన్నడ దిగంబర కావ్యవన్న బెంగళారు, మ్యసూరు మత్త గులబగాంగళల్లి ఏకశాలదల్లి బిడుగడే మాడలాయితు. బెంగళారిన రవీంద్ర కలాక్షేత్రద ప్రక్కదల్లిద్ద కోళజి ప్రదేశదల్లి అతి సామాన్య మహిళీయింద ఆర్థియస్ బిడుగడే మాడిసిదరే, మ్యసూరినల్లి దేవనూరు మహాదేవ హోటిల్ క్లీనర్ టి.ఎ.ఎ. చంద్రతేఖిర్ అవరింద, గులబగాంగళల్లి మ్యూ. బలరామ గుప్తా హోటిల్ సప్లైయర్ గోవిందు అవరింద బిడుగడే మాడిసిదరు. “దిగంబర కావ్య” ఓదిదర నిమ్మ దేహదల్లి అఱువణువినల్లి శింసారి నెత్తరు ఉచ్చతదే. నిమ్మ కణ్ణగళింద నెత్తరే కణ్ణీరాగి ఉక్కి ఉరియుత్తదే. సమాజదల్లి ఈగ నఁజెయుత్తిరువ కురవాద కళ్ళ నాటకక్కే తేరే ఎళ్ళయువంతె నిమ్మన్న ప్రేరిసుత్తదే” ఎందు ఆహాన పత్రికెయల్లి అచ్చ హాకిసలాగిత్త. ఆర్థియస్ అవర ఇంథదోందు ప్రయోగ కనాటకదాఢంత పర-విరోధద నఁడువెయూ హోస సంజెలనవన్నంటు మాడితు. దిగంబర కావ్యదిందాగి ఆర్థియస్ అవరు జి.ఎ.ఎ. శివరుద్రష్ట, లాంకిణియారాయణభట్ట, హంప నాగరాజయ్య, నిసార్ అహమద్, చంద్రతేఖిర పాటిల, సి. వీరరాణ్ణ, సిద్ధలింగయ్య దేవనూరు మహాదేవ... మోదలాద కవి మత్త విధ్వత్త జనరు సంపక్క ఎళ్ళనువంతాయితు.

తెలుగు దిగంబర కావ్యద కన్నడ అనువాదద కేలవు ప్రయోగగళన్న ఇల్లి గమనిసబముదు: నగ్గమునియ ‘సుఖరోగి’ కవితే

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾಂಟಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಜನವಿರೋಧಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ದೇಷ, ನರಸತ್ತ ಜನರ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರೋಶ, ಶಾಂತಿ ಮಂತ್ರ ಪರಿಸುವವರ ಬಗ್ಗೆ ಅಸಹನೆ ಇಲ್ಲಿ ಹರಿತವಾಗಿ ಮೂಡಿದೆ.

“ಡಿಯರ್ ಸ್ಟ್ರಾಂಡ್ಲರ್

ನಾಲ್ಕು ಗೋಡೆಗಳ ನಡುವೆ ಒಳ್ಳೆತನ ಹೊತ್ತಿಟ್ಟು
ಕಣ್ಣೀರನ್ನ ಗುಲಾಬಿಗಳಿಗೆ ಗೋಬ್ಬರವಾಗಿ ಬಳಸಿ
ಹಷ್ಟನೆ ಹಸುಗೂಸುತನ ಬೆಂಟನೆ ಯೋವನ
ದುರಂತ ನಾಯಕನಂತೆ
ಮೇಲೆತ್ತುದ ಪರದೆಯಂತೆ ಪಕಪಕ ನಗುತ್ತಿರುವ
ನಿನ್ನ ಕಂಡರೆ ಕನಿಕರ”

“ಬುದ್ಧಿ, ನೀನೂ ನಿನ್ನ ಕ್ಷಮೆಯೂ ಬೇಕಿಲ್ಲ
ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಬೋಧಿಯ ಕೆಳಗೆ ಶಾಲು”
ಅಂದ್ರಾಪ್ರದೇಶದ ಗೇಲ
“ಅಖಿಂಡಾಂದ್ರಾದೇಶ ಅಜಾಣಾಂಧ
ಸೌಭಾಗ್ಯ ಸೀಮೆ”

“.....

ಅರಳುವ ಮುಂಚಾನೆಗಳನ್ನು
ಶತ ಶತಮಾನಗಳ ಬಂಜಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು
ಎಲ್ಲಾದರೂ ಎಂತಾದರೂ ಹೇಗಾದರೂ
ಕಾರದಲ್ಲಿ ಹೊರಳಾಡಿಸಿದ ಒನಕೆಗಳಿಂದ
ಹಾಡುಹಗೆಲೇ
ಸಂಭೋಗಿಸಬೇಕೆನಿಸುತ್ತು”

ಅತ್ಯಂತ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಕಾಲುವ ಆರ್.ವಿ.ಎಸ್ ಇಂಥ Rationalist ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಗೆ ಒಲವು ತೋರಿದ್ದು, ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯಿಸುವ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿದ್ದ ವಿಶೇಷ.

ನಿಖಿಲೇಶ್ವರ್ : ಎಂಜಲೆಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿ ಕಸದ ತೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ, ಎಸೆಯಲ್ಲಟ್ಟ ನಿಖಿಲೇಶ್ವರ್ ಹೃದರಾಬಾದಿನ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಓದಿದವರು. ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದೆಲ್ಲವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಂದು ಹೊಸ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ನಿಖಿಲೇಶ್ವರ್ ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

“ನನ್ನಯ ನರೇಂದ್ರನ ತಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ

ಮಲಗಿರಲಿ

ಎಚ್ಚರಿಸಬೇಡ

ಕುತ್ತಿಗೆ ಕಿವುಟಿ ಸೆಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ”

ಜ್ಞಾಲಾಮುಖಿ : ‘ಮತ’ದ ನಾಶದ ಆಶಯ ಈ ಕವಿತೆಯದು.

“ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ನಿದ್ದೆ ಮಾತ್ರಗಳು

ಮುಣ್ಣಕ್ಕೇತ್ತಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ ಹಂಡಿ ಲಂಟಿ ಮುಡಿಮುಗಳು

ಮಾನವಿಕ ಕರ್ತೃತ್ವ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಮಾನವಿಕ ಮಹಾ ಮಹಾ ನೈವೇದ್ಯಗಳು
ಭಾರತ ಮಾತೆಯನ್ನು ಶಾಶ್ವತ ರೋಗಿಯನ್ನಾಗಿಸಿವೆ”

ಜರ್ಬಂಡರಾಜು : ‘ವಂದೇಮಾತರಂ’ ಸರ್ಕಾರದ ನಿರ್ವೇಧಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಯಿತು. ಮಾತೃಭೂಮಿಯ ಸಮಕಾಲೀನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿಜಂಬಿಸಲಾಗಿದೆ.

“ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಜಾರಿನಲ್ಲಿ ಅಂಗಾಂಗಗಳನ್ನು ಒತ್ತೆ ಇಟ್ಟ
ಅಂದ ನಿನ್ನದು
ಸಿರಿವಂತರ ತಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಮೈ ಮರೆತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಿರುವ
ಯೋವನ ನಿನ್ನದು.”

ಹೀಗೆ ದಿಗಂಬರ ಕಾವ್ಯದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಗಡಸುತ್ತನ, ವ್ಯಂಗ್ಯ, ಟಿಕೆ, ಹರಿತ ಇರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಆರ್ಥಿಯಸ್ ಅವರ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗ ಅರಂಭವಾದದ್ದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ. ಇಂಡಿಯರ ಆಧುನಿಕ ವೇಮನ ಶತಕದ ಮೂಲಕ ‘ಆಟವೆಲದಿ’ ಭಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ರಚನೆ ಮಾಡಿದರು. ಅದು ಶ್ರಿಪದಿಯಂತೆ ಅಂಶ ಭಂದಸ್ಸಿನ ಪ್ರಾಚೀನ ತೆಲುಗು ಪದ್ದ. ವೇಮನ ಬಜಾರಿದ ‘ವಿಶ್ವದಾಭಿರಾಮ ವಿನುರ ವೇಮ’ ಎಂಬ ಅಂಕಿತನಾಮದಿಂದಲೇ ಆರ್ಥಿಯಸ್ ಬರೆದರು. ಅನುಕರಣೆಯ ನೇಲೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

“ಎದೆಯು ಬಿರಿಯುವಂತೆ ಗೋಳಾಡುವವನೊಬ್ಬ
ಬಿದ್ದು ಬಿದ್ದು ನಗುವ ಹೆಚ್ಚನೊಬ್ಬ
ಮೌನವಾಗಿರುವುದು ಮಾರ್ಯಾ ಜಗವು ಮಾತ್ರ
ವಿಶ್ವದಾಭಿರಾಮ ಕೇಳು ವೇಮ !”

ಇಂಥ ನೂರುಪದ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಕಾವ್ಯಕ್ಷಣಿಗೆ ಆರ್ಥಿಯಸ್ ತೊಡಗಿದರು.

‘ದೇಶಿಕಾವ್ಯ’ವು ಇಂಡ್ಲ-ಇರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸ್ವರ್ವರ್ಥಗಾಗಿ ಬರೆದದ್ದು. ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಬಹುಮಾನದ ಪ್ರಕಟಣೆ ಬಂದಾಗ ಬರೆದದ್ದು ‘ದೇಶಿ ಕಾವ್ಯ’. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತದ್ದು. ೨೦೦೦ರೂಗಳ ಬಹುಮಾನವೂ ಲಭ್ಯವಾಯಿತು. ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸದುಪಯೋಗ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಆರ್ಥಿಯಸ್ ಕಾವ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ರಚನೆ ಎರಡರಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಪ್ರೇ.ಎಸ್. ಗುಂಡಪ್ಪ ಅವರ ‘ಧ್ಯಾವಬಾಲ’ ಹೆಸರಿನ ಕಿರುನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಾಗತಾಳದ ಕೀರ್ತನೆಗಳಿಂದ್ದವು. ಇಂಡ್ಲಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದಿಂದ ತೆಲುಗಿಗೆ ‘ಬಾಲಧ್ಯಾವ’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿ ಕಿರುಹೊತ್ತಿಗೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಭಿನಯಕ್ಕೆ ಅನುವಾಗುವ ನಾಟಕ. ಆರ್ಥಿಯಸ್ ಅವರೇ ಬರೆದು ಸೇರಿಸಿದ ಹಾಡುಗಳು ಇದರಲ್ಲಿವೆ. ರಂಗಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಅನುವಾಗುವ ಹಾಡುಗಳ ಪ್ರಯೋಗ ಇದರಲ್ಲಿದ್ದ ವ್ಯಾಕರಣ, ಭಂದಸ್ಸು ಬಲ್ಲ ಆರ್ಥಿಯಸ್ಗೆ ಇದು ಕಷ್ಟವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ನಾಟಕದ ಹಾಡುಗಳ ಈ ಪ್ರಯೋಗ ‘ಖೋಗಾನಂದ’ ದಂಥ ಬೀದಿನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಪ್ರಾಚೀನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರಂತರ ಪರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆರ್ಥಿಯಸ್ ಅವರಿಗೆ ಕಾವ್ಯದ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದ ಬದಲಾವಣೆ ಸಾಧ್ಯ ಎನಿಸಿದ್ದ ದಿಗಂಬರ ಕಾವ್ಯದ ಓದು ಮತ್ತು ಆ ಕವಿಗಳ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ. ಹಾ.ಮಾ.ನಾಯಕರು ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭದಲ್ಲಿ ‘ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಲ್ಲಾಪ’ ಅಂಕಣ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ದಿಗಂಬರ ಕಾವ್ಯ ಕುರಿತು “ಕಾವ್ಯ ದಿಗಂಬರವಾಗಿಯೇನೋ ಇದೆ, ಆದರೆ ಕಾವ್ಯವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ” ಎಂದು ಬರೆದರು. ಆರ್ಥಿಯಸ್ ಅದಕ್ಕೆ ಹೀಗೆ

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದರು; (ಕೆಲಸ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ) “ದಿಗಂಬರ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಓದಲು ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ ನೇರವಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಮಾಜಪರ ಕಾವ್ಯದ ಅರ್ಥಗ್ರಹಿಕೆಗೆ ಬೇರೆ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.” ಕಾವ್ಯ ಮೌದಲು, ಮೀಮಾಂಸೆ ಅನಂತರದ್ದು. ಮಾನದಂಡಗಳು ಆಮೇಲಿನದ್ದು ಎಂಬ ಆರ್ಥಿಯಸ್ ಗ್ರಹಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿಲುವು ಮಹತ್ವಮೂರ್ಖವಾದದ್ದು.

೧೯೬೫ರ ಆಲಿಜಿಪ್ಪೆಲು ಆಶೇ ಮುತ್ತಾಲು’ ಎಂಬ ತೆಲುಗು ಕೃತಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಹೀಗೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹಗಳು ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಿವೆ. ೩೨ ಹಾಡುಗಳ ಈ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಟಿ.ವಿ. ಸುಭೂರಾವ್ ಮತ್ತು ಜಿ. ಅಶ್ವತ್ಥನಾರಾಯಣ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಆರ್ಥಿಯಸ್ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆ : ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಸಂಕಲನಗಳು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜೀರ್ಣಂಪ ಮತ್ತು ರಾಗೋ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಸಂಕಲನಗಳು. ಅವುಗಳಿಗೆ ಬರೆದ ವಿಷಯಗ್ರಂಥಿ ಪಿರಿತಿಕೆಗಳು.

ಆರ್ಥಿಯಸ್ ಅವರ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರೇರಣೆ – ಹೀಗೆ ಒದಗಿದ್ದನ್ನು ನೋಡುವಾಗ ಆರ್ಥಿಯಸ್ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒದಗಿ ಬಂದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸದ್ಭಾಷಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದು ಮನವರಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಆರ್ಥಿಯಸ್ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಹಲವು ಕವನಗಳ ಅನುವಾದ ಮಾಡುವುದರೊಂದಿಗೆ ಕುವೆಂಪು ಎದುರೇ ಆ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಓದಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೬೫ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಶಿಲ ಭಾರತ ತೆಲುಗು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ‘ಬಾ ಘಾಲ್ಯಾ ರವಿ ದರುಶನಕೆ’ ಕವನದ ತೆಲುಗು ಅನುವಾದದ ವಾಚನ ಮಾಡಿದಾಗ ಸಂತೋಷಿಸಿದ್ದನ್ನು ಆರ್ಥಿಯಸ್ ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅನುವಾದದ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ-ತೆಲುಗು ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸೇತುವಾಗಿ ಆರ್ಥಿಯಸ್ ದುಡಿದರು.

ಆರ್ಥಿಯಸ್ ನಿರಂತರ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗಶೀಲರು. ೧೯೬೫ : ಆರ್ಥಿಯಸ್ ಅವರೇ ಹೇಳುವಂತೆ “ದಿಗಂಬರ ಕಾವ್ಯದಂತೆಯೇ ಹೊಸ ಮಾರ್ಗವೋಂದನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಬೇಕೆಂಬ” ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಸುಭೂತಿಗ್ರಂಥ, ಅನಂತ ಮೂರಂಗ ಸೇರಿ ‘ಪ್ರಜಾಕವಿತೆ’ ಕವನ ಸಂಕಲನ ತರುವ ಪ್ರಯುತ್ತವನ್ನು ೧೯೬೫ರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಅದು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಇದೆ.

ಈ ಬಗ್ಗೆ ಪಟ್ಟಭಿರಾಮರೆಡ್ಡಿ ಹೀಗೆ ಬರೆದರು.

“ಪ್ರಜಿಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರಜಿಗಳ ಚೆಂಬಲಿಗರಾಗಿ
ಪ್ರಜಿಗಳೊಂದಿಗೆ ದನಿಗೂಡಿಸಿ
ಹೇಳುವುದೇ ಪ್ರಜಾರಾಜ್ಯ
.....

ಕಾಲಕ್ಕೇಪಕ್ಕಾಗಿ ಬರೆದದ್ದಲ್ಲ ಇದು
ಈ ಪದ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ
ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಕದನ ರಂಗಕ್ಕಿಳಿದು
ಹೋರಾಡಲು ಹರಿದುಂಬಿಸುವ
ಈ ಮುಸ್ತಕಕ್ಕೆ
ಇದೇ ನನ್ನ ಸಾಗತ”

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾಟಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಡೆಮಾಕ್ರೆಟಿಕ್ ಆದ, ಸೆಕ್ಯುಲರಿಸಂ ನೆಲೆಯ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಧಿಯಾಗಿ ತೊಡಗಿದ್ದ ಅವರ ವ್ಯೇಚಾರಿಕ ಅಭಿವೃತ್ತಿಯ ದೋಷತೆಕವೆನ್ನಬಹುದು.

ರಂಗಾಳಿರಲ್ಲಿ ‘ನಿದ್ರಾಪುಷ್ಟಂ’ ಹೆಸರಿನ ಕಾವ್ಯವನ್ನು, ರಂಗಾಳಿರಲ್ಲಿ ‘ಸುಂದರ ಪ್ರಭವ’ ಎಂಬ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ರಚನೆಯಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಅರ್ಧಿಯಾಗಿ ಅವರ ಬದುಕಿನ ಮಥುರವಾದ ನೆನಪುಗಳು ಅವರ ಕವನ ಸಂಕಲನದ ಶೀಫಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ವರ್ಣ ವರ್ತುಲದಲ್ಲಿರುವ ೩೦ ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು. ಪ್ರಭವ ನಾಮ ಸಂವಶ್ವರ. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಅವರು ರಂಗಾಳಿರ ತಮ್ಮ ಮೊದಲ ಕವನ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಪ್ರಭವ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಭವ ನಾಮ ಸಂವಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಅದೇ ವರ್ಣ ಶ್ರೀಷೇಂದ್ರ ಶರ್ಮಾಹುಟ್ಟಿದರು. ರಂಗಾಳಿ ಪ್ರಭವ ನಾಮ ಸಂವಶ್ವರವಾದುದರಿಂದ ಕವನ ಸಂಕಲನಕ್ಕೆ ‘ಸುಂದರ ಪ್ರಭವ’ ಎಂದು ಹೆಸರು ನೀಡಿದರು.

ರಂಗಾಳಿರಲ್ಲಿ ರಾಜ ಮಹೇಂದ್ರಿಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ‘ಹೋಸ್ತಾವಾಣಿ’ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ‘ಪ್ರಾಸದಾಟ’ದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಚುಟುಪು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅರ್ಧಿಯಾಗಿ ಅವರ ಮತ್ತೊಂದು ಬಗೆಯ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗವಿದು.

ರಂಗಾಳಿರಲ್ಲಿ ನದಿನಗರಂ ಎಂಬ ತೆಲುಗು ಕವನ ಸಂಗ್ರಹ ಹೊರತಂದರು. ರಾಜ ಮಹೇಂದ್ರಿಯ ಜೀವಂತ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ದೋಷತೆಕವಾಗಿ ಕಾವ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಕಲನ ಅಭಿವೃತ್ತಿ ಪಡೆಯಿತು.

‘ರಾಜ ಮಹೇಂದ್ರಿ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರ ನಗರ
ನವ್ಯತೆಯನ್ನು ಆದರಿಸುವುದು
ಅಲ್ಲಿಯ ಸಂಪ್ರದಾಯ
ಹಿಂದೆ ಸರಿಯುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಾ
ಮುಂದೆ ಹೋಗುವುದೊಂದು ಚಮತ್ವಾರ
ಗೋದಾವರಿ ಗೋದಾವರಿಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿದು
ಹರಿಯುತ್ತಿರುವುದೊಂದು ಸಂಕೇತ
ನೆಲ, ಜಲಗಳ ಗಡಿದಾಟಿದ ಕಾವ್ಯದ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಇಲ್ಲಿದೆ.
“ಸುಂದರ ಗೋಪಾಲರಾಪುಗಳ ಸ್ವೇಹದಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲವೇ
ಕಾವೇರಿಗೂ ಗೋದಾವರಿಗೂ ನಡುವಿರುವ
ದೂರ ಹತ್ತಿರವಾದುದು !”

“ಕಾವೇರಿಯಿಂದ ಗೋದಾವರಿವರಮಿವರ್ ನಾಡದಾ ಕನ್ನಡದೊಳ್ಳಾ” ಎಂಬ ಮಾರ್ಗಕಾರನ ಉಕ್ತ ಪ್ರೇರಣೆ ಈ ಕವನದ ಹಿಂದಿದೆ.

ಕನ್ನಡದ ‘ಮಲೆಯ ಮಾದೇಶ್ವರ’ ಮತ್ತು ‘ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿ’ ಕಾವ್ಯಗಳಂತೆ ಇದ್ದ ಪ್ರಪಂಚದ ಯಾವುದೇ ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದ... ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಸುದೀರ್ಘವಾಗಿ ಹಾಡಬಹುದಾದ ಕಾವ್ಯ ‘ಪಲನಾಡಿನ ಏರರ ಜರಿತ್ತೆ’ ಮತ್ತು ‘ಕಾಟಮ ರಾಜನ ಕಥೆ’. ಇದರಲ್ಲಿ ತೆಲುಗಿನ ಕಾಟಮ ರಾಜನ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಗಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾದಂಬರಿಯಂತೆ ೨೦೦೦ದಲ್ಲಿ ಬರೆದರು. ಇದನ್ನು ಹಂಪಿಯ ಕನ್ನಡ ವಿ.ವಿ. ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.

ಒಳನೇ ಶತಮಾನದ ವಲ್ಲಭರಾಯನ ‘ಕ್ರೀಡಾಭಿರಾಮ’ ಎಂಬ ಪದ್ಯರೂಪದ ರೂಪಕವನ್ನು ೨೦೦೦ದಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇತಿಹಾಸ-ಜಾನಪದವನ್ನು ಮೇಳ್ಣಿಸಿದ ಕೃತಿ. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯಿಸುವ ಕೆಲಸ ಇಂಥ ಅನುವಾದದಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಮಾನವಿಕ ಕರ್ತೃತ್ವಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕ - ಸಂಪುಟ ೪೮-೪೯

ಮೂಲ ತೆಲುಗಿನ ಪಠಾಭಿಯವರ ಇಂಡಿಂಗ್ 'ಪಿದೇಲು ರಾಗಲು ಡಜನ್‌ನ್ನು ಇಂಡಿರಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಯಸ್ ಅನುವಾದಿಸಿದರು. "ಹಾಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡದಿರುವ ತೆಲುಗು ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಈ 'ಅಕಾವ್' ಮಾದರಿಯ ಪಠಾಭಿಯ ಗದ್ಯಪದ್ಯಗಳು ಇವತ್ತಿಗೂ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಸಾಹಸವಾಗಿ" ಉಳಿಯಿತು. "ಇಂಡಿಂಗ್‌ಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಕಾವ್ಯಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಒಂದು ಸಂಕಲನ ಬಾಂಬಿನಂತಿರುತ್ತಿತ್ತು." "ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಗದ್ಯಪದ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಆಕರ್ಷಕವಾದ ಸಂವೇದನೆ ಪಠಾಭಿಯ ಕೆವನಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ."

"ಸ್ವಂತದ ಭೂಮನಿರಸನದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಿಂತ ಓದುಗರ ಭೂಮೆಗಳನ್ನು ಲೇವಡಿ ಮಾಡುವುದು ಪಠಾಭಿ ಕಾವ್ಯದ ಉದ್ದೇಶ" ಎಂದು ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯದ ಹೊಸತನವಿದ್ದು ಇದಕ್ಕೆ ಒಲಿದ ಆರ್ಥಿಯಸ್ ಮನೋಧರ್ಮ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು. "... ಭಂದಸ್ಸುಗಳ ಜಂಡಶಾಸನದ ಕಾಲವೂ ಇನ್ನಿಲ್ಲ. ಕವಿ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯ ರಾಗಾಲಾಪನೆ ಯಾವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದರೆ ಅದೇ ಗೀತೆಯ ಆಕಾರವನ್ನು ನಿಣಾಯಿಸಬೇಕು. ಲಯಗ್ರಾಹಿಯಲ್ಲಿ ವಸಂತ ವರ್ಣನೆ, ಮಹಾಸ್ವರೀಯಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಿತೆ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದವು. ನವ್ಯಕವಿಗೆ ಅನುಕರಣೆ ಅಸಹ್ಯ. ಹೊಸ ಶಕ್ತಿಗಳು ಹೊಸ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಿಸಬೇಕು. ಇವೆಲ್ಲಾ ನವ್ಯಕವಿಗಳ ದಂಗೆ."

"ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃ, ಕರ್ಮ, ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಅನುಭಂಧವನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತಾರಲ್ಲವೇ? ಇವುಗಳಿಗೆ ನವ್ಯಕವಿ ಡ್ಯೂರ್ನೋ ಹೊಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ"

"ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಾದ್ಯವಾದ ಪಿಟೀಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ನವ್ಯ ಕಾವ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿದ ಹಿರಿಮೆ ಪಠಾಭಿ ಅವರದು."

ಇಂಥ ನವ್ಯ ಕಾವ್ಯದ ಅನುವಾದದ ಹಿಂದೆ ಇರುವ ಆರ್ಥಿಯಸ್ ಅವರ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಹೆಚ್ಚೆಗಳು. ಹೊಸ ಬರವಣಿಗೆ ತುಡಿಯುವ ಮನಸ್ಸು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇದ್ದವು.

ಇಲ್ಲಂರ ಶೇಷೇಂದ್ರ ಶರ್ಮ 'ಗೌರಿಲ್ಲಾ' ವಚನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಚೀನ ಗದ್ಯಕಾವ್ಯಗಳಂತೆ ಪ್ರಾರಾಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೂ ಗದ್ಯದ ರೀತಿಯೇ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. 'ಗೌರಿಲ್ಲಾ' ಕೃತಿ ಮನುಷ್ಯನ ವಿಕಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಂತವಾದ ಗೌರಿಲ್ಲಾವನ್ನು ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರತಿಮೆಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕಾವ್ಯ. ಗೌರಿಲ್ಲಾ means "ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ನಿದಿಸುತ್ತಿರುವ ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿ". ಅದನ್ನು ಚೈತನ್ಯಗೌರಿಸುವುದು ಕವಿಯ ಪರಮೋದ್ದೇಶ.

"ಗೌರಿಲ್ಲಾ ಕರ್ಮಯೋಗಿ. ಗೌರಿಲ್ಲಾ ನಿದಿಸಿದರೆ ಹೊಲಗಳು ನಿದಿಸುತ್ತವೆ. ಗೌರಿಲ್ಲಾ ನಿದಿಸಿದರೆ ಹೊಗೆ ಕೊಳಗೆಗಳು ಬರಿದಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿರುವ ಗೌರಿಲ್ಲಾ ನಿದಿಸಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನೂ ಕಲ್ಲು ಒಂದೇ. ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿ ವಿಜ್ಞಂಭಿಸುವುದಾದರೆ, ಗೌರಿಲ್ಲಾದ ದಿವ್ಯ ಮಂಗಳಮೂರ್ತಿಯ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುವುದು"

ನಿದಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಗೌರಿಲ್ಲಾವನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಗೊಳಿಸಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಕವಿಗೆ ಯಾಕೆ ಉಂಟಾಯಿತು? ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಸಮಾಜದ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

"ನನ್ನ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಣವೂ ಹೇಳುತ್ತದೆ ಬದುಕಿರುವವನಿಗಿಂತ ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ, ಬದುಕಿನಿಂದ ಏನೆಂದು." ಶೇಷೇಂದ್ರಶರ್ಮ ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಗೌರಿಲ್ಲಾ ಚೈತನ್ಯದ ಕಾರಣದಿಂದ "ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳ ಮೇಲೆ ಓಡಾಡುವ ಗಾಳಿಯಾಗಿದ್ದ

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕ - ಸಂಪುಟ ೪೮-೪೯

ನಾನು ಅಡವಿಗಳಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗುವ ಭಯಂಕರ ಬಿರುಗಾಳಿಯಾದೆ ನಿಮಗಾಗಿ” ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ‘ಪವಿತ್ರ ಹಿಂಸೆ’ concept ಇದರ ಹಿಂದಿದೆ. “ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಗೊರಿಲ್ಲಾ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಶೇಷೇಂದ್ರು ‘ಪವಿತ್ರ ಹಿಂಸೆ’ ಎಂದು ಹೇಸರಿಟ್ಟಿರು.

ಕವಿಯ ಕರೆ ಆಶಯ : “ಹೋಸ ತಲೆಮಾರಿನ ಮಕ್ಕಳೇ, ತಾರುಣ್ಯದ ಪತಾಕೆಗಳೇ, ಕಟ್ಟೆಣಾ ಬನ್ನಿ ಕಾಲದ ತೀರಗಳ ಮೇಲೆ ಗೊಂಬೆ ಮನೆಗಳನ್ನು” ಎಂಬುದಾಗಿದೆ.

ಆರ್ಥಿಯಸ್ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಂತರಿಕ್ಷ : ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣ ಅವರ ಸ್ನೇಹ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ೨೦೦೦ದಲ್ಲಿ ‘ಅಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಅಂತರಿಕ್ಷ’ ಎಂದು ಅನುವಾದಿಸಿದರು. ‘ಅಣುಲಿಪಿ’ ಎಂಬ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

“.....

ಅಣುಗಳೇ ಎಲ್ಲೆಗಳು
ಅಣುಗಳೇ ಅಕ್ಷರಗಳು
ವಿಶ್ವವೇ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರ ಕಾವ್ಯ
ಅಣುಲಿಪಿ ಕೂಡಿಸಿದ
ಪ್ರಳಯ ಪ್ರಣಾಯ ಸೃಜಣದಲ್ಲಿ
ಅಣುಕ್ಷಣ
ಅದಿರಾಮಾಣವ ವಿಭೂತಿ !”

ಆರ್ಥಿಯಸ್ ವಿಜ್ಞಾನದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾದ ಕಾರ್ಯ ಈ ಆಸಕ್ತಿ, ಮುಂದೆ ಅಭಾವಂ ಕೋವ್ಲೋ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊ ಕಲಿತು ಪವಾಡ ಬಯಲು ಮಾಡುವ ಮಟ್ಟಕೆ ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಆರ್ಥಿಯಸ್ ಅವರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಚಿಂತನೆ ಅವರು ಕೈಗೊಂಡ ಅನುವಾದದ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಅವರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿದೆ.

ವಲಸೆ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಗಾನ ಎಂಬ ತೆಲುಗು ಪ್ರಯೋಗ ೨೦೦೨ರ ಕನ್ನಡದ ‘ಅನೀಲ ಆರಾಧನಾ’ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದ್ದೇ ಆದ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗವಿದು.

‘ಅನಂತಗಾನ’ ಎಂಬ ಆಶಯದಿಂದ ಏಳುಜನ ಸೇರಿ ಸಂಯುಕ್ತವಾಗಿ ಬರೆದ ಕಾವ್ಯ ಕವಿಗಳ ಮೊದಲ ಅಕ್ಷರಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ‘ಅನೀಲ ಆರಾಧನಾ’ ಎಂದು ಹೇಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ತೆಲುಗಿನ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಂದು ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿ ಮಟ್ಟಿಕೊಂಡದ್ದು ಈ ಕಾವ್ಯ ಕೃತಿ. ಈ ಶೀರ್ಷಕ ಜೀವಿತ : ವಿಶಾಲ ನೀಲಗಗನ ಮತ್ತು ಆಳವಾದ ನೀಲ ಜಲಧಿಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯೋಮಪಥ ಅನೀಲ, ಸ್ವಿಷ್ಟ ಕಾವ್ಯಪ್ರೇಮಿಗಳ ತಂಡ ಇಂಥ ಅನೀಲ ಆರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ಅನಂತಗಾನ ಮಾಡುವುದು ಅರ್ಥಮಾಣ ಎಂಬ ನಿಲುವು ಈ ಕಾವ್ಯದ ಹಿಂದಿದೆ. ಕವಿ ಇಲ್ಲವಾಗಬೇಕು. ಕಾವ್ಯವೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗದ ನೆಲೆ ಈ ಸಂಕಲನದ ಹಿಂದಿದೆ.

‘All alone in the sky’ ಎಂಬ ಹೇಸರಿನ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕವನಗಳ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಆರ್ಥಿಯಸ್ ೨೦೦೨ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಆರ್ಥಿಯಸ್ ಅವರು ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಕೆಲವು ಕವನಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾದ ಡಾ. ವಿ.ವಿ.ಬಿ. ರಾಮರಾವ್ ತರುವಾಗೆ ಮಾಡಿ ‘ವಾಯಿಸೆಸ್ ಆಫ್ ತೆಲುಗು ಮೊಯಣ್ಟಿ’ ಎಂಬ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದರು. ಅನಂತರ ಆರ್ಥಿಯಸ್ ಅವರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ನಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿದರು. ಅನಂತರ ಅದು

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಕವನ ಸಂಕಲನವಾಗಿ ರೂಪಗೊಂಡಿತು. ತೆಲುಗು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ English ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಾವ್ಯ ರಚಿಸಿದ ಆರ್ಥಿಯಸ್ ಅವರ ಈ ಕೃತಿ ಕಾವ್ಯಕೃಷಿ ಮಾತ್ರವಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿಯೂ ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ. ‘ದ್ವಾರ್ಘಲೋಕ’ದಲ್ಲಿನ ಅನುವಾದ ಶಿಬಿರಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾಡಿದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕವನಗಳ ಅನುವಾದ English ನಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ ರಚನಲು ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿತು. ಪರಿಣಾಮ ‘All alone in the sky’ ಹುಟ್ಟಿತು. ಆರ್ಥಿಯಸ್ ಅವರ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕವನಗಳ ರಚನೆಗೆ ಕನಾರ್ಟಿಕದ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಉತ್ತೇಜನಕಾರಿಯಾಗಿ ಒದಗಿ ಬಂದದ್ದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು.

ಮಾಲಗ್ರಿತ್ಯಿಯವರ ‘ಶ್ರೀ ಚಾಂಡಾಲ ಸ್ವಾರ್ಥೋಹಣಂ’ ವಿಂಡಕಾವ್ಯವನ್ನು ತೆಲುಗಿಗೆ ೧೦೦೪ರಲ್ಲಿ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದರು. ಹಳಗನ್ನಡ ರಚನೆಯ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಅನುವಾದಿಸುವಾಗ ಎರಡು ಬಗೆಯ ಆಯ್ದುಗಳಿತ್ತು. ಥಂದೋಬಧ್ ಪದ್ಯ ಗ್ರಂಥಸ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕು ಅಥವಾ ಥಂದೋರಹಿತ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕು ಎಂಬುದು ಆದರೆ ಹಳಗನ್ನಡ ಶೈಲಿಯ ವಿಂಡ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಯಸ್ ಬರೆದರು.

‘ಅಭಿಜಾತ’ ಕಾವ್ಯದ (Classic literature) ಅನುವಾದದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಯಸ್ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ೨೦೧೧ ರಿಂದ ಲಿ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಅಮೇರಿಕಾದ ಪೆನ್ಸಿಲ್ವೇನಿಯಾ ವಿ.ವಿ.ಯ ಸಂದರ್ಶಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾದರು. ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ‘ಉದಯಾದಿತ್ಯ ಅಲಂಕಾರ’, ‘ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ’ ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥದೊಂದಿಗೆ ಗದ್ಯಕಾವ್ಯ ‘ವಡ್ಡರಾಧನೆಯನ್ನು ರನ್ನನ ಗದಾಯುದ್ಧವನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ಗೇ ಅನುವಾದಿಸಿ ಇದೀಗ ಹರಿಹರನ ರಗಳಿಗಳನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಆರ್ಥಿಯಸ್ ಅವರ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಹರಹನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಇಲ್ಲಿಯದು. ಕನ್ನಡ-ತೆಲುಗು-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಯಭಾರಿಯಾಗಿ ಅವರು ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡರು. ಆ ಮೂಲಕ ಜಾಗತಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಮನಗಾಣಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ಈಗಲೂ ಐರ ಇಳಿ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಉತ್ತಾಪ ಕುಂಠಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ನಿರಂತರ ಕಾವ್ಯನ್ನೇಪಣಕಾರರಾಗಿಯೇ ಆರ್ಥಿಯಸ್ ನನಗೆ ಕಾಣಬರುತ್ತಾರೆ.

❖❖❖

೭. ನಾಲ್ಕು ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾಲಿಕಾ ತರಬೇತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಬೆಳವಣಿಗೆ

ಸುನೀಲ್ ಪಮಾರ್ ಹೆಚ್.ಎಂ.

ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ೧೯ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕರಣದ ನಾಂದಿಯ ಫಲವಾಗಿ ಯುರೋಫಿಯನ್‌ನರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಹಾಗೂ ಒಡೆಯರ ಮತ್ತು ದಿವಾನರ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ಆಧುನಿಕ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಸಾಧಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಗೃಹ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಕ್ಷೇತ್ರಿಕೆ, ಕೆಲವು ಆಧುನಿಕ ರೂಪ ಪಡೆದವು. ಬೃಹತ್ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು. ಈ ಕೈಗಾರಿಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯೆಲ್ಲಾ ಮೊರಕವಾಗಿ ಸಂಸ್ಥಾನದ ವ್ಯಾಪಾರ ವಾಣಿಜ್ಯ, ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಕೃಷಿ ಮುಂತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮೌಲ್ಯಾಹಿಸಿದವು. ಯಾವುದೇ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದರೆ ಕಚ್ಚುವಸ್ತುಗಳು, ಬಂಡವಾಳ, ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು ಹಾಗೂ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಾಮಾಗ್ರಿಗಳು, ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ, ವ್ಯಾಪಾರ ಸೌಲಭ್ಯ ಮತ್ತು ನೈಮ್ಯಾತ್ಮೆಯಿಂದ್ಲ್ಯಾ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಈ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಮೂರ್ಕೆಯೆಂದನೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವು ಮಹತ್ವ ಪಡೆದಿದೆ. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಡಳಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅನುಕೂಲಕರ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ, ಇಲ್ಲಿನ ದಿವಾನರ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯ ಕಾರಣ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮೌಲ್ಯಾಹಿಸಲ್ಪಟಿತು. ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದ್ದ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವು ಸಹ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿತು.^೧

೧೯ನೇ ಶತಮಾನದ ಮೂರಾಂಧರದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನ ನಾಲ್ಕು ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ದಾಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಮಾದರಿ ಸಂಸ್ಥಾನವಾಗಿ ರೂಪಗೊಂಡಿತ್ತು. ಇವರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕರಣ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದ ಸೌಕರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ತರಬೇತಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿತ್ತು.

ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರಿಗೆ ಇಲಿಗಿರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಕಾರ ಹಸ್ತಾಂತರಗೊಂಡ ಮೇಲೆ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಸಿ.ವಿ. ರಂಗಚಾಲುರವರು ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದರು. “ಭಾರತದ ಹಿಂದಿನ ಯೋಜನೆಗಳು ಕೃಷಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದವು. ಅವು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಸಮಾನ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಆಡಳಿತದ ನಿಯಮಗಳು ವಿವಿಧ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಸಾಫಲನೆಗೆ ನಾಡಿನ ಅಗತ್ಯಗಳ ಮೂರ್ಕೆಕೆಗೆ ಸಮಾನ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗುವುದು.”^೨

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕ - ಸಂಪುಟ ೪೮-೪೯

ಕೈಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತಾವು ಎಷ್ಟು ಹಿಂದುಳಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಾಗ ಜನರಿಗೆ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮಹತ್ವ ತಿಳಿದು ಮೈಸೂರಿನ ದಿವಾನರು ಆರ್ಥಿಕ ಮುನ್ದುಡೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾದರು. ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮೂಲಭೂತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದದ್ದು ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುವುದು. ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ನೈಮಣ್ಯತೆಯಿಲ್ಲ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು ಒಂದು ದೇಶದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಅಗತ್ಯತೆಯ ಪ್ರತ್ಯೇಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.^೩

ಹತ್ತನೇ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ ಆಳ್ಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಯಿತು. ಇವರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇದು ಕೈಗಾರಿಕಾ ತರಬೇತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಶಾಲೆಗಳು ಸಾಫ್ಟ್‌ವೆನೆಯಾದವು. ೧೮೮೨ ಫೆಬ್ರವರಿಯಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೈಗಾರಿಕ ತರಬೇತಿ ಶಾಲೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮರಗೆಲಸ, ಕಟ್ಟಣದ ಕೆಲಸಗಳು, ಕಲ್ಲುಪುಟ್ಟಿಕರ ಕೆಲಸ, ಮಡಿಕೆ ತಯಾರಿಕೆ, ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ಕೈರೇಶೀಂ ಚಿತ್ರಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾದಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿಯವರು, ಮಹಿಳೆಯರು, ಸ್ಥಳೀಯ ಕೈಸ್ತರು ಮತ್ತು ಯುರೋಪಿಯನ್‌ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.^೪

೧೮೮೮-೧೯೦೧ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಲೆಲ್ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆವಲ ೬ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಶಾಲೆಗಳು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದವು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವ ೧,೧೦,೦೦೦ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇಂತಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ವೆಚ್ಚುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವಾರ್ಷಿಕ ೧೯೬೬ರ ರೂ.೫೫೫೫ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ನಿಗದಿಯಾಗಿದ್ದ ರೂ. ೨,೫೫೫ ಮಾತ್ರ.^೫

ಮೈಸೂರಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಂದ ಉತ್ತಮಪಡಿಸಲು ದಿವಾನ್ ಆನಂದರಾಜ್ ಅವರು ಕೈಗೊಂಡ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಮೀಕ್ಷೆಯೂ ಒಂದು. ಇದು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಬುನಾದಿಯಾಗಿತ್ತಂಬುದು ಆಗಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.^೬ ಶಿಕ್ಷಣವು ಹೆಚ್ಚು ಸಾಹಿತ್ಯಕವಾದ ಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವ ನೀಡಿತ್ತೇ ಹೊರತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಹಾಗೂ ವ್ಯೇಚಣಾನಿಕವಾದ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಮಹತ್ವ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಬದುಕಿನ ಹೊರಾಟದಲ್ಲಿ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೆಡಾಗುವಂತಾಯಿತು. ಮೈಸೂರಿನ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ. ಮುಂದುವರಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೊಡನೆ ಸ್ವಧಿಸಲಾರದಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ಹಾಗಾಗಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನವೋಂದರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಅವರು ಮನಗಂಡಿದ್ದರು.^೭

೧೯೧೧ರ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಜನತೆಯ ಸರ್ವತೋಮಾಮಿ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮೈಸೂರು ಆರ್ಥಿಕ ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಂಡಳಿಯು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲು ಆಸಕ್ತಿತೋರಿತು. ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಜನವರಿ ೧೯೧೨ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಭಾರಿಗೆ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಇಲಾಖೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಇಲಾಖೆ ಶಿಾಸಗಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಿತು ಹಾಗೂ ಗೃಹಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡಲು ಗಮನಹರಿಸಿತು. ಈ ಇಲಾಖೆ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ರೇಷ್ಟೆ, ಕೈಮಗ್ಗ ಮತ್ತು ಇತರ ಗೃಹ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಶ್ರಮಿಸಿತು.^೮

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕ - ಸಂಪುಟ ೪೮-೪೯

ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶೇಷಜ್ಞರಿಯನವರು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಕೃಗಾರಿಕೆಗಳು ಸಾಫ್ತಪನೆಯಾಗಲು ಕಾರಣಕರ್ತರು. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಕ್ಷೇಮ ಸಾಧನೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾದ ಮೂರು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಂದರೆ ಶಿಕ್ಷಣ, ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಕೃಗಾರಿಕೆ. ವಿಶೇಷಜ್ಞರಿಯನವರು ಒಂದು ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷನವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಈ ಮೂರು ವಿಭಾಗದ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚಿಲ್ಲುವ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸಲು ಕಾರಣರಾದರು. ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷನದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆತವಾದ ಕೃಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಸಂಘರ್ಷಾಂಗಿಣಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ರೂಪಿಸಲು ಸಹ ಸಹಾಯಕವಾಯಿತು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಗಾರಿಕಾ ತರಬೇತಿ ಶಿಕ್ಷಣವೂ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿತ್ತು.

ರೆಗಿಂರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಮೂಲಭೂತ ಮತ್ತು ಪ್ರೋಫೆಸರ್ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸ್ವಿಷ್ಟ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ‘ಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ’ ಮತ್ತು ಒಂದು ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಮೆಡಿಕಲ್ ಇಂಜಿನೀಯರಿಂಗ್ ಶಾಲೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸಾಫ್ತಪಿಸಿದ್ದ ಪ್ರಮುಖವಾದದ್ದು. ಸಂಸಾಫನದಲ್ಲಿದ್ದ ಇಂಜಿನೀಯರಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಕೃಗಾರಿಕಾ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ವಿಲೇನಗೊಳಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ‘ಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ’ ಎಂದು ಹೆಸರಿಡಲಾಯಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಐದು ವಿಭಾಗಗಳಿದ್ದವು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಇಂಜಿನೀಯರಿಂಗ್ ವಿಭಾಗ, ಕೃಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಕರಕುಶಲ ವಿಭಾಗ, ಲಲಿತಕಲಾ ವಿಭಾಗ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕಲಾ ವಿಭಾಗ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗಾರ ವಿಭಾಗಗಳು. ಸರ್ಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಾಫ್ತಪನೆಯಿಂದ ಯುವಜನತೆಯನ್ನು ಅವರ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸ್ವತಃ ಹಣಗಳಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು.^{೧೦}

ಮೊದಲನೆ ಪ್ರಪಂಚ ಮಹಾಯುದ್ಧ ಮುಗಿದ ನಂತರ, ಭಾರತ ಕೃಗಾರಿಕಾ ಆಯೋಗ ಕೃಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿತು. ರೆಗಿಂರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಕೃಗಾರಿಕಾ ಇಲಾಖೆಯ ಆಡಳಿತವು ಯುರೋಪ್ ಮತ್ತು ಅಮೆರಿಕಾಗಳಿಗೆ ಕೃಗಾರಿಕಾ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದ್ದ ಮೈಸೂರು ನಾಗರಿಕ ಸೇವೆಯ ಸದಸ್ಯ ಪಿ.ಜಿ. ಡಿಸೋಜರವರನ್ನು ನೇಮಿಸಿತು. ಅದರಂತೆ ಕೃಗಾರಿಕಾ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಸೋಮು ಕಾಶಾನೆ, ಕೇಂದ್ರೀಯ ಕೃಗಾರಿಕಾ ಕಾರ್ಯಗಾರ, ಶೋಷ ಕೃಗಾರಿಕೆ, ನೇಯ್ಯ ಕಾಶಾನೆ ಮತ್ತು ಕಲೆ ಮತ್ತು ಕರಕುಶಲ ವಿಭಾಗಗಳು ಸೇರಿದವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತಲುಪಿದವು. ಮತ್ತೆ ಭಾಗಶಃ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ಭಾಗಶಃ ವಾಣಿಜ್ಯಕ್ಕೆ ಮೇಂಸಲಾಗಿದ್ದವು. ರೆಗಿಂರಲ್ಲಿ ಇಲಾಖೆಯ ಮನಃ ನವೀಕರಣಗೊಂಡು ಮತ್ತು ಕೃಗಾರಿಕಾ ತರಬೇತಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಪಡೆಯಿತು.^{೧೧}

ಕೃಗಾರಿಕಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯಂತ್ರಣಗಳು ನೈಜವಾಗಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದ್ದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಜನರಲ್ ಬಳಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೃಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ನಿರ್ದೇಶಕರ ಅಧೀಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕೃಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ನೈಜವಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಕಾರ್ಯಗಾರಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ತಿಳಿದು ರೆಗ್ರಿಸ್ಟ್ ಜಾರಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ನಡಾವಳಿಗಳ ಸಂಪರ್ಕದೊಡನೆ ಚಲಿಸುವಂತೆ ಆದೇಶಿಸಲಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಇದ್ದ ಕೃಗಾರಿಕಾ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕೃಗಾರಿಕಾ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಇಲಾಖೆಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿದ್ದವು ಇದೂ ಮುಂದೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಹಾಗೂ

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕ - ಸಂಪುಟ ೪೮-೪೯

ರಜಾದಿನಗಳಲ್ಲಿನ ಶಾಲೆಗಳೊಡನೆ ಸೂಕ್ತ ಸಹಕಾರ, ಶಿಕ್ಷಿತ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಸಹ ಪರಿಗಣಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ನಿರ್ದೇಶಕರ ಅಧಿನದವರೆಗೂ ಬೆಳೆಯಿತು.

ಕೈಗಾರಿಕಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಹ ರೂಪಿಸಲಾಯಿತು ಇಂಟರ್‌ಲೀ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಶಾಲೆಗಳ ಪತ್ರಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಹ ನಿರ್ದೇಶಿಸಲಾಯಿತು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ನೊಂದಣಿ, ಹಾಜರಾತಿ, ಪತ್ರಕ್ರಮ, ತರಗತಿ ವೇಳ, ಪರೀಕ್ಷೆ ವಿಧಾನ, ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಇಂಟರ್‌ಲೀ ಇಲಾಖೆ ಪತ್ರಕ್ರಮವನ್ನು ಪರಿಶುರಿಸಿ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದೊಂದಿಗೆ ಉತ್ಸನ್ನಗಳ ತಯಾರಿಕಾ ತರಬೇತಿಯೊಂದಿಗೆ ಉತ್ಸನ್ನಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯು ಸಹ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಈ ತರಬೇತಿ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ರೇಖಾ ಚಿತ್ರವನ್ನೂ ರಚು ಪಡಿಸಿ ಉಳಿದವುಗಳಿಗೆ ತರಗತಿಯ ಸಮಯವನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಯಿತು. ಇಂಟರ್‌ಲೀ ಕೈಗಾರಿಕಾ ತರಬೇತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ ನೀಡುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಯಿತು.

ಇಂಟರ್‌ಲೀ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಜವಳನೇಯ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನೂ ರೂಪಿಸಿ ಉಳಿದ ಉ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಶಾಲೆಗಳು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮತ್ತು ವಾರ್ಷಿಕ ಇಲಾಖೆಯ ನಿಯಂತ್ರಣಾದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಉ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಉ ತಾಲೂಕು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಶಾಲೆಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ಉ ಖಾಸಗಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಒಂ ಗೃಹ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಶಾಲೆಗಳು ಸಹ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ದೇಶಿಗೆ ಪಡೆದು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ತರಬೇತಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಕರ್ತವ್ಯ ಕೆಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವಧಿ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾರ್ಯಗಾರಗಳನ್ನು ಸಹ ಏರ್ವಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ೨೦೦ ರಿಂದ ೩೦೦, ಕಾರ್ಯಗಾರದಲ್ಲಿ ೫೦ ರಿಂದ ೧೦೦ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಗಳು ರೇಖಾಚಿತ್ರ, ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಶ್ರೀಗಂಧ ಕೆತ್ತನೆ, ಮರಗೆತ್ತನೆ, ಬೊಂಬಿ ತಯಾರಿಕೆ, ಬುಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಪೀಠೋಪಕರಣಗಳ ತಯಾರಿಕೆ, ಲೋಹ ಕಾರ್ಯಗಳು, ಕುಶಲಕಲೆ, ಲಲಿತಕಲೆ, ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ತರಬೇತಿ ಮುಂತಾದ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸಕಾರಿನೇಯ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಇಂಟರ್‌ಲೀ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಇಂಟರ್‌ಲೀ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ಮೇಲಿನ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲದೆ ಉ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಶಾಲೆಗಳು ಹಾಸನ, ಕಡೂರು, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ಸಾಫ್ಟ್‌ಪನೆಯಾಗಿದ್ದವು. ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ಉ ತಾಲೂಕು ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಶಾಲೆಗಳಿಂದ ಚನ್ನಪಟ್ಟಣದ ಬೊಂಬಿತಯಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಮರಕೆತ್ತನೆ ಕೆಲಸ ದೊಡ್ಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಗುಡಿಬಂಡೆಯಲ್ಲಿ ನೇಯ್ಯ ಕೈಗಾರಿಕೆ, ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗಂಧ ಮರಗೆತ್ತನೆ ತರಬೇತಿ ಶಾಲೆಗಳಿಂದು. ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ಉ ಖಾಸಗಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ತರಬೇತಿ ಶಾಲೆಗಳು ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ವಂತಿಗೆ ಪಡೆದು ಕೆಲವು ಜಿಲ್ಲಾಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ತಾಲೂಕು ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಫ್ಟ್‌ಪನೆಯಾಗಿದ್ದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ತುಮಕೂರು, ಹೊಲಾರ, ಹೊಳೆನರಸೀಪುರ, ಮೇಲುಕೋಟಿ, ಸಿದ್ದಘಟ್ಟ, ಸೊನಲೆಯಲ್ಲಿ ವೆಸ್ಲಿಯನ್ ಮಿಷನ್ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಎಸ್.ಎಲ್.ಎನ್. ಕೈಗಾರಿಕಾ ಶಾಲೆಗಳು ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದವು.^{೧೨}

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಮೃಸಾರು ರಾಜ್ಯದ ಕೈಗಾರಿಕರಣದ ಸಮರ್ಪಾಲನ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವ ತಾಂತ್ರಿಕ ತಜ್ಞರು ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯಪುಳ್ಳ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಸ್ವೀಕ್ಷಿಸಲು ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡುವುದು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದು, ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಇಂಜಿನಿಯರ್ ವೇಳೆಗೆ ಏಳಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಶಾಲೆಗಳು ಕಾರ್ಯವಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ತರಬೇತಿ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ವೇಳೆಗೆ ಅದರ ಹೊತ್ತ ಒಂದು ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಮೀರಿತ್ತು. ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹೊರರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಲು ಸರ್ಕಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿತ್ತು. ಇಂಗ್ಲಿ-ಅಂಗ್ಲ ಇಲಾಖೆ ಈ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ ನೀಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಇಲಿಂಗ್ಲಿ-ಇಂಗ್ಲಿ ವೇಳೆಗೆ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಸರಾಸರಿ ೨೦೦ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇದರ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆದಿದ್ದರು.^{೧೫} ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆದವರು ರಾಜ್ಯದ ಹೊರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತಿ ಪಡೆದಿದ್ದ ಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೂತ್-ತಾಂತ್ರಿಕೆ, ಅನ್ನಯಿಕ ರಾಸಾಯನಿಕಶಾಸ್ತ್ರ, ಜವಳಿ, ಲಲಿತಕಲೆಗಳು, ಮುದ್ರಣ, ಗಾಜು ತಯಾರಿಕೆ, ರಾಸಾಯನಿಕ ಹಾಗೂ ಜಿಷ್ಣಧಿಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಕೆತ್ತನೆ, ಬೊಂಬತಯಾರಿಕೆ, ಬಣ್ಣ ಹಾಕುವುದು, ನೆಲಹಾಸು ತಯಾರಿಕೆ, ಪಾದರಕ್ಷೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.^{೧೬}

ಮೃಸಾರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೊಂಡ ಕೈಗಾರಿಕಾ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.^{೧೭}

ಕೈಗಾರಿಕಾ ಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು

ವರ್ಷ	ಶಾಲೆಗಳು	ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು
೧೯೭೨	೦೫	–
೧೯೭೯–೧೯೮೦	೦೬	೩೩೨
೧೯೮೧–೮೨	೨೧	೧೨೨೦
೧೯೮೨–೮೩	೨೨	೧೧೯೮
೧೯೮೦–೮೧	೨೨	೧೧೮೧
೧೯೮೨–೮೩	೧೬	೧೨೦೦
೧೯೮೩–೮೪	೧೮	೧೪೧೧
೧೯೮೪–೮೫	೧೨	೧೪೧೧
೧೯೮೦–೮೧	೨೪	೧೧೮೨
೧೯೮೨–೮೩	೨೪	೧೧೮೨

ಕೈಗಾರಿಕಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಗೃಹಕೈಗಾರಿಕಾ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದು ಬೆಂಗಳೂರು, ಮೃಸಾರು ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೆಳಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ

ಮಾನವಿಕ ಕರ್ತೃತ್ವ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪಟ ೪೮–೪೯

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹದಿಸಬಹುದಾದ ಸರಹಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಕರಹುಶಲ, ಬಟ್ಟೆಹೊಲಿಗೆ, ನೇಯ್ಯ, ಬೊಂಬೆತಯಾರಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯದ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ೧೯೫೧–೫೨ರಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ತರಗತಿಗಳಿಂದ ಲೋಕ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತರಬೇತಿ ಪಡೆದರು. ಇದಲ್ಲದೆ ಇಲಾಖೆಯ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಭೋಧನೆಯನ್ನು ನೀಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ೧೯೫೧–೫೨ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಭೋಧನೆಗೆ ಲ೦ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕಾರ್ಯಾರಂಭಿಸಿದವು. ಈ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಭೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಮರಕತ್ತನೆ, ಬಟ್ಟೆಹೊಲಿಗೆ, ನೇಯ್ಯ, ಕಬ್ಜಿಣಿದ ಕೆಲಸ, ಬೊಂಬೆ ತಯಾರಿಕೆ, ಚಮೋರ್ತ್ವನ್ನು ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳಿಧ್ವನಿ. ಈ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಭೋಧನೆ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಿಕ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಗದಿತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.^{೧೯}

ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರ ವಿರಾಮ ಕಾಲದ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿತು. ಒಮ್ಮೆ ದಿವಾನ ಮಿಜಾರ್ ಇಸ್ಕಾಯಿಲ್‌ರವರು “ಯುವಕರು ಅವರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣಗಳಾದ ಪ್ರಾಧಿಕಿಕ, ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ನಂತರ ನೇರವಾಗಿ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಸಮನಾಂತರವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಮತ್ತು ವಿರಾಮಕಾಲದ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಬೇಕು” ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಇದು ಉದ್ಯೋಗ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿದಿದ್ದರು ಪ್ರಸ್ತುತ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮಸ್ಯೆಯ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ವಿರಾಮ ಕಾಲದ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದು ಉದ್ಯೋಗ ಪಡೆಯುವಂತಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಯೋಜಿಸಿದ್ದರು. ವಿರಾಮಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಲು ಕೈಗಾರಿಕಾ ತರಬೇತಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಸರ್ಕಾರಿ ನೇಯ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಲೀಂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ವಿರಾಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿತು. ಇದಲ್ಲದೆ ಕಾಲಾನಂತರ ಇತರ ಕೈಗಾರಿಕಾ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕೂಡ ವಿರಾಮ ಕಾಲದ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವು.^{೨೦}

ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ೧೯೫೨ರ ನಂತರ ಕೈಗಾರಿಕಾ ತರಬೇತಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೂ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರಿಗೂ ಸಾಫ್ತೀಸಲಾಯಿತು. ನಾಲ್ಕು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗಾಗಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸಾಫ್ತೀಸಲಾಯಿತು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ೧. ಡಿಪ್ರೆಸರ್ಡ್ ಕ್ಲಾಸ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಸ್ಕೂಲ್‌ಮೈಸೂರು. ೨. ಸೆಂಟ್ ಇಗ್ನೇಷಿಯಸ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಸ್ಕೂಲ್‌ಮೈಸೂರು ೩. ದಿ ಪೆಸ್ಟಿಯನ್ ಮಿಷನ್ ಅನಾಥಾಲಯ, ಹಾಸನ ಮತ್ತು ೪. ವ್ಯೂಮನ್‌ಹೋಮ್‌ಮೈಸೂರು. ಹಾಸನದಲ್ಲಿನ ಪೆಸ್ಟಿಯನ್ ಮಿಷನ್ ಅನಾಥಾಲಯವು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮಹಡಿಗಿಯರಿಗೆ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಧಿಕಿಕ ಶಾಲೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಅನಾಥಾಲಯದ ಮಹಡಿಗಿಯರಿಗೆ ಕೈಗಾರಿಕಾ ತರಬೇತಿ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ೧೯೫೧–೫೨ರಲ್ಲಿ ೪೦ ಮಹಡಿಗಿಯರು ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದಿದ್ದರು. ೧೯೫೨–೫೩ರಲ್ಲಿ ಸೆಂಟ್ ಮೇರಿ ಎಕನಾಮಿಕ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಅಂಡ್ ಮಿಡಲ್‌ಸ್ಕೂಲ್ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಮಹಡಿಗಿಯರಿಗಾಗಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ತರಬೇತಿ ನೀಡುತ್ತಿತ್ತು. ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂ ಕೈಗಾರಿಕಾ ತರಬೇತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಮಹಿಳಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಲಹಾ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ೧೯೫೧ರಲ್ಲಿ ಸಾಫ್ತೀಸಲಾಯಿತು. ಮಹಿಳೆಯರಿಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.^{೨೧}

ಮಾನವಿಕ ಕರ್ತೃತ್ವ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರಿಗೆ ಇಲಾರಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ಹಸ್ತಾಂತರವಾದ ಮೇಲೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದ್ದ ಆಧುನಿಕ ಕ್ರಾರಿಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದಿವಾನರುಗಳ ಆಧಿಕ ಯೋಜನೆಗಳು ಕ್ರಾರಿಕಾ ಪ್ರೌಢಾವಸ್ಥೆಯವರೆಗೆ ಬೆಳೆಯಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಯಿತು. ಈ ರೀತಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕ್ರಾರಿಕರಣಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಬಂಡವಾಳ, ತಾಂತ್ರಿಕತೆ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಾರಿಕಾ ಶಿಕ್ಷಣವೂ ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೊಂಡಿದ್ದು ಕ್ರಾರಿಕೆಗೆ ಮೂರಕವಾದ ವಿಧಿ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ವೆಸ್ಸಿಯನ್ ನೇಯ್ಗೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಹಾಗೂ ತಾಲೂಕು ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಾರಿಕಾ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನವನ್ನು ಹಾಗೂ ವಿಶೇಷ ತರಗತಿಗಳು ಮತ್ತು ವಿರಾಮ ಕಾಲದ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾರಿಕೆಗಳು ಬೆಳೆಯಲು ಸಹಕರಿಸಿತು.

ಅಡಿಟಿಫ್ಷನ್‌ಗಳು

೧. ಕರ್ತೃತ್ವ ಚರಿತ್ರೆ ಮಾಲೆ (ಸಂ) ಹೇಳ. ಬಿ. ಹೇಳೋಂಗ್, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಹಂಪಿ) ಮಂಟ ಇಲ.
೨. ದಿವಾನ್ ಅಡ್ಸ್ ಇನ್ ಮೈಸೂರು ರೆಪ್ರೆಸೆಂಟಟಿವ್ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಅಕ್ಷೋಬರ್ ಇಲಾರ.
೩. ಬಾಲಕ್ಷಣ್ಯ ಆರ್ - “ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಡೆವಲಪ್ಮೆಂಟ್ ಆರ್ ಮೈಸೂರು” (ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರೇಸ್, ಮೈಸೂರು, ೧೯೪೦) ಮಂಟ.
೪. ಶಾಮರಾವ್ ಎಂ. - “ಮಾಡ್ರಾಸ್ ಮೈಸೂರ್” ಸಂಪುಟ ೨ (ಬೆಂಗಳೂರು ಇಂಡಿಟ್) ಮಂಟ ೧೬೪-೧೬೫.
೫. ಎಂ. ವಿಶೇಷರಯ್ - “ಪ್ರಸೆಂಟ್ ಸ್ಟೇಟ್ ಆರ್ ಎಜೆಂಝನ್ ಇನ್ ಮೈಸೂರ್” (ಕರ್ತೃತ್ವ ರಾಜ್ಯ ಪತ್ರಗಾರ - ಇಂಡ್ರಿ).
೬. “ಕರ್ತೃತ್ವ ಚರಿತ್ರೆಮಾಲೆ” - ಸಂಪುಟ ೨ ಮಂಟ ಇಲ.
೭. ದ ಡೇಲಿ ಹೋಸ್ಟ್ (ದಿನಾಂಕ ೨ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೧೯೦೮) ಹೇಪರ್ ಕ್ಲಿಂಗ್ಸ್, ಮೈಸೂರು ಪ್ಯಾಲೇಸ್ ಹೇಪರ್ಸ್ (ವಿಭಾಗಿಯ ಕರ್ತೃತ್ವ ರಾಜ್ಯ ಪತ್ರಗಾರ, ಮೈಸೂರು)
೮. ವಿಲೇಜ್ ಅಪ್ಲಿಕ್ ಇನ್ ಮೈಸೂರು (ಸರ್ಕಾರ ಮುದ್ರಣಾಲಯ ಬೆಂಗಳೂರು ಇಂಡಿಟ್) ಮಂಟ ೨೮-೨೯.
೯. ಕರ್ತೃತ್ವ ಚರಿತ್ರೆಮಾಲೆ “ಮಾರ್ಪೋಕ್ತ” ಸಂಪುಟ ೨ ಮಂಟ ಇಂ.
೧೦. ಶಾಮರಾವ್ ಎಂ. - “ಮಾರ್ಪೋಕ್ತ” ಸಂಪುಟ ೨ ಮಂಟ ೨೬೬.
೧೧. ಅದೇ ... ಸಂಪುಟ ೨ ಮಂಟ ೨೬೭.
೧೨. ರಿಪ್ರೋಃ ಆರ್ ದಿ ಮೇಲ್ರ್ಸ್ ಆರ್ ಎಜೆಂಝನ್ ಇನ್ ದಿ ಮೈಸೂರ್ ಸ್ಟೇಟ್ ಇಂಡ್ರಿ-೨೨, ಇಂಡಿಟ್-೨೨ (ಸರ್ಕಾರಿ ಮುದ್ರಣಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು-ಇಂಡಿಟ್) (ಕರ್ತೃತ್ವ ರಾಜ್ಯ ಪತ್ರಗಾರ-ಬೆಂಗಳೂರು) ಮಂಟ ೨೬೬-೨೬೭.
೧೩. ಮಾರ್ಪೋಕ್ತ ಪೀಟರ್ - “ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಎಕಾನಮಿ ಆರ್ ಮೈಸೂರು (ಮೈಸೂರು ಇಂಡಿಟ್) ಮಂಟ ೨೬೮.
೧೪. ಮೈಸೂರ್ ಅಂಡ್ ಮಾಡ್ರಾಸ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಸ್ - ದಿ ಸ್ಟೋರಿ ಆರ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಡೆವಲಪ್ಮೆಂಟ್ ಇನ್ ಮೈಸೂರ್ ಸ್ಟೇಟ್ (ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರ - ಇಂಡಿಟ್) ಮಂಟ ೨೮-೨೦.

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

೧೫. ಮೈಸೂರು ಆಡಳಿತ ವರದಿಗಳು ೧೯೬೫–೧೯೭೦, ೧೯೭೧–೭೨, ೧೯೭೨–೭೩, ೧೯೭೩–೭೪, ೧೯೭೪–೭೫, ೧೯೭೫–೭೬.

೧೬. ರಿಪೂರ್ ಆಫ್ ದಿ ಮೌನ್ಯೇಸ್ ಆಫ್ ಎಜುಕೇಷನ್ – “ಪೊರ್ವೋಕ್ಟ್” ಪುಟ ೧೪೦.

೧೭. ಎಡೆಕೇಡ್ ಆಫ್ ಮಾಡ್ರಾಸ್ ಮೈಸೂರು – ೧೯೭೫–೧೯೭೬ (ಕಣಾರ್ಟಿಕ ರಾಜ್ಯ ಪತ್ರಗಾರ ಬೆಂಗಳೂರು) ಪುಟ ೨೫.

೧೮. ರಿಪೂರ್ ಆಫ್ ದಿ ಮೌನ್ಯೇಸ್ ಆಫ್ ಎಜುಕೇಷನ್ – “ಪೊರ್ವೋಕ್ಟ್” ಪುಟ ೨೫೫.

❖❖❖

ಹಿ. ಅನ್ನಪೂರ್ಣೆ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ : ಒಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

– ವಿಶ್ವಲ ವಗ್ಗನ್

ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ನಾವು ಬಹುತೇಕವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೇ ಟೀಕೆ ಮಾಡುವುದಿದೆ. ಇರಬಹುದು ಅವರಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಎನ್ನುವುದು ಮಡಿ-ಮೈಲಿಗಳ ಆಚರಣೆಯ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಕಾರಣವಾಗಿ ಅಸ್ತಿತ್ವತೆಯ ಉಗಮದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಿರಬಹುದು ಆದರೆ ಸಾವಿರಾರು ಜಾತಿಗಳಿರುವ ಈ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಣಿಕೃತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ತೀರಾ ಕೆಳಗಿರುವ ಜಾತಿಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಮಿಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿಗಳು, ಅಂದರೆ ಶ್ರೇಣಿಕೃತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಜಾತಿಗಳು ಕೂಡ ಅಸ್ತಿತ್ವತೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ಸರ್ಕಾರನ್ನು ನಾವು ಮರೆತು ಮಾತನ್ನಾಡುತ್ತೇವೆ ಅನಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಇನ್ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾದಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಖಿಡ್ಡಾ ಬಿಂಡಿತವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ಕಂದಾಚಾರವನ್ನು ಟೀಕಿಸುತ್ತಲೇ ಮಟ್ಟಿರುವ ಲಿಂಗಾಯತ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಅದರ ಹಣಿನ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ಅಸ್ತಿತ್ವ ನಂತರ ಕಾನಿಸಿಕೊಂಡು ಇವತ್ತಿಗೂ ಉತ್ತರ ಕನಾಟಕದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಉಳಿದಿದ್ದು ದೊಡ್ಡ ವಿಪರ್ಯಾಸ. ಬಸವನ ಬಾಗೆವಾಡಿಯಂಥ ಶರಣರ ನೆಲದಲ್ಲಿಯೆ ದಲಿತರಿಗೆ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಒಳಗಡೆ ಪ್ರವೇಶವಿಲ್ಲ. ಪ್ರಸ್ತುತ ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲಾ ಲೋಕಸಭಾ ಸದಸ್ಯರಾದ 'ರಮೇಶ ಜಿಗಜಿಣಿ'ಯವರಿಗೆ ೨೦೧೯ರಲ್ಲಿ ಬಸವನ ಬಾಗೆವಾಡಿಯ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ನಿರಾಕರಿಸಿರುವುದು ಜಗಜ್ಞಾಹಿರವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ. ಆ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಪುರೋಹಿತ ಕೂಡಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅಲ್ಲ, ಆತ ಲಿಂಗಾಯತ. ಹಿಗಿರುವಾಗಲೂ ಬರಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಆಚರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ಪ್ರಮಾದವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ೨೦೧೯ರಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರದುಗ್ರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಲೋಕಸಭಾ ಸದಸ್ಯರಾದ ವಿ. ನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿಯವರನ್ನು ಅದೇ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗೊಲ್ಲರಹಟ್ಟಿಯ ದೇವರ ಜಾತೀಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಹೋದಾಗ ಗೊಲ್ಲರ ಜನರು ಪ್ರತಿರೋಧವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಅವರ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಿರುವುದು ಪ್ರಚಲಿತವಾದ ಫಟನೆಯಾಗಿದೆ.

ಚಾತುವರ್ಣ ಪದ್ಧತಿಯು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ದೇಹವಾದರೆ; ಅಸ್ತಿತ್ವ ಎನ್ನುವುದು ಹಿಂದೂ (ವ್ಯಾದಿಕ) ಧರ್ಮದ ಹೃದಯವಾಗಿದೆ. ('ಹಿಂದೂ' ಎನ್ನುವುದು ಧರ್ಮವಲ್ಲ ಅದೊಂದು ಜೀವನಪದ್ಧತಿ- ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟ್ ತೀರ್ಮೆ : AIR : ೨೯೮/೧೯೯೮) ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ ಜೀವಂತ ಇರುತ್ತದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಜೀವಂತ ಇರುತ್ತದೆ. ದಲಿತರು ಯಾವುದೇ ಉನ್ನತ ಸಾಫ್ತಾನಮಾನ ಪಡೆದರು ಅಸ್ತಿತ್ವ 'ಶನಿಯಂತೆ' ಬೆಂಬಿಡದೆ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತುತ್ತದೆ. ದಢ್ಣಿ ಆಷಿಕಾದ ವರ್ಣಭೇದ ನೀತಿ, ಅಮೆರಿಕಾದ ಕರಿಯರು, ಬಿಳಿಯರೆಂಬ ಭೇದ ಭಾವ ಭಾಗಶಃ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಆಯಾ ದೇಶದ ಪ್ರಜಾಭಾವಂತ ನಾಗರಿಕರ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯಿಂದಾಗಿ ವರ್ಣಭೇದ

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾಟಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ನೀತಿ ಇಂದಲ್ಲ ನಾಳೆ ಕೊನೆಗಣಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಜಾತಿವಾದಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಸ್ವಾಶ್ಯತೆಯನ್ನು ತೋಡಿದೆ ಹಾಕಬಹುದಂಬುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಮಾತು. ಏಕೆಂದರೆ, ಅಸ್ವಾಶ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಕೇವಲ ಸಮಕಾಲೀನ ಸತ್ಯ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಅದು ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ಇಲ್ಲ. ಇದ್ದರೂ ತೀರು ಕಡಿಮೆ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಮೇಲ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯವರೆಂದು ಬೀಗುವ ಶೈಲಿದ್ದರು ಅನುಸರಿಸುವ ಜಾತಿಯೋಜಿನ ತಾರತಮ್ಯ ಮಾತ್ರ ಯಾವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕ್ಕೂ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ.

ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಸಾವಿರಾರು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿರುವ ಈ ಬಗೆಯ ಜಾತಿಯ ಆಚರಣೆಗಳಿಗೆ ನಾವು ಅಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ದೂರೋಣಿ..? ಕೇವಲ ಅವರು ಸೇವನೆ ಮಾಡುವ ಆಹಾರದ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅವರನ್ನು ಕೇಳು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವ, ಮುಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರುವ ಕ್ರಮ ಎಷ್ಟು ಸರಿ? ಈ ಆಹಾರದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಾಗ ಇಡಿಯಾಗಿ ನಾವು ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸುತ್ತೇವೆ. ಒಂದು ಶಾಖಾಹಾರ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾಂಸಹಾರ. ಶಾಖಾಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸುವವರು ಶ್ರೀಷ್ಟರು ಎನ್ನುವ ಮನೋಭಾವ ಈಗಲೂ ಇದೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕಾರನುಕರಣಿದ ಮೂಲಕ ಕೆಳಗಿನ ಜಾತಿಗಳು ಮೇಲಿನ ಜಾತಿಗಳನ್ನು ಅನುಕರಿಸಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯಾಹಾರಿಗಳಾದವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಸಾಫನಮಾನಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಕ್ಷಷಿಷ್ಟನ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾದರೂ ಸಮನಾಂತರ ಸಂಚಲನೆ ಹೊಂದಲು ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಇನ್ನೂ ವಿಚಿತ್ರವೆಂದರೆ ಹೀಗೆ ಮೇಲಿನ ಜಾತಿಗಳನ್ನು ಅನುಕರಣೆ ಮಾಡಿ ಅವರಂತಾಗಲು ಯಶ್ಚಿಸುವ ಜಾತಿಗಳು ಕೂಡಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವನ್ನೇ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಬಿಡುವುದಿದೆ. ಇದು ಅಸ್ವಾಶ್ಯ ಜಾತಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಿಸಿರುವುದಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೆ ಪೇರಿಯಾರ್ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕೇವಲ ನೂರು ಪ್ರತಿಶತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅದೇ ಒಬ್ಬ ಶೂದ್ರ ಅವನನ್ನು ಅನುಕರಿಸತೋಡಿದರೆ ಆತ ನೂರಾಹತ್ತು ಪ್ರತಿಶತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಎನ್ನುವ ಮಾತು ಇಂದೂ ಕೂಡಾ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿದೆ.

* ಅಸ್ವಾಶ್ಯತೆ ಎಂದರೆನು?

ಅಸ್ವಾಶ್ಯರು ಯಾರು? ಮತ್ತು ಅಸ್ವಾಶ್ಯತೆಯ ಮೂಲ ಯಾವುದು? – ಈ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಪ್ರಪಂಚದ ಇತರೆ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ, ಹಿಂದೂಗಳಷ್ಟೇ ಅಸ್ವಾಶ್ಯತೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆಯೇ? ಅಥವಾ ಹಿಂದೂಗಳಲ್ಲಿದವರೂ ಅಸ್ವಾಶ್ಯತೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಅದು ಹಿಂದೂಗಳು ಆಚರಿಸುವ ಅಸ್ವಾಶ್ಯತೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಲುತ್ತದೆ? ದುರ್ದ್ವವಾಯಾತ್ ಇಂಥ ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಇದುವರೆಗೆ ಯಾರೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ಹಿಂದೂಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅಸ್ವಾಶ್ಯತೆ ಬಗೆಗೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಇದ್ದರೂ ಅದರ ವಿಲಕ್ಷಣ ಸ್ವರೂಪದ ಕಲ್ಪನೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಕೇವಲ ಅಸ್ವಾಶ್ಯರ ಸ್ಥಿಗಿತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಸರಿಯಾದ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಹೊಂದುವುದಕ್ಕೇ ಅಲ್ಲ, ಅದರ ಮೂಲವನ್ನು ಶೋಧಿಸುವುದರ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಕೂಡಾ, ಅಸ್ವಾಶ್ಯತೆಯ ವಿಲಕ್ಷಣ ಸ್ವರೂಪದ ವಿಚಿತ್ರ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಹೊಂದುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

ಆದಿಕಾಲದ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚೀನ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ವಾಶ್ಯತೆ ಹೇಗಿತ್ತು ಎಂಬುವುದರ ಪರಿಶೀಲನೆಯಿಂದ ಅಸ್ವಾಶ್ಯತೆಯ ಶೋಧವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದು ಸರಿ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯದ ಬಗೆಗೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಆ ಮೃಲಿಗೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅಸ್ವಾಶ್ಯತೆಯ ಕಲ್ಪನೆ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಆದಿಕಾಲದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತ್ರೋತ್ಯಯನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗಿತ್ತೂ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುವುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಅದರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಪಾವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಗೆ ಇದ್ದಿತಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ, ಆ ನಂಬಿಕೆ ನಿಶ್ಚಿತ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತೆಂದು ಆದಿಕಾಲದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದ ಪರಿಶೀಲನೆಯಿಂದ ನಿಸ್ಂಶಯವಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಮೈಲಿಗೆಗೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸಂಗತಿಗಳು ಕಾರಣವೆಂದು ಆದಿಮಾನವ ನಂಬಿದ್ದನು.

- ೧) ಕೆಲವು ಘಟನೆಗಳು ಸಂಭವಿಸುವುದರಿಂದ
- ೨) ಕೆಲವು ವಸ್ತುಗಳ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ
- ೩) ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ

ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಕೆಡಕು ಪ್ರಸಾರವಾಗುವುದೆಂದು ಆದಿಮಾನವ ನಂಬಿದ್ದನು. ಉಣಿನ ತಿನ್ನುವ ಕುಡಿಯುವ ಮುಂತಾದ ಸ್ನೇಹಿತ್ಯಕ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದಾಗ ಕೆಡುಕಿನ ಪ್ರಸಾರದ ಪರಿಣಾಮ ಬಹಳ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಅವನ ತಿಳಿವಳಿಕೆ. ಆದಿಮಾನವನ ಗೃಹಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಅಪವಿಶ್ವೋಳಿಸುವ ಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ಇವು ಸೇರಿರುತ್ತವೆ :

- ೧) ಹುಟ್ಟು
- ೨) ದೀಕ್ಷೆ
- ೩) ಮೈನರೆಯವುದು
- ೪) ಮದುವೆ
- ೫) ಸಂಭೋಗ
- ೬) ಸಾವು

ಗಭಿರಣಿಯರು ಅಪವಿಶ್ವವಾಗಿದ್ದು, ಉಳಿದವರನ್ನೂ ಅಪವಿಶ್ವೋಳಿಸುವರೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗಿತ್ತು. ತಾಯಿಯ ಅಪಾವಿಶ್ಯ ಮಗುವಿಗೂ ಕೂಡಾ ಚಾಚಿತ್ತು. ದೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಮೈನರೆಯವುದು, ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರಾಣ ಲ್ಯಂಗಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡಲು ಅರ್ಹರೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರನ್ನು ಉಳಿದವರಿಂದ ಬೀಫ್‌ಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ವಿಶಿಷ್ಟ ಆಹಾರ ಸೇವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಸ್ವಾನ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮೈ ತುಂಬಾ ಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. 'ಮುಂಜಿಯಂತಹ ದೃಷ್ಟಿಕ ವಿರೂಪಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಮೇರಿಕೆಯ ಪಂಗಡಗಳಲ್ಲಿ ಲ್ಯಂಗಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡಲು ಸಂಸ್ಕಾರ ಪಡೆದವರು ವಿಶಿಷ್ಟ ಆಹಾರ ಸೇವಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನಿಯತ ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಮನಕಾರಿ ಜೀವಧವನ್ನು ಸೇವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕರ್ಮಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ಆದಿಮಾನವ ವಿವಾಹವನ್ನು ಅಶುದ್ಧವೆಂದು ನಂಬಿದ್ದನೆಂಬುವುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ.

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕ - ಸಂಪುಟ ೪೮-೪೯

ಕೆಲವು ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಆಸ್ಯೇಲಿಯಾದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ವಧು ತನ್ನ ಪಂಗಡದ ಬೇರೆ ಪುರುಷನೊಂದಿಗೆ, ಇಲ್ಲವೆ ಅಮೆರಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಪಂಗಡದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನೊಂದಿಗೆ, ಇಲ್ಲವೆ ವೈದ್ಯನೊಂದಿಗೆ ಇಲ್ಲವೆ ಆಫ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ವರನ ಗೆಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ಸಂಭೋಗಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕೆಲವು ಪಂಗಡಗಳಲ್ಲಿ ವರನು ವಧುವಿಗೆ ವಿಧಿವನ್ನು ಮೆಲ್ಲಿಗೆ ಸೋಕಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಮುಂಡರಂಧ ಪಂಗಡಗಳಲ್ಲಿ ವಧುವಿನ ಮದುವೆ ವರನ ಜೋತೆಗೆ ನೆರವೇರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತದ ಜೋತೆಗೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಮದುವೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಆಚರಣೆಗಳು ಮದುವೆಯ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಮತ್ತು ಮದುವೆಯ ದೋಷದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮಾಡಿದವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಆದಿಮಾನವನಿಗೆ ಸಾವು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅಶುದ್ಧ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿತ್ತು. ಶವ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಶವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲ ಕಲುಷಿತವೆಂದು ತಿಳಿಯಲ್ಪದ್ದತಿದ್ದವು. ಶವದೊಂದಿಗೆ ಅವರ ಸಲಕರಣೆ, ಆಯುಧ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ಇಡುವುದು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅವುಗಳನ್ನು ಬೇರೆಯವರು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ಅಪಾಯ ಮತ್ತು ದುರಾದೃಷ್ಟಕರವೆಂಬುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ವಸ್ತುಗಳ ಸ್ವರ್ಪದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ದೋಷಣೆಯ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯ ಹರಿಸಿದರೆ, ಆದಿಮಾನವ ಕೆಲವು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪವಿತ್ರವೆಂದೂ, ಕೆಲವು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅಪವಿತ್ರವೆಂದೂ ಗ್ರಹಿಸುವುದನ್ನು ಕಲಿತಿದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪವಿತ್ರ ವಸ್ತುವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದರಿಂದ ಅದು ಕಲುಷಿತಗೊಂಡು ಅಪವಿತ್ರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪವಿತ್ರ ಮತ್ತು ಅಪವಿತ್ರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬೇರೆರೂ ದಿಸಿಸುವ ಅಶುದ್ಧತ್ವವು ಉದಾಹರಣೆ ತೋಡರಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಭಂಡನೆಯ ಮೂಲಾಧಾರವು, ಗುಂಪುಗಳ ಪಾವಿತ್ರ್ಯ, ಹೈನದ ದನದ ಪಾವಿತ್ರ್ಯ, ಪಾತ್ರೆಗಳ ಮತ್ತು ಹಾಲಿನ ಶುದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಧಿಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವವರ ಪಾವಿತ್ರ್ಯ ಕಾಯುವುದೆ ಆಗಿತ್ತು. ಹಾಲಿನ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ, ಶುದ್ಧ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಇಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಅರ್ಚನಾಗಿದ್ದ ಗೌಳಯ ಶುದ್ಧಿಕರಣದ ದೀರ್ಘ ವಿಧಿಕರ್ಮವನ್ನು ತೀರಿಸಿದ ಮೇಲೆಯೇ ಅವನಿಗೆ ಕಾರ್ಯಾಲಯದೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಉಂಟು. ಅದಾದ ಬಳಿಕ ಅವನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿರದೆ (ಹಾಲಿನ ಶುದ್ಧಿಕರಣದ) ಪವಿತ್ರ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಲು ಅರ್ಹನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ನಡತೆ ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿಯಮಗಳಿಗೆಂಬಡುತ್ತದೆ. ಉದಾ : ಹಾಲಿನ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಲು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮಯ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಶವ ಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲೋಂಡ ಗೌಳ ಅಂದಿನಿಂದ ಹಾಲು ಸರಬರಾಜು ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಆಚರಣೆಯ ಉದ್ದೇಶ ಅಪಾವಿತ್ರದ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಶುದ್ಧ ವಸ್ತುವನ್ನು ಅಶುದ್ಧ ಜನರು ಸೇವಿಸಲು ಸರಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಆಗಿರಬಹುದೆಂದು ಉಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪಾವಿತ್ರೆಯ ಕಲ್ಪನೆ ವಸ್ತುಗಳಿಗಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ವರ್ಗದ ಜನರು ಪವಿತ್ರವಾಗಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಅನ್ಯರು ಮುಟ್ಟುವುದರಿಂದ ಅಪವಿತ್ರವಾಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪಾಲಿನೇಷಿಯ ಜನರಲ್ಲಿ ಪಂಗಡದ ಪ್ರಧಾನಿಯನ್ನು ಯಾರೂ ಮುಟ್ಟುವಂತಿರಲ್ಲ. ಕೆಳಮಟ್ಟದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನನ್ನು ಮುಟ್ಟುಪುದೆಂದರೆ ನಿಯಮ ಬಾಹಿರಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದಂತೆ. ಇದರಿಂದ ಅಪಾಯಕ್ಕೂಳಗಾಗುವವನು ಕೇಳು ದರ್ಶಿಸಿದೆ. ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ, ಇಷ್ಟೇಟ್ಟಲ್ಲಿ ಅಶುದ್ಧ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳ ಸೋಂಕಿನಿಂದ

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕ - ಸಂಪುಟ ೪೮-೪೯

ಪವಿತ್ರ ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಪಾವಿತ್ರ್ಯ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಉಗಾಂಡದಲ್ಲಿ ಗುಡಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವ ಮುಂಚೆ ಗುಡಿಗಾರನು ಶುದ್ಧವಾಗಲು ನಾಲ್ಕು ದಿನದ ಅವಧಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮುಖ್ಯಸ್ಥ ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಸೇರಿದ ಸಾಮಾನುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪವಿತ್ರ್ಯವಿದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟುಪುದು ಕೆಳದಜ್ರೆಯವರಿಗೆ ಅಪಾಯವೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ತೊಂಗ ನಡುಗಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದವನನ್ನು ಯಾರೂ ಮುಟ್ಟುಕೊಡದೆಂದು ನಿಷೇಧವಿರುತ್ತದೆ. ಅವನು ತನಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ವರ್ಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನ ಅಂಗಾಲನ್ನು ಮುಟ್ಟುಪುದರಿಂದ ಆ ನಿಷೇಧ ಹೋಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ‘ಮಲು ದ್ವೀಪದ’ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನ ಪಾವಿತ್ರ್ಯ ಕೂಡಾ ವಿಶೇಷ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಬಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ ಯಾರಿಗೆ ಆಗಲಿ ತೀವ್ರ ಕಾಯಿಲೆ ಇಲ್ಲವೇ ಸಾಧು ಬರುವುದು ನಿಶ್ಚಯ.

ಹೊರಗಿನ ಅಪರಿಚಿತ ಜನರ ಸೂಂಕು ಮಾಲೀನ್ಯದ ಮೂಲವೆಂದು ಆದಿಮಾನವ ತಿಳಿದಿದ್ದನು. ದಕ್ಷಿಣ ಆಷ್ಟಿಕೆಯಲ್ಲಿಯ ಬಧೋಂಗಾ ಪಂಗಡದಲ್ಲಿ, ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದ ಹೊರಗೆ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಪರಸ್ಪರಭದ್ರೇತಗಳಿಂದ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ರಾಕ್ಷಸರಿಂದ ಅಪಾಯವಾಗುದೆಂಬ ನಂಬುಗೆ ಇದೆ. ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪರಕೀಯರ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ನಿಷೇಧವಿರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಪರದೈವಗಳನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವ ಅವರು ತಮ್ಮಾಂದಿಗೆ ಎಲಕ್ಕಣ ಪ್ರಭಾವಗಳನ್ನು ತರುತ್ತಾರೆಂಬ ನಂಬುಗೆ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹೋಗೆ ಹಾಕುವುದು ಮತ್ತಿತರ ವಿಧಾನಗಳನ್ನುಸರಿಸಿ ಶುದ್ಧಿಕರಿಸಲಾಗುವುದು. ಇಯೇರಿ ಪಂಗಡದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನರಹೋರೆಯ ಪಂಗಡಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿ ಬಂದ ತಮ್ಮ ಪಂಗಡದ ಸದಸ್ಯನನ್ನು ಕೂಡಾ ಪರಕೀಯನರಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಅವನು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವವರೆಗೂ ಅವನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ಹೊಸ ಪ್ರದೇಶ ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದು, ಅಲ್ಲಿಂದ ತಮ್ಮ ದೇಶ ಪ್ರವೇಶಿಸುವಷ್ಟೇ ಅಪಾಯಕಾರಿ. ಹೇಗೆ ಸ್ವಾರ್ಥನ್‌ ಅರಸರು ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವಾಗ ತಮ್ಮಾಂದಿಗೆ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಒಯ್ಯಾತಿದ್ದರೂ ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆಸ್ತ್ರೇಲೀಯಾದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಂಗಡದ ಜನರು ಇನ್ನೊಂದು ಪಂಗಡದ ಬಳಿಗೆ ಬರುವಾಗ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಶುದ್ಧಿಗೊಳಿಸಲು ಉರಿಯುವ ಕಟ್ಟಗೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದೇ ರೀತಿ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಬರುವವರು ಕೆಲವೊಂದು ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಚಪ್ಪಲಿ, ಬೂಟುಗಳನ್ನು ಕಳುಹುವುದು, ಶುದ್ಧಿಕರಣದ ಒಂದು ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹೊರಗಿನಿಂದ ತಮ್ಮಾಂದಿಗೆ ತಂದಿರಬಹುದಾದ ಕೆಡಕೆನಿಂದ ಒಳಗಿನವರನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು. ಮನೆಯ ಸದಸ್ಯನೊಬ್ಬನು ಕಲುಷಿತನಾದಾಗ, ಹೊಸ್ತಿಲು, ಬಾಗಿಲ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಮತ್ತು ಕಿಟಕಿ-ಹೊರ ಜಗತ್ತಿನೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿರುವ ಮನೆಯ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಫಳಗಳು ಮುಂತಾದವರುಗಳಿಗೆ ರಕ್ತ ಲೇಪಿಸಲಾಗುವುದು. ಇಲ್ಲವೇ ಶುದ್ಧೇಂದರೆ ಸಿಂಪಡಿಸಲಾಗುವುದು. ಇಲ್ಲವೇ ಕೆಡುಕನ್ನು ಹೊರಗಿಡಲು ಮತ್ತು ಅದ್ವ್ಯವನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಕುದುರೆಯ ಲಾಳವನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಗುವುದು. ಹುಟ್ಟು, ಸಾಧು, ಮದುವೆ ಮುಂತಾದವರುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕರ್ಮಾಚರಣೆಗಳು, ಅವು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಮಾಲೀನ್ಯದ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಸೂಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಹೊದು ಆದರೆ ಈ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವಿಕೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇನ್ನೊಳಿದ ಅನೇಕ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಪವಿಶ್ವತೆಯೂ ಒಂದೆಂದು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹುಟ್ಟು, ದೀಕ್ಷೆ, ಮದುವೆ, ಸಾಧು

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರಟಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಮತ್ತು ಪವಿತ್ರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣ ಮತ್ತು ಪರಕೀಯ ವಸ್ತು ಹಾಗೂ ವೃಕ್ಷಗಳೊಡನೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವುದು- ಈ ಎಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿಡುವಿಕೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಮಟ್ಟಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾಳೆ. ಮೈನೆರೆದ (ದೊಡ್ಡವಳಾದ) ಮತ್ತು ದೀಕ್ಷೆಯ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಕಾಲ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿಡುವುದನ್ನು ಅಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮದುವೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ನಿಶ್ಚಯ ಸಮಾರಂಭದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಮಹಿಳೆ ಸಮಾರಂಭದವರಿಗೆ ವಥು ವರರು ಪರಸ್ರ ಭೇಡಿಯಾಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಮೈನೆರೆಯುವಾಗ ಸ್ತ್ರೀಯು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾಳೆ. ಸಾವಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಶವವನ್ನಷ್ಟೇ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿರಿಸುವುದಾಗಿರದೆ, ಸಂಬಂಧಿಕರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಮಾಜದ ಉಳಿದವರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲಾಗುವುದು. ಮೃತರ ಸಂಬಂಧಿಕರು ತಲೆಗೊಡಲು ಮತ್ತು ಬೆರಳುಗುರುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಬಿಡುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಹಳೆಕೊಳೆಯ ಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಸಮಾಜದ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಕೌರಿಕ, ಅಗಸ ಮೋದಲಾದವರು- ಅವರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದಿರುವುದು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವ ಅವಧಿ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತಾರಗಳು ಸಾವಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯೇ ಇದ್ದರೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವಿಕೆ ಇದೆಯಂಬುವುದು ನಿರ್ವಿವಾದ. ಕಲುಷಿತ ವೃಕ್ಷ ಇಲ್ಲವೆ ಸೋಂಕಿನಿಂದ ಪವಿತ್ರವಿದ್ದಂತೆ ಅವವಿತ್ವವಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲವೆ ಒಂದು ಕುಲದವರು ಬೇರೊಂದು ಕುಲದವರೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸಿ ದೂಷಿತಗೊಂಡ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅವರನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವುದು ಇರುತ್ತದೆ. ಕಲುಷಿತ ವೃಕ್ಷಗಳು ಪವಿತ್ರವಿದ್ದವರಿಂದ ದೂರ ಇರತಕ್ಕಂತೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಒಂದು ಕುಲಬಾಂಧವರು ಇನ್ನೊಂದು ಕುಲಬಾಂಧವರಿಂದ ಬೇರೆ ಇರತಕ್ಕಂತೆ. ಹೀಗೆ ಆದಿ ಕಾಲದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ, ಅಪಾವಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ವಸ್ತು ಇಲ್ಲವೆ ವೃಕ್ಷಿಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿತ್ತು. ಆದಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮೋಷದ ಕಲ್ಪನೆಯೊಂದಿಗೆ, ದೋಷವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಶುದ್ಧಿಕರಣ ವಿಧಾನಗಳು ಮುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕುವ ಸಾಧನಗಳಾಗಿ ನೀರು ಮತ್ತು ರಕ್ತವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ದೂಷಿತ ವೃಕ್ಷಿಯನ್ನು ಶುದ್ಧಿಗೊಳಿಸಲು ಅವನ ಮೇಲೆ ನೀರನ್ನಾಗಲಿ, ರಕ್ತವನ್ನಾಗಲಿ ಸಿಂಪಡಿಸಿದರೆ ಸಾಕಾಗುತ್ತದೆ. ಶುದ್ಧಿಕರಣ ವಿಧಿಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆ ಬದಲಿಸುವುದು, ಕೂದಲನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವುದು, ಉಗುರನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದು ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲದೆ ಬೆವರುಸ್ವಾನ, ಬೆಂಕಿ ಹೋಗೆಹಾಕುವುದು, ಲೋಬಾನ ಇಲ್ಲವೇ ಉದಿನ ಕಡ್ಡಿ ಉರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಗಿಡದ ಕೊಲ್ಲಿಗಳಿಂದ ಗಾಳಿ ಹಾಕುವುದೂ ಸೇರಿರುತ್ತದೆ. ಇವು ಮಾಲಿನ್ಯ ತೊಡೆದು ಹಾಕುವ ವಿಧಾನಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಆದಿಕಾಲದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಾಲಿನ್ಯ ತೊಡೆದು ಹಾಕುವ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ವಿಧಾನವಿದ್ದಿತ್ತು. ಅದು ವಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ಒಬ್ಬನಿಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಮೋದಲೆ ಅಪವಿಶ್ರೂಂದವನಿಗೆ ಅದನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

ಪಶು ಬಲಿಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಮಾಲಿನ್ಯದ ವರ್ಗಾವಣೆಯ ವಿಚಾರವಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ‘ಫೀಜಿಯಲ್ಲಿ ನಿಷೇಧಿತ ವೃಕ್ಷ ತನ್ನ ಕ್ಷಯನ್ನು ಹಂಡಿಗೆ ಒರಿಸುವುದರಿಂದ ಅದು ಪಂಗಡದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪವಿತ್ರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಉಗಾಂಡದಲ್ಲಿ ಸತ್ತ ಅರಸನಿಗಾಗಿ ಅಚರಿಸಿದ ಶೋಕದ ಅವಧಿಯ ಕೊನೆಗೆ ಬಲಿಪಶುವಿನ ಜೊತೆಗೆ ಆಕ್ಷಣ, ಆಡು, ನಾಯಿ, ಹೋಳಿ ಮತ್ತು ಅರಮನೆಯ ಧಾರು ಮತ್ತು ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಬುನಿಯೋರ ಗಡಿಗೆ ಸಾಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಅವಯವಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಅವನ್ನು ಸಾಯಲು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಪದ್ಧತಿ ಅರಸ ಮತ್ತು ಅರಸಿಯರ ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ತೊಳೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಂಬಲಾಗಿತ್ತು. ಆದಿಕಾಲದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಾಲಿನ್ಯದ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಗತಿಗಳು ಹೀಗಿರುತ್ತವೆ.

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರಟಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕ - ಸಂಪುಟ ೪೮-೪೯

ಪ್ರಾಚೀನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದ ಮಾಲಿನ್ಯದ ಕಲ್ಪನೆ ಆದಿಕಾಲದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿದ್ದದಕ್ಕಿಂತ ವಸ್ತುತಃ ಭಿನ್ನವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಾಲಿನ್ಯದ ಮೂಲಗಳ ಬಗೆಗೆ ಭಿನ್ನತೆ ಇದ್ದಂತೆ ಶುದ್ಧಿಕರಣ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳ ಬಗೆಗೆ ಭಿನ್ನತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ವ್ಯಾತಾಸಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮಾಲಿನ್ಯದ ಮತ್ತು ಶುದ್ಧಿಕರಣದ ಮಾದರಿ ಆದ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚೀನ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಹಿಂದೂಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ತ್ರೋತಿ

ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಮೂಲವಾದ ಚಾರುವರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸುಮಾರು ಮೂರು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಜರಿತ್ತೇ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮೂರು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಮೊದಲೀನಿಂದಲೂ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆಯಾರ ಆಗಮನದಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪೇಶಿಸಿದ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ನಂತರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಉದ್ಧಿಷ್ಟಿಸಿದ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮವು ಕ್ರಿಸ್ತಪೂರ್ವದಲ್ಲೇ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿತ್ತು. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ ತನ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಪವಿತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಪರಿಗಳಿಸುವ ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ವೇದವಾದ ಶುಗ್ರೇದದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿಲ್ಲ. ಚಾರುವರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಆ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯೇ ಹಂಟಿದೆ. ಆದರೆ ನಂತರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶುಗ್ರೇದ ಸಾರವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಜನರ ಮೇದುಗಿ ಹತ್ತಿಸಲು ಕಥನರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೆಣೆದ ಇತರ ವೇದಗಳಾದ ಯಜುವೇದ, ಸಾಮವೇದ, ಅಥವಣವೇದಗಳು, ಮಹಾಭಾರತ, ರಾಮಾಯಣ, ಸ್ತುತಿಗಳು, ಪುಂಡರೀ ರಚಿತ ಗೀತೆ ಪುರಾಣಗಳು, ಪುರೋಹಿತರ ವಿರಚಿತ ಇತಿಹಾಸಗಳು, ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಹೊಲಸು ಹೆಚ್ಚಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೂ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಾಲಿನ್ಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆದ ಇಲ್ಲವೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಜನರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದುದೇನೂ ಹಿಂದೂಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಅವರು ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದರೆನ್ನುವುದು ಮನಸ್ಸುತ್ತಿಯಿಂದ ಹೇರಳವಾಗಿ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಎರಡೂ ಪ್ರಕಾರದ ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ಮನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಹುಟ್ಟು, ಸಾವು ಮತ್ತು ಮುಟ್ಟುಗಳು ಮಾಲಿನ್ಯದ ಮೂಲಗಳಿಂದ ‘ಮನು’ ತಿಳಿದಿದ್ದನು. ಸಾವಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾಲಿನ್ಯ ಬಹಳ ವ್ಯಾಪಕ ಸ್ವರೂಪದ್ವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಸರೋತ್ತ್ರೀ ನಿಯಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತದೆ. ಸಹಿಂಡಕರು ಮತ್ತು ಸಮನೋದಕರು ಎನ್ನಲಾದ ಮೃತನ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಮರಣ ಮೃಲಿಗೆ ತರುತ್ತದೆ.

ಅವರಲ್ಲಿ ಸೋದರ ಮಾವ ಮೋದಲಾದ ಮಾತ್ರ ಸಂಬಂಧಿಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ದೂರದ ಸಂಬಂಧಿಗಳು ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಮೃಲಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಗಳಲ್ಲಿದೆ ಅಂದರೆ, ೧) ಶಿಕ್ಷಕ ೨) ಶಿಕ್ಷಕನ ಮಗ ೩) ಶಿಕ್ಷಕನ ಪತ್ನಿ ೪) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ೫) ಸಹಪಾತಿ ೬) ಶ್ರೋತ್ರೀ ೭) ಅರಸು ೮) ಸ್ವೇಚ್ಛಿತ ೯) ಮನೆಮಂದಿ ೧೦) ಶವವನ್ನು ಹೊತ್ತವರು ಮತ್ತು ಶವವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದವರಿಗೆಲ್ಲ ಮೃಲಿಗೆ ಮುಟ್ಟುತ್ತದೆ.

ಮೃಲಿಗೆಯ ಈ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವವರು ಮೃಲಿಗೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರಂತಹ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ದೋಷಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ದೋಷಮುಕ್ತರು ಯಾರೆಂಬುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಯಾವ ಕಾರಣಕಾಗಿ ಅವರು ದೋಷಮುಕ್ತರೆಂಬುದನ್ನು ಮನು ಸ್ವಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ನ ರಾಜಾಘಾರ್ಥದೋಸೋಸ್ತಿ ಪ್ರತಿನಾಂ ನ ಚ ಸತ್ರಿಣಾಂ
ಷಂದ್ರಂ ಸಾಂಸ್ಕಾರಿಕಾಸೀನಾ ಬ್ರಹ್ಮ ಭೂತಾ ಹಿ ತೇ ಸದಾ ॥ ೩೮ ॥

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಅರ್ಥ :

ರಾಜನಿಗೆ ಮೈಲಿಗೆಯ ದೋಷವಿಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ ಚಂದ್ರಾಯಣಾದಿ ಪ್ರತಿಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಯಾಗಗಳಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷಿತರಾದ ಸತ್ರಿಗಳಿಗೂ ಮೈಲಿಗೆಯೂ ದೋಷವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ರಾಜರು ಇಂದ್ರ ಸ್ವಾನದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕವರು ಹಾಗೂ ಯಾಗದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷಿತರಾದವರು ಬ್ರಹ್ಮಭೂತರು ಆದ್ವರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಮೈಲಿಗೆಯಿಲ್ಲ.

ರಾಜೇಶ್ವ ಮಹಾತ್ಮಿಕೇ ಸಾಫೆ ಸದ್ಯಃ ಶೌಚಂ ವಿಧಿಂಯತೇ ।
ಪ್ರಜಾನಾಂ ಪರಿರಕ್ಷಾಧರಮಾಸನಂ ಚಾನ್ಯ ಕಾರಣಂ ॥ ೩೨॥

ಅರ್ಥ :

ರಾಜಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಬೇಕಾದುದರಿಂದ ರಾಜನಿಗೆ ಸಹಿಂಡ ಮರಣಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸದ್ಯಃಶೌಚವು ವಿಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಸದ್ಯಃಶೌಚವೆಂದರೆ ಸ್ವಾನ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಖಾದ್ಯ. ರಾಜನು ಪ್ರಜಾ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪೋಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸದ್ಯಃಶೌಚವು ಸಾಕು.

(ತಕ್ಷಣ ಸನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕು)

ದಿಂವಾಹವರತಾನಾಂ ಚ ವಿದ್ಯಾತಾ ಪಾರ್ಥವೇನ ಚ ।
ಗೋಬ್ರಹ್ಯಣಾಷ್ಟ ಚೈವಾಧರ್ ಯಸ್ಯ ಚೇಷ್ಠತಿ ಪಾರ್ಥವಃ ॥ ೩೩॥

ಅರ್ಥ :

ಅರಾಜವಾದ ಗಲಭೇಗಳಲ್ಲಿ ಸತ್ತ, ಸಿಡಿಲು ಬಡಿಯ ಸತ್ತ, ಮರಣ ದಂಡನೆಯಿಂದ ಸತ್ತ, ಗೋಬ್ರಹ್ಯಣಾರಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾಣತೆತ್ವವರ ಸಂಬಂಧಿಗಳಿಗೆ ಸದ್ಯಃಶೌಚವು ರಾಜ ಪುರೋಹಿತ ಇತ್ಯಾದಿಯವರಿಗೂ ಸದ್ಯಃಶೌಚವು ಸಾಕು.

ಗೋಮಾಗ್ನಿಕನ್ಯೇಂದ್ರಾಣಾಂ ವಿತ್ತಾಪ್ತತೋಯೇಯೇಮಸ್ಯಚ
ಅಷ್ಟಾನಾಂ ಲೋಕಪಾಲಾನಾಂ ವರ್ಣಾಧರ್ಯತೇ ಸ್ವಃ ॥೩೪॥

ಅರ್ಥ :

ರಾಜನು –ಇಂದ್ರ, ಅಗ್ನಿ, ವಾಯು, ಯಮ, ವರುಣ, ರವಿ, ಕುಬೇರ ಹಾಗೂ ಚಂದ್ರ ಈ ಅಷ್ಟ ದಿಕ್ಷಾಲಕರ ಅಂಶವನ್ನು ತನ್ನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಧಾರಣ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಲೋಕೇಶಾಧಿಷ್ಯಿತೋ ರಾಜಾ ನಸ್ಯಃಶೌಚಂ ವಿಧಿಂಯತೇ ।
ಶೌಭಾಶೌಚಂ ಹಿ ಮತ್ತಾನಾಂ ಲೋಕೇಶಪ್ರಭವಾವಾಪ್ಯಾಯಂ ॥ ೩೫॥

ಅರ್ಥ :

ಈ ಲೋಕಾಧಿಪತಿಗಳ ಅಂಶದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ರಾಜನಿಗೆ ಅಶೌಚವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಯರಿಗೆ ಕೂಡಾ ಶೌಭಾಶೌಚಗಳು ಈ ಅಷ್ಟದಿಕ್ಷಾಲಕರ ಆದೇಶದಿಂದಲೇ ಉಂಟಾಗುವವು.

ಈ ಮೇಲ್ಮುದ ಶೈಲೋಕಗಳಿಂದ, ‘ಮನು’ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ ಉದಾತ್ತ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸತ್ತವರ ಸಂಬಂಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಯಾರನ್ನು ಅರಸನು ದೋಷಮುಕ್ತನಾಗಿಸಲು ಬಯಸುವನೋ ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೆ ಮೈಲಿಗೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಯಮಗಳು ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮಣನು ಸದಾ ಪವಿತ್ರ ಎನ್ನುವ ಮನುವಿನ ಹೇಳಿಕೆಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಣನು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕ - ಸಂಪುಟ ೪೮-೪೯

ಶೈವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅರ್ಥ ಹಜ್ಞಬೇಕು. ಆದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸದಾ ದೋಷಮುಕ್ತನೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ದೋಷಮುಕ್ತನಲ್ಲ. ನಿಜಕ್ಕೂ ಮಂಟ್ಪ ಮತ್ತು ಸಾವಿನಿಂದುಂಟಾಗುವ ದೋಷವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಇನ್ನುಳಿದ ಬೇರೆ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿದವರಿಗೆ ತಟ್ಟಿದ ದೋಷಗಳು ಕೂಡಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ತಟ್ಟಿತ್ತವೆ.

ಮನಸ್ಸುತ್ತಿಯ ತುಂಬೆಲ್ಲಾ ನಿಷಿದ್ಧ ವಿಷಯಗಳಿವೆ. ಅವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗಷ್ಟೇ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಅವನು ಆಚರಿಸಲೇಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವನಿಗೆ ಮೈಲಿಗೆ ತಟ್ಟಿತ್ತದೆ. ಮನುವನಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮೈಲಿಗೆಯ ವಿಚಾರ ಕೇವಲ ಕಾಲ್ಪನಿಕವಾಗಿರದೆ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ಅಪವಿಶ್ರಾತಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅರ್ಥಿಸುವ ಆಹಾರ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಮನು ಮೈಲಿಗೆಯ ಅವಧಿಯನ್ನು ಕೂಡಾ ನಿಗದಿಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದು ಒಂದೇ ಆಗಿರದೇ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಸಹಿಂಡದವನ ಸಾವಿಗೆ ಹತ್ತು ದಿವಸ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಜಿಕ್ಕಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಾವಿಗೆ ಮೂರು ದಿವಸ ಇರುತ್ತದೆ. ಸಹಪಾರಿಗಳ ಸಾವಿಗೆ ಒಂದು ದಿವಸ. ನಿಗದಿತ ಅವಧಿ ಮುಗಿದೊಡನೆ ಮೈಲಿಗೆ ತಾನೇ ತೊಲಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮೈಲಿಗೆಯ ಅವಧಿಯ ಕೊನೆಗೆ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಷಂತೆ ಶುದ್ಧಿಕರಣ ಕರ್ಮವನ್ನು ವಿದ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಆಚರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶುದ್ಧಿಕರಣದ ಉದ್ದೇಶಗಳಾಗಿ ಮೈಲಿಗೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಮನು ಮೂರು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಾನೆ.
೧) ಭೌತಿಕ ಮೈಲಿಗೆ. ೨) ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಇಲ್ಲವೆ ಮಾನಸಿಕ ಮೈಲಿಗೆ ಮತ್ತು ೩) ಸೃಜಿಕ ಮೈಲಿಗೆ. ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೆಡಕು ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಸೃಜಿಕ ಮೈಲಿಗೆಯ ಪ್ರಸಂಗ ಉಧ್ಘಾಟಿಸುತ್ತದೆ. ಆಗ ಬುದ್ಧಿವಾದ ಮತ್ತು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಸೃಜಿಕ ಶುದ್ಧಿಕರಣದ ನಿಯಮವಿರುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕ ಮೈಲಿಗೆಯನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕಲು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಕರ್ಮಗಳು ಒಂದೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವು, ನೀರು, ಮಣಿ, ಗೋಮಾತ್ರ, ಕುಶ ಎಂಬ ಹಲ್ಲು ಮತ್ತು ಬೂದಿ ಇವು ಶುದ್ಧಿಕರಣದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ನಿಜೀವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮಂಟ್ಪವುದರಿಂದುಂಟಾದ ಮೈಲಿಗೆ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಕುಶ ಮತ್ತು ಬೂದಿಯನ್ನು ಶುದ್ಧಿಕರಣದ ಸಾಧನಗಳಿಂದ ವಿಧಿಸಲ್ಪಟಿರುತ್ತದೆ. ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಮೈಲಿಗೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ನೀರು ಮುಖ್ಯ ಸಾಧನವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಶುದ್ಧಿಕರಣ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಮೂರು ರೀತಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

೧) ಆಚರಿಸಬ್ಬಾಗಿ. ೨) ಸ್ವಾನಸಬ್ಬಾಗಿ ಮತ್ತು ೩) ಕೈಕಾಲು ತೋಳಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ.

ಕಾಲಾನಂತರ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಮೈಲಿಗೆ ಕಳೆಯುವಲ್ಲಿ ಪಂಚಗವ್ಯ ಅತೀ ಮಹತ್ವದ ಸಾಧನವಾಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಆಕಳಿನ ಇದು ವಸ್ತುಗಳು ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ. ಅವು- ಹಾಲು, ಮೂತ್ರ, ಸಗರೀ, ಮೋಸರು ಮತ್ತು ಬೆಣ್ಣೆ.

ಮನಸ್ಸುತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬಲಿಪಶುವಿನ ಮುಖಾಂತರ ಮೈಲಿಗೆಯನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾ : ಆಕಳನ್ನು ಮಂಟ್ಪವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲವೇ ಆಚರಿಸ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ನೋಡುವುದರಿಂದ ಮೈಲಿಗೆ ಕಳೆಯುತ್ತದೆ.

ಹಿಂದೂಗಳು ವ್ಯೇಯಕ್ಕಿಕೆ ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನಷ್ಟೇ ನಂಬಡೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮತ್ತು ಕೋಮುಗಳ ಮಾಲಿನ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ನಂಬುಗೆ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಪೂರ್ವ ರೋಮಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದಂಥ ಶುದ್ಧಿಕರಣ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂಗಳಿಗೆ ನಂಬುಗೆ ಇದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಳ್ಳಿ ವರ್ಷ ಜಾತ್ರೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಹಳ್ಳಿಯ ಪರವಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೋಣವನ್ನು

మానవిక కణాండక సంయుక్త సంజిక - సంమట 4ల-4౯

ఏరీదిసలాగుత్తదే. అదన్న ఉండల్లా సుత్తాదిసి నంతర బలి శోదలాగుత్తదే. మత్తు అదర రక్తవన్న హళ్ళయ సుత్త సింపడిసలాగుత్తదే. శోనేగె అదర మాంసవన్న హళ్ళయ తుంబా హంజలాగుత్తదే. ప్రతియోబ్బ హిందూ, ప్రతియోబ్బ బ్రాహ్మణ, మాంస సేవిసలి, బిడలి తన్న పాలిన మాంసవన్న తేగేదుశోళ్ళబేకాగుత్తదే. ఇదు యావ స్తృతియల్లు బరెదిరువుదిల్ల. ఆదర రూఢియల్లిద్దధ్న కాయ్గింతలూ హెచ్చు గట్టి ఇరుత్తదే.

ఈ రీతి అస్సైశ్వరీ ఎంబ జాలదల్లి సిలుకిరువ హోషిత జనాంగ జాతివాది భారతీయ సమాజ వ్యవస్థేయల్లి ఎందినిందలూ ఏనన్న బయసుత్తా బందిద్దారే? అవరు స్వాతంత్ర్య, స్వావలంబనే, సమానతే, శిక్షణ, ఉదిగె-శోదిగె నీరు, భూమి, వసతి ఇత్తాదిగళన్న బయసిద్దారే. ఇవుగళు కేవల తమగె మాత్ర సిగబేకేందు అవరు బయసుత్తారేయే? ఇల్ల. ఇవుగళు ఎల్లా మనుష్యరిగూ అపశ్యకవాగిరువుదరింద యావుదే రీతియ అడితెడె ఇల్లదే ఇవుగళు ఎల్లరిగూ దేశరకబేశు ఎందే అవరు ఆగ్రహపడిసుత్తారే. హగాదరే అస్సైశ్వర ఈ ఆగ్రహదల్లి హిందూ సవణీయరిగే ఏను తప్ప కాణుత్తిదే? అస్సైశ్వర బేడికియన్న హిందూ సవణీయరు హత్తిక్షువుదు ఏకే? తమ్మ అన్యాయద వ్యవస్థేయన్నే ముందువరేసలు హిందూ సవణీయరు హట హిడిద్దారే.

హిందూ సవణీయర ఈ వరసే సామాజిక అన్యాయ అల్లదే ఇన్నేను? ఈ మూలక అవరు అస్సైశ్వర ఒగ్గ తోఱుత్తిరువుదు కేవల అసమానతేయన్నల్ల; అగౌరవవన్ల. అవరు నిజదల్లి మానవియతేగ అపచారవేసగుత్తిరువుద్దక్కే అనేక దృష్టాంతగళన్న నీడుత్తా బందిద్దారే. హిందూ సవణీయర వ్యేద్యరు అస్సైశ్వర మగువిగె చికిత్స శోదువుదిల్ల. అస్సైశ్వరు ఒళ్ళయ బట్టితోట్టరు ఎంబ కారణక్కే అవర మనేగళిగే హిందూ సవణీయరు బెంకి హచ్చుత్తారే; తావు నీరు శోదదే హోదాగ, అస్సైశ్వరు తమ్మదే బావియన్న సిద్ధపడిశోండరే, ఆ బావిగె హిందూ సవణీయరు కస, సగణి, మలవన్న జెల్లుత్తారే. ఇంథ సహస్ర సహస్ర ఉదాహరణగళు ఏనన్న సిద్ధపడిసుత్తవే? హిందూ సవణీయరిగే ఆత్మస్వామీ ఎంబుదే ఇల్ల. అవరల్లి మానవీయతే ఎంబుదే ఇల్ల ఎంబుదన్నే అల్లవే?

❖❖❖

ಇ. ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದ ಅರ್ಥ ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿ - ಆಯ್ದು ಪ್ರಾಚೀನ ಹಾಡು ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಕಾವ್ಯಗಳು

- ಉಪಾರಾಣಿ

‘ಶೋಕೋಭಿನ್ನದುಃ’ ಎನ್ನುವ ಉತ್ತರಿಯಂತೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಅಭಿರುಚಿ, ಆಸೆ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರುವುಂತೆ, ಜೀವನವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ, ಅದ್ಯೈಸುವ ಹಾಗೂ ನೊಡುವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಹೂಡ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಜಿಕ್ಕೆ ಮುಕ್ಕಳಿಗೆ ಚಂದ್ರ ಎಂದರೆ ಮುದ್ದು ಚಂದೂಮಾಮ, ಪ್ರೇಮಿಗಳಿಗೆ ಬೆಳದಿಂಗಳನ್ನು ಸೂಸುವ, ಪ್ರೇಮ ನಿವೇದನಗೆ ಪೂರಕ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವ ವಿಭಾವವಾದರೆ, ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಚಂದ್ರ ಎಂದರೆ ಕೇವಲ ಕಲ್ಲು ಗುಂಡು / ಗ್ರಹ, ಇದಕ್ಕೆ ಮನುಷ್ಯರ ವಿಭಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ನಮ್ಮ ಕವಿಗಳು ತಾವು ಕಂಡ, ಅನುಭವಿಸಿದ, ಕಲ್ಪನೆಯ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜೀವನದೃಷ್ಟಿ ಎನ್ನುವುದು ನಾವು ಬದುಕಿವ, ಜೀವಿಸುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದರ್ವೇ ಅಲ್ಲದೇ, ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಸಂಸ್ಕಾರಂತ್ಯತವಾಗಿ ಬದುಕಲು ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಆಯ್ದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕ್ರಮ.

ಈ ಒಂದು ಲೆಂಡಿಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿಗಳು ಜೀವನದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿರುವ ಪರಿ ಇದಾಗಿದೆ. ಪದಗಳ ಮಿತಿಯಿರುವುದರಿಂದ ಎರಡೂ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪಂಪಪುರ್ವ ಯುಗದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಉಪಲಭ್ಯವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳೆಂದರೆ ‘ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ’ ಹಾಗೂ ‘ವಡ್ಡಾರಾಧನೆ’. ‘ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ’ದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವಿಜಯನು ಕನ್ನಡ ನಾಡು, ನುಡಿ, ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಜನರ ಗುಣ, ಜೀದಾಯ್ದ ಹಾಗೂ ಅವರ ಶೌಯ್ಯದ ಕುರಿತು ಕನ್ನಡಿಗರ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇದನ್ನು ಓದಿದ ಕನ್ನಡಿಗರು ಎದೆ ಉಬ್ಬಿಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ತಾವು ಕನ್ನಡಿಗರೆಂದು ಬೀಗಬಹುದು.

ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಗದ್ಯಕೃತಿಯಾದ ‘ವಡ್ಡಾರಾಧನೆ’ಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೧೯ ಜ್ಯೇಂದ್ರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಥೆಗಳಿಷ್ಟು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಥೆಯು ಅನೇಕ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾರುತ್ತವೆ. ‘ಸುಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯ ಕಥೆ’, ‘ಸುಕೋಶಾಸ್ವಾಮಿಯ ಕಥೆ’, ‘ಗಜಕುಮಾರನ ಕಥೆ’, ‘ಸನತ್ಯಮಾರನ ಕಥೆ’, ‘ಅಣ್ಣಿಕಾಪುತ್ರನ ಕಥೆ’, ‘ಭದ್ರಭಾರುಭಟ್ಟಾರರ ಕಥೆ’, ‘ಲಲಿತಾಘಟಿಯ ಕಥೆ’ ಹಿಂಗೆ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ವಡ್ಡಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಓದುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ ನಮಗೆ ಅಂದಿನ ಸಮಾಜದ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರು ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಜಿನ ಮುನಿಗಳ ಕರಿಣ ತಪಸ್ಸು, ಭವಾವಳಿಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಅಲ್ಲದೇ, ಪಂಚಾಲು ವೃತ್ತಿಗಳಾದ ಸತ್ಯ, ಅಹಿಂಸೆ, ಆಸ್ತೇಯ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಹಾಗೂ ಅಪರಿಗ್ರಹವಲ್ಲದೇ, ಸತ್ಯವಾದಿತನ,

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ವೈರಾಗ್ಯ, ಸಹಿಷ್ನುತೆ, ಪರೀಷಹ ಹಾಗೂ ಮೋಕ್ಷ ಮುಂತಾದ ಜೀವನ ತತ್ವಗಳನ್ನು ವಿಭಿನ್ನ ಕಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸುಂದರವಾಗಿ ಶಿವಕೋಚಾಚಾರ್ಯನು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇಂತಹ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನಾವು ಹೊಂದಿದರೆ ನಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ನೇಪುಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಜಾತಿ, ಮತಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಲಬೆ, ಪ್ರಾಣಹಾನಿ, ಮಾನಹಾನಿ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಮೊದಲೇ, “ಮಾನವ ಜಾತಿ ತಾನೊಂದೆ ವಲಂ” ಎಂದು ಸಾರಿದ ಕಲಿ ಹಾಗೂ ಕವಿಯೂ ಆಗಿಧ್ವ ಆದಿಕವಿ ಪಂಪನು ಜನರೆಯ ಅತ್ಯಂತ ಆಳವಾದ ಅನುಭವಗಳನ್ನೂ, ಅಷ್ಟೇ ಉದಾತ್ವಾದ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ತನ್ನ ವರಡೂ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕಗೊಳಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಪ್ರಥಮ ತೀಥಂಕರನಾದ ಆದಿನಾಧ ಹಾಗೂ ಆತನ ಮಕ್ಕಳಾದ ಭರತ, ಬಾಹುಬಲೀಯರ ಕಥೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುವ ‘ಆದಿಪುರಾಣ’ದಲ್ಲಿ ಜೀವವು ತನಗಂಟಿದ ಕರ್ಮದಿಂದ ಸಂಸಾರ ಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು ತಾನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪ-ಪ್ರಣಾಗಳ ಫಲವಾಗಿ ದೇವ, ಮನುಷ್ಯ, ಪ್ರಾಣಿ ಜನಗಳನ್ನೇತೀ, ಸ್ವರ್ಗ-ನರಕಗಳಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿ ಕೊನೆಗೆ ಜನ್ಮಾಂತರದ ಸಂಸ್ಕಾರ ಫಲದಿಂದ ವಿಷಯ ಸುಖವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ ವೈರಾಗ್ಯಪರನಾಗಿ ಕ್ಯಾಪಲ್ಯ ಸಾಧಿಸಿದ ಬಗೆಯನ್ನು ಪಂಪನು ಅಧ್ಯತವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಮಧುರಾಕಾರೆಯಾದ ನೀಲಾಂಜನೆಯ ಆಯಸ್ಸು ಅವಳ ಅಮೋಷ ನರ್ತನದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಳಿದು, ಆದಿನಾಧನು ಭೋಗವಿಮುವಿನಾಗಿ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಪರಿ ಅನನ್ಯವಾಗಿರುವುದನ್ನು ‘ಆದಿಪುರಾಣ’ದ ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

“ನಾರೀ ರೂಪದ ಯಂತ್ರಂ
ಜಾರುತರಂ ಸೋಡೆ ಸೋಡೆ ಕರಗಿದುದೀ ಸಂ
ಸಾರದನಿತ್ಯತೆ ಮನದೊಳಾ
ಬೇರೂರಿದುದೀಗಳಿಂತಿದಂ ಕಡೆಗಣಿಷೆಂ”

ದೇಹದ ರೂಪವೈಭವ, ಯೌವನ, ಧನ, ಸೌಭಾಗ್ಯ, ಆಯಸ್ಸು ಮುಂತಾದುವೆಲ್ಲ ಕುಡು ಮಿಂಚಿನ ಕಾಂತಿಯಂತೆ, ನೀರ ಮೇಲಿನ ಗುಳ್ಳೆಯಂತೆ ಕ್ಷಣಿಕವಾದಂತಹವು, ಅವುಗಳಿಂದ ಲಭಿಸುವ ಭೋಗಾನುಭವವೂ ಅಷ್ಟೇ ಕ್ಷಣಿಕವಾದುದು ಎನ್ನುವ ಪಂಪನ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತಹುದು.

ಹಾಗೆಯೇ, ಅನೇಕ ಜನಗಳನ್ನು ಪಡೆದರೂ ತೀರದ ಭೋಗದ ಲಾಲಸೆಯ ಕುರಿತು ಪಂಪನ ಉದಾರ ಹೀಗಿದೆ :

“ಎನಿತಾನುಮಂಬನಿಧಿಗಳ
ನನೇಕ ನಾಕಂಗಳಲ್ಲಿ ಕುಡಿದುಂ ಪೋಯಿತ್ತ
ಲ್ಲಿನತೆ ನರ ಭೋಗಮೆಂಬೀ
ಪನಿ ಪುಲ್ಲಂ ನಕ್ಕಿ ತ್ವಷ್ಟೆ ಹೇಳಾ ಪೋದಪ್ಪದೇ”

ಇದಲ್ಲದೇ, ಭರತ ಬಾಹುಬಲೀಯರ ಯುದ್ಧ ನಡೆಯುವಾಗ ಬಾಹುಬಲೀಯ ಮೂರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದರೂ, ರಾಜ್ಯಮೋಹಕೆ ಬಲಿಯಾಗದೆ, ಕೀರ್ತಿ, ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ, ವೈರಾಗ್ಯಪರನಾಗುವ ಬಗಲೊಕಿಕ ಜೀವನ ಕ್ಷಣಿಕ ಎಂಬುದನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಮಾನವಿಕ ಕರ್ತೃತ್ವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಸಾಮ್ಯ ಖಚಿತ ಎಂದು ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ, ಶಾಶ್ವತ ಎನ್ನುವಂತೆ ವರ್ತೀಸುವ, ಹಣ, ಆಷ್ಟಿಗಾಗಿ ತಂಡೆ, ತಾಯಿ, ಅಣ್ಣಿ, ತಮ್ಮ ಬಂಧು ಬಳಗದವರೋಂದಿಗೆ ಕಾದಾಡಿ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ತಿಲಾಂಜಲಿ ನೀಡುವ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದ ಜನರು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ತಲುಪಬೇಕಾದ ಗಮ್ಯವೇ ಮೋಕ್ಷ. ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಇಂದ್ರಿಯ ನಿಗ್ರಹ, ಸಹನ, ಭೋಗ ವಿಮುಖಿತ ಹಾಗೂ ವೈರಾಗ್ಯ ಎಂಬ ಉತ್ತಮ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ ಈ ‘ಆದಿಪುರಾಣ’.

ಕನ್ನಡದ ಹಿರಿಯ ಸಂಶೋಧಕರಾದ ಎಂ. ಜಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿಯವರು ಹೇಳುವಂತೆ, ಕವಿಗೆ ಎರಡು ದರ್ಶನಗಳಿರುತ್ತವೆ, ಒಂದನೆಯದು – ಅವನು ಭಾಷಿಕವಾಗಿ, ಸಾಹಿತ್ಯಿಕವಾಗಿ ಪಡೆದ ನಂಬಿಕೆಗಳು. ಇದು ಅವನ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಅವನು ಸುಪ್ತಪ್ರಜ್ಞಯ ಸ್ತರದಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುವ ಜೀವನಾನುಭವಗಳು, ಜೀವನದೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಗಳು. ಇಂತಹ ಜೀವನಾನುಭವ, ಜೀವನದೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಅಭಿವೃತ್ತಿಸುವ ಕಾವ್ಯ ಪಂಪನು ‘ವಿಕ್ರಮಾಚಾನ ವಿಜಯಂ’. ಮಹಾಭಾರತದ ಕಥೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಬರೆದಿರುವ ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಂಪನು ಪಾತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿರುವುದನ್ನು ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು :

“ಜಲದೊಳ್ಳ ದರ್ಶೋಧನನ್ ನನ್ನಿಯೋಳಿಸತನಯಿನ್ ಗಂಡಿನೋಳ್ಳ ಭೀಮಸೇನನ್

ಬಲದೊಳ್ಳ ಮದ್ದೇಶನತ್ಯನ್ನತಿಯೋಳಮರ ಸಿಂಧೂಧ್ರವನ್ ಚಾಪವಿದ್ಯಾ

ಬಲದೊಳ್ಳ ಕುಂಭೋಧವನ್ ಸಾಹಸದ ಮಹಿಮೋಳ್ಳ ಘಲ್ಲುಣಿನ್ ಧರ್ಮದೊಳ್ಳ

ನಿರ್ಮಾಲಚಿತ್ತನ್ ಧರ್ಮಪ್ರತ್ನನ್ ಮಿಗಿಲಿವಗ್ರಾಣಿನ್ ಭಾರತಂ ಲೋಕಪೂಜ್ಯಂ”

ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ, ಭಲ, ನನ್ನಿ ಮುಂತಾದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಿರುವ ಪಂಪನ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿಯು ಸುರ್ವಕಾಲಿಕ ಹಾಗೂ ಅನನ್ಯವಾದುದು.

ಕವಿ ರನ್ನನು ಸಿಂಹಾವಲೋಕನ ಕ್ರಮದಿಂದ ಬರೆದಿರುವ ‘ಗದಾಯುದ್ಧ’ಪೆಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ‘ಸಾಹಸಭೀಮ ವಿಜಯ’ವು ಉತ್ತಮ ದೃಶ್ಯಕಾವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದರ ನಾಯಕ ಭೀಮನಾದರೂ, ರನ್ನನು ದುಯೋಧನನ್ನು ‘ಮಹಾನುಭಾವ’ ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ, ದುಯೋಧನ ದೊಡ್ಡ ವೀರನೂ, ತೇಜಸ್ಸಿಯೂ, ಮಾನಿಯೂ ಆಗಿದ್ದ ಎಂಬುದನ್ನು ರನ್ನ ಬಾಯ್ತುಂಬ ಹೊಗಳಿದ್ದರೂ ಅವನ ದುಷ್ಪಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಿಂದಲೂ, ದುರ್ವಾಸಿತಯಿಂದಲೂ ತನ್ನ ನಾಶಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಕಾರಣನಾದನೆಂಬುದನ್ನೂ ಅವನು ತೋರಿಸಿದಾಗ್ನಿನೆ.

ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಪರಿಪೂರ್ಣರಲ್ಲ. ಗುಣವಂತರಲ್ಲೂ ಕೆಲವು ದೌರ್ಬಲ್ಯ, ಅಸಹಜ ಸ್ವಭಾವವಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ಕೌರವನಾದ ದುಯೋಧನ ದುಷ್ಪನಾದರೂ ಅವನಲ್ಲಿಯೂ ಮಾನವೀಯತೆ ಹಾಗೂ ಸಹೃದಯತೆ ಇತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ‘ದುಯೋಧನ ವಿಲಾಪ’ದ ಸನ್ನಿಹಿತದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ಯುದ್ಧ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಯುದ್ಧಭಾಮಿಗೆ ಬಂದ ದುಯೋಧನ ಅಭಿಮನ್ಯವಿನ ಶವವನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರಲಾಷಿಸುವ ಪರಿ ಮನಕಲಕುವಂತಹುದು. ತನ್ನ ಶತ್ರು ಅಜ್ಯಾನನ ಮಗ ಅಭಿಮನ್ಯ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಸಹ ಆತನ ಶಾಯ್ಯ, ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಹೊಗಳಿ, ಆತನ ಅಕಾಲ ಮರಣಕ್ಕೆ ಮರುಗಿ, ಸಾಹಸ ಸದೃಶವಾದ ಅಂತಹ ಮರಣವು ತನಗೆ ಲಭಿಸುವಂತಾಗಲಿ ಎಂದು ಪ್ರಾಧಿಕಸುವ ದುಯೋಧನ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ರನ್ನ ಹೇಳಿದಂತೆ ‘ಮಹಾನುಭಾವ’ನೇ ಸರಿ. ಇದು ಮಾನವೀಯತೆಯ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಕೋನ. ಆ ಪದ್ಯ ಇಂತಿದೆ :

ಮಾನವಿಕ ಕರ್ತೃತ್ವ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕ - ಸಂಪುಟ ೪೮-೪೯

“ಅವಮಬಲ ಭವದ್ವಿಕ್ರಮ
ಮಸಂಭವಂ ಹರಗೆ ನಿನ್ನನಾನಿತಂ ಷಾ
ಧೀಸುವನಭಿಮನ್ಯ ನಿಜವಾ
ಹಸ್ಯಕದೇಶಾನುಮರಣಮೆಗಕ್ಕೆ ಗಡಾ”

ದುರೋಽಧನ ಕರ್ತೃತ್ವ ಶವವನ್ನು ನೋಡಿ, ‘ನೀನಿಲ್ಲದ ನೆಲನೆನಗೆ ಪಾಠ್ಯಲ....’ ಎಂದು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಸಂಪತ್ತಿನ ವ್ಯಾಮೋಹಕ್ಕಿಂತ ಸ್ನೇಹ, ಬಾಂಧವ್ಯ ಮಿಗಿಲು ಎಂದು ದ್ವಿನಿಸುವ ಅನೇಕ ಸಾಲುಗಳು ‘ಗದಾಯುದ್ಧ’ದಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿತವಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವೆ.

ನಾಗಚಂದ್ರ ವಿರಚಿತ ‘ಪಂಪ ರಾಮಾಯಣ’ವೆಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ‘ರಾಮಚಂದ್ರಚರಿತಪುರಾಣವು’, ಜೈನ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಕಾವ್ಯವಾಗಿದೆ. ‘ಪಂಪ ರಾಮಾಯಣ’ಕ್ಕೂ ‘ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣ’ಕ್ಕೂ ಪ್ರಮುಖವಾದ ವ್ಯಾತ್ಯಾಸವಿರುವುದು “ರಾಷಣ”ನ ಪಾತ್ರ ಚಿತ್ರಣದಲ್ಲಿ. ರಾಮಾಯಣದ ರಾಷಣ ಎಂದ ಕೂಡಲೇ ನಾವು ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹ ಹೀಡಿತರಾಗಿ, ಅವನು ದುಷ್ಪ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ವ್ಯಾಮೋಹಿ, ಕಳಂಕಿತ ಎಂಬುದನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ, ನಾಗಚಂದ್ರನ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿಯೇ ಬೇರೆ. ನಾಗಚಂದ್ರ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ರಾಷಣನು ಸೌಮ್ಯ, ಸೌಜನ್ಯ, ದಯೆ, ಕ್ಷಮಾಗುಣ, ಧರ್ಮಭೀರುತ್ವ, ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಮುಂತಾದ ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮಹಾವ್ಯಕ್ತಿ. ವಿಧಿಯ ಆಟದಿಂದಾಗಿ ಮೋಹಕ್ಕೆ ವಶನಾಗುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು “ಅಭ್ಯಿಯೋಮ್ರ ಕಾಲವಶದಿಂ ಮಯಾದೆಯಂ ದಾಂಡೇ” ಎನ್ನುವ ದ್ವಿನಿಪೂರ್ಣ ವಾಕ್ಯದ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕಾಲವಶದಿಂದ ರಾಷಣನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ದೌಷಿಂಧ ಆಕಸ್ಮಿಕವೇ ಹೊರತು ಸಹಜ ಸ್ವಭಾವವಲ್ಲ ಎಂದು ನಾಗಚಂದ್ರನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ, ಇಂದ್ರಿಯ ನಿಗ್ರಹ, ಉತ್ತಮ ನಡತೆ, ಸಂಯಮ ಹಾಗೂ ಮಾನಸಿಕ ದೃಢತೆ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಪೂರಕ ಎಂಬ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿ ಇದರಲ್ಲಿದೆ.

ಮದ್ಯಕಾಲೀನ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಚನಕಾರರು ಅನುಭಾವ ವಚನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಅನುಭಾವ ಎಂದರೆ ಅಲ್ಲಾಕಿಕವಾದ, ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಅನುಭವ, ಅದುವೇ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿ ಸಮಾಜದ ವಿದಂಬನೆ, ಕುಲ ಜಾತಿಗಳ ವಿಂಡನೆ, ಲೋಕನೀತಿ, ದೃವಪ್ರಿಯತೆ, ವೈರಾಗ್ಯ, ಕರ್ಮಯೋಗ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮ, ಅಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಮೂರಧನಂಬಿಕೆಗಳ ವಿರೋಧ, ಇವುಗಳಲ್ಲದೇ ಸಮಾಜದ ಉದ್ದಾರವೇ ವಚನಕಾರರ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಮಾತು, ಕೃತಿ ಒಂದಾಗಿ ಬದುಕಿದ ವಚನಕಾರರು ನೇರ ನುಡಿಯನ್ನಾಡುವವರು. ಕೆಲವು ವಚನಗಳು ನಿವೇದನೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜದ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಮದ್ದಿನಂತಿರುವ ವಚನಗಳೂ ಇವೆ, ಆತ್ಮನಿಂದನೆಯ ವಚನಗಳೂ ಸಾಕಷ್ಟಿವೆ. ಇಂತಹ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ವಚನಕಾರರ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿಯ ಸ್ವಷ್ಟ ಚಿತ್ರಣವಿದೆ.

ಪೈರಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿಮಪ್ಪು, ಭಕ್ತಿಗೆ ಬಸವಣ್ಣ, ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಚನ್ನೆಬಸವಣ್ಣ, ಕರ್ಮಯೋಗಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾದ ಸಿದ್ಧರಾಮ ಹಾಗೂ ಶರಣ ಸತಿ ಲಿಂಗ ಪತಿಯ ಅಕ್ಷಮಹಾದೇವಿ, ಹರಿತ ವಿದಂಬನಕಾರ ಅಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯ ಇನ್ನು ಮುಂತಾದ ವಚನಕಾರರು ತಮ್ಮ ಅನುಭಾವದ ಆಳ ಹಾಗೂ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ವಚನಗಳ ಮೂಲಕ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಪರಸರಿಸಿದವರು.

ಮಾನವಿಕ ಕರ್ತೃತ್ವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಅಲ್ಲಮಹಿಭುವಿನ ವಚನಗಳ ಬಹುಭಾಗವು ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಮಾರ್ಗಗಳಿಗೂ ಸುಲಭ ಗ್ರಹಿತವಲ್ಲ. "ನಾನೆಂಬ ಅಹಂಕಾರದಲ್ಲಿ ನಾನುಂಡೆನಾದರೆ ಎನಗದೇ ಭಂಗ.....", "ಅಲ್ಲಜ್ಞಾನಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಸ್ವಭಾವ ಮಧ್ಯಮ ಜ್ಞಾನಿ ವೇಷಧಾರಿ. ಅತೀತ ಜ್ಞಾನಿ ಆರೂಥನನ್ನಾರೂ ಅರಿಯಬಾರದಯ್ಯ....." "ಪಾರೋದಕ ಪ್ರಸಾದವನ್ನಾರಿಯದೆ ಬಂದ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಗುಹೇಶ್ವರಾ...." ಮುಂತಾದ ಅಲ್ಲಮನ ವಚನಗಳು ನಮ್ಮ ಅಜ್ಞಾನ, ಅಂಥಕಾರಕೆ ಕೈಗನ್ನಡಿಯಂತೆ, ಸಂಕುಚಿತ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಲು, ಅಧಿಕಾರವಾಣಿಯಂತೆ ಇವೆ.

"ಲೋಕದ ಡೊಂಕ ನೀವೇಕೆ ತಿದ್ದುವಿರಿ, ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ತನುವ ಸಂತ್ಯೇಸಿಕೊಳ್ಳಿ, ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಮನವ ಸಂತ್ಯೇಸಿಕೊಳ್ಳಿ", "ದಯವೇ ಧರ್ಮದ ಮೂಲವಯ್ಯಾ!" "ಮತ್ತೆಲೋಕವೆಂಬುದು ಕರ್ತಾರನ ಕರ್ಮಟವಯ್ಯಾ" ಮುಂತಾದ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ ನೀತಿ ಬೋಧನೆ, ದಯೆ, ಸರ್ವಸಮಾನತೆ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು.

"ಉಟ್ಟಿ ಸೀರೆಯ ಸೆಳೆದುಕೊಟ್ಟಿ, ತೋಡಿಗೆಯ ಹರಿದು! ಬಿಟ್ಟೆನೋ ನಾನು ಬಿಡುಮುಡಿಯ ಎಲೆ ದೇವ! ಕೊಟ್ಟೆನೋ ಎನ್ನ ತನುಮನವ", "ಸಾವಿಲ್ಲದ ಕೇಡಿಲ್ಲದ ಚಲುವಾಂಗನೊಲಿದೆ ಅವ್ಯಾ ಈ ಸಾವ ಕೆಡುವ ಗಂಡರನೊಯ್ದು ಒಲೆಯೋಳಿಗಿಕ್ಕು", "ಹರನೇ ನೀನೆನಗೆ ಗಂಡನಾಗಬೇಕೆಂದು ಅನಂತಕಾಲ ತಪಿಸಿದ್ದೆ ನೋಡಾ" ಎಂದು ಲೋಕ ಗಂಡನನ್ನು ತೋರೆದು, ಚನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜನನನ್ನೇ ತನ್ನ ಪತಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನಯಾಗಿ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮವನ್ನು ಸಿದ್ಧಿಸಿಕೊಂಡ ಅಕ್ಷಮಹಾದೇವಿಯ ವೈಚಾರಿಕ ದೃಢತೆ, ಸ್ತೀವಾದಿಯ ನಿಲುವು, ಸಂಪೂರ್ಣ ಶರಣಾಗತಿಯ ನಿವೇದನೆಯನ್ನು ಆಕೆಯ ವಚನಗಳು ದರ್ಶಿಸುತ್ತವೆ.

ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಯುಗದ ಕವಿ ರಾಘವಾಂಕನ "ಹರಿಷ್ಠಂದ್ರ ಚಾರಿತ್ರ" ಜೀವನದೃಷ್ಟಿಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಕಾವ್ಯ. ಈ ಕಾವ್ಯದ ಕಥಾಹಂದರವೇ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ನಿತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕೆಲಪೋಮ್ಮೆ ಸುಳ್ಳ ಹೇಳುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಮಗೆ ಒದಗಿದಾಗ, ನಾವು ಯಾವುದೇ ಹಿಂಜರಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯ ಮಾತಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಡುತ್ತೇ ಸುಳ್ಳ ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಆದರೆ, ರಾಜಾ ಹರಿಷ್ಠಂದ್ರ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಎಂತಹ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿಹಿತದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯದ ಪಾರಮ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದ. ತನ್ನ ಮುಗನನ್ನು ಕೆಂದುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಆ ದುಃಖದ ನಡುವೆಯೂ ಸತ್ಯದ ಪರ ಆತನ ದೃಢನಿಲುವು ಅನುಕರಣೀಯ. ಹೀಗಾಗಿ ಸತ್ಯ ಎಂಬ ಮೌಲ್ಯ ಆತನಿಗೆ ಅನ್ವಯಧರವಾಯಿತು. ಇಂತಹ ಉನ್ನತ ಮೌಲ್ಯ ಹಾಗೂ ಉದಾತ್ತ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಈ ಕಾವ್ಯ ನಮಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಈ ಯುಗದ ಮತ್ತೊಂದೆ ಕವಿ ಜನ್ನು. ಈತನ 'ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ' ಜ್ಯೇನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾವ್ಯ. ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅಮೃತಮತ್ತಿಯ ಕುರುದು ಮೋಹ, ಕಾಮ, ಯಶೋಧರನ ಸಂಯಮ, ಉದಾತ್ತತೆ, ಧರ್ಮಸಂಕಟ, ದೌಷಣ್ಯ, ಅಹಿಂಸಾ ಮನೋಭಾವ, ಕ್ಷಮಾಗುಣದಂತಹ ಮೌಲಿಕ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ. ಚಂಡಮಾರಿ ಗುಡಿಯ ಭೀಕರ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸುವ ಜನ್ನು ಅಭಯರುಚಿ ಹಾಗೂ ಅಭಯಮತ್ತಿಯ ಮೂಲಕ ಜೀವದಯೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಸು. ೧೪೦೦ರಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತಹ ಕವಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ವ್ಯಾಸಭಾರತವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ, ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನಾಯಕನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು 'ಕರ್ತೃತ್ವ ಭಾರತ ಕಥಾಮಂಜರಿ' ಎಂಬ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಮಹಾಭಾರತದ ಮಾನವ

ಮಾನವಿಕ ಕರ್ತೃತ್ವಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕ - ಸಂಪುಟ ೪೮-೪೯

ಜೀವನದ ಜಟಿಲ ಕಢಿಯನ್ನು ಕಲಾಮಯವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಕವಾಗಿ ಭಗವತ್ಪೂರ್ತಿಯ ಲೀಲೆಯನ್ನೂ, ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ ಸಾರಿದ್ದಾನೆ. ಜಟಿಲವಾದ ಜೀವನವು ಪರಮಾತ್ಮನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಸರಳವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದೂ, ಪರಮಾತ್ಮ ಪ್ರಶಂಸೆ, ನೀತಿಬೋಧ ಹಾಗೂ ದೃವಲೀಲೆಯನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ದಾಸ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಮಾನ್ಯರೂ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಪಿತಾಮಹರೆಂದು ಬಿರುದಾಂಕಿತರಾಗಿರುವ ಪುರಂದರಧಾರು ಸಿರಿತನದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ದಾನ ಮಾಡಿ, ಮುಂದಿನ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಹರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದರು. “ನಾ ನಿನ್ನೊಳನ್ನು ಬೇಡುವುದಿಲ್ಲ, ಎನ್ನ ಹೃದಯಕುಲದೊಳು ನಿಂದಿರು ಹರಿಯೇ”, “ಮುಲವ ತೊಳೆಯಬಲ್ಲರಲ್ಲದ ಮನವ ತೊಳೆಯಬಲ್ಲರೆ”, “ಈಸಬೇಕು ಇದ್ದು ಜ್ಯೇಷಬೇಕು”, “ಕಲ್ಲಾಗಿ ಇರಬೇಕು ಕರಣಭವತೊರೆಯೋಳಗೆ ಬಿಲ್ಲಾಗಿ ಇರಬೇಕು ಬಲ್ಲವರೋಳಗೆ”, “ಬೆಲ್ಲದ ಕಟ್ಟಿಯ ಕಟ್ಟಿ ಬೇವಿನ ಬೀಜವ ಬಿತ್ತಿ ಜೇನು ಮಳಿಗರೆದರೆ ವಿಷ ಹೋಗುವದೇನಯ್ಯ”, “ಆಚಾರವಿಲ್ಲದ ನಾಲಗೆ” ಮುಂತಾದ ಕೀರ್ತನೆ ಹಾಗೂ ಉಗಾಖೋಗಳಲ್ಲಿ ಪುರಂದರಧಾರು ಭಕ್ತಿ, ಸಂಸಾರದ ನಿಸ್ಸರತೆ, ವೈರಾಗ್ಯ ಬೋಧ, ಜೀವನವಿಷ್ಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞ ಇವುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ.

“ತನು ನಿನ್ನದು ಜೀವನ ನಿನ್ನದು”, “ತಲ್ಲಿನೆಸಿದಿರು ಕಂಡ್ಯ ತಾಳು ಮನವೇ”, “ಬೆಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರಿಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಒಳ್ಳೆ ವಸ್ತುವನ್ನು ಹೊದ್ದುಕೊಂಡು ಚೆಳ್ಳಿಒಳ್ಳೆ ಗೊಂಬಯಂತೆ ಆಡ ಹೋಯಿತು!” ಮುಂತಾದ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನಕದಾರು ತಾವು ಜೀವನದಲ್ಲಂಡ ನೋವು, ಅವಮಾನವಲ್ಲದೇ, ನೀತಿ ಬೋಧನೆ, ಸಮಾಜ ವಿಡಂಬನೆ, ತತ್ತ್ವ, ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಾರಿದ್ದಾರೆ.

ಹೆಣ್ಣು ಭೂರಿ ಹತ್ಯೆ, ಸ್ತ್ರೀಹತ್ಯೆ, ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಕಿರುಕುಳ, ಶೋಷಣೆ, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಈ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಚಿ ಹೊನ್ನಾಷ್ಟು ತನ್ನ ಸಾಂಗತ್ಯ ಕೃತಿ “ಹದಿಬದೆಯ ಧರ್ಮ” ದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮಹತ್ವ, ಸ್ತ್ರೀವಾದಿಯ ನಿಲುವು, ಸತಿಧರ್ಮದ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿಯೊಂದಿಗೆ ಪತಿ ಪಾಲಿಸಬೇಕಾದ ಧರ್ಮವನ್ನೂ ಸಹ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ.

ಆದು ಮುಟ್ಟದ ಸೊಪ್ಪಿಲ್ಲ, ಸರ್ವಜ್ಞ ಹೇಳಿದ ವಿಷಯವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಎಷ್ಟು ದಿಟ ಎನಲು ಕಾರಣ ಸರ್ವಜ್ಞ ತನ್ನ ತ್ರಿಪದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿರುವ ವಿಷಯಗಳು ಬಂದೇ? ಏರಡೇ? - ಗುರು, ರಾಜನೀತಿ, ವಿಡಂಬನೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಜಂಗಮ, ಜೀವನ, ಜಾನ್ಯನ, ಭಕ್ತಿ, ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ, ಸಂಸಾರ ಹಿಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವಾರು ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ತಿಳಿಸುವ ಸರ್ವಜ್ಞ ಒಬ್ಬ ದಾಶನಿಕ ಕವಿ. “ಎತ್ತು ಗಾಣವ ಹೊತ್ತು ಸುತ್ತಿ ಬಂದರೆ, ಏನು ಜಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಥಿವನ ನೇನೆಯದೊಡೆ”, “ತನ್ನ ನೋಡಲಿಯೊಂದು ಕನ್ನಡಿ ಕರ್ವುದೇ”, “ಆನೆ ನೀರಾಟದಲಿ ಮೀನ ಕಂಡಂಜುವುದೇ” ಮುಂತಾದ ಸರ್ವಜ್ಞನ ವಚನಗಳು ದಿವ್ಯ ಜೀವಧಿಯಂತೆ, ಸ್ವಾತಿತ್ವಯ ಚಿಲುಮೆಯಂತೆ, ಮುದುಡಿದ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೆಮ್ಮಿದಿ, ದೃಢ್ಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಸೋತಾಗ ಸಾಂತನ, ಗೆಲ್ಲಲು ಪ್ರೇರಣ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ತಪ್ಪ ಮಾಡದಂತೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಹಿಗೆ ಸರ್ವಜ್ಞನ ವಚನಗಳು ಬಹುಮುಖಿ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಅಧಿಕಾರ, ಹಣ, ಸ್ತ್ರೀ ವ್ಯಾಮೋಹದ ಭೋಗಜೀವನವನ್ನು ಬಯಸುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಭೋಗದಲ್ಲಿದ್ದು, ಯೋಗವನ್ನು ಸಿದ್ಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು “ಭರತೇಶ ವೈಭವ”ದ ಮೂಲಕ ಶೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಕವಿ ರಥ್ನಾಕರವರಣೆ. ಯೋಗ ಮತ್ತು ಭೋಗವನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ತರದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವ ನಾವು “ಉಂಡುಪವಾಸಿ, ಬಳಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ, ಭೂಮಂಡಲವಿದ್ದ ನಿಸ್ಸಂಗ, ಮಂಡ ಬೆಳುದು ಮನಚೋಳಾದ ತಪಸಿ”ಯಾಗಿದ್ದು

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಆದರ್ಶಮಾನವ ಭರತನ ಪಾತ್ರಚಿತ್ರಣ ನಮ್ಮ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ನಿಲುಕದ್ದು. “ಭೋಗ ಯೋಗದ ರಹಸ್ಯವನ್ನರಿತ ಮೋಕ್ಷ ರಸಿಕನಿಗೆ ಅಪ್ಪು ಜನ ಹೆಂಗಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ಸಹ ವಿರಸವಿಲ್ಲದೆ ಬಾಳುವೆ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿ ಬರುತ್ತದೆ” ಎಂದ ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿಯ ಭೋಗ, ಯೋಗಗಳ ಸಮನ್ವಯ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿಯ ನಮಗೆ ಜೀವನದ ಮತ್ತೊಂದು ಮಗ್ನಿಲನ್ನ ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಗೂ ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಘಟ್ಟಗಳ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದಾಗ, ಕಾಲ, ಮನೋಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಧೋರಣೆಗಳಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯಸೃಷ್ಟಿ ಬೇರೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಎಂ. ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿಯವರು ಹೇಳುವಂತೆ, ಒಂದು ಸಮಾಜದ ಅತ್ಯನ್ತವಾದ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಗಹನವಾದ ಅನುಭವಗಳು ಆಯಾ ಕಾಲದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃತ್ತಿಸಲಾದ ಜೀವನಶಕ್ತಿ, ಸೂಳಿಕಾಯಿಕ ಕಡಿಮೆಗಳು, ಬದುಕುವ ಉತ್ಸಾಹ, ಸಾಧಿಸುವ ಚಲ, ತ್ವಗ, ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಫಾಟಿ, ಜ್ಯೇಶನ್ಸ್, ಜೀವನಶೈಲಿ, ಆದರ್ಶ, ಮಾನಸಿಕ ದೃಢತೆ, ಭೋಗವಿಮುಖಿತ, ಬದುಕಿನ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳು ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಅಧ್ಯೋತ್ಸಿಕೊಂಡು ಪಾಲಿಸಿದಾಗ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು :

೧. ಹೊಸತು ಹೊಸತು – ಡಾ. ಎಂ. ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ
೨. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ – ರಂ. ಶ್ರೀ. ಮುಗಳಿ

ಇ. ಸೊನ್ನಾಗೆಯ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರ

- ಹೊರೆಯಾಲ ಹೊರಸ್ಸಾಯಿ

ಇನೆಯ ಶತಮಾನ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಘಟ್ಟ, ಅಂದು ಕಲ್ಯಾಣ ಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿ, ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ, ಬಸವಣ್ಣನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಾಂತಿ ಅಥಾರ್ತ ಶರಣ ಚಳುವಳಿ(ಅಥವಾ ವಚನ ಕ್ರಾಂತಿ)ಕನ್ನಡ ಜನಮಾನಸದಲ್ಲಿ ದಟ್ಟವಾಗಿ, ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅಂದಿನ ಸಮಕಾಲೀನ ಭಾರತದ ಮನಃಪಟಲದಲ್ಲಿ ಕಿಂಚಿತ್ತಾದರೂ ಹೊಸ ಜಿಂಟನೆಯ ಬೀಜ ಬಿತ್ತಿತು ಎಂಬುದು ಇತಿಹಾಸ. ಆವರೆಗೆ ಬಹುಪಾಲು, ಪಾರಲೋಕಿಕ ಶತ್ರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಿಗಿ, ಜಡಗಟ್ಟಿದ್ದ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಚುರುಕು ಮುಟ್ಟಿಸಿ, ಲೋಕಿಕ ಬದುಕಿನ ವಾಸ್ತವದತ್ತ ಜನಸಮುದಾಯವನ್ನು ತಿರುಗಿಸುತ್ತಲೇ ಲೋಕಿಕ-ಪಾರಲೋಕಿಕ ಸಮನ್ವಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದು ಆ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಒಂದು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಕೊಡುಗೆ ಅನ್ನಬಹುದು. ಆ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚೆ ಹಾಕಿದವರು ಹಲವುಹತ್ತು ಮಂದಿ. ಆ ಪ್ರೇಕ್ಷಿಕೆ ಸೊನ್ನಲಿಗೆಯ (ಇಂದಿನ ಬಸವಕಲ್ಯಾಳದಿಂದ ಸುಮಾರು ೧೧೦ ಕೆಲೋಮೀಟರ್‌ ಅಂತರದಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಇಂದಿನ ಸೊಲ್ಲಾಪುರ)ಕಾಯಕಯೋಗಿ ಹಾಗೂ ಶ್ರವಯೋಗಿ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರನೂ ಒಬ್ಬಿ. ಬಸವಣ್ಣ, ಅಲ್ಲಿಮುತ್ತಫು, ಮಹಾದೇವಿಯಕ್ಕೆ, ಜನ್ಮಬಸವಣ್ಣ, ಹಡವದ ಅಪ್ಪಣಿ, ಮಡಿವಾಳ ಮಾಡಯ್ಯಾ, ಅಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯಾ, ಹಾವಿನಹಾಳ ಕಲ್ಲಾಯ್ಯಾ ಮೊದಲಾದವರ ಸಮಕಾಲೀನ. ಸಿದ್ಧರಾಮ ರಚನಿದ ವಚನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಿದೆ. ನಿರಾಕ್ಷಣ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಸಿದ್ಧರಾಮ-ಶರಣ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಎದ್ದುಕಾಣುವ ಒಬ್ಬ ನಿತ್ಯಜ್ಞೋತಿ.

ಸಿದ್ಧರಾಮನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ಜೀವನ-ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಅವನ ಮತ್ತು ಅವನನ್ನು ಕುರಿತ ವಚನಗಳು, ಒಂದೆರಡು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಶಾಸನಗಳೇ ಮೊದಲಾದವು ಇರುವುದಾದರೂ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮುಖ್ಯ ಆಕರವೆಂದರೆ-ರಾಘವಾಂಕ ಕವಿಯ ‘ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಚಾರಿತ್ರ’ (ಸಂಪಾದಕರು - ಡಿ.ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಜಾರ್) ಮಾತ್ರ, ರಾಘವಾಂಕ ಕವಿ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸುವ ಮುನ್ನ ಸೊನ್ನಲಿಗೆಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆಂಬುದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಕಾರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಸಕಾರಾತ್ಮಕವಾದ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿ ನಾವು ಮುಂದೆ ಸಾಗಬಹುದು. ಆ ಪ್ರಕಾರ-

ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಜನ್ಮಸಳಿ ಸೊನ್ನಲಿಗೆ. ತಂದೆ- ಮೊರಡಿಯ ಒಕ್ಕಿಲಿಗ ಮುದ್ದ(ಮುದ್ದಯ್ಯ) ಮತ್ತು ತಾಯಿ ಸುಗ್ರಿಷ್ಟಿ ಆತನ ಕಾಲ ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ೧೧೨೫-೧೧೮೦ ಎಂದು ಕವಿ ಚರಿತ್ರೆಕಾರರು ನಿರಾಕರಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಮುದ್ದ ಮತ್ತು ಸುಗ್ರಿಷ್ಟಿಯರ ಇಳಿ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಮಗುವಿಗೆ ಆಚಾರ್ಯ ರೇವಣಸಿದ್ದೇಶ್ವರರು ಸಿದ್ಧರಾಮ ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಒಮ್ಮೆ ದನಕಾಯಲು ಸಿದ್ಧರಾಮ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ, ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಶಿವ ಲಿಂಗವನ್ನು ಕಂಡು, ಅದಕ್ಕೆ ಪೊಜೆ, ಸ್ನೇಹೇದ್ಯ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಸಂತೋಷ ಹೊಂದುವನು. ಅವನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು

ಶಿವನು ಒಮ್ಮೆ ಜಂಗಮವೇಷಧಾರಿಯಾಗಿಯೂ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನಿಜರೂಪಧಾರಿಯಾಗಿಯೂ ಬಂದು ‘ನನ್ನ ಹೆಸರು ಮಲ್ಲಿಯ್ಯ, ಪರ್ವತದಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ. ನಾನೀಗ ಹಂಜಕ್ಕಿ ಮೆಲ್ಲಲು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ’ ಎಂದು ಅವನಿಂದ ಪಡೆದು, ತಿಂದು ಆನಂತರ ಕುಡಿಯಲು ಅಂಬಲಿಯನ್ನು ಕೇಳಲು, ಅದನ್ನು ತರಲು ಸಿದ್ಧರಾಮ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಮತ್ತೆ ಬಂದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆಗ ಸಿದ್ಧರಾಮ ಅವನಿಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸಿ, ಮದುಕುತ್ತಾ ಶ್ರೀಶೈಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಭಕ್ತರು ಅವನಿಗೆ ಲಿಂಗವನ್ನು ಹೋರಿಸಿ ‘ಇವನೇ ನಿನ್ನ ಮಲ್ಲಿಯ್ಯ’ ಎಂದಾಗ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಒಪ್ಪದೆ ತಾನು ‘ನವಕ್ಕೆಯ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಮಲ್ಲಿಯ್ಯ ಇವನಲ್ಲ’ ಎಂದು ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಾ ರುದ್ರಮೃಗಿರಿ ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಆತ್ಮಪರ್ವತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದಾದಾಗ ಶಿವ, ಪಾರ್ವತಿಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಸಂತ್ಯೇಸಿ ಶ್ರೀಶೈಲದರ್ಶನದ ಲಾಭವಿತ್ತನು. ಆನಂತರ ಶಿವನು ‘ನೀನು ಇಲ್ಲರಬೇಡ, ಸೊನ್ನಲಿಗೆ ಹೋಗು. ನಿನ್ನ ಅಗಲಿಕೆಯಿಂದ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಮರುಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ’ ಎನ್ನುವನು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪದ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ‘ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತೇನೆ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಾರೆ’ ಎಂದು ಹತ ಹಿಡಿಯಲು ಶಿವನು ‘ನಾನು ನಿನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಬರುತ್ತೇನೆ ಮಂದಾರದ ಮರದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವಾಗಿರುತ್ತೇನೆ’ ಎಂದು ಸಮಾಧಾನಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಸೊನ್ನಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಶಿವನ ಮಾತಿನಂತೆ ಮಂದಾರವ್ಯಕ್ತದಡಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗ ಗೋಚರಿಸಿತು. ಸಿದ್ಧರಾಮ ಆ ಲಿಂಗವನ್ನು ಮನೆಗೆ ತಂದು ಮೂಜಿಸತ್ತೊಡಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಧೂಳಮಾಕಾಳ ಎಂಬ ದೇವತೆಯನ್ನು ಮೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರಿಂದ, ಬೇಸರಗೊಂಡ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಸೊನ್ನಲಿಗೆಯ ಉಂಟ ಹೋರಗೆ ಮರವೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿ ಮೂಜಿಸತ್ತೊಡಗುವನು. ಆನಂತರ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನಾದ ಬೊಮ್ಮಯ್ಯನಿಗೂ ದೀಕ್ಷೆ ಕೊಡುವನು.

ಆಗ ಶಿವನು ಅಲ್ಲಿನ ಸಿರಿವಂತಭಾದ ಚಾಮಲಾದೇವಿಯ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಅಲ್ಲೊಂದು ಮರವನ್ನು ರಚಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಾಮನಿಗೆ ಬಂದು ಕ್ರೋಡ ಭೂಮಿಯನ್ನು(ಬಂದು ಅಳತೆ ಮಾಪನ)ದಾನವೀಯಲು ತಿಳಿಸಿದನು. ಅವಳು ಅದೇರೀತಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನಮಾಡಲು, ಸಿದ್ಧರಾಮ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರೊಡಗೂಡಿ ಮರದ ರಚನೆಗೆ ತೊಡಗಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ದೊರೆತ ಭಂಡಾರವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಹದಿನೇಳು ಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನಲ್ಲದೆ ಬಹುದಾನಿಯಾಗಿ ಹೆಸರು ಪಡೆದು ಸೊನ್ನಲಿಗೆ ಮರವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. ಕಾಯಕಯೋಗಿಯಾದ ಅವನು ‘ಅಜ್ಞಾನಿ ಜನಪ್ರೇತ್ಯ ಹೋರಿಪ್ಪ ಪಶುಪತಿ ಕೀರ್ತಾದಿಗಳೂ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದು ಮಣ್ಣಭಾಗಿಗಳಾಗಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲದಿಂದ ಅವನು ಅಲ್ಲೊಂದು ಕೆರೆಕಟ್ಟಪುದಕ್ಕೆ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ, ತನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ಶಿಷ್ಯರೊಡಗೂಡಿ ಗುದ್ದಲಿ ಹಿಡಿದು ಅಗೆಯುತ್ತಿರಲು ಶಿವನ ಕರುಣೆಯೂ ಒದಗಿ ಬಂದು ಮಣ್ಣನಿಡಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಸೇರಿದವು’. (ಅದೇ ಇಂದು ಸೊಲ್ಲಾಪುರದ ನಡುವೆ ಇರುವ-ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಮಂದಿರವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡ ಕೆರೆ, ಜನರ ಆಡುನುಡಿಯಲ್ಲಿ -ಮರಾರಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ‘ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಮಂದಿರ’ ಎಂದಾಗಿದೆ-ಲೇಖಕ). ಅಲ್ಲೇ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಅನೇಕ ಪವಾಡಗಳನ್ನು ಮರೆಯುವನು. (ಅವನನ್ನು ಕುರಿತ ಗೆಲ್ಲ ಪವಾಡಗಳು ಈ ಪರಿಸರದಲ್ಲೇ ಬರುವವು). ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಹೆಸರು ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ಹಬ್ಬಿಪುದು. ಜ್ಞಾನಿ ಅಲ್ಲಿಮಪ್ಪಭು ಮತ್ತು ಮಹಾದೇವಿಯಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಒಮ್ಮೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವರು. ಅಲ್ಲಿಮನು ಕೆರೆಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಕಾಯಕ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ‘ಕರೆಯೋ ಒಡ್ಡರೆಯನಂ’ ಎಂದು ಜರೆಯುವನು.

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಅಲ್ಲಮ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧರಾಮನ ನಡುವೆ ವಾಗ್ಯಾದ ನಡೆದು, ಸಿದ್ಧರಾಮನನ್ನು ಆಧ್ಯಾತ್ಮದತ್ತ ತಿರುಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಮನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ, ಅವನು ಶ್ರೀಶೈಲದ ಕದಳಿವನದತ್ತ ತೆರಳುವನು. ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಕೂಡ ಬಸವಣ್ಣನ ಕಾರ್ಷಕೇತ್ರವಾದ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ಶರಣ ಬಳಗದೊಳಗೆ ಸೇರುವನು ಮತ್ತು ತಿರುಗಿ ಸೋನ್ನಲಾಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದು ನೆಲೆಸುವನು. ಬಳಿಕ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ‘ಕಲಿಕಾಲ ಕೆಟ್ಟಿದ್ದು, ನರರು ಸುರಂಗಿಂತ ಬಲ್ಲಿದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೂ ಇಲ್ಲಿದಂತೆ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವೆನು’ ಎಂದು ಹಾವಿನಹಾಳ ಕಲ್ಲಿಯನಿಗೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ವಿಜಾರಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿ, ಅಲ್ಲೇ ಸಮಾಧಿ ಹೊಂದುವನು. ಇಷ್ಟ ಕೃತಿಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಾರಾಂಶ-

ಸಿದ್ಧರಾಮನ ವಚನ-ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ – ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ವಚನಕಾರರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನದೊಂದು ಎದ್ದುಕಾಣಿವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಕಾಯಕ ತತ್ತ್ವ ಶಿವ ತತ್ತ್ವದ ಜೊತೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯ ವಚನಗಳನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಸಿದ್ಧರಾಮ ತನ್ನ ಒಂದು ವಚನದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ–

ಅರುವಕ್ಕೆಂಟು ಸಾವಿರ ವಚನಗಳ ಹಾಡಿ ಹಾಡಿ
ಸೋತಿತನ್ನ ಮನ ನೋಡಯ್ಯ
ಹಾಡುವುದೊಂದೆ ವಚನ, ನೋಡುವುದೊಂದೆ ವಚನ
ವಿಷಯ ಬಿಟ್ಟು ನಿರ್ವಿಷಯವಾಗುವುದೊಂದೆ ವಚನ
ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ॥

ಎಂದಿದ್ದರೂ ಈವರೆಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗಿರುವ ವಚನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಸುಮಾರು ೧೯೨೨ ಮಾತ್ರ. ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾಜುನ, ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿನಾಥ ಈ ಮುಂತಾದ ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನ ವಚನಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕಾಯಕಯೋಗಿಯಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವುದರಿಂದ ಆತನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಕೆರೆ, ಕಾಲುವೆ, ಭತ್ತ, ಚೌಕ, ಹೂದೋಟಗಳನ್ನೂ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಪದೇಪದೆ ಬರುತ್ತವೆ.

“ಹಿಂದೆ ಬಯಸಿದೆ ಕಾಳುತನದಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಮಂದಮತಿಯ ನೋಡಿರಯ್ಯ
ಕೆರೆ ಬಾವಿ ಹೂದೋಟ ಬೋಕ ಭತ್ತಿಗಳ ಮಾಡಿ
ಜೇವಂಗಳ ಮೇಲೆ ಕೃಪೆಯುಂಟಿಂದು ನಾ ಮಾಡಿದೆನು
(ಇನ್ನು ದಾನಿಯಿಂಬರು, ಆನು ದಾನಿಯಲ್ಲವಯ್ಯ ನೀ ಹೇಳಿದಂತೆ ನಾ ಮಾಡಿದೆನು)
ನೀ ಬರಹೇಳಿದಲ್ಲಿ ನಾ ಬಂದೆನು ನೀ ಇರಿಸಿದಂತೆ ಇದ್ದೆನು

.....

ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾಜುನಯ್ಯ ಭವಕ್ಕೆ ಬರಿಸದಿರಯ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಧರ್ಮ” ॥

“ಕೆರೆಯ ಗಂಗೆಯಿಂದು ಅರಿಯದೆ ಸಾಪೆಸಿದೆನಲ್ಲಾ ಅದೆಂತೆಂದಡೆ
ಶರಣರ ಪಾದೋದಕದ ಕೋಟ್ಟಂತದಲ್ಲಿ ಒಂದಂತಕ್ಕೆ
ಸಮಬಾರದು ನೋಡಾ ಗಂಗೆ” ॥

“ವೇಷ ಧರಿಸಿ ಫಲವೇನಯ್ಯ
ವೇಷದಂತಾಚರಕೆ ಇಲ್ಲದನ್ನಕ್ಕೆ
ವೇದಾಂತವನೋಡಿ ಫಲವೇನಯ್ಯ

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾಟಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಬ್ರಹ್ಮ ತಾವಾಗದನ್ನಕ್ಕೆ
ನಾನು ಕೆರೆಯ ತೋಡಿ ಫಲವೇನಯ್ಯ
ಮಣಿತೀರ್ಥಗಳು ಬರದನ್ನಕ್ಕೆ
ಕರಿಲಸಿದ್ದ ಮಲ್ಲಿಕಾಬೂನಾ” ||

ಈ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಸಾಧನೆಗಳ ವಿವರವೂ ದೊರಕುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಒಸವಣಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರೇತ್ವಾದ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ಲಿಂಗಧಾರಿಯಾದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಆತನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಾನು ಸೊನ್ನಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅವಶರಿಸಿದುದೇ ಕಷ್ಟ
ಅವಶರಿಸಿ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ
ಬಂದು ಲಿಂಗವ ಪಿಡಿದುದೇ ಅತ್ಯಂತ ಕಷ್ಟ
ಲಿಂಗವ ಪಿಡಿದು ಗುರುವಿನ ಹೋಗಳುವುದು ಅತಿ ಕಷ್ಟ
ಗುರುವಿನ ಹೋಗಳತೇಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿ
ಕರಿಲಸಿದ್ದ ಮಲ್ಲಿಕಾಬೂನನ ಶರಣರ ವಾದಕ್ಕೆ ಇ(ಕ್ರಿ)ಡಾದುದು
ಪ್ರಾಣಾದ ವಿಯೋಗ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಯ್ಯ ಮಡಿವಾಳಯ್ಯ ||

ಎಲೆ ಎಲೆ ಲಿಂಗವೆ ನಾನಂದೆ ಬರಲಿಲ್ಲ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ
ಎಲೆ ಎಲೆ ಲಿಂಗವೆ ನಾನಂದೆ ಬರಲಿಲ್ಲ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ
ಎಲೆ ಎಲೆ ಲಿಂಗವೆ ನಾನಂದೆ ಚಿನ್ನಬಸವಣಿನಾಗಲಿಲ್ಲ
ಲಿಂಗವೆ ಲಿಂಗವೆ ಕರಿಲಸಿದ್ದ ಮಲ್ಲಿಕಾಬೂನಾ ||

ಈ ವಚನಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧರಾಮ ಸೊನ್ನಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದುದು; ಅನಂತರ ಆತ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದುದು, ದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆದುದು ಮೊದಲಾದ ವಿವರಗಳು ದಾಖಿಲಾಗಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ –

ಅಲ್ಲಮನ ಲಕ್ಷ್ಯ ವೃಂದಾಗ್ನಿದಲ್ಲಿ
ಚಿನ್ನಬಸವಣಿನ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೃಯಾಜಾಹಣದಲ್ಲಿ
ಬಸವಣಿನ ಲಕ್ಷ್ಯ ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ
ಮಡಿವಾಳನ ಲಕ್ಷ್ಯ ಅವಂಕಾರ ನಾಶದಲ್ಲಿ
ಸಕಳೀಕರ್ಯನ ಲಕ್ಷ್ಯ ಸಮರ್ಪಿತಯಲ್ಲಿ
ಶಿವಯೋಗಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನೆಂಬ ಬಾಲಕನ ಲಕ್ಷ್ಯ
ಲಿಂಗಮೂರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಾ
ಕರಿಲಸಿದ್ದ ಮಲ್ಲಿಕಾಬೂನಾ ||

ಹೀಗೆ ಸಮಕಾಲೀನವಾದ ವಚನಕಾರರನ್ನೂ ಆತ ಸೃಂಗಿದ್ದಾನೆ.

ಇದೇ ರೀತಿ ಬಸವಣಿ, ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು, ಮಹಾದೇವಿಯಕ್ಕೆ, ಚಿನ್ನಬಸವಣಿ ಈ ಮುಂತಾದ ವಚನಕಾರರು ಕೂಡ ಸಿದ್ಧರಾಮನನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. “ಏಕೋದೇವನಿಷ್ಠೆ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯ ದೇವರಿಂದ ಎನಗಾಯಿತ್ತು”

“ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯನ ತಿತ್ವ ಮಗಳಾದ ಕಾರಣ, ಪ್ರಾಣ ಪ್ರಸಾದವ ಸಾಧಿಸಿಕೊಟ್ಟನು” “ಸೀಮೆಯ ಮೀರಿದ ನಿಸ್ಸೆಮನು ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯನು” ಈ ಮುಂತಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಅವನ ವೈಕೀಕ್ರಿಯೆ ಜೈನತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಮಾನವಿಕ ಕರ್ತೃತ್ವಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕ - ಸಂಪುಟ ೪೮-೪೯

“ಸೊನ್ನಲಿಗೆಯೇ ಕೈಲಾಸವಾದದೆ ಪದಸ್ಥರುಂಟೆ ಈ ಪಣಿಯಲ್ಲಿ” ಎಂದು ಚಿಕ್ಕ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಸೊನ್ನಲಾಪುರವೆಂಬ ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ತನ್ನಲಕ ಕಾಯಕ ನಿಷ್ಠೆ, ಪ್ರಾಣಿದಯ ಹಾಗೂ ಶಿವ ತತ್ವಗಳ ಮೂಲಕ ಮಹತ್ವವಾದುದನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ ಒಬ್ಬ ಅನುಪಮ ಶರಣ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಾಧನೆಗೆ ನಿಷ್ಠೆ, ಸತತ ಪರಿಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಜೀವಪರವಾದ ನಿಲ್ವವು - ಎಷ್ಟು ಪ್ರಮುಖವಾದವು ಎಂಬುದನ್ನು ಸಿದ್ಧರಾಮನು ತನ್ನ ಜೀವಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಇಂದು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅಂದಿನ ಸೊನ್ನಲಿಗೆಯಾದ ಇಂದಿನ ಸೊಲ್ಲಾಪುರವು ಇಂದಿಗೂ ಈ ಮಹಾಯೋಗಿಯ ತತ್ವ ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ನೇನೆದು, ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಜಾತ್ರಾ ಮಹಾತ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತ ಬಂದಿರುವುದು. ಜಾತ್ರೆಯು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಜನವರಿ ೧೨-೧೩ರವರೆಗೆ ಸೊಲ್ಲಾಪುರದಲ್ಲಿ ಬಹು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಜಯಂತಿ ಜನವರಿ ೧೪ರಂದು. ಮೊದಲನೆ ದಿನ ಎಣ್ಣೆ ಮಜ್ಜನ, ನಂದಿದ್ಬಜದ ಮೆರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಜಾತ್ರೆ ಪೂರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ಆತ ಸಾಫ್ತಿಸಿದ ಟೆಲಿ ಲಿಂಗಗಳು ಕೂಡ ಇಂದು ಮೂರಾರ್ಥವಾಗಿ ಉಳಿದಿವೆ.

ಶಾಸನಗಳು - ಈವರೆಗೆ ಸಿದ್ಧರಾಮನನ್ನು ಕುರಿತ ೩೦ ಶಾಸನಗಳು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯ ಎರಡು ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದವೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಬಹುಪಾಲು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ದೇವಗಿರಿಯ(ದೌಲತಾಬಾದ್ - ಜೀರಂಗಾಬಾದ್ ಜಿಲ್ಲೆ) ಸೇವುಣಿರು (ಯಾದವರು) ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಸೊನ್ನಲಿಗೆಯ ಮಲ್ಲಿಕಾಜುನ ದೇವರಿಗೆ ದತ್ತಿದಾನ ನೀಡಿದ ಉಲ್ಲೇಖಿವಿದೆ. ಕೆಲವು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನ ವಚನಗಳು ಕೂಡ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ಅಂದೇ ಎರಡು ಕನ್ನಡ ವಚನಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಗೆ ಅನುವಾದವಾಗಿರುವುದು ಕೂಡ ವಿಶೇಷ.

(ಕೃತಜ್ಞತೆ - ಡಾ. ಜೀ.ಎನ್. ಉಪಾಧ್ಯಾ, ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲೇಶಪ್ಪ, ಸೊಲ್ಲಾಪುರ)

❖❖❖

ಇ. ಪ್ರತಿಯ ಪ್ರತಿಂಕ ಕುಮಾರ ವೆಂಕಟನವರು

ಡಾ. ದಿವ್ಯ ಕೆ.ಎಲ್.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚೆಳುವಳಿ ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಧ್ಯಾಯ. ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಚೆಳುವಳಿಗಳ ಕಾಲವೆಂದು ಬರೆಯುವಾಗ ಮತ್ತು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಪ್ರಗತಿ ಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚೆಳುವಳಿಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವುದು ಕಾಣಬಹುದು. ಮುಖ್ಯ, ಈ ಚೆಳುವಳಿ ಹೇಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು? ಬೆಳೆದಂತೆಲ್ಲಾ ಎಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ವಿರೋಧ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು ಮುಂದೆ ಯಾವ ಸ್ವರೂಪ ಪಡೆಯಿತು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಾಗ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಹಿಂತೆ ಪ್ರಭಾವವು ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದು ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅ.ನ.ಕೃ, ತ.ರಾ.ಸು, ತಿ.ತಾ. ಶರ್ಮ, ಮೋ.ನಾ. ಚೌಡಪ್ಪ, ನಾಡಿಗೇರ ಕೃಷ್ಣರಾವ್ ಮತ್ತು ಕುಮಾರ ವೆಂಕಟನ್ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚೆಳುವಳಿಯ ಆಧ್ಯ ಪ್ರವರ್ತಕರಾಗಿರುವುದು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಚೆಳುವಳಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸಿ ಇದರ ಧ್ಯೇಯ, ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ರೂಪುರೇಷೆಗಳನ್ನು ಹಾಕುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅ.ನ. ಕೃಷ್ಣರಾಯರು, ಕುಮಾರ ವೆಂಕಟನ್ ಮತ್ತು ಅ.ನ. ಸೋಗಾಲ ಇಂತಹ ಮಹನೀಯರು ಮುಖ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೋರಾಟ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚೆಳುವಳಿಯು ಜನ್ಮ ತಳೆಯಿತನ್ನಿಬಹುದು. ಪ್ರಾರಂಭದ ದಿನಗಳು ಅಷ್ಟು ಸರಳವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ರೂಪುರೇಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆ ಸವಾಲುಗಳು, ಎದುರಾದವು. ಜೊತೆಜೊತೆಗೆ ಜಾಗತಿಕ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳು, ಅದರ ಧೇಯ ಧೋರಣೆಗಳು, ಅದರತ್ತ ಆಕಷಿಂತರಾದ ಯುವ ಏಳಿಗೆಯ ಲೇಖ - ಕವಿಗಳು, ಇದನ್ನೇ ವಿರೋಧಿಸಲೆಂದೆ ಹುಟ್ಟುಕೊಂಡ ಹಿತಶತ್ರುಗಳು ಕಂಡು ಬಂದರು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತು. ಇಂತಹ ತಲ್ಲಿಗಳ ನಡುವೆ ವೆಂಕಟನವರ ಕ್ರಾಂತಿ ಗೀತಗಳು ರಚನೆಯಾದವು.

ಕುಮಾರ ವೆಂಕಟನ್ ಅವರ ಬಹುಕು ಬರಹ : ಬಹುಮುಖ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಅಪ್ರತಿಮ ಪ್ರತಿಭಾವಂತರಾದ ಕುಮಾರ ವೆಂಕಟನವರು. “ಅಷ್ಟೇನೂ ಎತ್ತರವಲ್ಲದ ತೆಳ್ಳಿಗಿನ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಸಳಕಲು ದೇಹಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳ ದಪ್ಪವಾಯಿತು ಎನ್ನಿಸುವಂತಿದ್ದ ತಲೆ, ಪಂಚೆ, ಜುಬ್ಬಿ ಮತ್ತು ನೆಹರೂ ಕೋಟಿ, ಕಾಲಿಗೆ ಸದಾ ಮೆಟ್ಟುಗಳು, ಒಮೋಮ್ಮೆ ನಾಲಿಗೆ ಸೋರಿದಾಗ ಕುಳಿತಲ್ಲಿಂದ ಮೇಲೆಳುತ್ತಿದ್ದ ಕೃತಕ ಹಲ್ಲುಗಳು, ಹಿರಿಯರು ಕಿರಿಯರೊಂದಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಬರೆಯುವ ಸರಳತೆ, ಬೆರಳುಗಳ ಮಧ್ಯ ಸದಾ ಜಾಗೃತವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದ ಸಿಗರೇಟು - ಇವು ಕುಮಾರ ವೆಂಕಟನ್ ಅವರ ಸರಳತೆ, ಬೆರಳುಗಳ ಮಧ್ಯ ಸದಾ ಜಾಗೃತವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದ ಸಿಗರೇಟು - ಇವು ಕುಮಾರ ವೆಂಕಟನ್ ಅವರ

ಮಾನವಿಕ ಕರ್ತೃತ್ವ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಗುರುತುಗಳು” ಎಂದು ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಅವರು ದಾಖಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶಿಲ್ಪವೊಂದನ್ನು ಕಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಶಿಲ್ಪಿಯಂತೆ; ಕುಂಚದಿಂದ ಜಿತ್ತ ರಚಿಸಿದ ಕಲಾವಿದನಂತೆ. ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಅವರ ಜಿತ್ತಕ ಶಕ್ತಿಗೆ ಈ ಮಾತುಗಳಿಗಿಂತ ಬೇರೆ ಪುರಾವೆಗಳು ಬೇಕಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಹೆಟ್ಟಿ: ಕುಮಾರ ವೆಂಕಟ್ಟಿ ಅವರು ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಸುಮಾರು ೪೫ ಕಿಮೀ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಕೊಯಿಲ ಗ್ರಾಮದವರು. ಇವರ ತಂಡ ವಾಸುದೇವಯ್ಯ, ತಾಯಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಅಮೃತ ಇವರದು ಸ್ವಾತ್ಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಟುಂಬ. ಬಯಲಾಟ, ಯಕ್ಕಾನದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ಕುಟುಂಬ ಇವರದು. ವಾಸುದೇವಯ್ಯ ಕೃಷಿಕರಾಗಿದ್ದರೂ, ಸ್ವಂತ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿ ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಕೊಂಕಣಿ ಗೃಹಸ್ಥರ ಒಡತನದ ಎಂಟು ಏಕರೆ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಗೇಣಿಗೆ ಪಡೆದು ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ವಾಸುದೇವಯ್ಯ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮಿ ದಂಪತ್ತಿಗೆ ನಾಲ್ಕುರು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಆರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು. ಇವರ ಹೆಸರು ಮೇದಲ ಮಗಳು ಗಂಗಮೃತ, ಮೇದಲ ಮಗ ವೆಂಟರಮೂ (ಕುಮಾರ ವೆಂಕಟ್ಟಿ ಜನನ ೧೯.೧೧.೧೯೧೯) ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕಾವೇರಿ, ಸದಾಶಿವ, ಗೌರಮೃತಾರದ, ರಾಮಕೃಷ್ಣ, ಸೀತಮೃತ, ನಾರಾಯಣ ಮತ್ತು ಲಲಿತ. ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಹಿರಿಯ ಮಗನೇ ಕುಮಾರ ವೆಂಕಟ್ಟಿ.

ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ : ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಹಿರಿಯ ಮಗನಾದ ಕುಮಾರ ವೆಂಕಟ್ಟಿ ಇವರು ಕೊಯಿಲಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಗಿಸಿ ನಂತರ ಮುಂದಿನ ಕಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತೂರಿಗೆ ಹೋದರು. ಬೋರ್ಡ್, ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ಸ್‌ವರೆಗೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಉಗ್ರಾಣ ಮಂಗೇಶರಾವ್, ಕಡುಬ. ಶಂಭುಶರ್ಮ ಮುಂತಾದವರು ಇವರ ಗುರುಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಮುಂದೆ ಮತ್ತೂರಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಡಾ. ಕೆ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ನಾಟ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಬೇಕೆಂದು. ಜೊತೆಗೆ ಯಕ್ಕಾನದ ಕುಣಿತ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರು.

ತಂದೆಯ ಆಸೆಯಂತೆ ಮುಂದಿನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸಂಬಂಧಿ ನರ್ಸರ್ಪಾಯ್ನವರ ಮನೆಗೆ ಬರಬೇಕಾಯಿತು. ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸೇಂಟ್ ಆಲೋಸಿಯಸ್ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸೇರ್ಪಡಿಯಾದರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರ್ಮಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳತ್ತ ಆಕರ್ಷಿತರಾದರು. ಇಲ್ಲಿನ ಜನ ಎಂಥ ಕೆಷ್ಟದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡರು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಹೋರಾಟ ಒಂದು ಕಡೆ, ಮತ್ತೆ ಕಮ್ಮನಿಸ್ಟರ ನಾಯಕರ ಪ್ರಭಾವ ಹೀಗೆ ಕುಮಾರ ವೆಂಕಟ್ಟಿಯು ನವರಿಗೆ ಇವೆಲ್ಲಾ ಗಮನೀಯ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದವು. ಒಮ್ಮೆ ಗಾಂಧಿಜಿ ಅವರು ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಕೆನರಾ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿಜಿ ಅವರ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದರು. ಹಾಗೂ ಬಂಞ್ಛ್ಯಾಹಾಸ್ಟೆನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. ಈ ವೇಳೆಗೆ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಸೂಳುತ್ತಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ವತಃ ಹಾಡುತ್ತ ಜನಪದರ ಕವಿಯಾಗಿ, ಭಾಷಣಕಾರರಾಗಿ ಜೊತೆಗೆ ಕವಿಯಾಗಿ ಕತೆಗಾರನಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಪತ್ರಕರ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಲೇಖಕ : ಕುಮಾರ ವೆಂಕಟ್ಟಿನವರು ಪತ್ರಕರ್ತ್ರರಾಗಿ ‘ಸ್ವತಂತ್ರ ಕನಾಟಕ’ ವಾರಪತ್ರಿಕೆ, ‘ಲುಪ್ತಾ’ ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ. ‘ವಿಶ್ವ ಕನಾಟಕ’ ವಾರ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಹಾಯಕ ಸಂಪಾದಕ ಮತ್ತು ಅದರ ದೈನಿಕದ ಉಪಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಆಗಾಗ ದಸ್ತಗಿರಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರು, ಸೆರೆಮನೆಗೂ ಹಲವು ವೇಳೆ ಹೋಗಿ ಬಂದಿದ್ದರು. ಯುವಕರಾಗಿದ್ದಾಗ ಇವರ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ನೀತಿಗಳು, ಸರೆವಾಸದ ಅನುಭವಗಳು, ಪತ್ರಿಕಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಅನುಭವ

ಮಾನವಿಕ ಕರ್ತೃತ್ವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಕುಮಾರವೆಂಕಣ್ಣ ಅವರು ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸೇಲೆಯಾಗಿ ಮೂಡುತ್ತಿದ್ದರು ಎನ್ನುಬಹುದು. ಇವರು ಏರವಾಗಿ, ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾಟಕ ಮತ್ತು ತಾಯಿನಾಡು ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸಂಪಾದಕ ಬಳಗದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರುವುದು ಕಾಣಬಹುದು. “ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಂದೇಶ”ದ ಉಪಸಂಪಾದಕರಾಗಿ, ‘ಸಹಕಾರ’ ವಾರಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಹಾಯಕ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿರುವವರ ಜೊತೆಗೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ಪ್ರಕಾಶನ ವಿಭಾಗದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿಯೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಕುಮಾರ ವೆಂಕಣ್ಣ ಅವರು ‘ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಂದೇಶ’ದಲ್ಲಿ ಉಪಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಇವರಿಗೆ ಪಾಟೀಲ ಮಟ್ಟಪ್ಪ ಅವರ ‘ಪ್ರಪಂಚ’ ವಾರಪತ್ರಿಕೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಪ್ರಕಟಣೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತ್ತು. ಇತರ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದ ದಿಂಡಿಪರದಿಗಳನ್ನು ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಸರಳ ಭಾಷೆ, ಕರ್ತೃತ್ವ, ಭಾರತ ಮತ್ತು ಪ್ರಪಂಚದ ಆಗುಹೋಗಳು ಅಲ್ಲದೆ ಸ್ವಾರ್ಥಕರ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ ಓದುಗರ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ಪಾಟೀಲ ಮಟ್ಟಪ್ಪ ಅವರು ರಾಜ್ಯಸಭಾದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗರಾಗಿ ಪಾಪು ಮತ್ತು ಕುಮಾರ ವೆಂಕಣ್ಣ ಅವರ ಮದ್ದೆ ಪರಿಚಯ ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹ ಬೆಳೆಯಿಲು. ಸಂಪಾದಕೀಯ ಬಳಗದಲ್ಲಿ ಹೋ.ಮ. ಕಾರಂತ, ಎಚ್.ಎನ್. ಷಡ್ಕಾರಪ್ಪ, ಬಪ್ಪನಾಡು ರಾಘವರಾವ್, ರಾಮೇನ್, ಕೆ.ಪಿ. ಸ್ವಾಮಿ ಮುಂತಾದವರು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಲೆಗಾರರ ಬದುಕನ್ನು ಜಿತ್ತಿಸಿದರೆ ‘ಹರಿದ ಗೆಜ್ಜೆ’ ಮತ್ತು ‘ಕಲ್ಯಾಣೀ’ ನೃತ್ಯಕಲಾವಿದೆಯರ ಬದುಕನ್ನು ಜಿತ್ತಿಸುವುದನ್ನೇ ಕಾಣಬಹುದು. ಇವರು ಭಾರತದ ಜಾನಪದ ನೃತ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಕರ್ತೃತ್ವಕದ ಜಾನಪದ ನೃತ್ಯಗಳು ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ಬರೆದಿರುವ ದಾಖಲೆ ಇದೆ. ನಾಟ್ಯದ ಮೇಲೆ ಅಪಾರ ಪ್ರೇಮ ಹೊಂದಿದ್ದು ವೆಂಕಣ್ಣನವರು ‘ನಾಟ್ಯಸರಸ್ವತೀ’ ಕಾದಂಬರಿ ಕೃತಿಯನ್ನು ಬರೆದಿರುವುದು ನೆನೆಯಬಹುದು. ಈ ಕೃತಿಯ ವಸ್ತು ಖ್ಯಾತ ನೃತ್ಯಗಾರ ಮತ್ತು ನೃತ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕನ ಕುರಿತಾದ್ದು. ಆತನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹೋಗುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸ್ತೋಯಲ್ಲಿ ದೇವಿ ಶಾರದೆಯನ್ನು ಕಾಣುವ ಆದರ್ಶವಾದಿ. ಆತನ ಮೆಚ್ಚಿನ ಶಿಷ್ಯರೂಪಿಯಾಗಿದ್ದ ಕಲಾವಿದೆಯೊಬ್ಬಳ ಮಗಳು ‘ಕಲ್ಯಾಣೀ’ಯನ್ನು ತಾಯಿ ನೃತ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಲಿಸುವ ಕನಸು ಹೊಂದಿರುವ ವಿಚಾರ ತಿಳಿದು ಆಕೆಗೆ ನೃತ್ಯವನ್ನು ಕಲಿಸಲು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಕಲ್ಯಾಣೀಯಾಗಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ನೃತ್ಯಭಾಸು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಆಕೆಯನ್ನು ದಾರಿತಪ್ಪಿಸುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಎದುರಾಗುತ್ತವೆ. ಆಗ ಅವಳ ಅವೇಕಿತನದಿಂದ ಮಂದಿಯು ತೆಕ್ಕೆಗೆ ಬೀಳುತ್ತಾಳೆ. ಇದರಿಂದ ನೃತ್ಯಗುರು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಅಸ್ವಸ್ಥನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ವಿಷಯ ತಿಳಿದ ಕಲ್ಯಾಣೀಗೆ ಜಾನ್ಮೋದಯಾಗುತ್ತದೆ. ನೃತ್ಯ ಗುರುವಿನತ್ತ ಧಾವಿಸುತ್ತಾಳೆ. ತಾನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಗುರುವಿನ ಕಣ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಹೊಳಪು ಮೂಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಆಕೆ “ಶಿಲಾಬಾಲಿಕೆ”ಯಾಗಿ ಗುರುವಿನ ಮುಂದೆ ನರ್ತಕಿಸಿದಾಗ ಗುರು ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ‘ನಾಟ್ಯಸರಸ್ವತೀ’ಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ ಎಂಬ ವಸ್ತುವುಳ್ಳ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರಾದ ಕುಮಾರ ವೆಂಕಣ್ಣ ಅವರು ವಸ್ತುವನ್ನು ಓದುಗರು ಆತ್ಮವಲೋಕನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಬದುಕಿನ ಕಡೆಗೆ ತಾನು ಗಮನವಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಮುಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಕುಮಾರ ವೆಂಕಣ್ಣನವರ ಒಟ್ಟು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ಇಪ್ಪತ್ತಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮುಕ್ಕಳ ಮುಸ್ತಕಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವುದಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಅವರು ಸುಮಾರು ಬಂದು ಸಾವಿರಕ್ಕು ಹೆಚ್ಚು ಮುಕ್ಕಳ ಕರೆಗಳು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ ಹಾಗೂ ಕೆಲವು ಕರೆಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇವರ ಮುಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಾರದೆ ಹೋಗಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ.

ಮಾನವಿಕ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಪ್ರಮುಖ ಮುಕ್ತಳ ಕರ್ತೆಗಳಾದ ಜಾಣ ಗೆಲ್ಲುತ್ತಾನೆ, ಜಾಣರು ತೋಡಿದ ಬಾವಿ, ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಬುದ್ಧಿವಂತೆ, ಕೊಡಿ ದುಡಿಯೋಣ, ನ್ಯಾಯ ಶೀಲ, ಚಿನ್ನ ಬೆಳೆದರು, ದೇವರ ಮುಕ್ತಳು, ಉಣಿದ ಸಂಬಂಧ, ಆನೆಗೆ ಮತ್ತು ಬಂತು, ದೇವರು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸಿದ, ಕ್ರಾಂತಿ ಮಾಡಿದ ಕಪ್ಪೆ, ಬೆಳ್ಳಿದ ಮೇಲೆ ಪುಟ್ಟ ಮನೆ (ಶಿಶುಗಿರೆಗಳು), ಕೊಡಿ ದುಡಿಯೋಣ, ಭಾರತ ಶಕ್ತಿ (ಗೀತನಾಟಕ) ಈ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಹುಮಾರ ವೆಂಕ್ಣಿ ಅವರಿಗೆ ಹಿಂದಿ ಮತ್ತು ಬಂಗಾಳಿ ಭಾಷೆಗಳ ಪರಿಚಯವೂ ಇತ್ತು. ಮೇಲ್ಕಿ, ಪ್ರಮಥನಾಥ ಬಿಪಿ ಅವರು ಬಂಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದ ‘ಸಿಂಧು ನಾಡರ್ ಪ್ರಹರಿ’ ಕೃತಿಯನ್ನು ‘ಶ್ವೇತ ಕುಸುಮ’ ಎಂಬ ಶೀರ್ಜಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದೇ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕುಮಾರ ವೆಂಕ್ಣಿನವರು I Gurd the Indus ಶೀರ್ಜಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷಿಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹುಮಾರ ವೆಂಕ್ಣಿನವರ ಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳು : ಹುಮಾರ ವೆಂಕ್ಣಿನವರು ಅರವತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಬಹುತೇಕ ಕೃತಿಗಳು ಸದ್ಯ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇಂದ್ರಾರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯು ಅವರಿಗೆ ಗೌರವ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿ ನೀಡಿ ಸನ್ನಾನಿಸಿದೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವ ಅವರ ಕೃತಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಕಾದಂಬರಿ : ಬೀದಿಯ ದೀಪ, ಹರಿದ ಗೆಜ್ಜೆ, ಕಲ್ಯಾಣಿ, ಬಣ್ಣಿದ ಮಾಲಿಂಗ, ನಾಗವಲ್ಲಿ, ಪ್ರಣಯಪಕ್ಷಿ, ಗರುಡಾಚಾರಿ, ಗ್ರಾಸೋಬಸ್, ಶ್ವೇತಕುಸುಮ, ರಾಬಟ್‌ರ್‌ಬೆನ್‌, ಸದಾರ ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್, ನಾಟ್ ಸರಸ್ವತಿ, ಮಾಯಾ, ಹೃದಯ ಗೀತೆ, ಬಾರದ ಭವಿಷ್ಯ (ನೀಳಗೀತೆ), ಪರದೆಯ ಹಿಂದೆ, ಮೂವರು ಮಾಣಿಗಳು, ಪುರುಷ ಗೀತಾ ಮತ್ತು ಶಿವಶಕ್ತಿ, ಶೀನಪ್ಪನ ಕೂಲಿ ಈ ಹೆಸರಿನ ಕೃತಿಗಳು ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಾಗಿವೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕಥಾಸಂಕಲನ : ಹುಮಾರ ವೆಂಕ್ಣಿ ಅವರ ಕಥಾಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಕಾಮನರಗಿಣಿ, ಹೆಣ್ಣು ತಂದ ಭಾಗ್ಯ, ಪ್ರೇಮಜಾಲ, ಸಹಕಾರಿ ಪಂಚತಂತ್ರ, ಸ್ವರ್ಗದ ಕಡೆಗೆ, ಮತದೊಳಗಿನ ಮನೋರಮೆ, ದೇವರು ಸೇವೆ ಮಾಡಿದ, ರಾಜಕೀಯ ಪಂಚತಂತ್ರ, ಹೃದಯಗೀತೆ ಎಂಬ ಕಥಾ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಶೀಳಿನ ಸಂಕಲನಗಳು : ಸ್ವಾಲಿನ್, ಧರ್ಮಚಕ್ರ, ಆಹಾರದ ಸಮಸ್ಯೆ, ಸಹರೂ ದರ್ಶನ, ಕರ್ತವ್ಯವೇನು?, ಅಷ್ಟಕ್ಯರು, ಸಹಕಾರಿ ಮಾರಾಟಗಾರರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ, ಇಂಡೋಚೀನಾ, ರಷ್ಯಾದ ಮನ್ಯಾದ ಹಾಗೂ ಅನ್ನ ಎನ್ನುವ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ನೃತ್ಯ ಕಲೆ : ನಾಟ್ಯಾಚಾರ್ಯ ಹುಮಾರ ವೆಂಕ್ಣಿನವರು ‘ನಾಟ್ಯಸರಸ್ವತೀ’ಯ ಮತ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರು ಮೂಲತಃ ಕಲೆಗಾರರು ಮತ್ತು ಕಲಾಸ್ಕರು ಹಾಗಾಗಿ ಅವರ ಬಣ್ಣಿದ ಮಾಲಿಂಗ ಯಥ್ಕಗಾನ ಬಯಲಾಟ ಕಲೆಗಾರರ ಬದುಕನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದರೆ ‘ಹರಿದ ಗೆಜ್ಜೆ’ ಮತ್ತು ‘ಕಲ್ಯಾಣಿ’ ನೃತ್ಯಕಲಾವಿದೆಯರ ಬದುಕನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇವರು ಭಾರತದ ಜಾನಪದ ನೃತ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಾನಪದ ನೃತ್ಯಗಳು ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ಬರೆದಿರುವ ದಾಖಿಲೆ ಇದೆ. ನಾಟ್ಯದ ಮೇಲೆ ಅಪಾರ ಪ್ರೇಮ ಹೊಂದಿದ್ದ ವೆಂಕ್ಣಿನವರು ‘ನಾಟ್ಯಸರಸ್ವತೀ’ ಕಾದಂಬರಿ ಕೃತಿಯನ್ನು ಬರೆದಿರುವುದು ನೆನೆಯಬಹುದು. ಈ ಕೃತಿಯ ವಸ್ತು ಖ್ಯಾತ ನೃತ್ಯಗಾರ ಮತ್ತು ನೃತ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಕುರಿತದ್ದು. ಆತನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹೋಗುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸ್ತೀಯಲ್ಲಿ ದೇವಿ ಶಾರದೆಯನ್ನು ಕಾಣಬ ಆದರ್ಶವಾದಿ.

ಮಾನವಿಕ ಕರ್ತೃತ್ವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಆತನ ಮೆಚ್ಚಿನ ಶಿಷ್ಯರಿಗಿಂದ ಕಲಾವಿದೆಯೊಬ್ಬಳ ಮಗಳು ‘ಕಲ್ಯಾಣೀಯನ್ನು ತಾಯಿ ನೃತ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಲಿಸುವ ಕನಸು ಹೊಂದಿರುವ ವಿಚಾರ ತಿಳಿದು ಆಕೆಗೆ ನೃತ್ಯವನ್ನು ಕಲಿಸಲು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಕಲ್ಯಾಣೀಯೂ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ನೃತ್ಯಭಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಆಕೆಯನ್ನು ದಾರಿತಪ್ಪಿಸುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಎದುರಾಗುತ್ತವೆ. ಆಗ ಅವಳ ಅವಿವೇಕತನದಿಂದ ಮಂದಿಯ ತಕ್ಷೇಗೆ ಬೀಳುತ್ತಾಳೆ. ಇದರಿಂದ ನೃತ್ಯಗುರು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಅಸ್ವಸ್ಥನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ವಿಷಯ ತಿಳಿದ ಕಲ್ಯಾಣೀಗೆ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನೃತ್ಯಗುರುವಿನತ್ತ ಧಾವಿಸುತ್ತಾಳೆ. ತಾನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಗುರುವಿನ ಕಣ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಹೊಳಪು ಮೂಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಆಕೆ ‘ಶಿಲಾಬಾಲಿಕೆ’ಯಾಗಿ ಗುರುವಿನ ಮುಂದೆ ನರ್ತಿಸಿದಾಗ ಗುರು ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ‘ನಾಟ್ಯಸರಸ್ವತೀಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ ಎಂಬ ವಸ್ತುವುಳ್ಳ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರಾದ ಕುಮಾರ ವೆಂಕಟ್ ಅವರು ಆತ್ಮಾವಲೋಕನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜನಸಾಧಾರಣೆ ಬದುಕಿನ ಕಡೆಗೆ ತಾನು ಗಮನವಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರತೀಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ರಾಬಟ್ರೋ ಓವೆನ್ ಕೃತಿಯ ಅನುವಾದಕರು ಕುಮಾರ ವೆಂಕಟ್ : ಅಸ್ವತ್ಯರು ಮತ್ತು ‘ರಾಬಟ್ರೋ ಓವೆನ್’ ಎಂಬ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರಾಬಟ್ರೋ ಓವೆನ್ ಕೃತಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತುತವಾದದ್ದು. ಈ ಕೃತಿಯ ಕುರಿತು ತಿಳಿಯುವುದಾದರೆ ರಾಬಟ್ರೋ ಓವೆನ್ ಬಟ್ಟೆ ಮಾರಾಟದ ಹುಡುಗ, ಯಂತ್ರ ತಯಾರಕ, ಗಿರಿಖಾಯ ಮ್ಯಾನೇಜರ್, ಕಾಖಾನೆಯ ಸುಧಾರಕ ಶಿಕ್ಷಣತಜ್ಞ, ಸಮಾಜವಾದಿ, ಬಂದವಾಳಿ, ಸಹಕಾರ ತತ್ವದ ಜನಕ, ಕಾರ್ಮಿಕ ನಾಯಕ, ಜಾತ್ಯಾತ್ಮಿತ ನೀತಿ ಪ್ರತಿಪಾದಕ, ಆದರ್ಥ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾರ್ಪಕ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೇಲಾದ ರಚನಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತ. ಅವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ ಇಂದಿಗೂ ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇರುವ ನಮಗೆ ಇಂಥಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅವಶ್ಯಕ. ಆದರೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರತಿಭೆಯ, ಬಹುಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಸೇವಾಮನೋಭಾವವಾದ, ಸಾಧನೆ, ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅವರೂಪ. ಅವಿದ್ಯಾವಂತ, ಅರೆ ವಿದ್ಯಾವಂತ ಹಾಗೂ ಅಸಮರ್ಪಕ ವಿದ್ಯೆಯ ಮಕ್ಕಳು ಉತ್ತಮ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಲಾರರು, ‘ಅತ್ಯಪ್ರತ್ಯ, ಅಧಿಕ ಶೋಷಿತ ಕೂಲಿಗಾರರೇ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ, ಅರಸೋತ್ತಿಗೆಗಳ ಅಳಿವಿಗೆ ಕಾರಣರಾಗುವರು ಎಂಬ ಆಶಯ ಇರುವಂತೆ ‘ಬಿಡ ಜನತೆ ಸಹಕರಿಸಿ ಬಾಳಿ ಬದುಕಿದಾಗ, ಸಹಕಾರವೇ ಅವರ ಬಾಳಿ ಉಸಿರಾದಾಗ ಮಾತ್ರವೇ ಸಮಾನತೆಯ, ಶಾಂತಿ, ಸುಭಿಕ್ಷದ ಸಮಾಜ ಸಾಧ್ಯ’ ಎಂದು ಇನ್ನಾರೂ ವರ್ಣಗಳ ಹಿಂದೆ ಸಹಕಾರ ತತ್ವ, ಮಾರ್ಕ್ಯಾವಾದ, ವಿಚಾರಕ್ರಾಂತಿ ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡುವುದಕ್ಕೂ ಮುಂಚೆ ಈ ರಾಬಟ್ರೋ ಓವೆನ್ ಸಾರಿ ಸಾರಿ ಎಚ್ಚರಿಸಿದವನು.

ಅವನ ಸಂದೇಶ ಹಾಗೂ ಎಚ್ಚರಿಕೆ, ಪ್ರಚಾರದಿಂದಾಗಿ ಹೂಡಿದ ಹೋರಾಟದ ಫಲವಾಗಿ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಬೆಂಬಲಗಳಿಸಿದ್ದರೂ ಬಹುತೇಕ ವಿರೋಧಗಳ ನಡುವೆಯೇ ಆತ ಕಣ್ಣದುರಿಗಿನ ಅಸಹಜ ಘಟನೆಗಳ ಆಳುವವರ ದುರಳಿತನ, ಅವರ ಸುತ್ತುವರಿದ ಪಟ್ಟಭದ್ರ ಹಿತಾಶಕ್ತಿಯ ಕೋಟಿಗಳು ಈತನಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕರೆ ನೀಡಿದರು ಎದುರದ ಅಹನೀಶಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರ.

ರಾಬಟ್ರೋ ಓವೆನ್ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಯುರೋಪಿನ ವಿವಿಧ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅಮೆರಿಕಾದವರೆಗೂ ಸುತ್ತಾಡಿ ತಾನು ಕಂಡುಂದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು, ಜೊತೆಗೆ ತನ್ನ ನಾಡಿನ ಬಗೆಗಿನ ಅದಮ್ಯ ಕನಸನ್ನು ಸಾರಿ ಕಾರ್ಯೋನ್‌ನ್ನುಲಿನಾಗಿ ಬದುಕಿನ ಕಡೆಯವರೆಗೂ ದುಡಿದ ಆತನು ತನ್ನ ಲಂಸೆಯ ವಯಸ್ಸಿನವರೆಗೂ ಜ್ಯೇತನ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದ ಅತ್ಯಂತ ಗಮನೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದ. ಕೈಗಾರಿಕಾ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿರಿಸಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿ ಸಾಧಿಸಿದ್ದರೂ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಕಾಡಿನ ಹಾದಿಯನ್ನು ತುಳಿಯತ್ತಿದ್ದ ಬ್ರಿಟನ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಾಂತಿ ಸಾಧಿಸಿದ.

ಮಾನವಿಕ ಕರ್ತೃತ್ವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಕಟ್ಟಲು, ಕಟ್ಟಿ ಆಳಲು, ಆಳಿ ಮೇರೆದಾಡಲು ಮುಂದಾದ ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ಗೆ – ದೀಪದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕತ್ತಲನ್ನು ತೋರಿದ, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅಳಿವಿನ ಬದನಿಕೆಯನ್ನು ಅದು ಬೆಳೆಸುತ್ತಿರುವ ಬಗೆಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡಿದ. ಆ ಬದನಿಕೆ, ಆ ಕತ್ತಲು ನಿವಾರಿಸುವ ಹಾದಿ ತೋರಿದ ಸೀಮಾ ಪುರುಷ ರಾಬಟ್ ಓವೆನ್ ನಾಡಿನ ಮನೆ ಮಾತಾಗಿದ್ದ, ದಾರ್ಶನಿಕನಾಗಿದ್ದ, ಈಶಾನ ಬಯಸಿದಂತೆ ಮುಂದಿನ ಹೀಳಿಗೆ ಮೂರ್ಯೇಸಲು ಆತ ಬಾಳಿದ ಬಾಳನ್ನು ಬಾಳಲು, ತಾಳಿದ ನಿಲುವನ್ನೇ, ತೋರಿದ ಸಹನೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವವರು ಏರಳ. “ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಸಮಾನರು, ಅವರೆಲ್ಲ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆ ವಾತಾವರಣದ ಗಾಳಿಗೆ ತರಗೆಲೆಯಂತೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕ್ಕೆದೆ ಹಾರಾಡುತ್ತ ಬಾಳಿದವನು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾನವ, ಆ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಇದಿರಿಸಿ, ಹುಟ್ಟು, ವಾತಾವರಣ, ಸಮಾಜ, ಸರ್ಕಾರ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತೂರಿ ಮುನ್ನಡೆಯಿವ ಪುರುಷನು ಪುರುಷೋತ್ತಮನಾಗಬಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾತಿನಂತೆ ರಾಬಟ್ ಓವೆನ್ ಬಾಳಿದವನು, ಬದುಕಿದವನು”.

ರಾಬಟ್ ಓವೆನ್ ಅನುವಾದ ಕೃತಿಯ ಮುನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೆ.ಎಚ್. ರಂಗನಾಥ್ ಅವರು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ ಜಾಗತಿಕ ಜೀವನಕಥೆಯನ್ನು ಓದಿ, ಸಹಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಇದು ಕ್ಷೇತ್ರಾದಿ, ಜನಸೇವಕರು, ಕಾರ್ಮಿಕ ನಾಯಕರು, ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕರು, ಶಿಕ್ಷಣವೇತ್ತರು ಹಾಗೂ ವಿಚಾರಶೀಲರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕನಾದವನು.

ಹುಟ್ಟಾರ ವೆಂಕಟ್ ಅವರು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಮನ ಮುಟ್ಟಿವಂತೆ, ಮೆಚ್ಚಿವಂತೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಅಭಿನಂದಿಸಿರುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅನುವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ರಾಬಟ್ ಓವೆನ್ ಅಂತಹ ವ್ಯಾತಿಯ ಜೀವನಗಾಥೆಯನ್ನೇ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸಹಕಾರಿಯೂ, ಸಹಕಾರಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತನೂ ಓದಲೇಬೇಕಾದ ಅಪರೂಪದ ಗ್ರಂಥ ಇಡಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಡುಗೆ ನೀಡಿದ ಅಪರೂಪದ ಬರಹಗಾರರು ಹುಟ್ಟಾರ ವೆಂಕಟ್ನವರು ಎನ್ನಬಹುದು.

ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಹುಟ್ಟಾರ ವೆಂಕಟ್ : ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹುಟ್ಟಿಬಂದಿತು. ಕ್ರಮೇಣ ಹಲವು ಯುವ ಕವಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಲೇಖಕರನ್ನು ತನ್ನತ್ವ ಆರ್ಥಿಕಸುತ್ತ ಒಂದು ಚಳುವಳಿಯ ರೂಪ ತಳೆಯಿತು. ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದರೆ ಯಾವುದು ಇದುವರೆಗೆ ರಚನೆಯಾಗಿರುವ ಕಾವ್ಯ ಅಥವಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಇತರೆ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯದ ರೂಪರೇಷೆಯನ್ನು ಹಾಕಕೊಂಡಿದ್ದ ಮಾದರಿಗೆ, ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಳುವಳಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಫಾತ ಮೂಡಿತು. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಚಾರಿಕ ಸಂಘರ್ಷಗಳು ಏರ್ಪಟಿವು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಅನೇಕ ತೀವ್ರವಾದ ಟೀಕೆಗಳಿಗೆ, ಉತ್ತರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಲೇಖಕರ ಸಂಘದವತ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು ಹೊರ ಬಂದವು. ಅನಕ್ಕೆ ಅವರ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ‘ಭಾರತಶಕ್ತಿ’ ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಶ್ರೀಯುತ ಹುಟ್ಟಾರ ವೆಂಕಟ್ ಅವರ ಗೀತನಾಟಕ, ಅನಕ್ಕೆ ಸಂಪಾದಕಕ್ಷ, ಈ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾಡಿಗೇರ ಕೃಷ್ಣರಾವ್, ಶಿ.ಶಾ. ಶರ್ಮಾ, ಅರ್ಚಕ ವೆಂಕಟೇಶ, ತ.ರಾ.ಸು ಮತ್ತು ಕೆ. ನಾಗೇಶರಾವ್ ಮುಂತಾದ ಲೇಖಕರ ಕೃತಿಗಳು ಪ್ರಕಟಿಸಾದವು.

‘ರಸಂಯಾಸ’ ಎಂಬ ಕವಿತಾ ಸಂಗ್ರಹ ಈ ಮಾಲೆಯ ಆರನೇ ಕೃತಿ. ಅನಕ್ಕೆ ಸಂಪಾದಕಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಲೇಖಕರ ಸಂಘ ಮತ್ತು ಧಾರವಾಡದ ಕರ್ತಾರಣಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಂದಿರ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿವೆ. ಕ್ರಿಂತ್ ಆಕಾರದ ಗ್ರಂಥ ಮುಟ್ಟಿಗಳ ಮುಸ್ತಕ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಎಂಟಾಣ ಬೆಲೆಯ ಈ ಸಂಗ್ರಹದ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ವರ್ಣ ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಂಳಿಂಳಿ ಎಂದು ಉಹಿಸಬಹುದು.

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕ - ಸಂಪುಟ ೪೮-೪೯

ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಕವಿತಾ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಪಾಟೀಲ ಮಟ್ಟಪ್ಪ, ಕುಮಾರ ವೆಂಕಟ್ಟಿ, ಎಸ್. ಅನಂತ ನಾರಾಯಣ, ಕಾವ್ಯನಂದ, ಆರ್ಥಕ ವೆಂಕಟೇಶ, ದೇಸಾಯಿ ದತ್ತಮೂರ್ತಿ, ವಿ.ಜಿ. ಭಟ್ಟ, ಅ. ಸೋಗಾಲ, ಪಿ.ವಿ. ಜೋಗಳೀಕರ, ಕೋ. ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪ, ಈಶ್ವರ ಸಣ್ಣಕಲ್ಲ, ಡಿ.ಎಸ್. ಕರ್ಕಿ, ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲ ಮತ್ತು ಅನಕ್ಕೆ - ಇವರುಗಳ ಕವಿತೆಗಳಿವೆ.

ಈ ಕೃತಿಗೆ ಪ್ರಥಾನ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಅ.ನ.ಕೃ ಮುನ್ನಡಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂಘರ್ಷ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯೂ ಆಗಿದ್ದ ಕುಮಾರ ವೆಂಕಟ್ಟಿ ಅವರ ಇಪ್ಪತ್ತು ಕವಿತೆಗಳು ಸೇರಿವೆ. ಮುಂದಿನ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಕೀಯ ಲೇಖನ ಮತ್ತು ಕುಮಾರ ವೆಂಕಟ್ಟಿನವರ ಆಯ್ದು ಕೆಲವು ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

“ರಾಜುಮುಷಿ” ಪ್ರಗತಿಶೀಲರ ಕಾವ್ಯ ಕೃತಿ : “ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದ ಬೆಲೆ ಕಾಲು ಶತಮಾನದ್ದು, ಸಂಸ್ಕೃತ ಚಂಪೂ ಶೈಲಿಯ ಶೃಂಖಲೆಯನ್ನು ಕಳಚಿ ನಿಂತ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಪಟ್ಟದಿಯೂ ಕಾಲಾನುಕಾಲಕ್ಕೆ ಒಂದು ಶೃಂಖಲೆಯಾಗುತ್ತ ಬಂತು. ಅದನ್ನು ಕಳಚಿ ಕನ್ನಡ ಜನತೆಯ ಭಂದಸ್ಸಾದ ತ್ರಿಪದಿಯನ್ನು ಸರ್ವಜ್ಞ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಭೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹರಡಿದರೆ, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯ ಭಾರತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬೇರುಬಿಟ್ಟ ತರುಣರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳಲ್ಲಾ ನಿಂತು ಹೋಯಿತು. ಆದರೆ ಈ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗಿರಿಗೆ ಪದುವಣ ಕಡೆಯ ಬೆಳಕು ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕವಿಗಳ ಸ್ವಜ್ಞಂದ ಭಂದಸ್ಸು, ಅವರ ನೂತನ ವಿಚಾರವಾಹಿನಿ, ಜನಮನವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವ ಅವರ ಮನೋಭಾವ ಕನ್ನಡಿಗರ ಕಣ್ಣನಗಳನ್ನು ಸೇರಿ ಹಿಡಿಯಿತು. ಶ್ರೀ. ಬಿ.ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಇಲಾಖ್ಯಾಗಳನ್ನಾಯ್ದು ದಿವ್ಯವಾಗಿ ಕನ್ನಡಿಸಿದರು. ಒಂದು ಕಡೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಗ್ರೀಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ವಿವಿಧ ವ್ಯೇಲಿರಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಂಡು ಕನ್ನಡವನ್ನು ನವನಪೋನ್ನೇಷಣಾಲಿನಿಯಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಯತ್ನ; ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕನ್ನಡಿಗರ ಬಾಳನ್ನೇ ಎತ್ತಿಹಿಡಿದು ಅವು ತೋರುವ ಸುಪುಲೀಲಾ ವಿಲಾಸದ ವ್ಯೇಲಿರಿಯನ್ನು ಜನತೆಗೆ ತೋರಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಯತ್ನ - ಹೀಗೆ ಎರಡು ಮುಖಿದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಬೆಳಿಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಶ್ರೀಗಳಾದ ಮಾಸ್ತಿ, ಬೇಂದ್ರೆ, ಮಟ್ಟಪ್ಪ, ಎಸ್.ಎ. ಸಾಲಿ, ಶಂಕರಭಟ್ಟ ಅವರ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟರು. ಕಾವ್ಯದ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡಿಗರ ಜೀವನವಿಕಾಸವನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರಾಗಲೇ ಜನತೆಯ ಭಾಷೆ, ಭಾವನೆ, ಭಂದಸ್ಸಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಮುದ್ರೆಯನ್ನೂತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ರಾಜರತ್ನಂ ಅವರು ತಮ್ಮ ಎಂಡಕುಡುಕನ ಪದ್ದಗಳಿಂದ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚು ಜೀವನಸಾಮೀಪ್ಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟರು. ಕವಿಗಳೇ ಜನತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಲೊಡಗಿದಾಗ ಅವರನ್ನೇ ಬೆಳಗಿಸುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಧನಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀ ಡಿ.ವಿ. ಗುಂಡಪನವರು ‘ಕವಿಗಳ ಕವಿ’ಯಾಗಿ ವಿಭಿನ್ನ ಕಾವ್ಯಧಾಟಿಯನ್ನಾರಂಭಿಸಿದರು. ಜೀವನ ಪ್ರಥಕ್ಕರಣ ಸಂಸ್ಕರಣಾಗಳನ್ನೇ ಗುರಿಯಾಗಿಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ವಿಚಾರ ವ್ಯಭವವನ್ನು ಮೂಡಿಸಿ ಶ್ರೀ ಗುಂಡಪನವರು ಶ್ರೀಷ್ವಾದ, ‘ಮಂಕುತ್ತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗ’ವನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ವರಕವಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನರಕವಿಗಳೂ ಹೇರಳವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಮುತ್ತಿದರು. ಕಾವ್ಯ ಬರೆಯವುದು ಸುಲಭವೆಂದೋ, ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಶ್ರಮ, ನಿಷ್ಟ, ಚಿತ್ತೇಕಾಗ್ರತೆ ಬೇಕಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಕನ್ನಡ ಬರೆಯಬಲ್ಲ ಅನೇಕರು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ತಿಳಿ, ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹೋಸೆದು, ‘ಸರಸ್ವತಿಯ ಗೋಳ್ಯಾರ್ಥಿಯುವ’ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಕಾವ್ಯದ ಈ ಅತಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಂದ ಸುಭಗವಾದ ಗದ್ದಶೈಲಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಧಾಕ್ಕೆ ತಗುಲಿತು. ಉತ್ತಮ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಾಗುವ ಕುರುಹು ತೋರಿದ

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಕರಿಯರನೇಕರು ಕವಿತೆ ಬರೆಯುವ ಚಾಪಲ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಜೀವನವನ್ನು ನಿರಘರ್ಷಕ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು” ಎಂಬ ಅನಕ್ಕೆ ಅವರ ಜಿಂತನೆಗಳು ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಮುನ್ನಡಿಯಂತಿವೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಸುಮಾರು ಒಂದು ದಶಕದ (೧೯೧೦–೧೦) ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ವಸ್ತುಗಳು; ಹೂಬಳಿಗಳ ವರ್ಣನೆ ಅಪ್ಪಕ್ಕೆ ಶ್ರಾಂಗಾರ ವಿಲಾಸ, ಕನ್ನಡದ ಬಗ್ಗೆ ಕೊರಗು, ಜೀವನದ ಮುಂದೆ ಹಿರಿಯ ಗುರಿಯನ್ನಿಂಟುಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ನಾಡವರನ್ನು ಒಯ್ಯಿವ ಸಬಲ ಮನೋಭಾವ, ಧೀಶಕ್ತಿ ಕಂಡುಬಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾವ್ಯಗಳಿಂದ ಜೀಸತ್ತೆ ಕನ್ನಡ ಜನ ಕಾವ್ಯವೆಂದರೆ ಮುಖಿ ತಿರುಗಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಗಡ್ಡ ಶೈಲಿಯ ಪ್ರಚಂಡ ಪ್ರವಾಹ ಬಂದು ಕಾವ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ತಡೆಹಾಕಿತೆಂದೂ ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಅನಕ್ಕೆ ಅವರ ಅನುಭವ, ಅರಿವುಗಳು, ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತವೆ.

ಮೊದಲನೇ ಮಹಾಯಾಧಿ ಜನರ ಜೀವನ, ವಿಚಾರ, ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸಿತು ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಭಟನಾ ಕಿಡಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸಿತು ಎನ್ನಬಹುದು. ಬಾಳಿನ ಹೊರೆ ಒಂದು ಕಡೆಯಾದರೆ ಈ ರಾಕ್ಷಸೀ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಾಳಿವುದಕ್ಕಿಂತ ಮರಣವೇ ಲೇಸೆಂಬ ಸ್ವಷ್ಟನೇ ಜ್ಯೋಗನಂತಹ ಸಿದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳು ಆಶ್ರಾಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದು ವಿಪರ್ಯಾಸವೆನ್ನಬಹುದು. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೂ ಯುದ್ಧದ ಬಿಸಿ ತಗುಲಿತು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಹಸಿವಿನ ಬೇಗೆ, ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಸುಲಿದು ತಿನ್ನುವ ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ಹಿನ್ನವರ್ತನೆ. ಸಕಾರದ ಅಕ್ಷಯ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯಲೋಪ ಕವಿಗಳ ಮುಂದೆಯೂ ತನ್ನ ಬೃಹದಾಕಾರವನ್ನು ತಾಳಿ ನಿಂತಿತು. ಈ ಪ್ರಜಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕವಿ ನಿರೂಪಿಸಿಯಾಗಿ, ತನ್ನ ಸೋಲನೊಳಿಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಫಟನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಾಗಬೇಕೆ ಅಥವಾ ತನ್ನ ಆತ್ಮಭೂತದಿಂದ ಜನತೆಗೆ ಧ್ಯೇಯ, ಕೆಚ್ಚು ದುಃಖೋಪಶಮನ ಸಾಮಧ್ಯ ನೀಡಬೇಕೆ ಎಂಬ ಜಟಿಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಎದುರಾದವು. ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಬೆಳೆಸಿದ ಕವಿಗಳು ಏಕೋ ಏನೋ ಕೈಕಟ್ಟಿ ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದರಿಂದ, ಅವುಕ್ಕೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮವಾದದಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತು ಸಾಧುಸಂತರು, ಯೋಗಿ ತಾಗಿಗಳ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದರು. ‘ದೇವರು ಬರಬೇಕಾದರು ಬದವನಿಗೆ ಅನ್ನದ ರೂಪನಿಂದಲೇ ಬರಬೇಕು’ ಎಂದು ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧಿಜಿ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಮಾತ್ರ ಹಲವರ ಕವಿಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ‘ಹಸಿದವನಿಗೆ ದೇವರಿಲ್ಲ’ ಎಂದ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಸಿಡಿಲನುಡಿ ಕವಿಗಳಿಗೆ ನೆನಪಿರದಾಯಿತು. ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲಾರದ ದೌಬರ್ಯ, ಅದನ್ನು ಮೇಲೆಕೈತ್ತಿ ಸೂಕ್ತ ರಚನಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗದ ಹಿಂಜರಿಕೆ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ತಲೆದೋರಿತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೆಚ್ಚಿದೆಯ ಆಶಯಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮುಖೇನ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ತಲುಪುವ ಕೆಲಸದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇತ್ತು.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಸಬೆಳಕು, ಹೊಸನೀರು, ಹೊಸ ಚೈತನ್ಯದ ರೂಪದಿ ಇಲ್ಲಿನೆಯ ನವೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಫ್ಟ್‌ಪಿಲ್ತಾದ ಅಶಿಲ ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಲೇಖಕರ ಸಂಘದ ಬೆಂಗಳೂರು ಶಾಖೆ ಈ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು. ತನ್ನ ಮೊದಲ ಪ್ರಕಟಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ “ಭಾರತಶಕ್ತಿ” ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನೇ ಹೊರತಂದಿತು. ಇದರ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಆವಿಷ್ಕರಿಸಿ, ಒಂದು ನೂತನ ಜಗತ್ತನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ನೋಡುವ ಅವಕಾಶವಾಯಿತು. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯ ತರುಣ ಕವಿಗಳ ಹೃದಯ ವೀಜೆಯೇ, ‘ರಸಂಯಷಿ ಸಂಕಲನ’ದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಕವಿಗಳು ಹೃದಯವನ್ನು ಆರ್ಥಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚಿಸಿದರು.

ಅನ್ಯಾಯ, ಅತ್ಯಾಚಾರ, ಅಂಥಕಾರ, ಅಜ್ಞಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ವಿಚಾರ ವಿಧವನ್ನು ರುಜಿಸಿಸಿದರು. ಬಂಗಾಳ, ಕೇರಳ, ವಿಜಯಪುರಗಳಲ್ಲಿ ಆದ ‘ಕೃತಿಮಹಾಮ’ದ ಬಗ್ಗೆ ಜನಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ತಿಳಿವನ್ನು ನೀಡಿ

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

‘ಅಂಜಬೇಡಿ – ಅಳುಕಬೇಡಿ, ನಾಳಿನ ಭಾರತ – ನಾಳಿನ ಜಗತ್ತು ನಿಮ್ಮದು – ನಾಳಿನ ವಸಂತ ಲಕ್ಷ್ಯಿಯ ಬರುವಿಗೆ ಇದು ನಾವು ಚೆಲ್ಲಿದ ಓಕುಳಿ’ ಎಂಬ ಧೈಯ ಸ್ಥೇಯಗಳನ್ನು ತುಂಬಿದರು. ಹೊಸ ಕಾಲಪಟ್ಟದ ನಿಮಾರ್ಪಕರಾದ ಮಾರ್ಕೋ, ಲೆನಿನ್, ಗಾಂಧಿ, ಅಪ್ಪನ್, ಸಿಂಹೇರ್, ಇಕ್ಕಾಲ್, ರವೀಂದ್ರರ ಮೇಲ್ಪುಂಕ್ತಿಯನ್ನು ನೆನೆದು ತಮ್ಮ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಫಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜೀವನದ ಸರ್ವಶೋಮುವಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಅನೇಕ ಪದರುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿ ಪರಾಪ್ರರ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಗಮನೀಯವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಗತಿಶೀಲರು ಅಜೀತರು, ಆಶಾವಾದಿಗಳು, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಅತ್ಯಾಚಾರ, ಕೈಯ, ಹಿಂಸೆ ತಾಂಡವವಾಡಿದರು, ಮಾನವಾಂತರ್ಗತವಾದ ಪ್ರೇಮ, ದಯೆ, ಕರುಣೆ, ಅಹಿಂಸೆ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಬೀರುತ್ತದೆ. ನಿರಾಶೆಗೊಂಡು ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಬೇಸತ್ತು ಬಧಕಿಗಿಂತ ಸಾವು ಮೇಲೆಂದು ಮನಗುಂದಿ, ಕಳಿಗುಂದಿ ಕುಳಿತಿರುವ ನಾಡವರಲ್ಲಿ ಧೈಯ, ಆಸೆ-ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತುಪುದು ನಮ್ಮ ಆಧ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂದು ಅನಕ್ಕೆ ಹೇಳುವುದು ಗಮನೀಯವಾಗಿದೆ.

ಕವಿಗಳು ನಾಡ ಗುರು : ಅವರ ಕಣ್ಣಿ ನಾಡಿನ ಕಣ್ಣಿ, ಅವರ ಆತ್ಮ ಸರ್ವಭೂತಾತ್ಮ, ಕವಿಗೆ ಸ್ವಾಸ್ಥರೂಪ ಜ್ಞಾನವಾಗಬೇಕು. ಲೋಕದ ವೃತ್ತಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಅರಿವು ಮೊದಲು ಅವರಿಗೆ ಆಗಬೇಕು. ಜೀವನದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು, ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅವರು ಗಂಡೆದೆಯಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಿ ಅಜೀಯರಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಅನಕ್ಕೆ ಅವರ ಪ್ರಗತಿಶೀಲರ ಪರವಾದ ಒಳನೋಟ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಆಶಯ ಹಾಗೂ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಕುಮಾರ ವೆಂಕಣ್ಣನವರು ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚಿಸಿರುವುದು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಅವರ ಬಧಕಿನ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹೆಚ್ಚಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಬಾಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕು, ಬಧಕಿಸಬೇಕು, ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಬಂದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕು, ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು. ಭಾರತೀಯರು – ಕನ್ನಡಿಗರು ಮನುಷ್ಯರಂತೆ ಬಾಳಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ‘ಲಂಸಿರಾಡುವ ಹೆಣ್ಣದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೋಗಬೇಕು ಕವಿ ಬಾಳ ಮೊದಲಿಗೆ, ಅವನ ಹಿರಿಯ ಜೀವನದ ಹೊನ್ನ ನುಡಿಯ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಜೀವನ ವಿಶ್ವತವೂ ಪರಿಮಣವು ಆಗಬೇಕು. ನಾಳಿನ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತ ತನ್ನ ಯೋಗ್ಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿಕೊಂಡು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಅರಿವನ್ನು ತೋರುವಂತಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಆದರ್ಶನೀಯ ಗುಣವನ್ನು ಕುಮಾರ ವೆಂಕಣ್ಣನವರ ಬಧಕು ಬರಹದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಬಹುಮುವಿ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಕುಮಾರ ವೆಂಕಣ್ಣನವರು, ಕಳೆದ ನೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಬಂದ ದಾರಿ, ಅವರ ಬಧಕು ಹಾಗೂ ಜೀವಂತ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನೇ ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಅವರ ಹೆಚ್ಚಿಯ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ ಹೋರಾಟ, ಅವರ ಆಸ್ತಿ ವಿಚಾರ, ಅಭಿರುಚಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸ್ವತ್ವ, ಇಂತಹ ಆದರ್ಶನೀಯ ಗುಣಗಳ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

❖❖❖

ಒ. ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಸಮಾಜಮುಖಿಯಾಗಿರಬೇಕೆ ಹೋರತು ಉದ್ಯಮಮುಖಿಯಾಗಬಾರದು

ಹನುಮಂತಪ್ಪ ಬಸ್ವಿ

ಮಾಧ್ಯಮ ಪ್ರಕಾರ್ಷಭೂತ್ವದ ನಾಲ್ಕನೇ ಅಂಗ. ಒಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾರ್ಷಭೂತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಫಲತೆ ಕಾಣಬೇಕಾದರೆ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಪಾತ್ರ ಅತೀ ಮುಖ್ಯ. ಇವರಿಬ್ಬರೂ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ವರ್ಗ ತಾವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಯಾವುದೇ ತೀವ್ರಾನಗಳನ್ನು, ಆಜ್ಞಾಗಳನ್ನು, ಹೋಷಣೆಗಳನ್ನು ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಆದಿ-ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ನಡೆದುಬಂದಿದೆ.

ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇರದೆ ಇರುವ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜರು, ಆಡಳಿತಗಾರರು ತಮ್ಮ ತೀವ್ರಾನಗಳನ್ನು ಸುದ್ದಿವಾಹಕರು (ತಳವಾರರು, ಪ್ರೇಸ್‌ಸ್ಟ್ರೀಟ್‌ಸ್ಟ್ರೀಟ್‌ಸ್ಟ್ರೀಟ್) ಮುಂತಾದವರ ಅಥವಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಿರಂಗ ಹೋಷಣೆಯ ಮೂಲಕ (ಡಂಗರ ಸಾರುವವರು ಮೂಲಕ) ತೀವ್ರಾನಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ವಷ್ಟ ಉದಾಹರಣೆಯಿಂದರೆ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಬರುವ ನಾರದಮುನಿಗಳು.

ಮೊದಲು ಲಿಪಿಯ ಮೂಲಕ ಆಜ್ಞೆ ತೀವ್ರಾನ, ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದ ಅಶೋಕ ಚಕ್ರವರ್ತಿ. ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳ ಮೇಲೆ, ತಾಮ್ರಶಾಸನಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆತ್ತಿಸಿ ಅದನ್ನು ಉರಾಮುಂದೆ ನೆಡುವ ಮುಖಾಂತರ ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಇದೇ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ, ಜೀರಂಗಜೇಬ್, ಕದಂಬರು, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು ಮುಂತಾದವರು ಸಾಗಿದರು. ಜನರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಆಗುವ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯುವ ಕುಶಾಪಲ ಇದ್ದೆ ಇರುತ್ತೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಕಡೆ ಗಮನಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಮಾಜ ಬೆಳೆದಂತೆ ಜನ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ, ಜನ ಬೆಳೆದಂತೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಬೆಳೆದಿದೆ ಹಾಗಾಗಿ ಇಂದು ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿಯೇ ನೋಡುವಂತಾಗಿದೆ. ಇದು ಹೆಚ್ಚೆಯ ವಿಷಯ. ಆದರೆ ಈ ರೀತಿಯ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿದೆಯೇ? ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಸಮಾಜ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟಿರುವ ನಂಬಿಕೆ, ಆ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದಲೇ ತಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಣೆಮಾಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದೆ. ಹೀಗೆ ಜನರು ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟಿರುವ ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಪತ್ರೀಕರಿಸಿದವರು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಮಾಧ್ಯಮದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಪರವಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಈಗಲೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಹಾಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಮಾಧ್ಯಮದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಜಾರವಾಗಿದೆಯೇ? ಯೋಜನೆಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭಬಂದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರದಾನಿಯಾದ ನೆಹರೂರವರು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. “ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹಾಗೂ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಇರುತ್ತವೆ,

ಮಾನವಿಕ ಕಣ್ಣಾಟಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮-೫೯

జవాబ్‌దురి అధవా మణభారవిల్లద స్వాతంత్ర్య నిధానవాగి కమరిహోగుత్తడ ఎందిద్దారే". ఈ రీతియ జవాబ్‌దురి మత్త మణభారవిల్లద స్వాతంత్ర్యవన్న ఇందిన మాధ్యమగళు మాడుత్తిపే ఎందరే తప్పగలారదు. ఏకెందరే ఇందిన మాధ్యమగళు యావుదే హగరణవన్నాగలి, బ్రష్టచారవన్నాగలి అథవా యావుదే రాజకీయ వ్యక్తియ వ్యేయక్తిక విచారవన్నాగలి ప్యేపోఱిగే బిద్దు నమ్మల్లో మొదలు ఎంబ స్వయంఫోఱిక హణపట్టియన్న ఇట్టుకోందు ఆ విషయవన్న వ్యేభవించిరిసి, తిరుచి అదర సత్యసత్కారియన్న ఒరిగే హజ్జదే జనగళల్లి తప్ప అభిప్రాయ మూడిసువంతప కేలసవన్న ఇందిన మాధ్యమగళు మాడుత్తిపే. మాధ్యమగళ కేలస ఇదల్ల, ఇన్నొచ్చిర వ్యేయక్తిక జారితీకవధే మాడదే ఇద్ద విషయవన్న ఇద్ద హాగే హేళి జనర నంబికి గలిసువ కేలసవాగబేసిదే. అందరే సుద్ది శుభవాగిద్దు ప్రభావముక్కవాగిరబేసు అదు ముద్రణ మాధ్యమగళు ఇరబమదు ఎలేక్చనికా మీడియాగళిరబమదు.

ఒచ్చ పత్రికలనిగే కటవ్చునిష్టే, సూక్ష్మ అవలోకన, ధైయ మత్తు సత్య ఇవుగఱు పత్రికలన ఆయుధగఱు. ఆదరే ఇందిన పత్రికలల్లి ఇవుగణన్న ముదుకి-ముడుకి తేగియబేకాగిదే. ఇందిన అవర అహాతేయ మానదండ్రపే ఒదలూగిదే. ఇందిన ఒచ్చ పత్రికలన ముఖ్య అహాతే ఎందరే అవనిరువ కాంట్యూస్ (అందరే సంపక్ష) అవన హతీర యార యార పోన్నంబగజిపే, యావ రాజకారణిగళ, యావ సలేబ్రిటిగళ యావ ఉన్నత మట్టద అధికారిగళ నంబగజిపే మత్తు ఇవనిగే అవర పరిచయ, ఇవను పోన్నాడిదాగ అవరు రిసేవాడి ఇవనిగే ఉత్తరిసుత్తారేయే. సలేబ్రిటిగళు ఇవనిగే సందర్శన నీడుత్తారేయే. ఉన్నత మట్టద అధికారిగళు ఇవనిగే హేదరుత్తారే ఎంబంత అంతగళ మేలే ఆతనన్న నేమకమాడికొళ్లాగుత్దే. ఆదరే మాధ్యమద మిత్రిగే ఒందు నేనపిరలి ఇందిన కాలద జనరు దడ్డరల్ల, చునావణేయల్లి నమ్మ కుబియన్న అలుగాడిసలు యారిందలూ సాధ్యవిల్ల ఎంబువచరన్న మతదార ప్రభు తిరస్కరిసి కెళుగురుళిసిద ఉదాహరణిగఱు నమ్మ రాజకియ ఇతిహాసదల్లి సాకష్మియ, హాగేయే ఓ.ఆరో.పి. ఎంబ లక్ష్మిద మూలక నిమ్మన్న నేలక్ష్మిరుళిసువ కాల సన్నిహితమాగిదే. ఒచ్చ రాజకారణిగే మతదారన ఖుఱ హేగే ఇదెయో హాగేయే మాధ్యమగలిగి నోడుగన అథవా ఓదుగన ఖుఱవు ఇదే. ఆ ఖుఱవన్న తీరిసువ కేలసమన్న ప్రతికిగఱు మత్తు ఎల్సానిక్కాధ్యమగఱు మాడబేకాగుత్తదే.

ಇದರೂದಿಗೆ ಮಾಡುಮಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಪತ್ರಿಕಾವೃತ್ತಿಯ ಜೊತೆಜೊತೆಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಉದ್ದಮದ ವೃತ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಕಳವಳಕಾರಿ ಸಂಗತಿ. ಇದು ಮಾಡುಮಗಳ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಇಂದು ಹೆಚ್ಚು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರತಿಯೋಜನೆಗೂ ಬೇಕು ಆದರೆ ಆರ್ಥಿಕಕೆಂದು ಹೆಸರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿದ್ವರ್ಮವನ್ನು ಮರೆಯುವುದೇ? ಇದು ಸಲ್ಲದು. ಬಣ್ಣದ ಪ್ರಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಸಿನಿಮಾ ತಾರೆಯರ ಮಾತುಗಳು, ಜಾಹಿರಾತುಗಳು, ಕಾರು, ಬೈಕ್, ಟಿವಿ ಮುಂತಾದ ಮಾರಾಟದ ವಸ್ತುಗಳ ಜಾಹಿರಾತುಗಳು ತುಂಬಿರುತ್ತವೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಚ್ಚೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಬಡವರಿಗೆ, ನಿಗರ್ ಶಿಕಿರಿಗೆ, ಕೆಳಜಾತಿಯವರಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯವಾದಾಗ ಅದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ನಮಗೆ ನ್ಯಾಯಕೊಡಿಸಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ದುದ್ದು ಆಗುತ್ತೇ ೨೦೦೦ ಅಥವಾ ೩೦೦೦ ಮುದ್ದಣ ಮಾಡ್ದುಮಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಇದನ್ನು “ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಸ್ಟ್ರೀಟ್ಸ್” ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಹಣಕೊಟಿರೆ “ಸ್ಟೇಟ್ ಸ್ಟ್ರೀಟ್ಸ್” ಮಾಡುತ್ತವೆ ಎಂಬಂತಹ ಮಾತುಗಳು ಇಂದಿನ ಮಾಡ್ದುಮಗಳ ವರದಿಗಾರರ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಅಂಜುಅಳುಕಿಲ್ಲದೆ ಕೇಳುವುದನ್ನು ನಾವು ಸ್ವತಃ ಕಣಾರೆ ಕಂಡಿದ್ದೇವೆ.

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್‌ಫ್ರೆಮಗಳು ಮತ್ತು ಮುದ್ರಣ ಮಾಡ್ಯಮಗಳು ಒಂದೊಂದು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ಎಂಬಂತಾಗಿದೆ. ಬೇಕಾದ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಕದ ನಾಯಕರು ಏನೇ ತಪ್ಪಮಾಡಿದರು ಅದನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದೆ ಅಥವಾ ಓದುಗರ ಶಾಪನೋ, ಬೈಗುಳನೋ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾವು ಅದನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯವನ್ನು ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣಾಗಿ ಬೇಕೋಬೇಡವೋ ಎಂಬಂತೆ ಮುದ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಇಂದು ಅವರಿಗೆ ಕರುಣಿಸುವ ಕರುಣಾಮಯಿ, ದಾನಶೂರರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳೆಲ್ಲ ಇಂದು ಮಾಡ್ಯಮದ ಮಿಶ್ರರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕೆಲ ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ನಡೆದ “ಸೆಕ್ರಿಡಿ ಹಗರಣವನ್ನು” (ಅದರ ಸತ್ಯಾಸತ್ಯತೆ ತನಿಖೆಯಿಂದ ಹೊರಬರಬೇಕಾಗಿದೆ) ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆ ಸಣ್ಣಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದ ಆಶ್ವಯಾರ್ಥ ಸರಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಎಂದರೆ ಸೆಲೆಬ್ರಿಟಿಯೊಬ್ಬರು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಗನೊಂದಿಗೆ ಸ್ವೇಕಲ್ತಳಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದ ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್‌ಡಿಯಾಗಳು ದೊಡ್ಡವಿಷಯವೆಂಬಂತೆ ಗಂಟೆಟ್ಟಲೇ ತೋರಿಸಿದವು ಆದರೆ ಅದೇ ದಿನ ಅದೆ ರೋಡಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಗು, ಆ ಮಗುವಿನ ಕಾರ್ಮಿಕ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದು ಮರೆತು ಆಟವಾಡುತ್ತಾ, ಆಟವಾಡುತ್ತಾ ಲಾರಿ ಕೆಳಗೆ ಹೋಗಿತ್ತು ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಲಾರಿ ಚಾಲಕ ಲಾರಿಯನ್ನು ರಿವರ್ಸ್‌ಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಮಗು ಲಾರಿ (ಗಾಲಿಯಲ್ಲಿ) ಚಕ್ಕಡಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕೆ ನುಜ್ಜಗುಜ್ಜ ಆಗಿಹೋಗಿತ್ತು. ಇದು ಅವರಿಗೇನೂ ಅನ್ನಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ, ಕೊನೆಗೆ ಮಗುವಿನ ಸಾವಿಗೆ ಱಿಱಿಱೆಂಟ್ ರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟಿದರೆ ಹೊರತು ಅವರೇನು ಮಗುವಿನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಮರಳಿ ಹೊಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಟಿ.ಆರ್.ಎ.ಗಾಗಿ ಗಂಟೆಟ್ಟಲೇ ಒಬ್ಬ ಸೆಲೆಬ್ರಿಟಿಯು ಆತನ ಮಗನಿಗೆ ಸ್ವೇಕಲ್ತಳಿಸಿದ್ದನ್ನು ತೋರಿಸಿದರೆ ಹೊರತು ಬಡಕಾರ್ಮಿಕನ ಮಗನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಹೊಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅದು ಇವರಿಗೇನೂಂತ ಅನ್ನಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ಇದು ಇಂದು ಮಾಡ್ಯಮಗಳು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಫನಂದಾರಿ ಕೆಲಸ. ಇಂತಹ ಕೇಳುಮನಸ್ಸಿತಿ ಕಡಿಮೆ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮನುಷ್ಯತ್ವ ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕಾ ಗುಣಮರ್ಮ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಮಾಡ್ಯಮದ ಸ್ತಂಭಕುಸಿದು ಬೀಳಲು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣ ಇಂದಿನ ಪತ್ರಿಕೆರಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತ ಆಲೋಚನೆಗಳಿಲ್ಲ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧ ದ್ವಾರಿ ಎತ್ತುವ ತಾಕತ್ತು ಇಲ್ಲ, ಸ್ವಂತದ್ವಾದ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಲುವುಗಳು ಇಲ್ಲದೆ ನಾಜೂಕಿನ ಜೀವನ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇವರದು ಸುರಕ್ಷಿತ ಬದುಕು ಅಥವಾ ಪತ್ರಿಕೆ ವೃತ್ತಿಗೆ ಬಂದ ತಕ್ಷಣ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ, ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವ ಬಣಜಂಬಿ. ಆದರೆ ಇವರು ಎಂದೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಚರ್ಚೆಗೆ ಇಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ, ತಮ್ಮ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ತೇಲಾಡುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಪರಿಧಿಯೊಳಗೆ ಮಾತ್ರ ಅವರ ಚರ್ಚೆ ಅಂದರೆ ನಾಲ್ಕು ಗೋಡೆಯ ಮಧ್ಯ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಹಲವಾರು ಜ್ಞಾಲಂತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಮಧ್ಯ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಸಂಭ ಕುಸಿದು ಬೀಳುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಎಂಬ ದೀಪವನ್ನು ಆರದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಮಾಡ್ಯಮಗಳಿಂದ ತಾವೇ ಆ ದೀಪವನ್ನು ಉದಿ ಆರಿಸುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಿರುವುದು ತೋಡನೀಯವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲೋ, ಇಲ್ಲೋ ಉಳಿದ ಕೆಲಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಧ್ಯೇಯವಂತ ಪತ್ರಿಕೆರಿಂದ ದೀಪ ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಉರಿಯುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದೇ ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿ.

❖❖❖

ಉ. ಭರತೇಶ ವೈಭವದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧನಂಗತಿಗಳು

- ಡಾ. ಎನ್.ಆರ್. ಜಂಡ್ರೇಗೌಡ

ಮಹಿಕಾಲೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ರತ್ನಾಕರವರೋಯ ಒಬ್ಬನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಕವಿಚರಿತಕಾರರ ಪ್ರಕಾರ ಈತನ ಕಾಲ ಕ್ರಿ.ಶ ೧೫೨೫ ರಿಂದ ೧೬೦೦ ರವರೆಗೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ೧೬ನೇ ಶತಮಾನದ ಮಹಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಈತ ಜೀವಿಸಿದ್ದನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ರಾಜ ಮನೆತನಗಳು, ಈತನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು, ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕವಿಗಳು- ಇವುಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾಹಿತಿಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಈ ಒಂದು ಕಾಲಘಟ್ಟವು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ, ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ, ಸಾಹಿತ್ಯಕವಾಗಿ ಸ್ಥಿರಂತರದ ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ನಲುಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ರತ್ನಾಕರನದು ಜೀನಧರ್ಮದ ಬಿಕ್ಷಣಿನ ಕಾಲ. ಅದು ಆಗ ಏರಶೈವ ಮತ್ತು ವೈದಿಕ ಧರ್ಮಗಳಿಂದ ಬಹಳ ತೀವ್ರವಾದ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ೧೦ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಲುಸಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಉತ್ತಂಗ ಶಿವಿರವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತ್ತು. ಮತಧರ್ಮದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೂ ಆಗಿತ್ತು. ರಾಜಮಹಾರಾಜರೂ ಮೌಲ್ಯಾಹವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದರು. ಆ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜೀನಧರ್ಮ ಪ್ರವರ್ಥಿತವಾದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಮತಧರ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಯುಗಧರ್ಮ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿತ್ತು. ಏರ, ರೌದ್ರ, ಸಾಹಸ, ನನ್ನಿ, ತ್ಯಾಗ- ಇತ್ಯಾದಿ ಗುಣಗಳು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದ್ದವು. ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಏರಶೈವಧರ್ಮ ವಚನಕಾರರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಜಾತ್ಯತೀತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆಗೋಂಸ್ತರ ಮಾಡಿದ ಚಳವಳಿ ಇನ್ನೂ ಹಸಿಹಸಿಯಾಗಿಯೇ ಇದ್ದ ಪ್ರಸ್ತುತವೆನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಒಂದೊಂದು ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬೊಧ್ರ, ಜೈನ, ವೈಷ್ಣವ, ಶೈವ ಧರ್ಮಗಳು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿ ಈ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಬೇರುಬಿಟ್ಟ ತಂತಮ್ಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಜೊತೆಗೆ ಕದಂಬ, ಗಂಗ, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ, ಚಾಲುಕ್ಯ, ಹೊಯ್ಯಳ, ವಿಜಯನಗರ ಅರಸರು- ಆ ಒಂದೊಂದು ಮತಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಆಕರ್ಷಿತರಾಗಿ ಮೋಷಣೆ ನೀಡಿದ್ದನ್ನು ಇತಿಹಾಸದ ಮುಟಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಮತಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಪ್ರಭುತ್ವದ ತಿಕ್ಷಾಟದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಭಿನ್ನಭಿನ್ನವಾದ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದಿವೆ. ಆಯಾಯ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯದ ರೂಪಾಂಶಗಳು ಬದಲಾದಂತೆ ಧೋರಣೆಗಳು ಬದಲಾಗುತ್ತಾ ಬಂದವು. ಭಂದೋರೂಪಗಳಾದ ಜಂಪೂ, ರಗಳೆ, ಷಟ್ಟದಿ, ತ್ರಿಪದಿ, ಕೀರ್ತನೆ, ಸಾಂಗತ್ಯ - ಇವುಗಳ ಮೂಲಕ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳೂ ರಚನೆಯಾದವು. ಅದೇನೇ ಇರಲಿ ೧೬ನೇ ಶತಮಾನದ ಕಾಲಮಾನದಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ತನ್ನ ವೈಭವ ಶಿವಿರವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಇಳಿಮುಶಿವಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಯಾಯ ಮತಧರ್ಮಗಳೂ ಕೂಡ ಶಕ್ತಿಗುಂದಿದ್ದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಬಂಧವಾದಕ್ಕೆ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಇಂತಹ ಸಂದಿಗ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವು ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಫಲವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ರತ್ನಾಕರವರೋಯೂ ಒಬ್ಬನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

క్రిత. ఐణీ-దునే శతమానదల్లి జ్యేషహరంపరెయ రాజ మనేనగళు దశ్మి కన్నడ జిల్లెయల్లి భద్రవాగి బేరాలిద్దపు. మూడుబిదరే జ్యేషధమ్మద ఆశ్రయవాగిత్తు. ఇదు వేణూరు మత్తు కాక్షాళద నడువే ఇరువ మహాక్షేత్ర. ఇపెరడు స్థాగళల్లి బాహుబలియ మహామూత్సియివె. ఇపెరడు స్థాగళ నడువే మూడిద జంగమ జ్యేషమూత్సి మహాకెవి రత్నాకర. ఈత ‘భరతేతవ్యేభవ’, ‘రత్నాకరాధిశ్వర శతక’, ‘అపారాజితేశ్వర శతక’, ‘త్రిలోక శతక’గళన్ను మత్తు ‘ఎరదు సావిరదష్టు అధ్యాత్మగీతే’గళన్ను రజసిద్దాను. ‘మణిశ్వేలంగతియిందు శాలితాకశాలం సంధిరల్చితవాంగణదొళి సృజిసిదం రత్నాకరార్థం’ ఎందు ‘త్రిలోక శతక’దల్లి రత్నాకరనే కాలవన్నా క్షేత్రవన్నూ సూచిసిరువను. జొతెగె దేవచంద్రును ‘రాజువళి కథ్యంయల్లి (గిఱిం-గల్లగ) రత్నాకరన బాణ్యియన్ను రోమాంచనకారియాగి చిత్రిసిరువను. సూర్యవంత అరస మనేనక్కె సేరిద మూడుబిదరెయ దేవరాజున మగనే రత్నాకర. ఈత జ్యేషసాహిత్య మత్తు సిద్ధాంతదల్లి ప్రమీణనాగిద్దు భ్యారసన ఆస్థానదల్లి ఆశ్రయదాతనాగిద్దను. ఏర్లేవ మతదింద జ్యేషమతవన్నను సరియిదను. రాజును కచిగే ‘శృగారక్ష’ ఎంబ బిరుదు నీడి గౌరపిసిరువుదు తిలియుత్తదే. కచిగే రత్నాకరవణీ, రత్నాకర సిద్ధ, రత్నాకర అణ్ణి – ఎంబ పర్యాయనామగళిద్వాదరూ ‘రత్నాకరసిద్ధ’ ఎంబుదు ఆతన మేచ్ఛగెయ హసరు. తన్న నాడు కణాటి సుస్మేత్ర, వంత క్షత్రియ ఈతనిగే త్రిశుజిదీస్క్యెయన్ను హోట్టువను “దేతిగణాగ్రహి చారుకితాయాజకాయి. ‘మోక్షగ్రుగురు హంసనాథ’. మోక్షగ్రుగురువిన ఆశ్చేగే తలేబాగియే ఆతల్లిలాధావాగి భరతేత వ్యేభవచెంబ కావ్యవనిద | సోరే దద్దు” – ఎంబుదు తిలిదు బరుత్తదే. (భరతేత వ్యేభవ సంగ్రహ-సం. త.సు. శామరావో)

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾಟಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಭರತೇಶನು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಶಾಂತಿಯಿಂದಲೇ ಬಗೆಹರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಜಿಸುವನು; ಆದರೆ ಈತ ಕೈಲಾಗದ ಹೇಡಿಯಲ್ಲ. ಭರತೇಶನ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ತಲೆಕೆಟ್ಟವರು ಭರತನ ದಿಗ್ಂಜಯಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯವೇ ಕಾರಣವೆಂದು ಬಡಾಯಿ ಹೊಜ್ಜಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಸುಮಾತು ಈತನಿಗೆ ತಿಳಿದಾಗ ಒಂದು ಶಕ್ತಿ ಪ್ರದರ್ಶನದ ಸನ್ನಿಹಿತವನ್ನೇ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಉದ್ದೇಶಮೂರ್ವಕವಾಗಿ ತನ್ನ ಕಿರುಬೆರಳು ಉಳಿಕಿತೆಂಬ ನೆಪಹಾಕಿ ಹೊಂಕಿದ ಬೆರಳನ್ನು ನೇರವಾಡುವಂತೆ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ಸೈನಿಕರೂ, ಆನೆಗಳೂ, ಕುದುರೆಗಳೂ, ರಥಗಳೂ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದಾಗಿ ಭರತೇಶನ ಕಿರುಬೆರಳಿಗೆ ಚಿನ್ನದ ಸರಪಳಿ ಹಾಕಿ ಎಳೆದರೂ ಬೆರಳು ಮಾತ್ರ ನೇರವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೊನೆಗೆ ಭರತೇಶ ತಾನೇ ಒಮ್ಮೆ ಬೆರಳನ್ನು ತುಯ್ಯುದಕ್ಕೆ ಕುದುರೆ, ಆನೆಗಳು, ರಥಗಳು, ಸೈನಿಕರು- ಇವರೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಸೈನ್ಯ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರ ಮೋಲೊಂದು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬಿಡ್ಡಿತು. ಆಗ ಗೊತ್ತಾಯಿತು ಪಿಸುಮಾತಿನಿಂದ ಬಡಾಯಿ ಹೊಜ್ಜಿಕೊಂಡವರಿಗೆ, ಭರತನ ಶಕ್ತಿಯೇನೆಂಬುದು. ಪರವತವನ್ನೇ ಬುಡುವೇಲು ಮಾಡುವಂತಹ ಶಕ್ತಿ ಈತನಲ್ಲಿತ್ತು. ರಾಜನು ಮುಗುಳ್ಳಿಗೆ ಬೀರುತ್ತಾ ಎಡಗೆಯಿಂದ ಕಿರುಬೆರಳನ್ನಾತ್ಮಿಕೊಂಡು ‘ಗುರುಹಂಸ ನಾಥಾಯ ಸ್ವಾಹಾ’ ಎಂದಾಗ ಬೆರಳು ನೆಟ್ಟಿಗಾಯಿತು. ಆ ಸೈನಿಕರಿಗೆಲ್ಲ ಬಂಗಾರದ ಸರಪಳಿಯ ತುಂಡುಗಳನ್ನಲ್ಲಿ ಹಂಚಿ ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಿದ. ಅಂದರೆ ಭರತನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದ್ದರೂ ‘ನಾನು’ ಎಂಬ ಅಹಂ ಅನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಂಡವನಲ್ಲ. ಲಕ್ಷೋಪಲಕ್ಷ ಸೈನಿಕರ ಬಲವಿದ್ದರೂ ಆದ್ವರ್ಮಿ ಶತ್ರುಗಳ ನಡುವೆ ನಡೆಯುವ ಯುದ್ಧವನ್ನು ತನ್ನ ವಾಗ್ರಹಾರದಿಂದಲೇ ತಪ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದು. ಏಕೆಂದರೆ ಯುದ್ಧದ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಆಗುವ ಸಾವುನೋವುಗಳು ಸಂಭವಿಸಬಾರದು ಅವರ ಕುಟುಂಬಗಳು ತಬ್ಬಿಲಿಯಾಗಬಾರದು ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಈತನಲ್ಲಿತ್ತು. ಕವಿಗೆ ಯುದ್ಧಸಂಘರ್ಷದ ಪರಿಣಾಮದ ಚಿತ್ರಣಗಳನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದರಿಂದ ಜೊತೆಗೆ ಜ್ಯೇಂಧ್ರಮಂದ ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಭರತನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಹಾಗೂ ಸನ್ನಿಹಿತವನ್ನು ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಸಿರಬಹುದು.

ರತ್ನಾಕರನ ‘ಭರತೇಶ ವೈಭವ’ ಕಾವ್ಯಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಕಾವ್ಯ. ಇದೊಂದು ಸಾಂಗತ್ಯ ಕೃತಿ. ಇಂಥಿನೇ ಶತಮಾನದ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಜನಪ್ರಿಯ ಭಂದಸ್ಸಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಂಗತ್ಯವು ಒಂದು. ದೇವರಾಜ, ಮಂಗರಸ, ನಂಜುಂಡ, ಕನಕದಾಸ, ರತ್ನಾಕರವರ್ಣ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿಗಳು ಸಾಂಗತ್ಯ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಈ ಭಂದಸ್ಸಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಾರಣೇಭೂತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ‘ಭರತೇಶ ವೈಭವ’ ಸಾಂಗತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿದೊಡ್ಡದು. ಸಾಂಗತ್ಯವನ್ನು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿ ದುಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವತೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ದೇಸೀ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಬದಲಾದ ಭಾಷಾ ಧೋರಣೆಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ, ಹಾಡುಗಳಿಗೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿ ಕನ್ನಡಿಗರೆಲ್ಲರಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ತಲುಪಿದ ಜನಪ್ರಿಯ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಯಶಸ್ವಿ ಕಂಡಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಕವಿ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೀಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಲಾಗಿದೆ :

‘ಕಬ್ಬಿಗರೋದುಗಬ್ಬಿಪ ಹಾಡುಗಬ್ಬಿಪ
ಕಬ್ಬಿದೋಳೋರವರಿವರದು
ಕಬ್ಬಿನಂತಿರಬೀಕು ಬಿದಿರಂತೆ ರಚಿಸಲೇ
ಕಬ್ಬಿ ಹೇಳಲೆ ಸರಸ್ವತಿಯ’.

‘ಅಯ್ಯಾಯ್ಯಾ ಜೆನ್ನಾದುದೆನೆ ಕನ್ನಡಿಗರು
ರಯ್ಯಾ ಮಂಚಿದಿಯೆನೆ ತೆಲುಗು

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರಟಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಅಯ್ಯಿಯ್ಯ ಎಂಚಮೊಲಾಸಂಡೆಂದು ತುಳುವರು
ಮೆಯ್ಯಾಬ್ಬಿ ಕೇಳಬೇಕಣ್ಣ'.

‘ರಳ ಕಳ ಶಿಧಿಲ ಸಮಾಸ ಮುಂತಾದವ
ರೊಳಗಿಲ್ಲ ಕೆಲವುಳ್ಳರುಂಟು
ಕೆಲವಿಲ್ಲಾದರುವಿಲ್ಲವೇಕೆಂದರವರ ಹೋ
ಟಲೆಯೇಕ ಹಾಡುಗ್ಗಿದೊಳು’.

‘ಸಕಲ ಲಕ್ಷಣವು ಪಸ್ತುಕಕೆ, ವರ್ಣಾಕಶಿಪ್ಪು
ವಿಕಳವಾದರು ದೋಷವಿಲ್ಲ
ಸಕಲ ಲಕ್ಷಣಾಗಿ ಬಿರಸು ಮಾಡಿದರೆ ಪು
ಸ್ತದ ಬದನೆಕಾಯಹುದು’.

(ಆಶಾನ ಸಂಧಿ- ೩.೪.೫.೬)

ಕಾವ್ಯ ಓದುಗಬ್ಬವಾಗಿ ಹಾಡುಗಬ್ಬವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಶಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಕಬ್ಬಿನಂತೆ ರಸ ತುಂಬಿ ಅದನ್ನು ಅಗಿದು ಸಿಹಿಯನ್ನು ಹೀರುವಂತಿರಬೇಕು; ಬಿದಿನಂತೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರಬಾರದು. ಕನ್ನಡಿಗರು, ತೆಲುಗರು, ತುಳುವರು ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಓದಿ ಕೊಂಡಾಡುವಂತಿರಬೇಕು ಎಂದು ಕವಿ ಹೇಳಿರುವುದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಭಾಷೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಣತಿಯಿತ್ತೆಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ರಳ, ಕುಳ, ಶಿಧಿಲದ್ವಿತ್ತ, ಸಮಾಸ ಇತರೆ ಪ್ರಯೋಗ ಹಾಡುಗಬ್ಬದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಏಕೆ ಬೇಕು? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕೆಲವು ಬೇಕಾದರೆ ಬರಲಿ ಅವು ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಈ ಹಾಡುಗಬ್ಬಕ್ಕೆ ದೋಷವಿಲ್ಲವೆಂದಿದ್ದಾನೆ. ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾವ್ಯಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತಾ ಬಂದ ಅಷ್ಟಾದಶ ವರ್ಣನೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕವಿ ಕೈಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಕಾವ್ಯಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಜೊತೆಗೆ ಹಾಡುಗಬ್ಬಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ಲಕ್ಷಣವೂ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರಲಿ ಎಂದು ತುಂಬಿದರೆ ಅದು ಕಾವ್ಯವಾಗದೆ ಕೇವಲ ಪುಸ್ತಕದ ಬದನೆಕಾಯಿಯಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೂ ಬರಲಾರದು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ತಾನು ಕಾವ್ಯ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವುದರ ಗುರಿಯೇನೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ವಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾನೆ.

‘ಭರತೀಶ ವೈಭವ’ ಕೃತಿಗೆ ಜಿನಸೇನಾಚಾರ್ಯರು ರಚಿಸಿದ ‘ಮಹಾಮರಾಣ’, ಪಂಪನ ‘ಆದಿಮರಾಣ’ ಮತ್ತು ಚಾವುಂಡರಾಯನ ‘ಚಾವುಂಡರಾಯಮರಾಣ’- ಈ ಕೃತಿಗಳೇ ಆಕರಬಾಗಿವೆ. ಈ ಮೂರು ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆದಿ ಶಿಥಿಂಕರನಾದ ಆದಿನಾಥನ (ಪರುಪರಮೇಶ್ವರ) ಜರಿತ್ತೆಯ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪ್ರಥಮ ಚಕ್ರವರ್ತಿ (ರಣನೀ ಮನು) ಭರತನ ಕಥೆಯೇ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ. ಪಂಪ ಮತ್ತು ಚಾವುಂಡರಾಯರಿಬ್ಬರೂ ಜಿನಸೇನಾಚಾರ್ಯರನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿ ಮಾತ್ರ ಆದಿನಾಥನ ಜರಿತ್ತೆಯಿಂದ ಭರತ-ಬಾಹುಬಲಿಯ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಬೇರೆಡಿಸಿ, ಭರತನ ಕಥೆಯನ್ನೇ ಪ್ರಥಾನವಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಕಥಾನಾಯಕನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಆ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ತುಂಬಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾಗಿದ್ದಾನೆ. “ಭರತೀಶ ವೈಭವದ ವಸ್ತು ಶಿಥಿಂಕರನ ಕಥೆಯಲ್ಲ; ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಜರಿತ್ತೆ. ರನ್ನ, ಪಂಪನ ಕೃತಿಯಾದ ‘ವಿಕ್ರಮಾಜುನ ವಿಜಯ’ದ ಕಡೆಯ ಎರಡು ಆಶ್ವಾಸಗಳನ್ನೇತ್ತಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ‘ಗದಾಯುಥ’ವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ ರತ್ನಾಕರ ಆದಿಶಿಥಿಂಕರನ ಜರಿತ್ತೆಯಾದ ‘ಆದಿಮರಾಣ’ದ ಕಡೆಯ ಭಾಗವಾಗಿರುವ ಭರತ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಕಥೆಯನ್ನೇತ್ತಿಕೊಂಡು ಒಂದು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಕೃತಿಯನ್ನೇ ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಭರತ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ

మానవిక కణాటక సంయుక్త సంజిక - సంమట 4ల-4౯

కథయల్లి మోదలినిందలూ నిరూపితవాగియవుదు ఆతన భోగవైభవగళ కథే. ఆదిదేవన యోగద కథగే హగూ బాహుబలియ వృంగుద కథగే నడువే భరత చక్రవర్తియ భోగవైభవ మహత్వాకాంశేయ జిత్ర పరంపరాగతవాగి జిత్రితవాగిదే.” (రత్నాకరన భోగ-యోగద తొడకు (పరితీలన) జి.ఎస్. శివరుద్రప్ర) ఈతన ‘భరతేత వృభవ’ కృతియల్లి భోగవిజయ, దిగ్విజయ, యోగవిజయ, అక్షాకీర్తివిజయ మత్తు మోద్దివిజయ ఎంబ ఆయ్య భాగగిపే. ఈ కావ్యద బమభాగ నింయంత్రక నాయక భరతేతన దినజరియంతిదే. ముఖ్యివాగి ఈ కృతియల్లి ఎరదు ముఖిగళన్న ప్రధానవాగి గురుతిసబముదు. ఒందు భోగజీవన మత్తొందు యోగజీవన. ఇవేరదన్న సమస్యయగోళిసి భరతేతన భోగవైభవద జూతెయల్లి యోగవైభవ జిత్రావన్న తందిరువుదన్న మెజ్జలేబేకు.

‘భోగ విచారపు బేపు స్వప్తిగాత్త
యోగ విచారపుబేపు
రాగరసికనాగబేపు భావిసే ఏత
రాగరసికనాగబేపు’.

(కవివాక్య సంధి-౬)

కవి సమష్టిప్రజ్ఞేయింద భోగ మత్తు యోగగళు మూరక హగూ ప్రేరకవాగిరువంతహ జీవన్నక్క స్థితిగే కావ్య సౌందర్యవన్న సృష్టిసిద్ధాన్. చక్రవర్తియాదవనిగే భోగవూ యోగవూ బేపు; రసికనాగియూ ఇరబేకు. జూతెగే అనురాగ దూరనాగిరలూ బేపు. అందరే పద్మపత్రద మేలిన నీరినంత, సంసారక్క అంటియూ అంటదంతిరబేకు. ఈ సాపిర హండతియరోడనే భరతేతన ఒడనాట, సతియరోడనే ఏకకాలదల్లియే రసికతేయ ఒనము వయ్యారగళు అత్యంత శృంగారభరితవాగి వచ్చితవాగిదే. ఒమరూపిణి విద్యేయన్న ప్రదత్తిసి ఒబెష్టబ్ర బళియూ ఒబెష్టబ్ర ముద్దిన భరతేతనాగి సతియరోడనే ఏకకాలదల్లియే రాసక్రీడెయాడి సామూహిక సురతయజ్ఞదల్లి శృంగారరసక్క ములకపిడువను. దిగ్విజయక్క హోరణాగలు ఎల్ల పత్రియరూ జూతెయల్లే ఇరువరు. యుద్ధ ఫఱిసబముదాద సంభఫదల్లు భరతనిగే మదువేగాగుత్తే. మడదియరు మళ్ళీ హడెయుత్తలే ఇరుత్తారే. వటవ్యక్తిదంతహ సంసారవిద్ధరూ త్రాసవాగువుదే ఇల్ల. ఆతనదోందు సంచారి సంసారవే ఆగిరుత్తదే.

భరతన దిగ్విజయద పరికల్పనే హోసదేనూ అల్ల ఆదినాథన జరిత్తెయల్లి కండుబరువ సన్నిహితవే ఆగిదే. జినసేన-పంప కవిగళల్లి భరత-బాహుబలియర సన్నిహిత ఒందు రసఫ్టైయాగి ధ్వనితవాగిదే. భరతేతన సంపత్తు రాజ్య సుఖభోగగళ ప్రతినిధియాగిద్దరే బాహుబలి వృంగుద మేరు. సంపత్తు క్షేత్రిక సులి, వృంగు శాశ్వత సులి, మోక్షద మాధ్యమ. జతుగ్ంతిగళ పరిపూర్వమణదింద జీవముక్తవాగలు ఇరువ ఏకేక సాధన వృంగు; మోక్షమాగియ ఒందు స్థితియాగియూ ఇదక్క హెజ్జు మన్మశే. అత్యంత రూపవంతనూ బలాధ్యనూ కామదేవసెందే గురుతిసల్పదువ బాహుబలియింద భరతనంథ శార్య పరాక్రమ రాజ్యదాహియ అహంకార నిరసనగోళ్ళవుదే దిగ్విజయద విశేషవాద వృత్తిష్టతే. ఆ మూలక జ్యేషణతాత్మికతేయ జినసేన-పంప బాహుబలియ వృంగుదల్లి మూడిసిద్దారే.

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕ - ಸಂಪುಟ ೪೮-೪೯

ರತ್ನಾಕರವರ್ತಿಗೆ ಇದು ಅರ್ಥವಾಗದ ಸಂಗತಿಯೇನಲ್ಲ. ಭರತೇಶನನ್ನು ನಾಯಕನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಸಲ್ಲವ ಎಲ್ಲ ಶುಭಕಾಮನೆಗಳು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಗಳು, ಆದರಣೀಯ ಭಾವಗಳು ಭರತನಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕೆಂಬುದು ರತ್ನಾಕರನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಭೋಗದಿಂದ ತ್ಯಾಗ ಸಾಧಿತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಭರತೇಶನ ಪಾತ್ರ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತಂದು ಕಾವ್ಯ ನಾಯಕನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರುವುದು ಜೀವಿತ್ಯಪೂರ್ವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಭರತೇಶನು ವೈಭೋಗದಿಂದ ಸುಖಿಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಒಮ್ಮೆ ಅರಮನೆಯ ಆಯುಧಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಕ್ರರತ್ನಪೂರ್ವಂದು ಕಾಣಿಸಿತು. ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ಅದು ಹೇಗೆ ಕಾಣಿಸಿತೆಂದರೆ

‘ಕಾಲನ ದಾಡೆಗಳಂತೆ ಕರಾಳ ಖ
ಡ್ಯಾಳಿಗಳರೆ ಮತ್ತೆ ನಡುವೆ
ಜ್ಞಾಲಾರ್ಥನಂತೆಸೆದುದು ಚಕ್ರರತ್ನ ಭೂ
ಪಾಲ ನೋಡಿದನದ ನಿಂದ’.

(ನವರಾತ್ರಿ ಸಂಧಿ-೩೫)

ಯಮನು ಹಲ್ಲನ್ನು ತೆರೆದು ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಚಕ್ರರತ್ನ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಗೋಚರವಾಯಿತು. ಚಕ್ರರತ್ನವನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ದಿಗ್ನಿಜಯಕ್ಕೆ ಸ್ನೇಹ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಭರತೇಶ ಹೊರಡುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಮುಡದಿಯರಲ್ಲರನ್ನೂ ಹೊರಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ತಾಯಿ ಯಶಸ್ವಿದೇವಿ ಸೋಸೆಯರಿಗೆಲ್ಲ ‘ಮಗನೊಡನೆ ವಿಹಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಿನ್ನ’ ಎಂದು ಕಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ಭರತ

‘ಸಿರಿಬನದೊಳಗೆ ಮನ್ಯಫರಾಜ ಬಷ್ಟಂತೆ
ಪುರದ ಬೀಂದಿಯೊಳಿಂತು ಬಂದು
ಸಿರಿ ನೆಲೆಸಿಪ್ಪ ಹೊತ್ತಿನೊಳು ವಿನಿತಾ
ಪುರದ ಕೋಟಿಯನು ದಾಟಿದನು’.

(ಪಟ್ಟಣ ಪಯಣದ ಸಂಧಿ -೨೬)

ದಿಗ್ನಿಜಯಕ್ಕೆ ಹೊರಟ ಏರನಂತೆ ಕಾಣುವುದೇ ಇಲ್ಲ, ಮದುವೆಗೆ ಮೋಪಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ದಿಗ್ನಿಜಯ ರಣಕಹళೆಯ ಕೋಲಾಹಲವಾಗದೆ ರಸಿಕನ ದಿಗ್ನಿಜಯವಾಗಿದೆ. ರತ್ನಾಕರನ ಭರತೇಶ ಸಾಹಸಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಪಂಪನ ಭರತನಂತೆ ಇವನಿಗೆ ಆವೇಶವಾಗಲೀ ಆಪುರವಾಗಲೀ ಇಲ್ಲ. ರಸಿಕನಾದ ಭರತೇಶನಿಗೆ ಅಯೋಧ್ಯೆಯೂ ಒಂದೇ, ರಣರಂಗವೂ ಒಂದೇ. ಈತ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಶಾಂತಿಯಿಂದಲೇ ಬಗೆಹರಿಸಲು ಪರಿತಪಿಸುವನು; ಆದರೆ ಇವನು ಕೃಳಾಗದ ಹೇಡಿಯಲ್ಲ. ಸಾಮೋಪಾಯವೇ ಜತುರೋಪಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಇವನು ಬಾಳಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ಸಾಧಿಸಿ ಮನುತ್ತಿಲಕನಾಗಿರುವನು.

ಭರತನ ದಿಗ್ನಿಜಯ ಯಾತ್ರೆ ಮುಂದುವರಿದಂತೆ ಅನೇಕ ರಾಜಮಹಾರಾಜರುಗಳು ಭರತನಿಗೆ ಶರಣಾಗಿ ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನಿತ್ತು ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈತ ಹೋದ ಕಡಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ವಿಲಾಸ, ಸರಸ ಸಲ್ಲಾಪದಿಂದ ಕಾಲಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಮಧ್ಯಮಧ್ಯ ಮುಡದಿಯರು ಹಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುದು ಉಂಟು. ವಿಶ್ವಾಂತಿಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ನಾಮಕರಣ, ಸಂತೋಷಕೂಟ ವಿಪರ್ಣಿಸಿಕೊಂಡು ಆನಂದದಿಂದ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ದಾರಿಯಲ್ಲೇ ಮಕ್ಕಳಾದ ಅರ್ಕಕೀರ್ತಿ, ಆದಿರಾಜ ಮತ್ತು ವೃಷಭರಾಜಾದಿ ಒಂದು ಸಹಸ್ರಮಂದಿಗೆ ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು. ನಾಲ್ಕುನೂರು ಜನ ಮತ್ತಿಯರನ್ನು ನಮಿವಿನಮಿಗಳ ಮತ್ತರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಭರತೇಶ ಧಾರೆಯರೆದು ಕರುಳುಬಳ್ಳಿಯ ಚಪ್ಪರವನ್ನು ಹಬ್ಬಿಸಿದನು.

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಮೊರ್ವಸಮುದ್ರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾಗಧಾಮರರಂಥ ರಾಜರು ಭರತನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಕುಲದ ಹಿರಿಯರಿಂದ ಭರತೀಶನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಕೇಳಿ ಶರಣಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅನಂತರ ಮುಂದೆ ಭಯಂಕರವಾದ ವಿಜಯಾಗ್ರಹಿತದ ಸಮಿಸ್ತಾಗುಹೆಯ ವಜ್ರಕವಚವನ್ನು ದಂಡರತ್ವದಿಂದ ಭೇದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದರಿಂದ ಹೊರಮೊಮ್ಮೆದ ಅಗ್ನಿಜ್ಞಾಲೀ ಆರು ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಉರಿಯುತ್ತದೆ. ಗುಹೆಯ ಕತ್ತಲನ್ನು ಕಾಕಿಣೀರತ್ವದಿಂದ ನಿವಾರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಿಂಧೂನದಿಗೆ ಸೇತುವೆ ನಿಮಾರಣ ಮಾಡಿದ್ದು, ನಮಿವಿನಮಿಯರ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಪಂಪನಂತೆಯೇ ರತ್ನಕರನೂ ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ದಿಗ್ಂಜಂಯ ಎನ್ನವುದು ರತ್ನಕರನಿಗೆ ಒಂದು ನೆಪಮಾತ್ರ. ತಪ್ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ರಣಕೋಲಾಹಲಕ್ಷಿಂತ ಕೌಟಿಂಬಿಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಬದುಕಿನ ಶೃಂಗಾರಮಯವಾದ ಚಿತ್ರಣವನ್ನೇ ತಂಬಿದ್ದಾನೆ. ಬೀಡುಬಿಟ್ಟ ಕಡೆಯಲ್ಲೇಲ್ಲ ವಿವಾಹವೇದಿಕೆಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಂಗ, ಪಲ್ಲವ, ಕಳಿಂಗ, ಸಿಂಧು, ಸಿಂಹಳ, ಗೂರ್ಜರ ಮುಂತಾದ ರಾಜರುಗಳೇ ಬಂದು ದರ್ಶನ ಪಡೆಯುವಂತೆ ಯೋಜಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದ ದಿಗ್ಂಜಂಯದ ಮಹತ್ವ ನಗಣ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಭರತನ ಸೈನ್ಯವು ಗುಹೆಯನ್ನು ದಾಟಿ ಬಯಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಮತ್ತೊಂದು ಕಷ್ಟ ಎದುರಾಯಿತು. ಜಿಲಾತ್, ಆವರ್ತನೆಯಿಂಬ ಉತ್ತರವಿಂದದ ರಾಜರಿಭ್ರಾಯ ಭರತೀಶನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ನಿಗ್ರಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಕುಲರ್ಪೆವಗಳಾದ ಕಾಲಮುಖ, ಮೇಘಮುಖರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಆಗ ದೇವತೆಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ

‘ಮೋಗಸಿತು ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರಿಗೆ ಮುಸುಕು ಕಾರ
ಮುಗಿಲು ಸುತ್ತಲು ಪಸರಿಸಿತು
ಹಗಲು ಕತ್ತಲೆ ಕವಿದಂತಾಯ್ತು ದುಷ್ಪಡ್ಯೆ
ವಗಳ ವಿಗುವಾಣೆಯಿಂದ’.

(ಪೃಷ್ಟ ನಿವಾರಣ ಸಂಧಿ -೧೧)

ಹಗಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರಿಗೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಆನೆಯ ಹಿಂಡಿನಂತೆ ಮೋಡಗಳಿಂದ ಕಗ್ಗತ್ತಲು ತಂಬಿ ಕವಿಯಿತು. ಅಂಬರವೇ ಬಾಯ್ತಿರೆದು ಉಗುಳುತ್ತಿರುವುದೋ ಎಂಬಂತೆ ಭಯಂಕರವಾದ ಮಳೆ ಸುರಿಯಿತು.

‘ಕರೆ ಬಾವಿ ಹಳ್ಳಿ ಕೊಳ್ಳಿಗಳು ಬೆಂಚೆಗಳು ಹೆ
ದ್ದೋರೆ ಹೋಳಿ ತಗ್ಗಿ ತಿಟ್ಟೆಲ್ಲ
ಮರೆಸಿ ಯೇಕಾಣಾವಾಯ್ತು ದೃವಗಳಬ್ಬಿ
ಕರೆಪುತ್ತಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಮಳೆಯ’.

(ಪೃಷ್ಟ ನಿವಾರಣ ಸಂಧಿ -೨೫)

ಇಂತಹ ಭಯಂಕರವಾದ ವರ್ಣಧಾರೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಸೈನ್ಯ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಸಂಭವಿಸುವ ಸಾವುನೋಪಗಳನ್ನು ಭರತೀಶ ತನ್ನ ದಿವ್ಯಶಕ್ತಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸುತ್ತಾನೆ.

‘ಬಳಿದ್ದ ಕೋಣಿಯ ವಿಾರಿ ಪಾಲೆಯಕೆ ನೀ
ರಿಳವುದ ಕಂಡು ಪಾಯ್ದಳವು
ಗಳಬಳಿಸಲು ಭತ್ತ ತಮ್ಮರತ್ನಗಳನಾ
ಗಳಿ ಭತ್ತ ಹರಹಹೇಳಿಂದ’.
‘ಭತ್ತ ರತ್ನವ ಮೇಲೆ ಪಸರಿಸಿ ತಮ್ಮವ
ಧಾತ್ರಿಯೋಳಗೆ ಹರಹಿದರು
ಶತ್ರುವಿಜಯನ ಪಾಯ್ದಳವಿದ್ದಂತಿಲ್ಲ ಒ
ಹಿತ್ತಮೊಳ್ಳುರದರಿಷ್ಟಂತೆ’.

(ಪೃಷ್ಟನಿವಾರಣ ಸಂಧಿ -೨೫, ೨೬)

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಆಗ ಭರತನು ಭತ್ತರತ್ವವನ್ನು ಅಂಬರಕ್ಕೆ ಹರಹಿಸಿದನು. ನೇಲಕ್ಕೆ ಚರ್ಮರತ್ವವನ್ನು ಹಾಸಿಸಿದನು. ತನ್ನ ಚಕ್ರರತ್ವ, ಕಾಕಿಣೀ ರತ್ನಗಳ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಕತ್ತಲನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದನು. ಮೂವತ್ತಾರು ಗಾವುದ ಅಗಲ ನಲವತ್ತೆಂಟು ಯೋಜನೆ ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪರಿವಾರವು ಸುಕ್ಕೆಮದಿಂದಿತು. ಸೇನಾನಿಯಾದ ಜಯರಾಜನಿಗೆ ಅಪ್ಪಣಿಮಾಡಿ ಚಿಲಾತ-ಆವರ್ತರನ್ನು ಹೆಡೆಮುರಿ ಕಟ್ಟಿ ಹಿಡಿತರಿಸಿದನು. ಭರತನಿಗೆ ಭಯಂಕರವಾದ ಕೋಪ ಬಂದು, ತನ್ನ ಹಡಣಿಗರಿಗೆ ಅವರ ಮುಕುಟವನ್ನು ಎಡಗಾಲಿನಿಂದ ಒದ್ದು ಕೆಡಹುವಂತೆ ಆಜ್ಞಾಹಿಸಿದನು. ಈ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ್ನು ಕಂಡು ಹೆದರಿದ ವ್ಯಾಂತರರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಬಂದು ಜ್ಯೋತಿಂಧನ್ಯನ್ನು ಅರ್ಥಿಸಿ ಆತನಿಗೆ ಶರಣಾಗತರಾದರು.

ಉತ್ತರ ಮೂರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮ ಮುಖಿವಾಗಿ ಭರತೇಶ ದಂಡತ್ತಿ ಆ ಸಾಮಾಜಿಕವನ್ನೆಲ್ಲ ಗೆದ್ದು ಜಯಶಾಲಿಯಾಗಿ, ಮಧ್ಯವಿಂಡದ ಮೂಲಕ ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖಿವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದ. ಆ ನಂಟಿನಡುವೆ ವ್ಯಾಘಾಫಲಪರವತದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರಾಜಮಹಾರಾಜರು ವಿಜಯದ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಯನ್ನು ಕೆತ್ತಿಸಿರುವ ಸನ್ನಿಹಿತ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಪಂಪನ ಆದಿಪುರಾಣದಲ್ಲಿ :

ಅದಇಕೊಳನೇಕ ಕಲ್ಪ ಶತ ಕೋಟಿಗಳೊಳ್ಳಿ ಸಲೆ ಸಂದ ಚಕ್ರಿ ವ್ಯಂ
ದದ ಚಲದಾಯಿದಾಯತಿಯ ಬೀರದ ಜಾಗದ ಮಾತುಗಳ್ಳಿ ಹೊದ
ಉತ್ಸಾಹವಿರೆ ತತ್ತ್ವಶಸ್ತಿಗಳೊಳಂತವನೊಯ್ದನೆ ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಸೋಂ
ದೂದು ಕೊಳಗೊಂದ ಗರ್ವರಸಮಾ ಭರತೇಶ್ವರ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾ

(ಆ.ಪು.ಸಂ.ಎಲ್.ಗುಂಡಪ್ಪ ಪು.೧೦೩-೧೧೩)

ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾಗಿ ವಿಜಯ ಪತಾಕೆಯ ವ್ಯಾಭವವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದವನು ತಾನೊಬ್ಬ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ಹಿಂದಿನ ಕಲ್ಪಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು ತಂಡತಂಡವಾಗಿ ಮರೆದು, ತಮ್ಮ ಮಹಿಮೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಆ ಬೆಳ್ಟದ ತಪ್ಪಲಲೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಶ್ನಿಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಪ್ರಶ್ನಿಯನ್ನು ಬರೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಎಡೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ ಕೆಕ್ಕಿರಿದಿವೆ! ಭರತೇಶನು ಇದನ್ನು ಮತ್ತೆಮತ್ತೆ ನೋಡಿದನು. ಅದುವರೆಗೂ ಮಡುಗಟ್ಟಿದ ಅವನ ಗರ್ವರಸ ಸೋರಿಹೋಯಿತು. ತನ್ನ ಒಳಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಂಟಾಯಿತು. ಹಿಂದಿನ ದೊರೆಗಳಲ್ಲಿಬ್ಬನ ಪ್ರಶ್ನಿಯನ್ನು ಅಳಿಸಿಹಾಕಿ ಆ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಿಜಯಪತಾಕೆಯ ಪ್ರಶ್ನಿಯನ್ನು ಬರೆಸಿದ. ಹಿಂದಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದನು. ಏನು ವಿಜಯವಿದು ಎಂದು ಆಲೋಚನಾಪರವಶನಾದನು.

ಹಾಗೆಯೇ ರತ್ನಾಕರನು ‘ಭರತೇಶವ್ಯಾಭವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿಯನ್ನು ಕೆತ್ತಿಸಿರುವ ಸನ್ನಿಹಿತವನ್ನು ಸರಳೀಕರಣದಿಂದ ಅಥವಾಗುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ.

‘ಕಾಲ ಕಾಲದೊಳಾದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳಂಕ
ಮಾಲೆಯ ಬರೆಸುವರಲ್ಲಿ
ಶೈಲವೆಲ್ಲವು ಲಿಪಿ ತುಂಬಿರೆ ನೋಡಿ ನ್ನ
ಪಾಲನ ಗರ್ವ ಸೋರಿದು’.
‘ತೊಡೆ ತೊಂಡಲಿಪಿಯನೆಂದನು ಧೊಳಿಲಿಪಿಗಳ
ತೊಡೆವಂತೆ ತೊಡೆದನಾ ಭೃತ್ಯ
ನೆಡುವಂತೆ ಬರೆಯಿನೆ ವಜ್ರಾಸನನೆಂಬ
ಕಡುಜಾಣ ಕರಣೇಕ ಬರೆದ’.

(ಅಂಕಮಾಲಾ ಸಂಧಿ – ೧೯,೨೨)

ಮಾನವಿಕ ಕರ್ತೃತ್ವದ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕ - ಸಂಪುಟ ೪೮-೪೯

ಪ್ರಶ್ನಿಯನ್ನು ಬರೆಸಬೇಕೆಂದು ಹಂಬಲಿಸಿ ಹೋದಾಗ ಇಲ್ಲಿಯೂ ನಾಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಸಂಗ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಯುದ್ಧದ ಚಿತ್ರಣಗಳನ್ನು ಪಂಪ, ರನ್ನ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸರು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಯುತವಾದ ಗಂಡುಭಾಪೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿ ಓದುಗಿರಿಗೆ ಆ ಸನ್ನಿಹಿತಗಳೇ ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಂದ ಯುದ್ಧ ನಡೆದಂತೆ ಕಲ್ಪಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ರತ್ನಾಕರನಲ್ಲಿ ಮೆದುವಾದ, ಸರಳವಾದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಭರತೇಶ ವೈಭವವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೀಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ : ‘ಭರತೇಶ ವೈಭವದ ವಸ್ತು ದರ್ಶನಗಳು ಗಹನವಾದವು. ಆದರ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಭಂದಸ್ಸಗಳು ಆ ಭಾರವನ್ನು ಆನಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ದಾಟಬೇಕಾದ ಸಾಗರವನ್ನು ಹರಿಗೋಲಿನಲ್ಲಿ ದಾಟಲು ಹೊರಟಂತಿದೆ ಈ ಸಾಹಸ’ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ದಿಗ್ಭಿಜಯದ ವರ್ಣನೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸರಿಯಿನಿಸುತ್ತದೆ. ಯುದ್ಧ ಪ್ರಸಂಗದ ಚಿತ್ರಣಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಭಾಷೆಯ ಗಟ್ಟಿನ ಮತ್ತು ದ್ವಿನಿಂದಿನ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಭರತೇಶ ತನ್ನ ದಿಗ್ಭಿಜಯ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ರಾಜಧಾನಿ ಅರ್ಯೋಧ್ಯೇಯತ್ತ ಮರಜ್ತುರುವಾಗ ಭಾಹುಬಲಿಯ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಪ್ರಾದನಪುರದ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಚಕ್ರರಥ ನಿಂತಿತು. ಈಗ ಭಾಹುಬಲಿಯೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಉಳಿದ ತೊಂಬತ್ತಮಾರು ಮಂದಿ ಸಹೋದರರು ತನ್ನ ಅಳ್ಳಾನ ಮೇಲೆಯೇ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದು ಧರ್ಮಸಮೂತ್ವಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಭರತನಿಗೊಟ್ಟಿಸಿ, ತಂದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಮೋವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸಿದರು. :

‘ತಂದೆ ಕೊಟ್ಟಂಬಳಿಯೋಳಿದೂ ತನಗಿನ್ನ
ವಂದಿಸಿ ಬಾಳ್ಳಿಪೆಯೆಂದು
ಒಂದನು ಸುಡಿಯದೆ ಕೈಲಾಸಗಿರಿಗೈಯಿಂದ
ತಂದೆಯೋಳಿಪದಾಳರವರು’.

(ಕಾಮಕೇವಾಶಾಸ್ತ್ರ ಸಂಧಿ-೨)

ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಕೊಟ್ಟಿ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಈಗ ಅಳ್ಳಾನ ಹಂಗಿಗೇಕೆ ಸಿಕ್ಕಬೇಕು? ಎಂದು ಆ ರಾಜ್ಯವನ್ನೇ ತೊರೆದು ತಂದೆಯ ಹಾದಿಯನ್ನೇ ಹಿಡಿದರು. ಪಂಪನಲ್ಲಿ ಭರತ ಕೋಪದಿಂದ ಕುದಿಯುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ತಕ್ಷಪಾಠ ಕಲಿಸುವ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಭರತ ತನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದನೆಂಬುದು ದೂರೆ ಮೂಲಕ ಕಳಿಸುವ ನಿರೂಪದ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ರತ್ನಾಕರನು ಯುದ್ಧ ಪ್ರಮೋದಿಸುವ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ತೊಂಬತ್ತೂರು ತಮ್ಮಂದಿರು ದೀಕ್ಷೆಯ ಹೊಂಡರೆಂಬ ನುಡಿಗೇಳ್ಳು ಭರತೇಶ ಮನದೋಳಗೆ ಮರುಗುತ್ತಾನೆ.

ಭಾಹುಬಲಿ ಮಾತ್ರ ಭರತನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನೇ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ; ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ತಕ್ಷಣ ಸಿದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಭಾಹುಬಲಿ ಯಾರಿಗೂ ತಲೆಬಾಗುವಂತಹವನಲ್ಲ. ಪಂಪ ಮತ್ತು ರತ್ನಾಕರ ಇವರಿಬ್ಬರ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಹುಬಲಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗುವ ಸಂದರ್ಭವಂತೂ ರೋಮಾಂಚನವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವಂತಹದ್ದು. ಸಾಗರೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸೈನಿಕರ ದಂಡನ್ನು ನೋಡಿ ದೇವಾದಿದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಆತಂಕ ಉಂಟಿಸುವಂತಿರುತ್ತದೆ. ಯುದ್ಧವೇನಾದರೂ ಸಂಭವಿಸಿದರೆ ಕುರುಕ್ಕೇತ್ತ ಯುದ್ಧದ ಭಯಂಕರವಾದ ಸಾಪುನೋವಿನ ಚಿತ್ರಣ ಎಂತಹವರಿಗೂ ಹೇಗೆ ಭಯವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತಿರುತ್ತದೆ, ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಉಂಟಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದಂತಹ ಯುದ್ಧ ಸಂಘರ್ಷವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಭೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡುಗರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿರ

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಂತೆ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಭರತನ ಮಂತ್ರಿಮಿಶ್ರರು ಮುಂದಾಗುವ ಅನಾಹತವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸಂಧಾನಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ನಿರತರಾದರೂ ಕೊಡ ವಿಫಲರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಕೊನೆಗೆ ಯುದ್ಧ ನಡೆಯಲಿ, ಇಬ್ಬರ ಸೈನ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಬೇಡ, ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ‘ಧರ್ಮಯುದ್ಧ’ ನಡೆಯಲಿ ಎಂಬ ತೀವ್ರಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ.

‘ಸರ್ವಾಬಲವ ಕೊಲ್ಲಬೇಡ ಕೊರಸಿವಿಡಿ
ದೊರ್ವರು ಕಾಡಬೇಡಿನನ್ನು
ಇವರ ಧರ್ಮಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕೇಳ್ಳಬೆಂದೆಯ್ದಿ
ಸಾರ್ವಭಾಮನ ಕೇಳ್ಳಬೋಡನೆ’.

(ರಾಜೀಂದ್ರ ಗುಣವಾಕ್ಯ ಸಂಧಿ-೨)

ಯುದ್ಧ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಏರಡು ಸೈನ್ಯಗಳು ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಏರಡೂ ಪಕ್ಷದ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಭರತಬಾಹುಬಲಿಯರ ಶಕ್ತಿಸಾಮಧ್ಯದ ಅರಿವಿನ ಸ್ವಷ್ಟವಾದ ಚಿತ್ರಣವಿದೆಯಾದರೂ ಧರ್ಮಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ಒಡಂಬಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪಂಪನಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಒಡಂಬಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಧರ್ಮಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ಒಡಂಬಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪಂಪನಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಒಡಂಬಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಧರ್ಮಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ಒಡಂಬಿಸುತ್ತಾರೆ. ರತ್ನಾಕರನಲ್ಲಿ ಭರತೀಯನ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಸಹಜ ನಿರ್ಜಯವೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ರತ್ನಾಕರನ ಭರತನು, ಬಾಹುಬಲಿಯು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾನೆಂದು ತಿಳಿದು ಆತಕಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾನೆ. ಯುದ್ಧ ಭೀತಿಯಿಂದಲ್ಲ; ಬಾಹುಬಲಿಯ ದುಡುಕುತ್ತನಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಪುರುಪರಮೇಶ್ವರನ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ತರುವಂಥ ಯುದ್ಧ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ. ರತ್ನಾಕರನ ಭರತ ಯಾವ ಆಶುರವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಭರತನಲ್ಲಿ ಸಹನೆ, ತಾಳ್ಳು ಸಂಗಮಿಸಿದೆ. ಭರತ ತನ್ನ ವಾಕೋಚಾತುರ್ಯತೆಯಿಂದ ಬಾಹುಬಲಿಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವ ಸಂದರ್ಭವಂತೂ ಸಹೋದರತ್ವದ ಭಾತ್ಮತ್ವವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.

ರತ್ನಾಕರನಲ್ಲಿ ಭರತ-ಬಾಹುಬಲಿಯರ ಯುದ್ಧ ಪ್ರಸಂಗವೇ ವಿಶ್ವವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ‘ಭರತೀಶವ್ಯಭವ’ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಕೃತಿಗೆ ಭಂಗಬರದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭರತನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಜೀನ್ಯತ್ವಮಟ್ಟಕ್ಕೆರಿಸಿರುವುದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಮೆಚ್ಚಲೇಬೇಕು. ಆದರೆ ಪಂಪನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಜಲಯುದ್ಧ, ದೃಷ್ಟಿಯುದ್ಧ ಮತ್ತು ಮಲ್ಲಯುದ್ಧಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಆ ಮೂರು ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಭರತನೇ ಸೋಲುತ್ತಾನೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬಾಹುಬಲಿ ಭರತನನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತುತ್ತಾನೆ. ಆ ಕ್ಷಣಾದಲ್ಲಿ ತಾನೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂಬ ಜಾಣ್ಮೋದಯವಾಗುತ್ತದೆ :

‘ಭರತಾವನೀಶ್ವರಂ ಗುರು
ಪಿರಿಯಣ್ಣಂ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಮಹಿಮಾಕರನೀ
ದೊರೆಯನುಮಳವಟೆಯೆ ವಸುಂ
ಧರೆಯೋಳ ತಂದಿಕ್ಕ ಭಂಗಮಂ ಮಾಡುವೇನೇ’.

(ಆದಿಪುರಾಣ ಸಂಗ್ರಹ-೪೨೫)

ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ ಚಿಂತನಾಪರವಶನಾಗಿ ಬಾಹುಬಲಿ ಭರತನನ್ನು ನಿರ್ಧಾನವಾಗಿ ನೆಲಕ್ಕೆಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಬಾಹುಬಲಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ಇದ್ದ ಪೌರುಷದ ಸಾಮಧ್ಯವೆಲ್ಲ ಕರಗಿ ವಿವೇಕಿಯಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಭರತನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ರಾಜ್ಯದಾಹವೇ ದೊಡ್ಡದಂದು, ಚಕ್ರರತ್ನವೇ ತನ್ನಡೆ ಇರಬೇಕಾದರೆ ಬೇರೆಯೆಲ್ಲ ವ್ಯಧರ್ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದವನು. ಭರತ ತನ್ನಿಂದಾಗದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಚಕ್ರರತ್ವದಿಂದ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದರೂ ಅದು ಬಾಹುಬಲಿಯ ಬಲಭಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದು ಶರಣಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಭರತನಿಗೆ ತನ್ನ ತಪ್ಪಿನ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಗುರು

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಹಿರಿಯರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳದ ತನ್ನ ಅವಿವೇಕತನಕ್ಕೆ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ತಲೆತಗ್ಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಬಾಹುಬಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಹೋದರತ್ತದ ಸಂದರ್ಭವನ್ನೇ ಕೆಡಿಸುವ ಈ ಯುದ್ಧ, ಭೂಮಂಡಲ, ರಾಜ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ, ಆ ಕ್ಷಣಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿರಾಕರಿಸಿ ದೀಕ್ಷೆಗೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ.

ರತ್ನಾಕರ ಮಾತ್ರ ಈ ಧರ್ಮಯುದ್ಧದ ಪ್ರಸಂಗದ ದಿಕ್ಕನ್ನೇ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಭರತೇಶನ ವೃಕ್ಷತ್ವವನ್ನು ವಿಜೃಂಭಿಸಿದ್ದಾನೆ. ದೃಷ್ಟಿಯುದ್ಧ, ಜಲಯುದ್ಧ ಮತ್ತು ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ ಇನ್ನೇನು ಕ್ಷಣಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಏನಾಗುತ್ತೇ ಎಂಬ ಆತಂಕದಲ್ಲಿರಬೇಕಾದರೆ ಭರತ ತನ್ನ ವಾರ್ಗಜಾತುರ್ಯಾದಿಂದ ಬಾಹುಬಲಿಯ ಮನಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಮೂರು ಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ನೀನೇ ಜಯಗಳಿಸುತ್ತೀರು ಎಂದು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ :

‘ದೃಷ್ಟಿವಿಜಯವೆಂತು ಪಂಚವಿಂತಿಜಾಪ
ದಷ್ಟುದ್ದ ಹೆಚ್ಚು ನೀನೆನ್ನ
ದೃಷ್ಟಿಸಬುಮದಾನು ನಿನ್ನ ನೋಜ್ಞಗೊಢ್ಣ
ದೃಷ್ಟಿ ನೋಂದವ ಹೊಯ್ದುದೆಂದ’.

‘ಜಲಯುದ್ಧದೋಳಿ ನಾನು ಚಿಲ್ಲಿ ನಿನ್ನದೆ ಮುಟ್ಟಿ
ಯಿಳಿಪುದು ವಾರಿ ನೀನೆನ್ನ
ಮುಖುಗಿಸಿ ಬಿಡಬಹದದರಿಂದ ನನಗಾಗ
ಚಳತಡ್ಡಮೋಗವಹುದೆಂದ’.

‘ಮಲ್ಲಗಾಳಿಗವೆಂತು ಭೂಜಬಲಿಯೆಂದಯ್ಯ
ನಲ್ಲಿವೆ ಪೆಕರಿಟ್ಟನಂದು
ಬಲ್ಲಿ ನಯ್ಯನ ವಾಕ್ಯ ಹುಸಿಯದು ಭೂಜಬಲ
ದಲ್ಲಿ ನೀನೆತ್ತುವೆಯೆಂದ’.

(ರಾಜೇಂದ್ರ ಗುಣವಾಕ್ಯ ಸಂಧಿ -೨೨, ೨೩, ೨೪)

ನಿನ್ನ ಬಾಹುಬಲದ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಏನೆಂಬುದು ನನಗೆ ಗೂತ್ತಿದೆ ಅದರಿಂದ ನೀನೇ ಗೆಲ್ಲುವೆಯೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿದನು. ‘ನಿನಗೆ ನಾನಣ್ಣನೆಂಬಕ್ಕರವಿಲ್ಲ ನೀನನುಜನೆಂಬಕ್ಕರುಂಟಪ.....’ ನನಗೆ ಸಹೋದರತ್ತದ ಶ್ರೀತಿಯಿದೆ. ಚಕ್ರರತ್ನದಿಂದ ಈ ಎಲ್ಲ ಕಲಪವುಂಟಾಯಿತು ಎಂದು-

‘ಎಲೆಲೆ ಪಿಶಾಚ ಹೋಗಿಂದರೇತಕಿ ಹೋಗೆ
ಕಲಹ ನಿನ್ನಿಂದಾದುದೆನಗೆ
ಜಲಜಾಸ್ತಸ್ತ ಸಾರೆಂದು ನೂಕಿದರದು
ಬಳೆ ಜಾರುವಂತೆ ಜಾರಿದುದು’.

(ರಾ.ಗು.ವಾ.ಸಂಧಿ -೨೫)

ಚಕ್ರರತ್ನವನ್ನು ಬಾಹುಬಲಿಯೆಡೆಗೆ ಹೋಗು ಎಂದು ನೂಕಿದರೂ ಈತನೆಡೆಗೆ ಜಾರುತ್ತದೆ. ಆಗ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಬಾಹುಬಲಿಯ ಮನಸ್ಸು ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದರೆ-

‘ಗರುಡಮಂತ್ರಕೆ ವಿಷವಿಳವಂತೆ ಭರತಭೂ
ವರನ ವಾಕ್ಯವ ಕೇಳಲಾಗಿ

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಜರಿಜರಿದಂಗಜಗೆತ್ತಿದ ಹೋಪ ಜೈ
ಸರಿಸಿತು ಹೃದಯ ತಂಪಾಯ್ತು.

(ರಾ.ಗು.ಹಾ.ಹಂಧಿ-ಖೆ)

ಅಣ್ಣನ ವಿರುದ್ಧವೇ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಬಂದದ್ದು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಸರಿ ಎಂದು ಮನಸ್ಸೊಭೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಭರತನ ನಿಜವಾದ ಮಾತಿನ ಅಥವಾ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಭರತ ದೈಹಿಕ ಬಲದ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡದೆ, ವಾಗ್ಯಯುದ್ಧದ ಶೈಕ್ಷಿಕಿಯಿಂದ ಬಾಹುಬಲಿಯ ಹೋಪ ಪರಾಕ್ರಮವೆಲ್ಲ ಶಮನವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಒತ್ತಿತವಾಗಿದೆ. ಜೈನಧರ್ಮಕ್ಕುನುಸಾರವಾದ ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕಪರತೆಯನ್ನು ಕೆವಿ ಬಹಳ ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

ಬಾಹುಬಲಿ ವೈರಾಗ್ಯಪರವಶನಾದಾಗ ತಾನು ಆಸೆಪಟ್ಟ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಭರತನೇ ಆಳಿಕೊಳ್ಳಲಿ, ನಾನು ಜೈನರ್ಡಿಕ್ಕೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೇನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ತನ್ನ ಹೀನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಾಗಿ ನಾಚಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಅಣ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಪಂಪ ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾನೆ :

‘ನೆಲಿಸುಗೆ ನಿನ್ನ ವಕ್ಷದೊಳಿ ನಿಶ್ಚಾಲಮಾ ಭಟ ಖಿಡ್ ಮಂಡಲೋ
ತ್ವಲ ವನ ವಿಭೂಮ ಭೂಮರಿಯಪ್ಪ ಮನೋಹರಿ ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಭೂ
ವಲಯಮನಯ್ಯನಿತ್ತುದಮನಾಂ ನಿಸಗಿತ್ತನಿದೇವುದಣ್ಣ ನೀನೋ
ಒಲಿದ ಲತಾಂಗಿಗಂ ಧರೆಗಮಾಟಿಸಿದಂದು ನೆಗಲ್ತಿ ಮಾಸದೇ’.

(ಆ.ಮು.ಹಂ-೪೪೦)

ಈ ಭೂಮಂಡಲ, ಸೈನ್ಯ, ಆಯುಧ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನನ್ನ ತಂದೆ ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಇದಾವುದೂ ನನ್ನದಲ್ಲ. ಇವುಗಳು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿರಲಿ ನೀನೋಲಿದ ಹೆಣ್ಣನ್ನೂ ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಯನ್ನೂ ನಾನು ಬಯಸಿದರೆ ನನ್ನ ವೃಕ್ಷತತ್ವಕ್ಕೆ ಕಳಂಕ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಎಂದು ಭರತನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವ ಸಂದರ್ಭವಂತೂ ಬಾಹುಬಲಿಯ ವೃಕ್ಷತತ್ವದ ರಸಗಟ್ಟಿ ಇಲ್ಲಿ ಮಡಗಟ್ಟಿದೆ.

ಪಂಪನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಹುಬಲಿಯ ತ್ಯಾಗದಿಂದ ಭರತನಿಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿತು. ಆಗ ಭರತನು ಬಾಹುಬಲಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಗೆ ಹೋಗಬೇಡ, ಈ ರಾಜ್ಯವೈಭವವನ್ನು ಯಾರಿಗೋಸ್ಕರ ಮಾಡಲಿ ಎಂದು ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಬೇಡಿದ. ಈಗಾಗಲೇ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವೈರಾಗ್ಯಪರವಶನಾಗಿ ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವ ಬಾಹುಬಲಿಯನ್ನು ತಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಭರತ-ಬಾಹುಬಲಿಯರ ಆಂತರ್ಯಾದ ರಸಗಟ್ಟಿತನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ತೂಕವಾಗಿ ಧ್ವನಿತವಾಗಿದೆ :

‘ನಿಜ ಪಾದಾಂಬುರುಹಕ್ಕೆ ಪಾದ್ಯವಿಧಿಯಂ ನೇತ್ರಾಂಬುವಿಂ ಮಾಡುವ
ಗ್ರಜನತ್ಯನ್ನತಮಪ್ಪ ಮಸ್ತಕದ ಮೇಗೋರಂತೆ ಪಾಯಾತ್ಮಕ ಬಾ
ಷ್ಟ ಜಕ್ಷಿಫಂಗಳನಂದು ಬಾಹುಬಲಿ ತನ್ನಿಂದಂ ನಿಧಿಶಂಗೆ ವಂ
ಶಜ ರಾಜ್ಯಾಭಿಪ್ರೇತವಂ ನೆಗಟ್ಟದೆಂಬಾಶಂಕಯಂ ಮಾಡಿದಂ

(ಆ.ಮು.ಹಂ.೪೪೨)

ಬಾಹುಬಲಿ ಭರತನಿಗಿಂತ ಶಾರೀರಕವಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾದ ವೃಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಎತ್ತರವಾದ ಆಳು. ಈ ಸಹೋದರರಿಬ್ಬರ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ ಇಬ್ಬರ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಕಂಬನಿ ಏಡಿದು ಸುರಿಯಿತು. ಬಾಹುಬಲಿಯ ಕಂಬನಿ ಭರತನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಬಾಹುಬಲಿ ಭರತನಿಗೆ ತನ್ನ ಕಂಬನಿಯಿಂದ ರಾಜ್ಯಾಭಿಪ್ರೇತವನ್ನು ಧಾರೆಯೆರೆದಂತೆ; ಭರತ ತನ್ನ ಕಂಬನಿಯಿಂದ ಬಾಹುಬಲಿಯ ಪಾದೋದಕವನ್ನೂ

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕ - ಸಂಪುಟ ೪೮-೪೯

ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನೆಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿತ್ತಂತೆ. ಪಂಪ ಇವರಿಬ್ಬರ ಹೊನೆಯ ಕ್ಷಣಿದ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಅಧ್ಯಾತ್ಮಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಸಾಹಿತ್ಯಸಹ್ಯದಯರ ಮೈ, ಮನಸ್ಸು, ಹೃದಯ, ಕರುಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿ, ಅಪೂರ್ವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದನೆ.

ರತ್ನಾಕರನ ಭರತೀಶ ಅಮಾನಪನೂ ಅಲ್ಲ, ಸ್ವಾರ್ಥಿಯೂ ಅಲ್ಲ, ಬಾಹುಬಲಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಹೊರಟ ಕ್ಲೂರಾತ್ಮನೂ ಅಲ್ಲ. ತನ್ನ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಸಾಧನೆಯೆಸಿಗಿ ಕ್ಷಣಾರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಕ್ತನಾಗುವ ಭವಾತ್ಮ್ಯ ಭರತೀಶನ ಸಂಸಾರವೇ ಒಂದು ರಸಲೋಕವಿದ್ದಂತೆ. ರಸಿಕನಾದ ಇವನು ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ಹೊಸದಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವನು. ಆತನ ಮಡದಿಯರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಕವಯಿತ್ತಿಯರು, ಗಾಯಕಿಯರು, ನರ್ತಕಿಯರು ಇದ್ದು, ಅವರ ರಸಮಯವಾದ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಸಹ್ಯದಯ ಸಾಮೃಂಟನಾದ ಈತ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಕಿವಿಯಾಗುವನು, ಕಣ್ಣಾಗುವನು, ಲೋಕದಿರು ಇವನು ಕರಗಿ ಲೋಕವನ್ನು ಕರಗಿಸಿರುವನು. ಭರತೀಶ ಮನೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದು ಅನಂತರ ಮಾರು ಗೆದ್ದಿರುವನು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಹ್ಯದಯನಾಗಿ ಇವನು ಸೋತು ಅನಂತರ ಎಲ್ಲರ ಅಂತರಂಗ ಗೆದ್ದಿರುವನು. ಸಂಸಾರ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ನಾನಾಭಂಗಿಗಳನ್ನು ಶೋರಿದರೂ, ಎಲ್ಲ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಪಾಲೋಂಡರೂ ಇದ್ದು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಬಾಳಿ, ಇನ್ನೇನು ಆಯುಷ್ಯ ಮುಗಿಯುತ್ತಾ ಬಂದಿತು ಎಂದಾಗ ಸಂಸಾರ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಾಯ ಹಾಡಿದನು.

ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿಯಂತೂ ತನ್ನ ‘ಭರತೀಶವೈಭವ’ದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೂ ಜೀವ ತುಂಬಿದ್ದನೆ. ಯಾವುದೇ ಏರಿಳಿತಗಳಿಲ್ಲದೆ ಸಮತಪ್ಪಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿಹಾರ ಮಾಡುವ ನಡಿಗೆಯಂತೆ ಯಾವುದೇ ಆಯಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಕಾವ್ಯ ಓದಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಭರತ ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಯಜಮಾನನಾಗಿ, ಸಾಮೃಜ್ಞಕ್ಕೆ ಒಡೆಯನಾಗಿ, ಇತ್ಯಾ ಸಹಸ್ರ ಸತಿಯರಿಗೆ ರಸಿಕನಾಗಿ, ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸಮಾಜಸುಧಾರಕನಾಗಿ, ಭೂಮಿ ತೂಕದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವಮೂರ್ಖವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮರಾಠನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಪ್ರಸ್ತುತದವರೆಗೂ ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಯಾದ್ವಿಷ ಸಂಘರ್ಷಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಾ ಬಂದು ಅನೇಕ ಸಾಷ್ಟುನೋಪಾಗಳು ಸಂಭವಿಸಿ ಎಷ್ಟೋ ಹುಟುಂಬಗಳು ಅನಾಧವಾಗಿವೆ. ಇಂತಹ ಅನಾಮತಗಳು ಆಗಬಾರದು ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಚಕ್ರರತ್ನವನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಜಯಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಭರತೀಶನಿಗೆ ಸಲ್ಲಾತ್ದೆ. ಭರತೀಶ ತನ್ನ ಬೌದ್ಧಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಶತ್ರುಗಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನಿಂತು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಯಾದ್ವಿಷಸಮಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬದುಕಿನ ಎಲ್ಲ ಸ್ತರಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸಂಕೀರ್ಣದಿಂದ ಕಾಲಕೆಳಿಯವ ವಿವಿಧ ಮಜಲುಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಅರ್ಥಪೂರ್ವವಾಗಿ ಕವಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದನೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಕೃತಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಹ್ಯದಯರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು :

೧. ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿಯ ಭರತೀಶ ವೈಭವ -ಸಂ. ಶ್ರೀ ಜಿ. ಬ್ರಹ್ಮಪ್ಪ, ಶ್ರೀ ಹಂಪನಾಗರಾಜಯ್ಯ, ಶ್ರೀಮತಿ ಸಿ.ಆರ್. ಕೆಮಲಮ್ಮಹಂಪನಾ, ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಅತ್ಯಿಮಹ್ಯೆ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು-೩, ೧೯೬೫.
೨. ಭರತೀಶ ವೈಭವ -ಪ್ರಸಂ. ಕೆ.ಮಿ. ಮಟ್ಟಪ್ಪ, ಸಂ. ಟಿ.ಎಸ್. ಶಾಮರಾವ್, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಮೈ.ವಿ.ವಿ.೧೯೬೫.
೩. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ - ಎಚ್. ನಂಜೆಗೌಡ. ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಚೇತನ ಮಸ್ತಕಾಲಯ ಮೈಸೂರು-೧೯೬೫.

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರಟಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

೪. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗಾತಿ –ಸಂ. ಗಿರಿಜ್ಞ ಗೋವಿಂದರಾಜ, ಕನಾರಟಕ ಸರ್ಕಾರ, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು–೨೦೧೦.
೫. ಪರಿಶೀಲನ – ಡಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ, ಉತ್ತಾಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆ, ಮೈಸೂರು –೧, ೧೯೭೨.
೬. ರತ್ನಕರವಣೀ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸ –ಸಂ. ಕೆ.ಇ. ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ ನೆಲೆಮಲೆ ಪಬ್ಲಿಕಿಂಗ್‌ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು–೨೦೧೨.
೭. ಆದಿಪುರಾಣ ಸಂಗ್ರಹ – ಪ್ರಸಂ. ಕೆ.ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ, ಸಂ.ಎಲ್. ಗುಂಡಪ್ಪ, ಮೈಸೂರು – ೧೯೫೫.

೬. ಅಭ್ಯಾಸ್ ಮೇಲನಮನಿ ಅವರ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ‘ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯ’

ಡಾ. ಗೋವಿಂದರಾಜು ಎನ್.

ಸೃಜನಶೀಲತೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆಯನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಮೇಲನಮನಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತವಾದಿ ನೆಲೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯ ವಿರೋಧ ಧೋರಣೆ ಮತ್ತು ವೈಚಾರಿಕ ನೆಲೆಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದವರು. ಹಾಗೆಯೇ ತಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿಯ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಂವೇದನೆಯ ಹೊಸ ಕಥನದ ಮಾದರಿಯನ್ನು ನೀಡಿದವರು. ನೇರ ನಿಷ್ಪರತೆಯ ಸ್ವಭಾವ ಮತ್ತು ಇದ್ದದನ್ನು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಹೇಳುವ ಎದೆಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯರ ಬದುಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಂದಿದ ಅದಮ್ಯ ಆಶಾಭಾವನೆ ಹೊಂದಿದ ಹೃದಯ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯಳಿವರಾಗಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಶೀರದ ಬದುಕಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ-ವೈರುಧ್ಯ ಮತ್ತು ತವಕ-ತಲ್ಲಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಹಿಡಿದಿದಬಲ್ಲಂತಹ ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಅಸಾಮಾನ್ಯರಾಗಿದ್ದವರು ಮೇಲನಮನಿಯವರು.

ತಾವು ಕಂಡುಂಡ ಅನುಭವವೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದಾಗ, ಆ ಸಾಹಿತೀಯ ಶ್ರಮ ಫಲದಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಅನುಭವವು ಕಥನರೂಪದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಾಗ ಅದು ಭಾವನೆಗಳ ಸಂಪರ್ಕ ಮಾತ್ರವಾಗಿರದೆ, ಬದುಕಿನ ಏರಿಳಿತದ ಕಡೆ ಮುಖ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಸಹ್ಯದಯರಿಗೆ ಹೊಸ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಜಗತ್ತೊಂದನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಮೇಲನಮನಿ ಅವರು ಈ ರೀತಿಯ ಹೊಸ ಲೋಕಪೋಂದನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿಯ ಮೂಲಕ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಇವರ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ವೈಕಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಜವನ್ನು ವರಡು ದಿಕ್ಕುಗಳಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸದೆ ಎರಡನ್ನು ಬಂದಾಗಿ ಕಂಡರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ವೈಕಿಯ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ಕಲಕಿದರೂ ಆ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಪ್ರವಂಜಕ್ಕೆ ಸಾಮೂಹಿಕ ಪ್ರಜ್ಞ ಸಂಗಮವಾದಾಗಲೇ ವೈಕಿಯ ಅಂತರಂಗಿಕ ಜಗತ್ತು ಗೆಲುವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ‘ಪಾರವ್ವನ ಪ್ರತಿಭಟನಾ ಪ್ರಸಂಗ’ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರವ್ವನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಸಾಮೂಹಿಕತ್ವ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಇಡೀ ಉರೇ ಪಾರವ್ವನ ಗೆಲುವನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಗೆಲುವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಮೇಲನಮನಿ ಅವರ ಕಥೆಗಳು ಸಾಮೂಹಿಕ ಗೆಲುವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಕೇರಿಸಿದ ‘ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯ’ ಸಂವೇದನೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಅವರ ನಿಲುವು ವಿಚಿತ್ರತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಈ ಭಾವಿಯ ಮೇಲೆ ಆಕರ ರೂಪ ಪಡೆದ ಯಾವುದೇ ಮಾನವ ತಾನು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ನೆಲದ ಬಗೆಗಿನ ಪ್ರೀತಿ ಸೆಳಿತವು ಅದಮ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲೇ ಇದ್ದರೂ ಆ ಮಣಿನ ವಾಸನೆ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣವೂ ನಮ್ಮನ್ನು ನೆರಳಿನಂತೆ ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯದಿಂದ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೂ ಶ್ರೀಯಾಕಮ್‌ಗಳು ತನ್ನನ್ನು

ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಅಲ್ಲಿನ ಸಮಸ್ತ ಜನರೇವನವನ್ನು ಅವರಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಅವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ತಾಯಾಡಿನ ಮಣಿನ ಗುಣಧರ್ಮ ಅವರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಬಂದಿರುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಅವರ ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ನಳಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೃದರಾಬಾದ್-ಕನಾಟಕ ಭಾಗದ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪಳ್ಳಿ ಬೀಳುಗಳು ಯಥಾವಶ್ರೀ ರೂಪ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಆ ರೂಪಗಳು ಪ್ರತಿವೆಗಳಾಗಿರಬಹುದು, ರೂಪಕವಾಗಿರಬಹುದು ಒಂದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಫ್ತ್ವನ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ‘ಗಿರಣಿ ವಿಸ್ತಾರ ನೋಡಮ್ಮೆ’ ಕಥಾಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಸಿಂ ಸ್ತೀಯರೆ ಹಲವು ರೂಪಕಗಳ ಮೂಲಕ ಓದುಗರ ಕೆಲ್ವಿಂದ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಅವರು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ಮುಸ್ಸಿಂ ಸಮುದಾಯದ ಸ್ತೀಸಂವೇದನೆಯ ಕಟ್ಟುಕಟ್ಟಿಗಳು, ರೀತಿ-ರಿವಾಜುಗಳು ನಮ್ಮೆದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಪರಿಯನ್ನು ನೀಡುವುದರೊಂದಿಗೆ ಅವರ ಬದುಕಿನ ಏರಿಳಿತಗಳನ್ನು ಈ ಕಥಾ ಸಂಪುಟವು ಸಹ್ಯದರ್ಯರಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮುಸ್ಸಿಂ ಸ್ತೀಯರೇ ಮೇಲುಗ್ರೇ ಪಡೆಯುವಂತೆ ಕಥೆಗಾರರು ಮೂಲ ಮಣಿನ ಗುಣಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಗುವಂತೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಸಿದ್ದಾರೆ.

‘ಭ್ರಮರದ ಬಂಧನದೊಳಗೆ’ ಕಥೆಯಲ್ಲಿನ ಕಮಲಾಳು ಕರುಣಾಳ ಬೆಳಕಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪದವಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯ ಪಟ್ಟಕ್ಕೇರಿದ್ದನ್ನು ಕಥೆಗಾರರು ತುಂಬಾ ಸರಳವಾಗಿ, ಕಾಲ್ಪನಿಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ವಾಸ್ತವ ಜಗತ್ತನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಪರಿ ಅನನ್ಯವಾದದ್ದು. ತನ್ನ ಬಯಕೆ ಬಳಿಗಳೇ ಕಮರಿದರು ಎಂದಿಗೂ ಎದೆಗುಂದದ, ಅದ್ಯಯಾಗದ ಕಮಲಾ ಲೋಕದ್ಯಾಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕರುಣಾಳಾಗಿ ಬೆಳೆದದ್ದು ಮೇಲಿನಮನೆ ಅವರು ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯರ ಅಂತಃಕರಣವನ್ನೇ ಹೊತ್ತು ತಿರುಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜರುಗುವ ವಿಭಿನ್ನ ಸ್ತೀ ಶೋಷಣೆಯ ಮುಖಿಗಳನ್ನು ಈ ಕಥೆ ಅನಾವರಣ ಮಾಡಿ ಆ ಶೋಷಣೆಗಳ ಮುಕ್ತತೆಗೆ ಹಾತೊರೆದಿದೆ.

ಮೇಲಿನಮನೆ ಅವರು ಕಥಾ ಶೈಲಿಯೊಂದಿಗೆ ಮಹತ್ವಪೂರ್ವಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದರೊಂದಿಗೆ ಓದುಗರ ಮನಗೆದ್ದವರು. ಸರಳ ಭಾಷೆಯ ನಿರೂಪಣಾ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕ ಘಟನಾವಳಿಗಳ ಜೋಡಿಸುವಿಕೆಯ ಮುಖ್ಯಾಂತರ ಸಹ್ಯದರ್ಯರ ನಾಡಿಮಿಡಿತವನ್ನು ಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರು. ಇಸ್ಲಾಂ ಸಮಾಜದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಹೇಗೆ ಬಲಿಷ್ಠ ಅವಕಾಶವಾದಿಗಳನ್ನು ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ತಂದು ಬಲಹೀನರನ್ನು ಶೋಷಣೆಯ ಕೂಪಕ್ಕೆ ನೂಕುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸರಳವಾಗಿಯೇ ಮಿತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ನಿರೂಪಿಸುವ ಬರವಣಿಗೆ ಸತ್ಯ ಮೇಲಿನಮನೆ ಅವರಿಗೆ ರೂಢಿಗತವಾಗಿತ್ತು. ‘ಕೆಂಪು ದೀಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ ಸುಟ್ಟುಕೊಂಡ ಹುಡುಗಿ’ ಕಥೆಯ ಮಲ್ಲಿಕಾ ಪ್ರೇಮಪಾಶಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಿ, ಬೀದಿ ಸೂಳೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಕಾಣುವುದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಪ್ರರೂಪ ಪ್ರಧಾನತೆಯ ಅಹಂ. ‘ಪಾರಿವಾಳ’ ಕಥೆಯ ‘ಸಾರ’ಭು ವಾಪಾರದ ಸರಕಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟಿದ್ದು ಇದೇ ಮೂಲಭೂತವಾದಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಪ್ರರೂಪ ಪ್ರಧಾನತೆ ಎಂಬುದು ಅರಿವಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕೀಳರಿಮೆಯನ್ನು ತೋರೆದು ‘ನಾವು ಮನುಷ್ಯರು ನಮಗೂ ಬದುಕಿಲ್ಲಿಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕಿದೆ’ ಎಂಬುದನ್ನು ಮಲ್ಲಿಕಾಳಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಸಾರಾಳಾಗಲಿ ಶೋಷಣಿಸುವ ಅವರ ಕೆಳೆದೆಯ ಧೈರ್ಯವಂತಿಕೆಯೇ ಆ ಕಥೆಗಳ ಜೀವಾಳ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಈ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ-ಸಂಬಂಧಗಳ ವಿಭಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪಗಳು ಗರಿಬಿಜ್ಞಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಕೌಟಿಂಬಿಕ, ಪ್ರೀತಿ-ಪ್ರೇಮ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮ, ಜಮೀನ್‌ನ್ನಾರಿಕೆ, ಸೂಳೆಗಾರಿಕೆ, ಹಣೀನ ಮನೋದೊರ್ಚಲ್ಯಾಗಳು, ಬಡತನ, ನೋವು-ಸಂಕಟಗಳ ಸರಮಾಲೆ, ಸಂಬಂಧಗಳ ವೈರುಧ್ಯ-ವೈವಿಧ್ಯತೆ, ವೃಕ್ಷ ಜಗತ್ತು, ಬಿಜಾಪುರ-ಬಾಗಲಕೋಟಿಯ ಭೌಗೋಳಿಕ

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕ - ಸಂಪುಟ ೪೮-೪೯

ಪರಿಸರ ಮೊದಲಾದವು ಮೇಲಿನಮನಿ ಅವರ ಕಥಾಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃಷ್ಟಿಗೊಂಡಿವೆ. ಬದುಕಿನ ವಾಸ್ತವ ಸಂಗತಿಗಳು ಪ್ರಬುದ್ಧ ರೀತಿಯಿಂದ ಗ್ರಹಿಸುವ, ಬದುಕಿನ ದುರಂತವನ್ನು ಕೂಡ ಬದುಕಿನ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿ ನೋಡುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇವರ ಕಢೆಗಳಿಗೆ. ‘ಫಾತಿಮಾ ಎಂಬ ನಿಷ್ಪರ್ತ’ ತತ್ತ್ವದಲ್ಲಿನ ಫಾತಿಮಾಳು ತನ್ನ ಬದುಕಿ ದುರಂತದತ್ತ ಸಾಗಿದರೂ ಗಂಡನ ವಿವಾಹೇತರ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿ ನಿರ್ಧಾರದಿಂದಲೇ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾಳೆ. ವೈವಾಹಿಕ ಜೀವನ ಬದುಕಿನ ಹಲವು ಒತ್ತಡಗಳ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಮುರಿದು ಬೇಳುವ ದುರಂತಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಲುಪುತ್ತದೆ. ತಲಾಕ್ ನ ಬಗ್ಗೆ ಉಮರ್ ನು ಸ್ವಷ್ಟಿ ನಿರ್ಧಾರ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರೂ, ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಅವಳ ನಡೆ ಕಾರಂತರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವ ‘ಬಂದು ಬದುಕನ್ನು ಬಂದ ಹಾಗೆ ಸಹನೆಯಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ’ ಸಾಫ್ಟ್‌ಕರ್ತೆಗೆ ಅಭಿನ್ನವಾಗಿ ಈ ಕರೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಬದುಕಿನ ಕೊನೆಯ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬದುಕನ್ನು ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿ ಹೇಗೆ ಸಾಖಾನಾದಿಂದ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯಾದ ಫಾತಿಮಾಳ ಮೂಲಕ ಮೇಲಿನಮನಿಯವರು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಸಂಪುಟದ ಕಢೆಗಳು ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕದಾದರೂ ಹೇಳುವುದನ್ನು ಹಿತಮಿತವಾದ ಉದ್ದೂ ಮಿಶ್ರಿತ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸೋಗಸಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಅನುಭವವನ್ನೇ ನಿರೂಪಣಾ ಸಾಧನವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ತಾನರಿತರೆ ಹೇಗೆಲ್ಲಾ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಗಳು ಸಂಭವಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕರೆಗಾರರೇ ಸಾಫ್ಟ್‌ಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮಾಜದ ಮೂಲಭೂತವಾದಿ ಕ್ರಿಯ್ರ್, ಪ್ರಸ್ತುತ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿದು ಬಂದಿರುವ ಸ್ತ್ರೀ ಶೋಷಣೆಯ ಕರಾಳ ರೂಪಗಳು, ಮಾನವೀಯ ತುಡಿತವಿಲ್ಲದೆ ಹೊಗೆಯಾಡುತ್ತಿರುವ ದ್ವೇಷಾಸೂಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಾರ್ಥಪರತೆಗಳು ಇವರ ಕಥಾ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಜನಸಾಮಾನ್ಯ ಪಾಡೆನು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿಡುತ್ತದೆ. ‘ನೀರು’ ಕರೆಯಲ್ಲಿನ ಕುರುಬರ ಬೀರಜ್ಜ ಹೇಳುವಂತೆ “ಮನವು ಉರಿದಾಟ ಬಹಳ ದಿನದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕಾದ ಕೆಂಡ ನಿಗಿನಿ ಅಂತ ನಗತ್ಯತ್ವಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ನೀರುಬಿತ್ತೋ ಅದು ಇದ್ದಲ್ಲಿನ ಆಗೋದು. ಇಲ್ಲಾಂದ್ರೆ ಉರ್ದು ಬೂದಿಯಾಗೋದು” ಎನ್ನುವಾಗ ಬಾಳೂರಿನ ಜನತೆಯ ಕವ್ಯಕಾರ್ವಣ್ಯಗಳು ಧುತ್ತೆಂದು ಎದುರುಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಗುರಣ್ಣ ಶೆಟ್ಟರ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಇಡೀ ಉರೇ ಬಲಿಯಾಗುವ ಹಂತ ತಲುಪಿದರೆ, ಅವನ ಮಗನ ಕಾಮದಾಟಕ್ಕೆ ಅದೆಷ್ಟು ಸಾಮಾನ್ಯ ಹೆಣ್ಣುಮುಕ್ಕಳ ಶೀಲ ಮತ್ತು ಜೀವಗಳ ಅವನ ತೋಟದ ಬೂದಿಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಾಗಿವೆ. ‘ಕಾವ್ಯನ್ನಾಯ’ಕ್ಕೆ ನ್ನಾಯ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ಮೈದಂಬಿ ಬರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮತ್ತೊಂದು ರೂಪವೇತ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಕಢೆಗಾರರು ಕಾರ್ಯಾಸ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಕಥಾಸಂಕಲನ ಮುನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತಕರಾದ ಬಂಜಗರೆ ಜಯಪ್ರಕಾಶ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಿಸುವಂತೆ ‘ನವ್ಯಕ್ಷಿಂತ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಬಂಡಾಯದ ಗುಣಗಳೇ’ ಇವರ ಕಢೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೀಲಿತವಾಗಿವೆ. ನವ್ಯತೆಯ ಹಸಿಹಸಿ ಮಾದರಿಯ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವಯೋಜಿತ ಕಾಮನೆಗಳು, ಏಕತಾನತೆಯ ಘಟನಾವಳಿಗಳು, ಧ್ವನಿರಹಿತ ಭಾಷೆ, ಸರಳೀಕೃತ ನಿರೂಪಣೆ ಮತ್ತು ಸುಲಭ ಮಾದರಿಗಳ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಗಳನ್ನು ಮೇರಿ ಬದುಕಿನ ಆಳ-ಆಗಲಗಳನ್ನು ಇವರ ಕಢೆಗಳು ಶೋಧಿಸುತ್ತವೆ. ಮೆಹಂದಿ ಕಢೆಯಲ್ಲಿನ ನಫೀಸಾ ಮತ್ತು ಆಕೆಯ ಗೆಳತಿ ತಸ್ಸಿಮರ ಗೆಳಿತನ ಕೇವಲ ತೋರಿಕೆಯ ನವ್ಯತೆಯಲ್ಲ ತನ್ನ ಬಾಳು ಬಂಗಾರವಾದರೆ ಸಾಕು, ಮತ್ತೊಬ್ಬರದು ಪಾಳುಬಾವಿಯಾಗಲಿ ಎಂದು ಈ ಪಾತ್ರಗಳು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ತನಗೆ ಗೂತ್ತಾದ ಮಹಮ್ಮದ್ ಅಲಿ ವರನು ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾದಾಗ ತಸ್ಸಿಮಾಳೆ ತನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗೆ ತಿಳಿ ಹೇಳಿ ನಫೀಸಾಳ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಮಾದರಿ ಮಾನವೀಯತೆಯ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖವೆಂದು ಕರೆ ಸಾರುತ್ತದೆ.

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕ - ಸಂಪುಟ ೪೮-೪೯

ಮೇಲಿನಮನಿ ಅವರು ತಾವು ಕಂಡುಂಡ ಅನುಭವ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಕರಣತೆಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಟ್ಟಳೆಗಳಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸಕ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಮುನ್ದೆಯುವ ಈ ಕಥೆಗಾರರು ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನ ಬಗೆಗೆ ಆಶಾಭಾವನೆ ಹೊಂದಿ, ಜೀವ ವಿರೋಧ ನಿಲುವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ಮನುಷ್ಯ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ಹೊಕ್ಕಿ ಅವಳ ನೋವಿಗೆ ಸ್ವಂದಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕರವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಕಥೆಗಾರರು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಪಾತ್ರವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ‘ಬಿರಿಯಾನಿ ದೌಲಾ’ ಕಥೆಯ ನಜ್ಞಾಳು ನಮ್ಮನಡುವಿನ ತಾಯ್ನದ ಸಮ್ಮಾನ ಕಡಲು. ಹೊಟ್ಟಿಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಹೊಟ್ಟಿ ತುಂಬಿಸಲು ಅವಳು ಪಡುವ ಯಾತನೆ ಅಂತಹ ಕರಣ ಹೊಂದಿದ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಒಂದು ಕ್ಷೇತ್ರ ಕರುಳು ಚುರುಕೆ ಎನ್ನದೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಬಿರಿಯಾನಿಯನ್ನು ಬದುಕಿನ ಭಾಗವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ದೌಲಾ ತಾನು ಜನ್ಮಕೊಟ್ಟ ನಸಿಮಾಳ ಬದುಕು ಬಭರವಾದಾಗ ಹೆತ್ತೆ ಕರುಳು ಕುದಿಯುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧ ಎಷ್ಟು ಮಾನವೀಯತೆಯಿಂದ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಕಥೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ

ಅಭ್ಯಾಸ ಮೇಲಿನಮನಿ ಅವರ ವಾಸ್ತವವಾದ ಶೈಲಿ ಮತ್ತು ಅನುಭವಜನ್ಯ ಬರವಣಿಗೆಯು ಜಗತ್ತಿನ ಕರಾಳ ಮುಖಿಗಳನ್ನು ಕರಾರುವಕ್ಕಾಗಿ ಹಿಡಿದಿರುತ್ತವೆ. ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಳಗಿನ ಕ್ರೊರ್ಯಾ, ಸಮಾಜ ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವ ಲಿಂಗತಾರತಮ್ಮದ ಪುರುಷ ಪ್ರಥಾನತೆಯ ಸ್ವಾಧ್ಯ ಮತ್ತು ನರಕದ ಬೇಲಿ ಹೆಣ್ಣಿರುವ ಉಳಿಗಮಾನ್ಯ ಪದಧಿಯ ಹೊಸ ರೂಪವಾದ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಯ ರೌದ್ರನರ್ತನಾಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಸ್ತೀ ಪಾತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊಯ್ದಾದುವ ಇಲ್ಲಿನ ಕಥೆಗಳು ಹೆಣ್ಣಿನ ಉಸಿರಿಗೆ ತಂಪಾದ ತಾಳಿವಾಗದೆ, ನರಕಯಾತನೆಯ ಹಿಮ್ಮುಖಿ ಚಲನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಸಿರಾಡುತ್ತವೆ. ‘ಸಂಕ್ಷಾ ಎಂಬ ಮಾಟಗಾತಿ’ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷಾ ತುಕ್ಕನನ್ನು ವರಿಸಿದರು, ಮನದಲ್ಲಿ ಪೋಂಟರ್ ಬಾಬುವನ್ನು ಕೂಡಿ ಅವಳ ಬದುಕು ನರಕಸದ್ಯಶಾವಾಗುತ್ತದೆ. ಗಂಡ-ಹಂಡಿ, ಮಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಬಡ ಸುವಿಕುಟಂಬದಲ್ಲಿ ಹೊನೆಗೆ ಅವಳ ಬದುಕು ಅಸಹ್ಯವಾಗಿ ರೋಗರುಜಿನಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಿ, ಮಾಟಗಾತಿ ಪದವಿ ಪಡೆದು ಜನರಿಂದ ತಿರಸ್ಯಾರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಬದುಕಿನ ಕಟ್ಟಿ ಅಂತ್ಯ ಕಾಣುತ್ತಾಳೆ. ಇಂತಹ ಹಲವಾರು ಸ್ತೀಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಕಥೆಗಾರರು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಅವುಗಳ ಅಭ್ಯುದಯಕ್ಕೆ ಮುನ್ನಡಿ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ.

‘ಘೋಗ ಅನೋದು’ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಡಾಯದ ಮನೋಧರ್ಮ ಹೆಣ್ಣಿನ ಗುಣಧರ್ಮವೆಂಬಂತೆ ಆಂತರ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಯೇ ಮನೆ ಮಾಡಿದೆ. ಬದುಕನ್ನು ಕಿಲಿಬಿಗಟ್ಟಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯಕತೆಯನ್ನು ವ್ಯೇಯಕ್ಕಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾ ಜೀವನವನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಕಟ್ಟುವ ತುಡಿತವನ್ನು ಕಥೆ ಹೊಂದಿದೆ. ಗೊಡನ ಸ್ವಾಧ್ಯಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾದ ಸೂನ್ಹಕ್ಕಳ ಮುಗ್ಧತೆಯನ್ನು ಹಲವು ವ್ಯಾಚಿತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಕಥೆಗಾರರು ಜಿತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಕೆ ತನ್ನ ಮುಗ್ಧತೆಯ ಬದುಕಿನಲ್ಲಾ ಜೀವನೋತ್ಸವವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ಆತನ ಸ್ವಾಧ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಕ ಆಕ್ರೋಶವನ್ನು ಹೊರಹಾಕಿ ಅವನಿಂದ ದೂರವಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಬದುಕನ್ನು ಕೂಡ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಮಾದರಿಯ ಕಥಾವಸ್ತುವುಳ್ಳ ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ನವ್ಯತೆಯ ಹಸಿಹಸಿ ಅನುಭವ ಸರಳೀಕೃತ ನಿರೂಪಣಾ ವಿಧಾನದೊಂದಿಗೆ ವ್ಯಂಗ್ಯಭರಿತ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಬದುಕಿನ ಆಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ತೋಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ತೀಯೊಬ್ಬಳು ಉರಿನ ಆಗಭರ ಶ್ರೀಮಂತನಿಗೆ ಸವಾಲಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ‘ಸವಾಲಾದವರು’ ಕಥೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಜೆಯ ಅಂತಸ್ಥೆಯ ಎಂತಹದ್ದು ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾಬಿತು ಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇಡೀ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಆಪತ್ತಿ ಒದಗಿದರೂ, ಕೊನೆಗೆ ತಂದೆ–ತಾಯಿಯೇ ಅಧೀರರಾದರೂ, ಮೆಹರುನ್ನಿಸ್ತಾ ಶ್ರೀಮಂತನಾದ ಜೀಯಾಪುಲ್ಲಾನೆದುರು ಬೆಳೆದು ನಿಲ್ಲುವ ಪರಿ ಮೇಲಿನಮನಿ ಅವರ ಕಢಿಗೆ ಹೊಸ ಮೈಕ್ರೋನ್‌ನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಮೆಹರುನ್ನಿಸ್ತಾಳ ತಾಯಿ ಶ್ರೀಮಂತನಿಗೆ ಹೆದರಿ “ದುಡಿದು ತಿನ್‌ಎರಿಗೆ ಈ ಉರೇನು? ಮುಂದಿನೂರೇನು? ನಿಂತ ಕಾಲಮೇಲೆ ಹೊರಟು ಬಿಡೋಣ ನಡೆಯಿರಿ” ಎಂದಾಗ ಮೆಹರುನ್ನಿಸ್ತಾ ಅವರಿಗೆ ಹಣ ಮುಖ್ಯ, ನಮಗೆ ಮಯಾದ ಮುಖ್ಯವೆಂದು, ಹೆದರಿದ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಧ್ಯೇಯ್ ಮತ್ತು ಸಾಂತ್ವನೆ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಭೂತಕಾಲವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ, ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಅಷ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಬೆರಿನ ದುಡಿಮೆಗೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೆಹರುನ್ನಿಸ್ತಾ ಈ ಕಥಾಸಂಕಲನದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರವಾಗಿದ್ದಾಳೆ.

ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಬದುಕು ಬವಣಿಗೆ ಸದಾ ತುಡಿಯುವ ಅಬ್ಜಾಸ್ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಕೈಗನ್ನಡಿಯಾಗಿ ‘ಪೂರ್ಣಸತ್ಯ’ ಕಢಿ ಒಡಮೂಡಿದೆ. ‘ಮುಂಜಾನೆ ಸತ್ಯ ಮಣಿಗಲ್ಲ, ಸಂಚೀಕ ಸತ್ಯ ಎಣ್ಣಿಗಲ್ಲ’ ಎನ್ನವಂತಹ ಬಡಾವಣೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಬದುಕು ಇಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡಿದೆ. ಮಾನವತೆಯೇ ಮಾನವಧರ್ಮದ ಮೂಲದ್ದನಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಕಢಿ ಸಾದರಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಕಥಿಗಾರರು ಸಾಮಾನ್ಯರ ಬದುಕನ್ನು ಹಸನುಗೊಳಿಸಲು ಹಂಬಲಿಸುವುದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಢಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ವರ್ಗ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಕಢಿ ‘ನೀರು’. ನೀರು ಬಾಳೂರಿನ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಜೀವಹನಿ. ನೀರನ್ನು ಬಂಡವಾಳ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಶ್ರೀಮಂತ ಶೇಟ್ಟಿಯು ಅವರ ಶ್ರಮದ ಮೇಲೆ ಭವ್ಯಮಹಲು ನಿರ್ಮಿಸ ಹೊರಟವನು. ಈ ಕರೆಯು ಧಣೀ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯರ ನಡುವಿನ ಅಂತರಂಗಿಕ ಸಂಪರ್ಫರ್ಡಂತೆ ಕಂಡರು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮುಂದೆ ಧಣೀಯಾದರು ಮಂಡಿಯೂರೆಬೇಕೆಂಬ ಕಣುಸತ್ಯವನ್ನು ಕರೆಗಾರರು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ದೇವರು–ದಿಂಡರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಅಂಧಾನುಕರಣೆಯ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳ ಏರುದ್ದ ಮೇಲಿನಮನಿ ಅವರ ‘ದೇವರು ಬಂದಾಗ’ ಕಥೆಯ ‘ಬಸಂತಿ’ ರೂಪ ಪಡೆದಿದ್ದಾಳೆ. ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಳಗಿನ ಕ್ಲೂರ ಬಭರತೆಯನ್ನು ತೊಲಗಿಸಿ, ದುಪ್ಪರ ಮರ್ದನ ಮಾಡಿ ಶಿಷ್ಟರ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾನದಂಡ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕಥಿಗಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಕ್ರೋಶಿವಿದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನ ಮುಖವಾಡ ಹೊತ್ತ ಸ್ತ್ರೀಲಂಪಟರು ಸತ್ಯ–ನ್ಯಾಯ ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ಸುರಿಯುವ ಸುಲಿಗೆ ಕೋರಿಗೆ, ಶೋಷಿತರನ್ನು ಶೋಷಣೆಯ ಕೂಪಕ್ಕೆ ನೂಕುತ್ತಿರುವ ಬಲಿಷ್ಠರನ್ನು ‘ಜನಸೇವೆಯೇ ಜನಾರ್ಥನ ಸೇವೆ’ ಎಂದು ಸ್ವಾರ್ಥ ಮರೆಯುವ ರಾಜಕಾರಣೆಗಳಿಗೆ ಕಥಿಗಾರ ತಮ್ಮ ಲೇಖನಿಯ ಮೂಲಕವೇ ಎಚ್ಚರಿಸಿ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಬದುಕಿನ ದೋಲಾಯಮಾನವಾದ ಬಗ್ಗೆ ಮರುಗಿದ್ದಾರೆ.

ತೇಜಸ್ಸಿಯವರಿಗೆ ಕಾಡಿದ ‘ನಾನು ಯಾರಿಗೆ ಬರೆಯಬೇಕು’ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಉತ್ತರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಅವರು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಬಿರಿಯಾನಿ ಕರಿಯಪ್ಪ, ಪ್ಯಾರ ಮೊದಲಾದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪಾತ್ರಗಳು ಓದುಗರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಸಾಮಾನ್ಯರ ದುಃಖ–ದುಮಾನಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಪುಲವಾದ ಚಚ್ಚೆಯಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯನಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ ಭರದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದ್ದು ಇತಿಹಾಸ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅಬ್ಜಾಸರ ಕಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಆಸೆ–ನಿರಾಸೆ, ನೋಪು–ನಲಿಪುಗಳು, ಬಿಕ್ಕಣ್ಣಗಳು ಮೇಲಿನಮನಿ ಅವರ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿಯೇ ಒಡಮೂಡಿವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಬೇಕು. ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿರಬೇಕು ಎಂಬ ನಿಲುವು ಇವರ ಕಥಾಸಾಹಿತ್ಯದ ತಿರುಳಾಗಿದೆ.

మానవిక కొనాటిక సంయుక్త సంజిక - సంపుట లల-లె

నీరు, జోలక భాషా, మోహరం మరి, రసూల్ బాయి ఎంబ మనుష్య, బదుకు ఎందరే ఇష్టు సుక్రూర్ ఎంబువన బండాయద వృత్తాంతపు మోదలాద కథగళల్లి జనసామాన్యర దృష్టికోనదింద అవర ప్రగతియన్ను బయసుత్తావే. జనపర కాళజి, వృచారికతగే ఒత్తు, శ్రీపరవాద నిలువు, దిట్టతనద ధమాంతీతవాద, జాత్యతీత తళహది, మానవీయ మౌల్యగళన్ను మానదండగళన్ను ఈ కథగళు స్థికరిసివే. బదుకువ హక్కున్నా నిరాకరిసువ జీవ విరోధి శక్తిగాగి ప్రతిభటనేయ అస్తవన్ను సామాన్యరిగొ కల్పిసిద అబ్బాసో అవరు, ఆళవాద మత్తు దుస్తర సామాజిక విరోధాభాసగళ జిత్రణవన్ను మానవీయ నేలేయల్లి ప్రతిపాదిసిద్దారే.

‘నీరు’ కథియల్లిన శేటియే కోనేయల్లి ప్రకృతియ మడిలల్లి ఒండాగువుదు శేటియ సోలాదరే, బాళారిన జనసామాన్యర గెలుపోందే తిళియబేకాగుత్తదే. మనుష్యన లాలసేయింద ఉండాగువ సామాజిక సంఘఫ్రదల్లి కేవల పురుష మాత్రనల్ల, మహిళియు ఎదురిసువ సామాజిక జలనేయ బిక్షుట్టుగళన్ను ‘ఆ వాసనే మత్తే మత్తే’, ‘సంక్ష్ట ఎంబ మాయగాతి’, ‘మేహంది’య తాయిపాత్రగళల్లి ఇదు అరివిగే బరుత్తదే. ఈ కథగళల్లి కథగారరు ప్రజ్ఞాప్తువకవాగియే సమాజవన్ను జాగృతి మూడిసువ కేలస మాడిద్దారే. ధమాంధరాద మూలఖూతవాది సంప్రదాయస్థర ధోరణేగళన్ను మానవీయ నేలేయల్లియే దిట్టవాగి ధిక్షరిసుత్తారే. జోతేగే శోషణేయింద బళలుత్తిరువ సామాన్యరన్ను వృజారికతే మత్తు వృజానికశేయత్త ముఖి మాడిసి అవర ప్రగతియన్ను కాణువ హంబల వ్యక్తపడిసిద్దారే. ‘బణ్ణాంశగిన బదుకు’ కథియల్లి కలావిదర బదుకన్ను హేగే హసిద మృగాలు యావుదే ప్రతిభటనేయన్ను లేక్కిసదే తన్న దాహవన్ను తీరిసికోఱ్చుత్తవే హాగూ సామాన్య కలావిదర బదుకు హేగే రస్తేగే బీళుత్తదే ఎంబుదక్కే ప్రమీళా మత్తు ఆశేయ మగళు మాధురి బదుకిన దురంతదల్లి కాణబముదు.

ఈ కథాసంకలనదల్లి వృచారిక బరహగళగేను కడిమేయిల్ల. విత్సు మత్తు పురాణ కథగళన్ను హోస రీతియల్లి విన్యాసగోళిసిద క్రూమ మేచ్చుపంతద్దు. ఈ నేలేయల్లియే సామాజిక బదలావణిగే తుదియువ అవర బదుకిన తుడిత సామాన్యరత్త హోరణుత్తదే. ‘మోహరం మరి’ కథియల్లి మేలినమని అవరు హేళువంతే “ధమాంధర అమానుష హిదితక్కే సిక్కు చిత్రింసిగే ఆహారవాద దురంతమయ కరాళ దినద స్క్రాణేగోస్క్ర విషాద వ్యక్తపడిసబేకాద ఈ సందభఫ్రదల్లి తిఱువళికేయిల్లదవర పాలిగే సంతోషద హబ్బవాగిద్దు దుఃఖి సంగతియే ఆగిదే” ఎంబ మాతు వృజారికశేయత్త సామాన్యరు హేజ్జె హాకిదరే సంప్రదాయస్థరు కండాజార మత్తు అంధానుకరణిగే హేచ్చు ఒలపు వ్యక్తపడిసువుదన్ను ఖండిసుత్తారే.

ఉత్తర కొనాటికద కేలభాగగళల్లి ఇందిగూ ముందువరేదుచోందు బరుత్తిరువ నిక్షేప దేవదాసి పద్ధతియ బగ్గె అబ్బాసర మన మరుగిదే మత్తు అదర నిమూడలనేగే పణ తోట్టంతే కాణుత్తదే. పురాతన వృదిచ శాహియ కరాళ ముఖివాడవే ఈ దేవదాసి పద్ధతి. సమాజద మేల్లగ్రవు తన్న శీమంతికశేయింద బడ హెణ్ణు మక్కళన్ను తమ్మ కామదాటక్కే బలిపడేదు రక్త సంబంధద అరివే ఇల్లదే తన్న వీయిదింద జన్మపడేద మగువినోందిగే కామక్రీజేగే ఆహానిసువ నీజ పద్ధతియ బగ్గె తమ్మ

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕ - ಸಂಪುಟ ೪೮-೪೯

ಕರುಳ ಸಂಕಟವನ್ನು ‘ರಸಿಕಪುರದಲ್ಲಿಂದು ಮೌನಕ್ರಾಂತಿ’ ಕಥೆಯ ಮೂಲಕ ಹೊರಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮೌನಕ್ರಾಂತಿಯ ನಾಯಕಿಯಾಗಿ ಕಾಶವ್ವನ ಮಗಳು ಚಂದ್ರಿ ತನ್ನ ಆತ್ಮಸ್ವರ್ಯಯುದ ಮೂಲಕ ಈ ಪದ್ಧತಿಗೆ ತೀಲಾಂಜಲಿ ನೀಡುವ ಹೆಮ್ಮೆರವಾಗಿ ಕಾಸಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. “ದೊಡ್ಡವರಾದರೆ ದೊಡ್ಡ ಬುದ್ಧಿ ಇರತ್ತೇತೀ ಮತ್ತು ಇಂಥದ್ದಾಗೆ ಭಕ್ತಿ ಬುದ್ಧಿ. ತಮ್ಮ ಮನಿ ಹೆಂಗಸರು ಪತಿವ್ರತೆಯಾಗಿರಬೇಕು ನವ್ಯಂಥವರು ಬಸವೇರಾಗಿ ನಾಯಿಬಾಳು ನಡೆಸಬೇಕೇನು?” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಅವಳ ವ್ಯಾಖಾರಿಕ ನೇಲೆ ಕಥೆಗಾರರ ಉಸಿರಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿಯೇ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಪರ ಅಬ್ಜಾಸರ ಬರಹ ಬಲು ಮೊನಚಿನಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ.

‘ಬಿಯಾನಿ ದೋಲಾ’ ಕಥೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯ ಬಡ ಮುಸ್ಲಿಂ ಕುಟುಂಬದ ಕರುಣಾಜನಕ ಕಥೆ. ‘ಆನೆ ಹೊಟ್ಟಿಗೆ ಅರೆ ಕಾಸಿನ ಮಜ್ಜಿಗೆ’ ರೀತಿ ದೋಲಾನ ಕುಟುಂಬ ತುಂಬು ಕುಟುಂಬವಾದರೂ, ಬಡತನವನ್ನು ಅಪ್ಪಿ ಉಸಿರಾಡುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಕಥೆಯು ಕಡುಬಡತನದೊಂದಿಗೆ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ಮತ್ತು ಜಾಗತೀಕರಣದ ದೊಂಬರಾಟದ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಬಡಕುಟುಂಬಗಳ ನಿಕ್ಕಪ್ಪ ಬದುಕನ್ನು ತೆರೆದಿದ್ದುತ್ತದೆ. ಮಾಂಸದ ದಂಧೆಯಲ್ಲಿ ನವ್ಯ ಕರಾವಳಿ ಭಾಗದ ಬಡಮುಸ್ಲಿಂ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕನಾರ್ಟಿಕದ ಲಂಬಾಣಿ ಬಡಕುಟುಂಬಗಳು ಮುಗ್ಗು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಹೇಗೆ ಅರಬ್ಬ ಶ್ರೀಮಂತರು ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಮೇಲ್ಗಣಗಳ ಮಾರವಾಡಿಗಳ ಕಾಮದಾಟಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನೆ ಆಹುತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಷ್ಟ ನಿದರ್ಶನವನ್ನು ಕತೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ‘ಬಡವನ ಕೋಪ ದವಡಿಗೆ ಮೂಲ’ ಎಂಬಂತೆ ಬಡ ದೋಲಾನ ನೋವು ನಲಿವುಗಳು ಶ್ರೀಮಂತರ ಆಟೋಟಗಳ ಮುಂದೆ ನಗಣ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಥೆಗಾರರ ಮಾನವೀಯ ನಡೆ ಬಡಕುಟುಂಬಗಳ ಪರ ನಿಲ್ಲವುದು ಉಚಿತವಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ‘ಪಾರಿವಾಳ’ ಕಥೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಸ್ಥ ಪಾರಂಪರಿಕ ಕಟ್ಟಳೆಗಳನ್ನು ಮುರಿದು ‘ಜಮಾತ’ ಮೂಲಕ ಮಾನವೀಯ ಅಂತೆಕರಣವನ್ನು ಸಮಾಜದ ಮುಂದಿರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಅನಾಥ ಬಾಲಕಿಯೊಬ್ಬಳ ಬದುಕು ಕೂಡ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅನಿವಾರ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಪಾರಿವಾಳ ಕಥೆಯು ರುಜು ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಈ ಕಥಾ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿಯೇ ವ್ಯಕ್ತಿಭಿತ್ತವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕಥೆ ‘ರಸೂಲ್ ಬಾಯಿ ಎಂಬ ಮನುಷ್ಯ ಕಥೆ’. ಹೊರ ನೋವು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ದೃಹಿಕವಾಗಿ ಹಿಂಸಿಸಿದರೆ, ಒಳನೋವು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಬದುಕಿನ ಪರಯಣದಿಂದಲೇ ದೂರ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ‘ಅವನ ಒಳೆತನವನ್ನು ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಇಡುವುದು’ ಎಂಬ ಗ್ರಹಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಥೆ ರೂಪ ಪಡೆದಿದೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಸನ್ನಿವೇಶ-ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಮೆಲುಕು ಹಾಕುವುದರೊಂದಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆ ಹೇಗೆ ಗಾಂಧಿ ತತ್ವದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಹೊಂದಿದ್ದರು ಎಂಬ ಅರಿವನ್ನು ಓದುಗರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ರಸೂಲ್ ಬಾಯಿ ತನ್ನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಪರಿಸರದ ಗರಿಬರು, ಬಳಿ ಮಾರುವವರು, ಸೀರೆ ನೇಯುವವರು, ಮೋಡಕಾ ಸಂಪ್ರದಾಯದವರು, ಉಂಟಾರು ಸಂತೆ ಅಲೆದು ಚಪ್ಪಲಿ, ರೆಡಿಮೇಡ್ ಅರಿವೆ, ಮಾಸಾಲೆ ಮಾರುವವರು, ಬೀಡಿ ಕಟ್ಟುವವರು, ಹಮ್ಮಾಲಿ ಮಾಡುವವರು, ಬದುಕಿಗಾಗಿ ತಡಕಾಡುವವರು ಮೊದಲಾದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಯ ನೋವು ಸಂಕಟಗಳಿಗೆ ಹೊರದಾರಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇಂತಹ ಸಾವಿರಾರು ನಿಸ್ವಾಫ್ ದೇಶಪ್ರೇಮಿಗಳು ನವ್ಯ ನಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದರೂ ನವ್ಯ ಭಾಗ್ಯವೇ ಸರಿ. ಹಾಗೆಯೇ ಇಂದಿನ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಡೋಂಗಿತನಕ್ಕೆ ಉಳಿಪೆಟ್ಟನ್ನು ಕಥೆಗಾರರು ನೀಡಿರುವುದನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಹೀಗೆ ಈ ಕಥಾಸಂಕಲನವು ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನೇ ನಾಯಕನನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಅವರ ಬದುಕು-ಬವಣೆಗಳಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ಒದಗಿಸಲು ಹಾತೊರೆದಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಡ ಮುಸ್ಲಿಂ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಆಳುವ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಕಣ್ಣು ತರೆಯಲಿ ಎಂಬ ಆಶಾಭಾವನೆಯನ್ನು ಈ ಸಂಕಲನ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ ಮೇಲಿನಮನಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಸ ಅರಿವಿನ ಸೋಂಟವನ್ನು ಬಿತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಶೋಧನಾ ಮನೋಭಾವ, ವಸ್ತುನಿಷ್ಠೆಯ ಮೂಲಕ ಸಹೃದಯರ ನಾಡಿಮಿಡಿತವನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಧರ್ಮದ ತವಕ-ತಲ್ಲಣಗಳನ್ನು ಏಕಾಲಕ್ಷ್ಯ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವುದರೊಂದಿಗೆ ಸಮಕಾಲೀನ ಧರ್ಮಗಳ ಮಳುಕುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಮುಸ್ಲಿಂ ಬಡ ಮಹಿಳೆಯರ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಕಂಪ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಕಥೆಗಾರರು ಅವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯಯುತ ಬದುಕು, ಆದರತೆ ತುಂಬಿದ ಸ್ನೇಹ ಶ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆ ಬದುಕನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಯನ್ನು ವೀಡಿಸುತ್ತಾ, ಅಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಅಗೌರವಗಳಿಂದ ನಡೆಸುವ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ನಯವಾಗಿಯೇ ಕಥೆಗಾರರು ಭೀಮಾರಿ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಬಡತನದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಟ್ಟಿನ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಲಿ, ಲಿಂಗದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಲಿ, ಧರ್ಮದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಅವರ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಕಸಬು ಮತ್ತು ಬದುಕಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಯ ಅಸ್ತಿತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಮೇಲಿನಮನಿ ಅವರ ಬದುಕು-ಬರಹ ತರೆದ ಪುಸ್ತಕವಾಗಿದ್ದು, ಸಾಮಾನ್ಯರಂತೆ ಬದುಕಿ ಬಾಳಿ, ನಮ್ಮನ್ನು ಅಗಲಿದರೂ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃಷಿಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಚಿರಸಾಧ್ಯಾಯಿಯಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ.

❖❖❖

೧೦. ಕರ್ಮಯೋಧಿಯ ಲೌಜಕ ಅಲೌಜಕ ಕಥನ

ಡಾ. ಎಂ. ದೇವಪ್ಪಣಿ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೇ ಶತಮಾನದ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಾಲವು ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿ ಮತ್ತು ಅನಂತರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿನ ಹರಿಹರ, ರಾಘವಾಂಕರ ಕಾಲವು ಹಲವು ಕಾರಣಗಳಾಗಿ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಈ ಯುಗದ ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನವಾದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯರಚನೆಗೆ ತೊಡಗಿದವರು. ಇವರು ವಚನಕಾರರಂತೆ ವಚನಗಳ ರಚನೆಗೆ ಮುಂದಾಗಿದ್ದರೂ ವಚನಕಾರರ ಬದುಕನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗುಳ್ಳ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ, ರಗಳೆ, ಷಟ್ಪದಿ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದರು.

ಇನ್ನೇ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಮುಖ ಕವಿಯಾದ ಹರಿಹರ ತನ್ನ ಬಹುತೇಕ ರಗಳೆಗಳಲ್ಲಿ ವಚನಕಾರರ ಬದುಕಿನ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪವಾಡಗಳ ಮೂಲಕ ಉಪಕಥಗಳ ಮೂಲಕ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೆ ಇವನ ಸೋದರಳಿಯನಾದ ರಾಘವಾಂಕ ಇನ್ನೇಯ ಶತಮಾನದ ವಚನಕಾರರಾದ ಬಸವಣ್ಣ, ಅಲ್ಲಿಮರ ಸಮಕಾಲೀನನಾದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಚನಕಾರ ಕರ್ಮಯೋಗಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಜನನ, ಬಾಲ್ಯ, ಸಾಧನೆ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಷಟ್ಪದಿ ಕೃತಿಯಾದ ‘ಸಿದ್ಧರಾಮ ಚಾರಿತ್ರ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಶನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಇತಿಹಾಸ ವೃತ್ತಾಂತದ ಜೊತೆಗೆ ಪವಾಡ ಪ್ರಸಂಗಗಳು, ಅತಿಮಾನುಷ ವಿಷಯಗಳೂ ಸೇರಿ ಕಾವ್ಯ ರೂಪಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ‘ಸಿದ್ಧರಾಮ ಪುರಾಣ’ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಯಾದ ‘ಸಿದ್ಧರಾಮ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ’ ಕಾವ್ಯವು ತನ್ನ ಮುಂದಿನ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಕವಿಗಳ ಮೇಲೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದೆ. ರಾಘವಾಂಕನ ನಂತರ ಪಾಲುರಿಕೆ ಸೋಮನಾಥ, ಚಾಮರಶ, ಸಿದ್ಧನಂಜೀಶ, ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಂಪಾದನಾಕಾರರು ಸಿದ್ಧರಾಮನನ್ನು ಕುರಿತು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಇಡೀ ಕಥೆಯನ್ನು ಬರೆದವರು ವಿರಳ. ೨೦ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕವಿ ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನವರು ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಒಟ್ಟು ಬದುಕಿನ ವಿವರಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ‘ಕರ್ಮಯೋಗಿ’ ಕೃತಿಯನ್ನು ಇಂಡಿಟರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾದಂಬರಿ / ಕಥನ ಅಥವಾ ನೀಳಗಿತ್ಯಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಕೃತಿಯನ್ನು ಒಂದು ಕಾದಂಬರಿ ಅಥವಾ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲು ನಿರಾಕರಿಸುವ ಕವಿ ಇದೊಂದು ಭಾವಚಿತ್ರವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಜಿ.ಎಸ್.ಎಸ್.ರವರ ಮೊದಲ ಗದ್ದಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಜಿತ್ತಿತವಾಗಿರುವುದು ಸುಮಾರು ಎಂಟು ನೂರು ವಚನಗಳ ಹಿಂದಿನ ಕಥಾವಸ್ತು. ಈ ವಸ್ತು ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ಹಳೆಯದಾದರೂ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಚಿರಂತನವಾದುದು.

ಹರಿಹರನ ರಗಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಧವರು ಶಿವನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ತಪ್ಪನ್ನು ಎಸಗಿದ ಕಾರಣ ತಮ್ಮ ಪಾಪದ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿರುತ್ತಾರೆ ಇವರು ಕಾರಣಿಕ ಪುರುಷರು ಹಾಗೆ ರಾಘವಾಂಕನ

ಮಾನವಿಕ ಕರ್ತೃತ್ವ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕ - ಸಂಪಟ ೪೮-೪೯

ಸಿದ್ಧರಾಮ ಚಾರಿತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಅದ್ವಿತೀರ, ಉದ್ದ್ರೋಶಿರ ಎಂಬ ಗಂಥರು ಒಮ್ಮೆ ಶಿವನ ಒಡ್ಡೋಲಗದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೇಸಿಗಿದ ಕಾರಣ ಸೊನ್ನಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ದಗೌಡ ಮತ್ತು ಸುಗ್ರಹ್ಯೇಯೆಂಬ ನರರಾಗಿ ಜನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಶಾಪ ವಿಮೋಚನೆಯಾಗುವುದು ಇವರ ಉದರದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನೆಂಬ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜನನವಾದಾಗ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸಿದ್ಧರಾಮ ಕಾರಣಿಕ ಪುರುಷನಾಗಿ ಜನ್ಮತಾಳಿದ್ದಾನೆ. ಇಲ್ಲೆಲ್ಲ ರಾಘವಾಂಕ, ಹರಿಹರನ ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಶಿವರುದ್ಭವನವರು ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಕಾರಣಿಕ ಪುರುಷ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈತ ಎಲ್ಲರ ಹಾಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯ. ಆದರೆ ತನ್ನ ಕಾಯಕ ಮತ್ತು ಕನಸುಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಅಸಾಮಾನ್ಯನಾಗಿ ಕಾಣತಾನೆ. ಲೇಖಕರು ‘ಕರ್ಮಯೋಗ’ ಕೃತಿಯ ಮೂಲಕ ವಚನ ಕಾಲದ ಪ್ರಮುಖ ತತ್ವವಾದ ಕಾಯಕತತ್ವವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಒಂಬತ್ತು ಸಂಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವ ರಾಘವಾಂಕನ ‘ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಚಾರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕನಸು-ನನಸು, ಕರ್ಮಯೋಗ, ಸಂಸಾರಯೋಗ, ಅನುಭಾವಸಿದ್ಧಿ ವೊದಲಾದ ಹತ್ತು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಕವಿ ಸ್ಥಾವರ, ಜಂಗಮ, ಕಾಯಕದಂತಹ ವಚನಕಾಲದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವಾಸ್ತವವಾದಿನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸಿದ್ಧರಾಮ ಸೊನ್ನಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ದಗೌಡ ಮತ್ತು ಸುಗ್ರಹ್ಯೇಯ ಮಗನಾಗಿ ಅವರ ಮುಪ್ಪಿನ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಅಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾದ್ದರಿಂದ ತಾರುಣ್ಯದ ರಾಗ, ದ್ವೇಷ, ಕಾಮದ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದೆ ಆ ಕಾಮದ ಕಾವೇಲ್ಲವೂ ಆರಿ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಪಕ್ಷವಾಗಿರುವ ಅಪರ ವಯಸ್ಸಿನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಂಥ ಅಸಾಮಾನ್ಯನಾದ ಮಗನೊಬ್ಬ ಸುಗ್ರಹ್ಯೇಯ ಉದರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸುವನೆಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ರೇವಣಾಚಾರ್ಯ (ಗುರು) ಸುಗ್ರಹ್ಯೇ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ ಹಾಗೂ ಹಾಗೆ ಜನಿಸಿದ ಮಗುವಿಗೆ ಸಿದ್ಧರಾಮನೆಂದೇ ಹೆಸರಿಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸುಗ್ರಹ್ಯೇ ಮಗುವಿಗೆ ‘ಸಿದ್ಧರಾಮ’ನೆಂದು ಹೆಸರಿಡಲು ಬಯಸಿದರೆ ಮುದ್ದಗೌಡ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ತಮ್ಮ ಕುಲದೇವರಾದ ಧೂಳಿಮಾಕಾಳನು ಮುನಿವನೆಂದು ಬಗೆದು ಜನಿಸಿದ ಮಗುವಿಗೆ ‘ಧೂಳಿಮಾಕಾಳ’ನೆಂದೇ ಹೆಸರಿಡುತ್ತಾರೆ. ಈತನೇ ಮುಂದೆ ಜಂಗಮರ ಸತ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಸಿದ್ಧರಾಮ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂಕನಂತೆ, ಸೋಮಾರ್ಥಿಯಂತೆ, ಮರುಳನಿದ್ದಂತೆ ಇದ್ದವನು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷದ ಇಂಥ ಮುಗ್ರಾಮನನ್ನು ದನ ಕಾಯಲು ನೇಮಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇತರ ದನಕಾಯುವ ಹುಡುಗರೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಯದ ಸಿದ್ಧರಾಮ ದನಕಾಯುವ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕಲ್ಲು ಮೊರಡಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಶಿವಲೀಂಗವಿಟ್ಟು ಧ್ಯಾನಸ್ಥಾನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಒಮ್ಮೆ ಜಂಗಮಮೂರ್ತಿಯೇಬ್ಬ ಈ ಸಿದ್ಧರಾಮನನ್ನು, ಭೇಟಿಯಾಗಿ ಲೋಕೋದ್ಧಾರದ ಶಕ್ತಿ ಬಾಲಕನೆಂದು ಬಗೆದು “ಇನ್ನು ನಿದ್ದೆ ಸಾಕು ಮೇಲೇಇ, ಜಗತ್ತು ನಿನಗಾಗಿ ಕಾದಿದೆ” ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಎಚ್ಚಿತ್ತ ಬಾಲಕ ಸಿದ್ಧರಾಮ ಜಂಗಮಮೂರ್ತಿಗೆ ನವಣೆಯ ತೇನೆಗಳನು ನೀಡಿ ಸತ್ಯರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಜಂಗಮಮೂರ್ತಿ ಅಂಬಲಿ, ಮಜ್ಜಿಗೆ ಕೇಳಿದಾಗ, ಸಿದ್ಧರಾಮ ಅವನನ್ನು ಅರೆಗಳಿಗೆಯು ಬಿಟ್ಟರಲಾರದೆ ನೋಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಹೆಸರು ಮಲ್ಲಿಯನೆಂದು, ತಾನು ಪರ್ವತದಲ್ಲಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದಾಗ, ಸಿದ್ಧರಾಮ ಅಂಬಲಿ, ಮಜ್ಜಿಗೆ ತರಲು ಮನೆಗೆ ತೆರಳುತ್ತಾನೆ. ಅಂಬಲಿ, ಮಜ್ಜಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಅವನು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದಾಗ ಜಂಗಮ ಅದ್ವೃತ್ಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಸಿದ್ಧರಾಮ ಆಗ ಜಂಗಮಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಣದೆ ಆಶಂಕಗೊಂಡು ರೋಧಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರಟಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕ - ಸಂಪುಟ ೪೮-೪೯

ಶ್ರೀಶೈಲಪರವತದೆಗೆ ಸಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮಲ್ಲಿಯನನ್ನು ಹುಡುಕುವಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಾಮ, ಜಂಗಮನು ತನಗೆ ಮೋಸ, ವಂಚನೆ ಮಾಡಿದನೆಂದೇ ಬಗೆಯುತ್ತಾನೆ. "ಕಡೆಗಾದರೂ ಮಲ್ಲಿಯ ಕಂಡೇ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಅವನನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು. ಅಂದು ನವಣೆಯ ಹೊಲದ ಹತ್ತಿರ ಇರುತ್ತಿನೆಂದು ಮಾತುಕೊಟ್ಟ ಮೋಸಗೊಳಿಸಿದುದು ಸರಿಯೇ? ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಹೊಗೆಂದರೆ ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾನು ಹೋಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ" ಎನ್ನುವ ಸಿದ್ಧರಾಮ ದಾರಿಹೋಕರೆಂದಿಗೆ ಶ್ರೀಶೈಲಪರವತಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿದ್ದ, ಶ್ರೀಶೈಲಕ್ಕೆ ಬಂದ ಸಿದ್ಧರಾಮ ಮಲ್ಲಿಯನನ್ನು ಕೇಳಲು ಅಲ್ಲಿನ ಜನ ಮಲ್ಲಿಯನೆಂದು ಗುಡಿಯೋಳಿನ ಕಲ್ಲುದೇವರನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಸಿದ್ಧರಾಮ ಕಲ್ಲುದೇವರ ನಿರಾಕರಿಸಿದ. ಅವನು ಹುಡುಕ ಬಂದ ದೇವರು ಸ್ಥಾವರವಾಗಿರದೆ ಜಂಗಮ ರೂಪಿಯಾಗಿದ್ದ. ಅವನೋಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವಂತವನಾಗಿದ್ದು, ತಾನು ಬಯಸಿದ ಜಂಗಮನಿಗಾಗಿ ಹಂಬಿಸುವ, ಕಾರೆಸುವ ಸಿದ್ಧರಾಮ ಇಲ್ಲಿ ಕೋಳಾರ ಹೊಡಗೂಸಿನಷ್ಟೇ ಮುಗ್ಗು ಭಕ್ತನಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಜಂಗಮನು ಕಾಣಿದಾದಾಗ "ಇದೋ ಮಲ್ಲಿಯ ಇದೇ ನನ್ನ ಕಡೆಯ ಬೇಡಿಕೆ, ನಾನು ನಿನಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸಿ ಬಂದೆ. ನೀನು ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಈಗಲಾದರೂ ಮೃದೋರು, ನೀನು ಭಕ್ತವತ್ತಲನಾದರೆ, ನೀನು ಕೊಟ್ಟ ಮಾತನ್ನು ನೀನೇ ನಡೆಸುವ ಇಟ್ಟಿ ಇದ್ದರೆ ಬಾ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೋ.....ಇಲ್ಲ? ಇಲ್ಲ ನಿನಗೆ ಕರುಣೆಯಿಲ್ಲ ತೆಗೆದುಕೊ ಈ ದೇಹವನ್ನು" ಎನ್ನುತ್ತು ಪರವತದಿಂದ ಕಮರಿಗೆ ಬೀಳಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಜಂಗಮಮೂರ್ತಿ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾಗುತ್ತಾನೆ. ತಾನು ಸೊನ್ನಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೆಲೆಸುವೆ ಎನ್ನುವ ಜಂಗಮ, ತಾನು ಸಕಲ ಚರಾಚರ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಕಮರ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ನಿರತನಾಗಲು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಶ್ರೀಶೈಲದಲ್ಲಿ ಜಂಗಮಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಸಿದ್ಧರಾಮ ತಾನು ಲೋಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ದೇವರಿಂದ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನು, ಸೊನ್ನಲಿಗೆ ತನ್ನ ಕಮರ್ಭಂಮಿ, ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ಎಂದು ಅರಿಯುತ್ತಾ ದೇವಾಲಯ, ಕರೆ, ಕಟ್ಟಿ, ಬಾವಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಒಮ್ಮೆ ಅಲ್ಲಮನು ಅವನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದಾಗ ದೃವದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಟ್ಟಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನನ್ನು ಅಧ್ಯೈತದೆಡೆಗೆ ತೆರಳಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದಾಗ, ಸಿದ್ಧರಾಮ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಕಮರ್ ಅಧವಾ ಕಾರ್ಯಕ ಅಡ್ಡಿಯಲ್ಲದೆಂದು ಬಗೆದು ಮುಕ್ತಿಗೆ ಕಮರ್ಯೋಗವೇ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ಶಿವನ ಕರೆ ಬಂದಾಗ ಮುಕ್ತಿಗೆ ತೆರಳಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಮನ ಭೇಟಿಯ ನಂತರ ಅಲ್ಲಮನ ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಿದೆ, ಅದೇ ಶಿವನ ಕರೆಯಂದು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಸೊನ್ನಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಭಕ್ತರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಕಮರ್ಯೋಗ :

ಕಮರ್ಯೋಗಿ ಕಮರ್ಯೋಗದ ಬಗೆಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದೆಂದರೆ ಅದು ಕಮರ್ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಟ್ಟಿ ಬುದ್ಧನ ಬಗೆ ಮಾತನಾಡುವಷ್ಟೇ ಕಷ್ಟಕರವಾದುದು. ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಕುರಿತ ಜಿಂತನೆ, ಮಾತು ಮತ್ತು ಬರಹಕ್ಕೆ ಸುಲಭಕ್ಕೆ ನಿಲುಕುವಂತದ್ದಲ್ಲ. ರಾಘವಾಂಕನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಕಾರ್ಯಕ ನಿಷ್ಟೇ ಬಂದು ಹಂತದವರೆಗೆ ಮಾತ್ರವಿದ್ದು ಅಲ್ಲಮನ ಭೇಟಿಯ ನಂತರ ನಿರಭರ ಕೆಂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ದೇವಾಲಯ, ಕರೆ, ಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿಸುವ ಸಿದ್ಧರಾಮ ವದ್ದರ ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ಲೇಖಿಕರು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಸಿದ್ಧರಾಮನ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಆತನ ಕಮರ್ಯೋಗ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಭಕ್ತನೊಬ್ಬ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಪಥದಂತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಾಮ ಅಲ್ಲಮನ ಭೇಟಿಯ ನಂತರವು ಕಮರ್ಯೋಗ ನಿರಭರ ಎಂದು ತಿಳಿಯದೆ

ಮಾನವಿಕ ಕರ್ತೃತ್ವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸಿದ್ಧರಾಮ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಕಲ್ಲಿಯೈನಿಗೆ ಕರ್ಮಯೋಗ ಕುರಿತು ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳಿವು "ಕರ್ಮ ಎಂದರೆ ಕಾಯಕ, ಕಾಯಕವೇ ನಮ್ಮ ಕರ್ಮ. ಹಿರಿಯನಾಗಲಿ, ಕರಿಯನಾಗಲಿ, ಗಂಡಾಗಲಿ, ಹಣ್ಣಾಗಲಿ, ಸಂಸಾರಿಯಾಗಲಿ, ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗಲಿ, ಗುರುವಾಗಲಿ, ಶಿಷ್ಯರಾಗಲಿ ಕಾಯಕ ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜವೊಂದರ ಸಂಪತ್ತಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ನೇರವಾಗಬೇಕು ಆ ಕಾಯಕವೇ, ಕರ್ಮವೇ ಪೂಜೆ, ಪೂಜೆ ಬೇರೆಯಲ್ಲ ಕೆಲಸ ಬೇರೆಯಲ್ಲ ಪೂಜೆಯೇ ಕೆಲಸ, ಕೆಲಸವೇ ಪೂಜೆ". ಇಲ್ಲಿ ಕರ್ಮವೆಂಬಂದು ಇನ್ನೊಳಿಗಾಗಿ ಮಾಡುವ ಉಪಕಾರವಾಗಿರದೆ ಅದು ಭಗವಂತನ ಪೂಜೆಯೇ. ಈ ಬಗೆಯ ಪೂಜಾ ರೂಪದ ಕರ್ಮದ ನಿರಂತರತೆಯನ್ನು ಲೇಖಿಕರು ಹೀಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. "ಈ ಜಗತ್ತನೇ ನೋಡಿ ಅದು ಕರ್ಮ ಮಾಡದೆ ಒಂದು ಚಂಬಾವಾದರೂ ಬದುಕಬಲ್ಲದೆ? ನೀರಿನ ಹರಿಯುವಿಕೆ, ಗಾಳಿಯ ಬೀಸುವಿಕೆ, ಸೂರ್ಯ ಜಂದ್ರರ ಉದಯ, ಖುತ್ತಪರಿವರ್ತನೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ನೋಡಿ ಅದೊಂದು ಅವಿಂದ ಚಲನೆ, ನಿರಂತರಕರ್ಮ, ಕರ್ಮವೇ ಅದರ ಪ್ರಾಣ. ಕರ್ಮಯೋಗದ ಅರಿವಿಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯ ಗುರು ಉಂಟೇ? ಮಾಡುವ ಕರ್ಮವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಶಿವಯೋಗವೆಂದು ಅರಿತಾಗ ಅದನ್ನು ಮಾಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ, ಜಗತ್ತಿಗೂ ಬೆಳಕಾಗುತ್ತದೆ."

ಒಮ್ಮೆ ಸೊನ್ನಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಿಕಾಜುನನ ದೇವಾಲಯದ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ಒಂದ ಜಂಗಮನೋವ್ರ ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಕರ್ಮಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗಳೆಯುತ್ತಾನೆ. ಜಂಗಮನು "ದೇಹವೇ ದೇಗುಲವಾಗಿರುವಾಗ ಈ ಗುಡಿ ಗೋಪುರಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಅಗತ್ಯವೇ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಜಂಗಮನ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸಿದ್ಧರಾಮ ಉತ್ತರಿಸುವುದು ಹೀಗೆ "ದೇಹವೇ ದೇಗುಲ ಎಂಬುದು ಒಪ್ಪಿತ ಸತ್ಯ ಆದರೆ ದೇಹವೇ ದೇಗುಲವೆಂಬುದು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನಕ್ಕೆ ದೇವರ ಇರುವಿಕೆಯ ಅರಿವು ಬಲಿಯಬೇಡವೇ? ಭಕ್ತಿಯ ವಿಕಾಸ ಆಗಬೇಡವೇ? ದೇಹವೇ ದೇಗುಲ ಎಂದು ಅರಿತ ಶರಣರಿಗೆ ಈ ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ, ಇದೆಲ್ಲಾ ಜನತೆಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ, ಜನತೆಯ ಉದಾಧರಕ್ಕೆ".

ಜಂಗಮನು ಮುಂದುವರೆದು ಜೀವನ ಪರ್ಯಂತ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಬಗ್ಗೆ ಜಿಂತಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಉದಾಧರವನ್ನು ಯಾವಾಗ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಜಂಗಮನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಚಿಂತನಾರ್ಥವಾದಂತಹವು ಅವಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಉತ್ತರವೂ ಕೂಡ. ಕರ್ಮದಿಂದ ಎಲ್ಲರ ಉದಾಧರ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲರ ಉದಾಧರದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಿಡುಗಡೆ ಎಂದು ನಂಬಿದ ಸಿದ್ಧರಾಮ "ಸಾಕಾರ ನಿಷ್ಠೆ ಭೂತಂಗಳೊಳು ಅನುಕಂಪೆ" ಎಂಬ ಜೀವನ ಘ್ರಣೆಯ ಉತ್ಸವನಾಗಿದ್ದು, ಅವನ ಚಿಂತನೆಗಳು ಸಮಷ್ಟಿ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಂತಹವು.

ಸಿದ್ಧರಾಮ ಜರಿತ್ತೆಯನ್ನು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಮನು ಅವನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದ ಸಂದರ್ಭ ಕರ್ಮಯೋಗಿಯಾದಾಗಿನ ಮುಖಾಮುಖಿ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭವೇ ಸರಿ.

ದೇಹವೇ ದೇಗುಲವಾಗಿರಲು ಮತ್ತೆ ಬೇರೆ ದೇಗುಲವೇಕಯಾ?

ಪ್ರಾಣವೇ ಲಿಂಗವಾಗಿರಲು ಮತ್ತೆ ಬೇರೆ ಲಿಂಗವೇಕಯಾ?

ಹೇಳಲೀಲ್ಲ, ಕೇಳಲಿಲ್ಲ, ಗುಹೇಶ್ವರ

ನಿನು ಕಲ್ಲಾದರೆ ನಾನೇನಪ್ಪೆನಯಾ? ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ

ಅನ್ನವನಿಕ್ಕಿ, ನನ್ನಿಯ ನುಡಿದು, ಅರವಟ್ಟಿಗೆಯನಿಕ್ಕಿ, ಕೆರೆಯ ಕಟ್ಟಿಸಿದರೆ ಮರಣ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಸ್ವರ್ಗ ಉಂಟಲ್ಲದೆ ಶಿವನ ನಿಜವು ಸಾಧ್ಯವಾಗದು ಎನ್ನುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಮ ಸಿದ್ಧರಾಮನಿಗೆ ಬೋಧಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾಟಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕ - ಸಂಪುಟ ೪೮-೪೯

ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಕಾಯಕ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ನೂಲಿನ ಸಂಕೋಳಿಯಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಈ ಲೋಕವೆಂಬ ಜಿನ್ನದ ಸಂಕೋಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಂಧಿತನಾದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಿದ್ಧರಾಮ ಕಟ್ಟುವ ಕರೆ, ಭಾವಿ, ದೇವಾಲಯಗಳು ತಾತ್ವಾಲಿಕವಾಗಿದ್ದು, ನಿಶಿಸುವಂತಾಗಿದ್ದು ಅವುಗಳಿಂದ ಫಲವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಅಲ್ಲವು ಶಾಶ್ವತವಾದ, ಎಂದೂ ನಶಿಸದ ಕರೆಯೊಂದನ್ನು ತಾನು ಕಟ್ಟಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ತನುವೆಂಬ ಏರಿಗೆ ಮನವೆಂಬ ಕಣ್ಣಿ
ಆಜಾರವೆಂಬ ಸೋಪಾನ, ಪರಮಾನಂದವೆಂಬ ಜಲವ
ತಂಬಿ ಕರೆಯ ಕಟ್ಟಬಲ್ಲವರನಾರನೂ ಕಾಣ,
ನಾ ಕಟ್ಟಿದ ಕರೆ ಸ್ಥಿರವಾಯಿತು ಗುಹೇಜ್ಞರಾ ನಿಮ್ಮಾಣಿ

ಎಂಬ ಅಲ್ಲಮನ ತಿಳುವಿಕೆಯ ಮಾತುಗಳ ಸಿದ್ಧರಾಮನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಸಿದ್ಧರಾಮ ತಾನು ಪಡೆದ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ತಾನೇ ಸವಿಯುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿದೆ ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣಕಾರ್ಯಗಿ ಯಾವುದೇ ರೂಪದಲ್ಲಾದರೂ ವಿನಿಯೋಗವಾಗಬೇಕೆಂದು ನಂಬಿದ್ದು. ತನ್ನ ಮುಕ್ತಿ ಕರ್ಮಯೋಗದ ಮೂಲಕ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತದ್ದು ಎನ್ನುತ್ತಾ ಜಗತ್ತಿಗೂ ಕರ್ಮಯೋಗವನ್ನೇ ಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಸಂಸಾರಯೋಗ :

ಲೇಖಿಕರು ರಾಘವಾಂಕನು ಬರೆದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನೇ ಆಧರಿಸಿದ್ದರೂ ರಾಘವಾಂಕನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ‘ಸಂಸಾರಯೋಗ’ ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ರಾಘವಾಂಕ ಸಿದ್ಧರಾಮನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಮನ್ಯಾಧನ ಮೂಲಕ ರೂಪವರ್ತಿಯೊಬ್ಬಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರಯೋಗವನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಸಂಗಯ್ಯ ಮತ್ತು ಜನ್ಮವ್ಯಾಯರ ಪ್ರೇಮ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸಂಸಾರವೆಂಬುದು ಗಾಳಿಯ ಸೋದರು
ಈ ಎಂಬುದೊಂದು ಸಂತೆಯ ಮಂದಿ
ಇವನೆಚ್ಚಿ ನೀ ಕೆಡಪೇಡ.

ಎಂಬುದಾಗಿ ಸಂಸಾರದ ವೃರಾಗ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತ ಬಸವಣ್ಣನ ವಚನವನ್ನು ಹಾಡುವಲ್ಲಿ ತಲ್ಲಿನಳಾಗಿರುವ ಜಿನ್ನವ್ಯಾಯನ್ನು ಕಂಡು ಮೋಹಗೊಳ್ಳುವ ಸಂಗಯ್ಯ, ಸಂಸಾರದ ಅನಿತ್ಯತೆಯನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ಅಂತರಂಗಗೊಳ್ಳಿದೆ, ಜಿನ್ನವ್ಯಾಯ ಸ್ಥರದೂಪಿ ಸಂಗಯ್ಯನಿಗೆ ಮನಸೋಲುತ್ತಾಳೆ. ಸಂಗಯ್ಯ, ತನ್ನ ತಂದೆ ಶಾಯಿ ಕುರೂಪಿಯಾದ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗೆಂದರೆಂದು ಮದುವೆ ನಿರಾಕರಿಸಿ ಮರಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಂತವನು. ಮರದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನ ವೃರಾಗ್ಯಕ್ಕೆ, ಅವನ ಸನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಮರುಳಾದರೂ ಮರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಜಿನ್ನವ್ಯಾಗೆ ಸೋಲುತ್ತಾನೆ. ಕೂಡಲೇ ಅವಳನ್ನು ತಾನು ವಿವಾಹವಾಗಬೇಕು ಅಥವಾ ಸಾಯಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕಲ್ಲಾಯ್ಯನಿಗೆ ಸಂಗಯ್ಯ-ಜಿನ್ನವ್ಯಾಯರ ಪ್ರೇಮ ಪ್ರಸಂಗ, ವಿವಾಹ ಸಂಗತಿ ಮರದ ವೃರಾಗ್ಯದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧವಾಗಿ ಕಂಡರೆ ಸಿದ್ಧರಾಮನಿಗೆ ಇವರ ಪ್ರೇಮ ಒಟ್ಟಿತವಾಗಿದೆ. ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಪ್ರಕಾರ ಭಕ್ತಿ, ವೃರಾಗ್ಯ, ತಪಸ್ಸ ಎಲ್ಲ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಸಂಸಾರಿಗಳಿಗೂ ನಿಲುಕುವಂತದ್ದು. ಸಂಸಾರಯೋಗವೆಂದರೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡೇ ಶಿವಯೋಗವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಬಸವಣ್ಣ ಮತ್ತುವನ ದಾಂಪತ್ಯ ಬದುಕು ಉಲ್ಲೇಖಗೊಂಡಿದೆ. ವೃರಾಗ್ಯ ಬರುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಾನಾಗಿಯೇ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದು ಕಾಯಿಯೊಂದು ಹಣ್ಣಾಗಿ ಮರದಿಂದ ಬೀಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಂತದ್ದು. ಹೇಗೆ

ಮಾನವಿಕ ಕರ್ತೃತ್ವ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಹಣ್ಣು ಮರದಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ, ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಮರಕ್ಕು ತನ್ನಿಂದ ಬೀಳುವ ಹಣ್ಣನ್ನು ತಡೆಯುವ ಶಕ್ತಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಹೀ ಸಂಸಾರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿಯೆಡೆಗೆ ಸಾಗುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿದ್ದಕೊಂಡೆ ಗೃಹಸ್ಥನಾಗಿ ಬಾಳಿ, ಕಾಯಕ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಶಿವಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಹೊಂದಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕವಿ ತಮ್ಮ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಘವಾಂಕನ ಸಿದ್ಧರಾಮ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿನ ಜಿಂಕೆಯೊಂದು ದೇವತೆ ರೂಪ ಪದೆಂಬುವಿಕೆ, ಅತಿಹಂಸನೆಂಬ ರೂಪ ಮುನಿಶಾಪದಿಂದ ಭವಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನಿಂದ ಶಾಪವಿಮುಕ್ತನಾಗುವುದು, ಸಗಣೆಯಲ್ಲಿ ಎಡವಿದ ಹರಿಣವನ್ನು ಸಿದ್ಧರಾಮ ಹಿಡಿದೆತ್ತಲು ಗಂಧರ್ವ ರೂಪ ಪಡೆದು ತನ್ನ ಕಢೆಯನ್ನು ಹೇಳುವುದು, ಅಣ್ಣನಾದ ಬೊಮ್ಮಯ್ಯನಿಗೆ ಸಿದ್ಧರಾಮ ಸೊನ್ನಲಿಗೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು, ಮೀನಿನ ಹೊಲಸುನಾತದ ಶಾಪ ಪಡೆದ ಕುಮುದಶೇಖರ ಪವಿತ್ರ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಮುಕ್ತನಾಗುವುದು, ಮನ್ಯಧನು ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಮನದ ಹಂಬಲವನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ರೂಪವತಿಯೊಬ್ಬನ್ನು ಸೃಜಿಸಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭ, ಸತ್ತಾ ತಾಯಿ ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಜೀವದಾನ ಮಾಡಿದ್ದು, ಹಾವು ಕಚ್ಚಿ ಸತ್ತಾ ಕಾಳವ್ಯಾಪೆಯನ್ನು ಬದುಕಿಸಿದುದು ಮೊದಲಾದ ಪವಾಡ ರೂಪದ ಸಂಗಳಿಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸಿದ್ಧರಾಮ, ಕಾಸಿದ ಪಂಚಲೋಹದ ಗುಂಡನ್ನು ಹಿಡಿದು ದಿವ್ಯವನ್ನು ಗೆದ್ದ ಸಂದರ್ಭ, ಬಿಜ್ಞಳನ ತಮ್ಮ ಕರ್ಣದೇವ, ತನಗೆ ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟಲು ಸಿದ್ಧರಾಮನನ್ನು ಕರೆಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ವಿಫಲವಾದುದು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಶಾದ್ರು ಕಟ್ಟದ ಕರೆಯೆಂದು ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ, ಮಿಂದ ಪ್ರತಿ ಸಲವೂ ಕಾಗೆ ಮುಟ್ಟಿಪುದು ಈ ಭಾಗಗಳನ್ನು ರಾಘವಾಂಕನಿಂದ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಕೆಲವೊಂದು ಉಪಕರ್ಭಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರಯೋಗ ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಸಂಗರ್ಯ ಮತ್ತು ಚೆನ್ನವ್ವೆ ಕಢಿ, ಜಂಗಮನ ಮಹಾಪವಾಡಕೊಟ್ಟ ಬಿಲ್ಲೇಶ ಬೊಮ್ಮಯ್ಯನ ಕಢಿ, ಕೋಪೂರಿನ ಕುಟಿಲ ವಿದ್ಯಾಸಾಗರನ ಕುತಂತ ವಿಫಲಗೊಂಡ ಪ್ರಸಂಗ. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಅಲ್ಲಮನೋಂದಿಗಿನ ಸಂದರ್ಶನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಯೋಗವು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು ಎಂದು ಸಾರುವ ಸಿದ್ಧರಾಮನ ನಿಲುವು ಮೊದಲಾದವು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿವೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಒಂದೆಡೆ ಸ್ಥಾವರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಕಾಯಕತ್ತವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವ ಕರ್ಮಯೋಗಿಯ ಚರಿತ್ರೆ ಹೇಳುವ “ಕರ್ಮಯೋಗ” ಕೃತಿಯು ಲಿಂಗೆಯ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಬದಲಾದ ಕಾಲದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿರತ್ವಂತರಗಳೊಂದಿಗೆ ವಾಸ್ತವದ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಚನೆಗೊಂಡ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಗ್ರಂಥ ಖಣಿ :

೧. ಶರಣರ ಅನುಭಾವ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಡಾ.ಎಚ್. ತಿಪ್ಪೇರುದ್ದಸ್ವಾಮಿ, ಐಎಎಎ, ಡಿ.ವಿ.ಕೆ ಮೂರ್ತಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು.
೨. ವಚನಧರ್ಮಸಾರ : ಎಂ.ಆರ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿ, ಐಎಎ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾವಿಲಯ ಪ್ರಕಟನೆ.
೩. ರಾಘವಾಂಕನ ಸಮಗ್ರಕಾವ್ಯ : ಸಂ. ಡಾ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರ್ಯಾ, ೨೦೦೪, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕನ್ನಡ ಏ.ವಿ ಹಂಪಿ.
- (ಸಿದ್ಧರಾಮ ಚಾರಿತ್ರೆ)
೪. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ : ಡಾ. ಹಾ.ಮಾ. ನಾಯಕ ಮತ್ತು ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ವೆಂಕಟಾಚಲ ಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಐಎಎ.
- (ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಪುಟ)
೫. ಕರ್ಮಯೋಗಿ : ಡಾ. ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ, ಐಎಎ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಪ್ರಿಯದರ್ಶನ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.

❖❖❖

೧೧. “ಮೌ. ಎಲ್. ಬಸವರಾಜು ಅವರ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳು”

ಕಾಣ್ಡ ವಿ.

ಮೌ. ಎಲ್. ಬಸವರಾಜು ಅವರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಂಡಂತಹ ಅಪರಾಪದ ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನಕಾರರು. ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಆಯುಷ್ಯ ಸರ್ವೇಸಿ ‘ಬಸವರಾಜ ಮಾರ್ಗ’ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಧೀಮಂತರು. ತಮ್ಮ ನೇರ, ನಿಷ್ಪೂರ ನಡೆ ನುಡಿಗೆ ಹೆಸರಾದವರು. ಇವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹರವು ಕೇವಲ ಗ್ರಂಥಸಂಪಾದನೆಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗದೆ ಅನುವಾದ, ಸಂಶೋಧನೆ, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ಕಾವ್ಯ ರಚನೆ ಹಿಗೆ ನಾನಾ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ.

ಕವಿ, ಕಥೆಗಾರ, ಲೇಖಕ, ನಾಟಕಕಾರ ಯಾರೇ ಆದರೂ ಅವರ ಬರಹಗಳು ಕೆಲ್ಲನೇಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಬಾರದು. ತಮ್ಮ ಬರಹಗಳ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದ ಕೆಡಕುಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ, ಸಮಾಜವನ್ನು ತಿದ್ದುವ, ಅನ್ಯಾಯದ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ ಗುಣವಿರಬೇಕು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಕವಿಗಳನ್ನು ಒಂದು ಸಮಾಜದ ಅನಭಿಷಕ್ತ ಶಾಸಕರೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ಒಂದು ಸ್ವಾಸ್ಥ ಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸ್ವೀತಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಲೇಖಕನಿಗಿರುತ್ತದೆ. ಎಲ್.ಬಿ. ಅವರು ಸಹ ಈ ಬಗೆಯ ಮನೋಧರ್ಮವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದ ಆಗುಹೋಗುಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವ, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ವಿಜ್ಞರಿಸುವ, ಜನರಲ್ಲಿನ ಮೌಢ್ಯವನ್ನು ತೊಲಗಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಮೂಲಕ ‘ವಸುದ್ವೇವ ಕುಟುಂಬ’ ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗೆ ಜೀವತುಂಬುವ ಆಶಯವನ್ನು ಇವರ ಅಂಕಣ ಬರಹಗಳು ಹೊಂದಿವೆ.

ಎಲ್.ಬಿ. ಅವರು ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಪ್ರತೀಕೆಯ ‘ಬಾಳಬುತ್ತಿ’ ಹಾಗೂ ಸುಧಾ ಪ್ರತೀಕೆಯ ‘ಅರಿವಿನ ಅಂತರಾಳ’ ಎಂಬ ಅಂಕಣ ಬರಹಗಳ ಮೂಲಕ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ತಲುಪುವ, ಸಮಾಜವನ್ನು ಸರಿದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ತಿಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ, ರಾಜಕೀಯ, ಬಡತನ, ಸಂಸಾರ, ಮಕ್ಕಳ ಕರ್ತವ್ಯ ಹಿಗೆ ನಾನಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಇವರ ಅಂಕಣ ಬರಹಗಳು ಮಾತನಾಡಿವೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಎಲ್. ಬಸವರಾಜು ಅವರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಿಂತನೆ, ಭಕ್ತಿ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಸಂಬಂಧ ವಿಚಾರಗಳು ಅವರ ಅಂಕಣ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡಿವೆ ಎಂಬ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಲಾಗುತ್ತದೆ.

‘ಧರ್ಮೋ ರಕ್ಷತಿ ರಕ್ಷಿತಃ’ ಎಂಬ ಮಾತು ಧರ್ಮವೇ ಧರ್ಮವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಧರ್ಮ ಉತ್ತಮ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆಯೋ, ಸಮಾನತೆ, ಭೂತೃತ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆಯೋ ಆ ಧರ್ಮ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಲುಪುದನ್ನು ಅವರ ‘ಧರ್ಮೋ ರಕ್ಷತಿ ರಕ್ಷಿತಃ’ ಎಂಬ ಅಂಕಣದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ಲೇಖನದ ಮೂಲಕ ವಿಶ್ವದ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ, ಅವುಗಳ ಮೂಲ ಆಶಯ, ಧರ್ಮ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಉದ್ದೇಶ ಹಾಗೂ ಧರ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿರುವ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಒಂದೇ ಎಂಬ ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತ ದೇಶ ಹಲವು ಜನಾಂಗದ,

ಮಾನವಿಕ ಕರ್ತೃತ್ವದ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಧರ್ಮೀಯರ, ವಿಭಿನ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಆಚರಣೆಗಳ ತವರು. ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಕಾಲುವ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು ಅಂತರ್ದಾದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಆಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಲೇಖನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ.

ಹಿಂದೂ, ಮಹಿಳಿಂ, ಕ್ರಿಸ್ತ, ಬೌದ್ಧ ಹಿಂಗೆ ನಾನಾ ಧರ್ಮಗಳ ಭಾರತದಲ್ಲಿದೆ ಹಾಗೂ ಅನೇಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂತರು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಚಾರ ಹಾಗೂ ಅದರ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಎಲ್ಲ ಸಂತರ ಮೂಲ ಆಶಯ ಎಲ್ಲರೂ ಹೊಡಿ ಬಾಳಬೇಕು, ಒಗ್ಗಟಿನ ಜೀವನ ನಡೆಸಬೇಕು ಎಂಬುದೇ ವಿನಿ: ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬಡಿದಾಡುವುದಲ್ಲ. ಧರ್ಮಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಜನರನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಬೇಸೆಯುವ ಕೊಂಡಿ ಆದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನದಲ್ಲಿ ಅದು ಮುಸಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷಾಗಿ, ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಲಾಭಕ್ಷಾಗಿ ಜನಾಂಗಗಳ ನಡುವೆ ಧರ್ಮ ರಾಜಕಾರಣ ಮಾಡುತ್ತ, ದ್ವೇಷದ ಬೀಜ ಬಿತ್ತುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಕ್ರೀಯೆ ನಿಲ್ಲಬೇಕು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಡೀ ವಿಶ್ವ ಧರ್ಮವೆಂಬ ಜ್ಞಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಉರಿದು ಹೋಗುತ್ತದೆ ಸೂಕ್ತವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಲೇಖಿಕರು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ.

ಯಾವುದೇ ಧರ್ಮ ಕೂಡ ಯಾರನ್ನು ಬಲವಂತವಾಗಿ, ಹಿಂಸೆಯ ಮೂಲಕ ಮತಾಂತರಗೊಳಿಸಲು ಹೇಳಿಲ್ಲ ಆ ಬಗೆಯ ವರ್ತನೆ ನಡೆದಿಂಥಾದರೆ ಅದು ಧರ್ಮವಾಗಿ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮವೆಂಬುದು ಅವಿಂಡತೆಯ ಪ್ರತೀಕ ಅದನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಇರಲು ಬಿಡಬೇಕು. ಯಾವುದೇ ಧರ್ಮವು ಯಾವೋಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ / ಜನಾಂಗದ ಸ್ವಾತ್ಮಲ್ಲಿ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ.ಬಿ. ಅವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬಹುದು. “ಧರ್ಮವೂ ಒಂದೊಂದು ತಂತಾನೆ ಆಕಾಶದಂತೆ ಅನಂತ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರ ಗೋಮಾಳ ಅದು ಯಾರ ಖಾಸಾ ಹೊಲವು ಆಗಬಾರದು ದೊಡ್ಡಿಯೂ ಆಗಬಾರದ್ದು” ಎಂಬ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಇಂದು ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಯೆ ವನ್ನು ಮೆರೆಯುತ್ತ ಅನೇಕ ಜನರ ಸಾವು ನೋವಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿರುವ ಧರ್ಮಾಂಧರು ಅಧರ್ಮವಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ವಿಶ್ವ ಮಾನವತೆಯತ್ತ ಸಾಗಬೇಕಿದೆ.

ಧರ್ಮದ ಬಗೆಗಿನ ಅಶಿಯಾದ ನಂಬಿಕೆ, ಅಂಥಕಾರ ಇಂದು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕುರುಡಾಗಿಸಿದೆ. ಆತನ ಮನುಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿಸಿ ತನ್ನ ಧರ್ಮವೇ ಶ್ರೀಷ್ಠಿ ಎಂಬ ಅಹಂನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ನಿರಪರಾಧಿ ಜನರ ಕಗ್ಗೊಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಧರ್ಮ ಪರಸ್ಪರ ಜನಸಮಾಹವನ್ನು ಬೇಸೆಯುವ, ಒಗ್ಗಾಡಿಸುವ ಹೊಂಡಿಯಾಗಬೇಕೆ ವಿನಿ: ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷ, ಮತ್ತುರ, ಕ್ರಿಯೆ, ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಬಸವಣ್ಣನವರು ‘ದಯಿಯೇ ಧರ್ಮದ ಮೂಲ’ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಸಕಲ ಜೀವರಾಶಿಗಳಿಗೂ ಒಳಿತನ್ನು ಬಯಸುವುದೇ ನಿಜವಾದ ಧರ್ಮ.

ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರಕರು ಸಹ ಮನುಷ್ಯ-ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ, ವಾಶ್ವಲ್ಯ, ಸ್ನೇಹ-ಸೌಹಾದರವನ್ನು ಬಿತ್ತುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದ ಸ್ವೇಜ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತಬೇಕು. ಅದರಂತೆ ಜನಸಮಾಹ ಸಹ ಜಾತ್ಯತೀತವಾಗಿ ಬದುಕ್ಕಿತ್ತ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮೀಯರನ್ನು ಸಹೋದರರಂತೆ ಕಾಲುವ ಸಾತ್ವಿಕ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಆಶಯವನ್ನು ಲೇಖನ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಭೂಮಿಯೇ ವಿಶ್ವದ ತಾಯಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮೀಯರು ಅವಳ ಮಕ್ಕಳಾಗಿ ಭೂಮಂಡಲವೇ ತವರಾಗಿ ಅನೇಕನ್ನವಾದ ಬದುಕು ನಮ್ಮುದಾಗಬೇಕೆಂಬ ಸದಾಶಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಲೇಖನದ ಮೂಲಕ ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

‘ಎಲ್ಲರ ದೇವರೂ ಬಿಭೂತೇ’ ಎಂಬ ಲೇಖನದ ಮೂಲಕ ‘ದೇವರೊಬ್ಬ ನಾಮ ಹಲವು’ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಧರ್ಮದ ಆಚರಣೆ ಭಿನ್ನವಾದರೂ ಧರ್ಮದಿಂದ ಲಭಿಸುವ ಫಲಿತಾಂಶ

ಮಾನವಿಕ ಕರ್ತೃತ್ವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಒಂದೇ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಅರಿತವರು ನಿಜವಾದ ಧರ್ಮಾಷ್ಟರು ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ದೇಶ, ಭಾಷೆಗಳಿಂದ, ವಿಭಿನ್ನ ಮುಂದಿನ ಕಾಲಾನಂತರ ಮತ ಪ್ರಜಾರಕರಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಧರ್ಮಗಳು ಅವುಗಳ ಫಲಿತಾಂಶದ ಮೂಲಕ ಒಂದಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ದೇವರಿಗೆ ಮನುಷ್ಯ ನಾನಾ ಹಂಸರುಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು, ಧರ್ಮಗಳು ಮಾನವೀಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಒಂದೇ ಆಗಿವೆ.

ಮುಸ್ಲಿಂರಿಗೆ ‘ಅಲ್ಲ’ ದೇವರಾದರೆ, ಹಿಂದೂಗಳಿಗೆ ಮುಹಮ್ಮೆಟಿ ದೇವರಿದ್ದಾರೆ. ಇ ಧರ್ಮಗಳು ಸಹ ಆತ್ಮ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತವೆ. ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಧ್ಯಾವನನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಇಂದ್ರಿಯ ಸುಖವನ್ನು ಮೀರಿ ದೇವರಲ್ಲಿ ಲೇನವಾಗಬೇಕು, ಇಹ ಸುಖವನ್ನು ಮೀರಿದ ದೈವಾನುಸಂಧಾನ ಆಗಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಲೇಖಿನ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಆತ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಲೇನವಾಗಲು ಹಾಗೂ ಆತ್ಮ ವಿಕಾಸವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲು ಮುಸ್ಲಿಂ ಧರ್ಮ ಇ ಬಗೆಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರೆ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ ಇ ಬಗೆಯ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ.

ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಆತ್ಮವಿಕಾಸದ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳು ಕೆಳಕಂಡಂತಹೆ.

೧. ಅಮ್ಮಾ	(ಪಶು ಆತ್ಮ)
೨. ಲವಾರ್ಮಾ	(ಸ್ವಯಂ ನಿಂದಕ ಆತ್ಮ)
೩. ಮುಲ್ ಹಮ್	(ಪ್ರೇರಿತ ಆತ್ಮ)
೪. ಮುತ್ ಮನ	(ಪ್ರಶಾಂತ ಆತ್ಮ)
೫. ಮರ್ ಸೀಮು	(ದೇವಭೀಯ ಆತ್ಮ)

ಶರಣ ಧರ್ಮ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಷಟ್ಟಲಗಳು ಕೆಳಕಂಡಂತಹೆ.

೧. ಭಕ್ತ	(ಜೀವವು ಶಿವಕ್ಕೆ ಶರಣಾಗತವಾಗಬೇಕು)
೨. ಮಾಹೇಶ್ವರ	(ಸಹಜೀವಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತಿಭೇದದಿಂದ ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡಬಾರದು)
೩. ಪ್ರಸಾದಿ	(ಆ ಮೂಲಕ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು)
೪. ಪ್ರಾಣಲೀಂಗಿ	(ದುಭಾವನೆಗಳನ್ನು ದಮನ ಮಾಡಿ ಸದ್ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಲ್ಲಬೇಕು)
೫. ಶರಣ	(ದೇವರು ನನ್ನ ಪತಿ, ನಾನವನ ಸತಿ ಎಂಬ ಮಧುರ ಭಾವ ಅಳವಡಬೇಕು)
೬. ಐಕ್ಯ	(ದೇವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿ ದೇವರೇ ಆಗಬೇಕು)

ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನಿರಿಯದ ಮನುಷುಕುಲ ಧರ್ಮಗಳು ಜೀರೆ, ಅವುಗಳ ಆಚರಣೆಗಳು ಜೀರೆ, ತಮ್ಮ ಧರ್ಮವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂಬ ಮನೋಧೋರಣೆಯನ್ನು ತಾಳಿ ತನ್ನ ನಾಶವನ್ನು ತಾನೆ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅಂತವರನ್ನು ಈ ಲೇಖನದ ಮೂಲಕ ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ತಿಳಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲರ ದೇವರು ಒಬ್ಬನೇ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುವ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮೀಯರನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವ, ಸಾಮರಸ್ಯ ಮೂಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

‘ನಮಗೇಕೆ ದೇವ ಭಕ್ತರ ನಂಟ’ ಎಂಬ ಲೇಖನದ ಮೂಲಕ ದೇವ-ಭಕ್ತನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಭಕ್ತನ ಮನಸ್ಸಿತಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಕಾಯಕದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ನುಲಿಯ ಚಂದಯ್ಯನೆಂಬ ಶಿವ

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕ - ಸಂಪುಟ ೪೮-೪೯

ಶರಣನ ಜೀವನದ ಒಂದು ಫಟನೆಯ ಮೂಲಕ ಭಕ್ತಿ-ದೇವರ ಸಂಬಂಧ ಹೇಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವ್ಯಕ್ತಿ ವಯಸ್ಸಿನಿಂದ, ಅಧಿಕಾರದಿಂದ, ಐಶ್ವರ್ಯದಿಂದ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆತ ತನ್ನ ಗುಣದ ಮೂಲಕ, ತಾಗ ಮನೋಭಾವದ ಮೂಲಕ, ಸೇವೆಯ ಮೂಲಕ ದೊಡ್ಡವನಾಗುತ್ತಾನೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಲೇಖನ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಸಂಪಾದನೆಯ ಹಳಿವನ್ನು ದೀನ ದಲಿತರಿಗೆ, ದುರ್ಬಲರಿಗೆ, ದೃವಭಕ್ತರಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡಿದಾಗ ಅವರ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸ್ವಂದಿಸಿದಾಗ ಆತನೆ ದೇವರಾಗುತ್ತಾನೆಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲಾ.ಬಿ. ಅವರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ದೇವರ ಬಗ್ಗೆ ಡಾಂಬಿಕ ಭಕ್ತಿ ಹೊಂದುವುದಕ್ಕಿಂತ ತನ್ನ ಕಾಯಕದ ಮೂಲಕವೇ ದೇವರನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಚಂದಯ್ಯನ ದೃಷ್ಟಾಂತದ ಮೂಲಕ ಲೇಖಕರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತನ್ನ ಹೋಳಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಲಿಂಗ ಕೆಳಗೆ ಬಿಡ್ಡರೂ ತನ್ನ ಕಾಯಕಕ್ಕಿಂತ ಆ ಲಿಂಗವೇನು ದೊಡ್ಡದಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವ ಚಂದಯ್ಯನಾದು. ಜಡವಾದ ಸಾಧಾರಕ್ಕಿಂತ ಜಂಗಮವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂಬುದು ಆತನ ನಂಬಿಕೆ. ತಾನಾಗಿಯೇ ದೂರವಾದ ಲಿಂಗವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲುವುದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಲಿಂಗವೇ ಆತನ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಕೃಮಲ್ಲಿರಲೇ ಎಂದಾಗ ಎದೆಯಲ್ಲಿರು ಎಂದು ತನ್ನ ಮನದ ಮಂದಿರಕೆ ದೇವರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುವ ಪರಿ ಆತನ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಭಕ್ತಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿ.

ಲಿಂಗ ಕೇವಲ ಕುರುಹು ಮಾತ್ರ ಭಕ್ತ ತನ್ನ ಕಾಯಕದ ಮೂಲಕ ಶುದ್ಧ ಭಕ್ತಿಯ ಮೂಲಕ ದೇವರನ್ನು ಕಾಣಬೇಕು. ಭಕ್ತ ಮತ್ತು ದೇವರ ಸಂಬಂಧ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿರಬೇಕು, ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಲೇಖನ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ನಿಜವಾದ ಭಕ್ತನಿದ್ದೇಡೆ ದೇವರು ಆತನನ್ನರಸಿ ಬಂದು ನೆಲೆಸುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಚಂದಯ್ಯ ಸ್ನೇಜ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದ್ದಾನೆ.

‘ಯಾರು ಧರ್ಮಾಷ್ಟರು’ ಎಂಬ ಅಂಕಣ ಬರಹದ ಮೂಲಕ ಲೇಖಕರು ಸ್ನೇಜ ಧರ್ಮ ಯಾವುದು, ಧರ್ಮ ಪರಿಪಾಲಕರು ಯಾರು, ಧರ್ಮ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶ ಯಾವುದು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಧರ್ಮಾಷ್ಟರ - ಕರ್ಮಾಷ್ಟರ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಜಿಶ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಮನುಷ್ಯ ಹೇಗೆ ಪ್ರಾಣಿಗಿಂತಲೂ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಧರ್ಮವನ್ನು ತೈಜಿಸಿ ಅಧರ್ಮದತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಜಗತ್ತಿನ ಸಕಲ ಜೀವರಾಶಿಗಳೆಲ್ಲವು ಕೇವಲ ತಮ್ಮ ಜೀವವನ್ನು ಹೊರೆಯಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಕಟ್ಟಬಿಡ್ಡಿ. ಅಹಂಕಾರವಿಲ್ಲದೆ ದಿನನಿತ್ಯ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ. ಅವುಗಳು ಯಾವುದೇ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆ, ಮೌಡ್ಡತೆಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ದೇವರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಜನ್ಮವನ್ನು ಜೀವಿಸುತ್ತಿದೆ. ಏಭಾತಿ ಬಳಿದುಕೊಂಡು, ನಾಮ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ದೇವರ ಜಪ-ತಪ ಮಾಡುತ್ತ ಬದುಕುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ತಮ್ಮ ಆಹಾರವನ್ನು ಅತ್ಯಲ್ಪ ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಒಂದನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಮತ್ತೊಂದು ಬದುಕುತ್ತಿದೆ.

ಮಾನವ ಕೇವಲ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಬದುಕೆದೆ ಆಸ್ತಿ, ಹಣ, ಕೀರ್ತಿ, ಅಧಿಕಾರ ಹೀಗೆ ವ್ಯಾಪೋಹದ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ್ದಾನೆ, ಐಶ್ವರ್ಯದ ಬೆನ್ನುತ್ತಿ ಓಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ಮರೆತು ತನ್ನ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ಏನೆಲ್ಲ ದುಷ್ಪರ್ಮಾಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧವಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲಾ.ಬಿ. ಅವರು ‘ಅಹಿಂಸಾ ಪರಮೋ ಧರ್ಮ’ ಎನ್ನುವ ತತ್ವವನ್ನು ಮನುಷ್ಯ ಮರೆತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆ ತತ್ವವನ್ನು ನಿಜವಾಗಿ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿರುವವರು ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕ - ಸಂಪುಟ ೪೮-೪೯

ಮಾನವ ತನ್ನ ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ, ಅಧಿಕಾರಕ್ಕಾಗಿ, ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮದಾರಿ ಹಿಡಿದು ಅದೆಲ್ಲವು ದೇವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದಿರಲೆಂದೇ ಪೂಜೆ, ಪುನಸ್ಕಾರ, ಹೋಮ, ಹವನ, ವ್ರತ ನೇಮ ಮುಂತಾದ ಆಚರಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮುಚ್ಚಿಹಾಕಲು ಹೊರಟಿದ್ದಾನೆ. ನಡೆ ನುಡಿ ಆಚರಣೆ ಎಲ್ಲವೂ ಏಕವಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ನಿಜವಾದ ಧರ್ಮ ನೆಲೆಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ನಡೆ-ನುಡಿ ಒಂದಾಗಿ ಬದುಕಬೇಕು ಆಗ ಮಾತ್ರ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮವೆಂಬುದು, ದೇವರೆಂಬುದು ಆಡಂಬರದ ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ನಿಷ್ಠಾಮು, ನಿಷ್ಠಾಷ್ಟ ಮನದಲ್ಲಿ, ನಿರಹಂಕಾರದ ನಿಲಿಷ್ಟ ಭಾವದಲ್ಲಿದೆ. ಸುಂದರವಾದ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ, ನಾವಾಡುವ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತು ನಡವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬುದು ಅಡಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಎಲ್.ಬಿ. ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಕಡಕನ್ನಂಟುಮಾಡದೆ, ಅವಮಾನಿಸದೆ ಇತರರೊಜನೆ ಶೀತಿ, ಗೌರವದಿಂದ, ಆದರದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ನಿಜವಾದ ಧರ್ಮ. ಮನದಲ್ಲಿ ಕೈಯೂ, ಮತ್ತರ, ಆಮಿಷ, ಡಾಂಭಿಕತೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಮೇಲೊಣಿಕ್ಕೆ ದೇವರನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವುದು ನಟನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮರಂದರದಾಸರು, ಕನಕದಾಸರಂತಹ ದಾಸ ಶ್ರೇಷ್ಠರು ಈ ಬಗೆಯ ಡಾಂಭಿಕ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ನಿಜ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

‘ದಯೆಯೇ ಧರ್ಮದ ಮೂಲವಯ್ಯ, ದಯೆಯಿಲ್ಲದ ಧರ್ಮ ಅದಾವುದಯ್ಯ’ ಎಂಬ ಬಸವಣಿನವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಬಹುದು. ಸಕಲ ಜೀವರಾತಿಗಳ ಲೇಸನ್ನು ಬಯಸುವ, ದಯೆ, ಅನುಕಂಪದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆವವನೇ ನಿಜವಾದ ಆದರ್ಶವ್ಯಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಧರ್ಮಷ್ಟ ಎಂಬುದರ ಹೊಳಹನ್ನು ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಅನ್ಯಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆವವರು ಕರ್ಮಷ್ಟರು ತಮ್ಮ ಕರ್ಮವನ್ನು ಅವರು ಅನುಭವಿಸಿಯೇ ತೀರಜೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಈ ಲೇಖನದ ಮೂಲಕ ಅಹಿಂಸಾ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ನೇಹ ಧರ್ಮಪಾಲನೆ ಹೇಗಿರಬೇಕು, ನಿಜವಾದ ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಧರ್ಮಷ್ಟರು ಯಾರು ಎಂಬುದನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

‘ಧರ್ಮ - ಒಂದು ಸರ್ಕಾರಿನ ಹುಲ್ಲಿ’ ಎಂಬ ಅಂಕಣ ಬರಹದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಎಂಬುದು ಹೇಗೆ ಬಲಿಷ್ಠರ, ಬಲವಂತರ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮನುಷ್ಯ ಹೇಗೆ ಆನೆ, ಹುಲ್ಲಿ, ಕೋತಿ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಪೆಳಗಿಸಿ ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟಿ ಹೊರೆಯಲು ಸರ್ಕಾರಿಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆ ಧರ್ಮವು ಕೊಡ ಹೇಗೆ ಪೆಳಗಿಸಿದ ಸರ್ಕಾರಿನ ಹುಲಿಯಂತಾಗಿದೆ, ಉಳ್ಳವರ ಕ್ಯಾಗೊಂಬೆಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಲೇಖನದ ಮೂಲಕ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಧರ್ಮ ಆಚರಣೆಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ, ವಿಭಿನ್ನ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದರ ಆಂತರ್ಯ ಒಂದೇ ಆಗಿದೆ. ಹಿಂದೂ, ಮುಸ್ಲಿಂ, ಕ್ರೀಸ್ತ, ಸಿಹಿ, ಜ್ಯೇಂದ್ರ, ಬೌದ್ಧ ಹೇಗೆ ನಾನಾ ಧರ್ಮಗಳ ಆರಾಧನೆ, ಆಚರಣೆ, ಸ್ಥಾಪಕರು ಭಿನ್ನ. ಹಿಂದೂಗಳು ವಿಗ್ರಹ ಆರಾಧಕರಾದರೆ, ಮುಸ್ಲಿಂರು ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಜ್ಯೇಂದ್ರ ಧರ್ಮಗಳು ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರ, ಸಂತರ ಆರಾಧನ ಸ್ಥಳಗಳಾಗಿವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಧರ್ಮಗಳು ವಿಭಿನ್ನ, ವೈರುದ್ದೆ ಎಂಬಂತೆ ಭಾಸವಾದರೂ ಆ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಗಳ ಆಶಯ ಒಂದೇ ಆಗಿದೆ.

“ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ-ಧ್ಯಾನ-ಶ್ರದ್ಧೆ-ಸೇವೆ-ಮಾನವೀಯತೆ-ಮನಶ್ವಿಧಿ-ಸತ್ಯ ಮುಂತಾದ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಆ ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಗಳ ಮೂಲಸೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಯಾಗಿವೆ ಸತ್ಯತಃ ಒಂದೇ ಆಗಿವೆ” ಎಂಬ ಲೇಖಕರ ಮಾತುಗಳು

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಅಕ್ಷರಶಃ ಸತ್ಯ. ಆದರೆ ಇದನ್ವರಿಯದ ಮಾನವ ಧರ್ಮ-ಧರ್ಮಗಳ ನಡುವೆ ಕಂಡಕ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಜನಾಂಗಗಳ ನಡುವೆ ವೈಷಮ್ಯ ಮೂಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಭೇಯನ್ನ ಮೂರಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದಾಗ ಹಲವು ಬಣ್ಣ ಗೋಚರಿಸಿದರು ಅದರ ಮೂಲ ಒಂದೇ ಆಗಿದೆ. ಹಾಗೆ ಮನುಷ್ಯ ಬಣ್ಣ, ಆಕಾರ, ಚಹರೆಯಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದರೂ ಆತನಲ್ಲಿರುವ ಆತ್ಮ ಒಂದೇ, ಧರ್ಮ ಒಂದೇ ಎಂಬ ಸತ್ಯಾಂಶವನ್ನು ಲೇಖಿನ ಸಾರುತ್ತದೆ.

ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಗಳು, ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಮಾನವನ ಅವಂ ಇವುಗಳು ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳು ಮಾನವೀಯವಾಗಿ ಒಂದಾಗಿದ್ದರು, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾಗಿ ಬೆಸೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ತಮ್ಮ ಸಾಮಧ್ಯದಿಂದ, ಸ್ವಾಧ್ಯದಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಭಿನ್ನವಾಗಿಸಿ ಜಗದ ಶಾಂತಿ ಕಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬಲಿಷ್ಠವಾದವರು ದುರ್ಬಲರನ್ನು ಶೋಷಿಸಲು ಧರ್ಮವನ್ನು ಸಾಧನವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಬಡಜನರು ಅದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಲಾಗದೆ ಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಧರ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಗಳು, ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿಗಳ ಅಸ್ತವಾಗಿದೆ.

ಧರ್ಮವನ್ನು ತಮ್ಮ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಷಂತಿ ಪಳಗಿಸಿ ಸರ್ಕಾರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಗಜರನೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲವಾಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಧರ್ಮದ ಮೂಲಕ ಒಡೆದು ಆಳುವ ನೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರಪೂರ್ತಿಯನ್ನು ಲೇಖಿಕರು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಧರ್ಮ ಎಲ್ಲ ಜನಾಂಗವನ್ನು ಬೆಸೆಯುವ ಶಕ್ತಿಯಾಗಬೇಕೆ ವಿನಿ: ಯಾವುದೋ ಒಂದು ವರ್ಗದ ಹಿಡಿತಕ್ಕ ಸಿಲುಕಿ ನಲ್ಲಿಗಬಾರದು. ವಿರೋಧಾಭಾಸ ಎಂಬಂತೆ ಇಂತದ್ದೇ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವಿದ್ದೇವೇ. “ಧರ್ಮ ಹತ್ತು ತಲೆಯಾಗಿ-ರಕ್ತಬೀಜಾಸುರನಾಗಿ ಕ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಚಾಕು ಹಿಡಿದಿರುವ ರಾಜಕಾರಣೀಯ ಮುಂದೆ ಹುಲಿಯಂತೆ ಸಿಂಹದಂತೆ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಬಾಲ ಮಡಚಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ” ಎಂಬ ಲೇಖಿಕರ ಮಾತುಗಳು ಬಲಿಷ್ಠವರ್ಗ ಹೇಗೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಹಿಡಿದಂತಿದೆ.

‘ಅಮಾನವೀಯತೆ ಆಸ್ತಿಕತೆಯಲ್ಲ’ ಎಂಬ ಈ ಲೇಖಿನ ಆಸ್ತಿಕ-ನಾಸ್ತಿಕರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತ ನಿಜವಾದ ಆಸ್ತಿಕತೆ ಎಂದರೆನು? ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕಿತ್ತಾಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಪ್ರಭಾರಕರು ಹಾಗೂ ಧರ್ಮ ಗುರುಗಳು ಜಗತ್ತಿನ ಜನರ ನಡುವೆ ಸಾಮರಸ್ಯ ಮೂಡಿಸಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಲೇಖಿನ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

ದೇವರ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು, ಆತನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತ ದೇವರನ್ನು ನಂಬಿ ಮೂರಿಸುವವನು ಆಸ್ತಿಕನಾದರೆ ದೇವರ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಿಸುತ್ತ ಆತನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವವನು ನಾಸ್ತಿಕನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆಸ್ತಿಕನಾದವನು ಕೇವಲ ತನ್ನ ದೇವರನ್ನಷ್ಟೇ ಮೂರಿಸುತ್ತ ಇತರರ ದೇವರನ್ನು ಅಳಿಯುತ್ತ ಆ ದೇವರ ಭಕ್ತರನ್ನು ದೂರತಳ್ಳುತ್ತ ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತ ಬದುಕುತ್ತಾನೆ.

ದೇವರ ಎಂಬುದು ಅಗೋಚರ ಶಕ್ತಿ, ಕಣ್ಣಿಂದ ಮರೆಯಾಗಿರುವಂತಹ ನಿರಾಕಾರ, ನಿಮಾಯಿ. ಹೀಗೆ ಕಾಣದ ದೇವರನ್ನರ ಇತರರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವ, ಶೋಷಿಸುವ ಆಸ್ತಿಕತೆ ನಿಜವಾದ ಆಸ್ತಿಕತೆಯಲ್ಲ. ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು, ಸ್ವೇಷ ಸೌಹಾದರ್ತತೆಯನ್ನು ಧರ್ಮ ಬಿತ್ತಬೇಕೆ ವಿನಿ: ಈ ಬಗೆಯ ವೈಷಮ್ಯವನ್ನಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಆಸ್ತಿಕತೆ ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ಮರೆಸಿ ಗುಂಪು ರಾಜಕೀಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ.

ಜ್ಯೇಂದ್ರ ಬೌದ್ಧರು ದೇವರ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವದಿಲ್ಲ ಮಹಾವೀರ, ಬುದ್ಧನಂತಹ ಶೈವ-ವೈಷಣಿಗಳನ್ನು, ಮಾನವೀಯತೆಯ ಸಾಕಾರ ಮೂರ್ಚಿಗಳನ್ನು ದೇವರ ಸಾಫನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಪೂರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಜಗತ್ತು ಅವರನ್ನು ಆಸ್ತಿಕರನ್ನಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ದೇವರಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸಮಾಜದ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸ್ವಂದಿಸುವ, ಇತರರ ನೋವಿಗೆ

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

ಸ್ವಂದಿಸುವ, ಸಹಾಯಹಾಸ್ತ ಚಾಚುವ ಮಾನವೀಯ ಅಂತಃಕರಣ ಉಳ್ಳವರು ನಿಜವಾದ ಆಸ್ತಿಕರು. ದೇವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂಸಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಮನುಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಕಾಣುವ ನಾಸ್ತಿಕ ತನ್ನ ಗುಣಗಳಿಂದ ಧಾರ್ಮಿಕನಾಗುತ್ತಾನೆ

ಜಪ-ತಪ, ಮೂಡಿ ಮನಸ್ಸಾರ್ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಡಗಿ ತನ್ನ ಧರ್ಮ ಮಾತ್ರ ಶೈವ ಎಂಬ ಭಾವದಿಂದ ಕ್ರಿಯೆ ಮೇರೆಯುತ್ತ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಡಗುವವರನ್ನು ಆಸ್ತಿಕರು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಹರಿಣಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮಗಳು ಜಾತಿಗಳಾಗಿ ಒಡೆದು ಪರಸ್ಪರ ಜನಸಮಾಹದ ನಡುವೆ ಕಂದಕವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ವೈಪುಷ್ಯವನ್ನು ಬಿತ್ತುತ್ತಿವೆ. ಒಂದು ಧರ್ಮ ಮತ್ತೊಂದು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಭಯ ಪಡುತ್ತ, ಭಯ ಪಡಿಸುತ್ತ ಬದುಕುತ್ತಿವೆ. ಇಂಥಹ ಅನಿಷ್ಟ ದೂರವಾಗಬೇಕು ಧರ್ಮ ಬೋಧಕರು, ಧರ್ಮದ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಈ ಬಗೆಯ ದ್ವೇಷ, ಭಯವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರಸ್ವೇಹ-ಶ್ರೀತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಲೇಖಿನ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದೆ. ‘ಮಾನವೀಯತೆಯ ಶೈವ ಧರ್ಮ’ ಎಂಬ ವಾಸ್ತವದ ಅರಿವನ್ನು ಜನರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸುವವರೇ ನಿಜವಾದ ಜಗದ್ದುರುಗಳು ಎಂಬುದು ಲೇಖಿಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಈ ಬಗೆಯ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬದುಕುವವರೆ ನಿಜವಾದ ಆಸ್ತಿಕರು, ಮಾನವತೆಯನ್ನು ಮರೆತು ಕ್ರಿಯೆ ಮೇರೆಯುವವರೆ ನಾಸ್ತಿಕರು ಎಂಬ ವಾಸ್ತವವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಮನುಷ್ಯತ್ವ ಶ್ರೀತಿ, ಸಹೋದರತ್ವ, ಸೌಹಾದರತೆಯನ್ನು ಧರ್ಮಗಳು, ಧರ್ಮ ಗುರುಗಳು ಬೆಳೆಸಬೇಕೆಂಬ ಸದಾಶಯ ಅಂಕಣಕಾರರದಾಗಿದೆ.

‘ಧರ್ಮಾತೀತ ಸದ್ಗುರು’ ಎಂಬ ಅಂಕಣ ಬರಹವು ಧರ್ಮವೆಂಬ ಅಭಿಮು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಹೇಗೆ ಸುದುತ್ತಿದೆ, ಆತನನ್ನು ಮೌಢ್ಯದ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಸಿ ಸ್ವರ್ಗ-ನರಕಗಳ ಕಲ್ಪನೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕದಡುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಮನುಷ್ಯರ ಬದುಕನ್ನು ನಿಜವಾದ ನರಕವನ್ನಾಗಿಸುತ್ತಿರುವ ಧರ್ಮದ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಲೇಖಿಕರು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮನುಷ್ಯ ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವೆ ವೈಪುಷ್ಯ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಜಗತ್ತಿನ ಶಾಂತಿ ಕದಡಿಸಿ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಮೇರೆಯುತ್ತಿರುವ ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಧರ್ಮಾತೀತವಾದ ನೆಲೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬೇಕೇಂಬ ಆಶಯವನ್ನು ಈ ಲೇಖಿನ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಪ್ರಕೃತಿ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಪ್ರವಾಹ, ಬಿರುಗಾಳಿ, ಭೂಕಂಪ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವಿಕೋಪಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿರುವ ಭಯವೆಂದರೆ ಪರಧರ್ಮದ್ವೇಷ. ಒಂದು ಧರ್ಮದ ಜನರು ಮತ್ತೊಂದು ಧರ್ಮದವರನ್ನು ಶ್ರೀತಿಸುತ್ತ ಸಹೋದರರಂತೆ ಬದುಕುವ ಬದಲಾಗಿ ಧರ್ಮಾಂಧಕಾರವನ್ನು ಮೃಗಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬೇರೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಧರ್ಮ ತನ್ನ ಹಟ್ಟಿಸೋಂದಿಗೆ ಬೇರೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವ, ಸ್ವಧೀಸುವ ಭಾವವನ್ನು ತಮ್ಮ ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ತನ್ನ ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಾಕು ಜೊರಿಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅನ್ಯಧರ್ಮದ ವಿರುದ್ಧ ಕತ್ತಿಮನೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಧರ್ಮ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಬಗೆಯ ದ್ವೇಷ, ಸೇಡು, ಭಯ ಮಹಾಯುದ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಭೀಕರವಾಗಿದ್ದು ಎಷ್ಟುಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕದಡುತ್ತಿದೆ. ಧರ್ಮ ಎಂಬುದು ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯತೆ ಬೆಳೆಸುವ, ಮೃಗತ್ವವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯತ್ವ ತುಂಬಿವ, ಸಾಧುವನ್ನಾಗಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಸಾಧು ಸಂತರ ಮಾತು ತನ್ನ ಆಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಬದಲಾಗಿ ದ್ವೇಷದ ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆಸುತ್ತ ದೇಶ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೆಲ್ಲ ಆವರಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕ - ಸಂಪುಟ ೪೮-೪೯

ಧರ್ಮ ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿರುವಾಗ ಅದರ ಫಾಸತೆ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತೆಂದು ಧರ್ಮದ ಫಾಸತೆಯನ್ನು ಲೇಖಿಕರು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮತ ಸುಧಾರಕರು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿದ್ದ ಮೌಷ್ಯತೆ, ಕಂದಾಚಾರಗಳನ್ನು ಆಗಾಗೆ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದರೂ ಅದು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮರುಕಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಧರ್ಮ ಸ್ವರ್ಗ ನರಕಗಳ ಕಲ್ಪನೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಸತ್ತನಂತರದ ಬದುಕಿನ ಭೂಮೆಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಸಿಲುಕಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಧರ್ಮಗಳ ನಡುವಿನ ಒಳಜಗತವು ಬದುಕಿದ್ದಾಗಲೇ ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನವನ್ನು ನರಕವನ್ನಾಗಿಸುತ್ತಿದೆ.

ವಚನಕಾರರು, ಕೀರ್ತನಕಾರರು ಇಂತಹ ಸ್ವರ್ಗ ನರಕಗಳ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದುಹಾಕಿ ಮಾನವೀಯ ಸಮಾಜವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಬಸವಣ್ಣ ‘ಆಚಾರವೇ ಸ್ವರ್ಗ ಅನಾಚಾರವೇ ನರಕ’ವೆಂದರು, ದೇವರೋಕ್ಕಾರ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಾಗಳಿದರು, ಇವನಾರವ ಎನ್ನದೆ ಇವನಮ್ಮೆವನೆಂದು ಎಲ್ಲರನ್ನು ತ್ವೀಕ್ಷಿತಿಯಿಂದ ಕಾಣಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳು ಲೇಖಿನಕ್ಕೆ ಮೂರಕವಾಗಿವೆ.

ಮನುಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿಸಿ ವಿಶ್ವದ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕಡಡುತ್ತಿರುವ ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಲೇಖಿಕರ ಆಶಯ ಉತ್ತಮವಾದುದು. ಧರ್ಮದ ಕ್ಷಾರ ಮುಖಿಗಳ ಅನಾವರಣವನ್ನು ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಅಂಕಣಾರರು ತರೆದಿದುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಧರ್ಮ ತೀರ್ಥವಾದ ಸದ್ಗುರು ಸಾಫಿತವಾಗಬೇಕೆಂಬುದು ಈ ಲೇಖನದ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಆಶಯವಾಗಿದೆ.

ಒಂದೆಡೆ ದೇವರನ್ನು ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲಾಬಿ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಮತ್ತೊಂದು ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ‘ಬನ್ನಿ ಮರಳಿ ದೇವರಾಗೋಣ’ ಎಂಬ ಕರೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಮನುಷ್ಯನ ಪಾಲಿನ ನಿಜ ದೇವರುಗಳ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ತಾಯಿ ಮಗುವನ್ನು ತನ್ನ ಒಡಲಲ್ಲಿಟ್ಟು ಸಾಕುತ್ತಾಳೆ. ಜನಿಸಿದ ಮಗುವನ್ನು ಎದೆಹಾಲು ನೀಡಿ ಬೆಳೆಸುತ್ತಾಳೆ. ಆ ಮಗುವಿನ ಭವಿಷ್ಯ ರೂಪಿಸಿ ಬದುಕುವುದನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಆಕೆಯೇ ಆ ಮಗುವಿನ ಪಾಲಿನ ನಿಜವಾದ ದೇವರು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ‘ತಾಯಿಯೇ ದೇವರು’ ಎಂಬ ವಾಕ್ಯ ಜಿರವಾಗಿ ಉಳಿದಿರುವುದು. ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಹಾಗೂ ಮಗುವಿಗಾಗಿ ಹಗಲಿರುಳೆನ್ನದೆ ಬೆವರು ಹರಿಸಿ ದುಡಿವ ತಂಡೆಗೆ ಅವರೇ ಜಗತ್ತು. ಮಡದಿ ಮಗುವನ್ನು ತ್ವೀಕ್ಷಿಸುವ ತಂಡೆ ಕೂಡ ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲಿನ ದೇವರು. ತಾಯಿ ಜನ್ಮವಿತ್ತರೆ ತಂಡೆ ಜೀವನದ ಮಾರ್ಗ ತೋರುತ್ತಾನೆ.

ಮಗುವನ್ನು ತಿದ್ದಿ ತೀಡಿ ವಿದ್ಯೆ-ವಿನಯವನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಗುರುವು ಕೂಡ ದೇವರು. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ‘ಗುರು ಬ್ರಹ್ಮ, ಗುರು ವಿಷ್ಣು, ಗುರು ದೇವೋ ಮಹೇಶ್ವರಃ’ ಎಂದು ದೇವರಿಗೆ ಹೋಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಾಣದ ದೇವರಿಗಿಂತ ಕಣ್ಣಂದಿರುವ ತಂಡೆ, ತಾಯಿ, ಗುರುವೇ ನಿಜದೇವರುಗಳು ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಈ ಲೇಖನ ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಮಗು ತನ್ನ ಬದುಕನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲರೊಂಟಿಗೆ ಒಡನಾಡುತ್ತ ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿ ಬದುಕಲು ಕಲಿಯುತ್ತದೆ.

ಯಾವುದೇ ಜಾತಿ, ಭಾಷೆ, ಜನಾಂಗ, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು ತಾಯಿಯೇ ಮಗುವಿಗೆ ದೇವರು. ನಾಮ ಬೇರೆಯಾದರೂ ಭಾಷೆ ಬೇರೆಯಾದರೂ ಮನುಷ್ಯ ಬದುಕುವುದು ದ್ಯೇವ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಗಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ದೇವರ ಮಕ್ಕಳೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಲೇಖನ ಅಭಿವೃತ್ತಿಸುತ್ತಿದೆ. ದೇವರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಜನ್ಮವನ್ನು ಸಾಧಕವಾಗಿಸುತ್ತ ಎಲ್ಲರೊಂದಿಗೆ ತ್ವೀಕ್ಷಿ, ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಬದುಕುತ್ತ ಮರಳಿ ದೇವರೋಳಗೆ ಒಂದಾಗಬೇಕು, ದೇವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಬದುಕಬೇಕೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಲೇಖನ ತರೆದಿದುತ್ತದೆ.

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

‘ಮಂದಿರ–ಮಸೀದಿ–ಚಹೆಗಳಲ್ಲಿ’ ಎಂಬ ಲೇಖನದ ಮೂಲಕ ಎಲ್.ಬಿ.ಅವರು ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳ ಪರನೆ, ಬೋಧನ ಯಾವಾಗ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಧರ್ಮಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಖುರಾನ್, ಭಗವದ್ಗೀತೆ, ವೇದೋಪನಿಷತ್ತು ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಬೋಧಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೂ ಮುನ್ನ ನಾವು ಎಲ್ಲರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇವೆ, ಹಿಂಸೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ದೇಶ ಭಾಷೆ ಜನಾಂಗ ಬೇರೆಯಾದರೂ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಶಪಥ ಮಾಡಬೇಕು. ಆಗ ಮಾತ್ರ ಓದುವವರಿಗೆ ಕೇಳಿದವರಿಗೆ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಸಿಗಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಲೇಖನ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಧರ್ಮ ಗುರುಗಳು, ಸಾಧು ಸಂತರುಗಳು ಹೇಳಿದ ಧರ್ಮ ಬೋಧನೆಯನ್ನು ಮನುಷ್ಯ ಕೇವಲ ಒಂದು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿ ಧರ್ಮಗಳ ನಡುವೆ ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಇಂತಹ ಅವವೇಕದಿಂದ ಮನುಷ್ಯ ಹೊರಬಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ಇತರರ ಪ್ರೀತಿ, ವಿಶ್ವಾಸ, ಸ್ನೇಹ ದೊರಕಲು ಸಾಧ್ಯ ಧರ್ಮ ಎಲ್ಲರ ಉದಾರವನ್ನು, ಪ್ರೀಯಸ್ನಾನ್ಯ ಬಯಸುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮದ ಸತ್ಯ ಒಂದೇ, ನಿಸ್ವಾರ್ಥವಾಗಿ ಬದುಕಿದಾಗ, ಬೋಧಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳು ಮಹತ್ವ ಪಡೆಯುತ್ತವೆ ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಕೇವಲ ಹಾಳೆಗಳಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ.

ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದ ಬದುಕದೆ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಬಿತ್ತಿ ಅದನ್ನೇ ಬದುಕುತ್ತ ಹೋದರೆ ಮಂದಿರ ಮಸೀದಿ ಚಹೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ಮೂಜೆ ಎಲ್ಲವು ನಿರರ್ಥಕವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ಲೇಖನ ಮನಗಾಣಿಸುತ್ತದೆ.

ಎಲ್. ಬಸವರಾಜು ಅವರ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳ ಬರಹಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳ ಮೂಲಕ ಅವರು ಇಡೀ ವಿಶ್ವವೆಲ್ಲ ಸೌಹಾದರ್ಯಯತವಾಗಿ ಬದುಕಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಜಗದ ಒಡೆಯ ಒಬ್ಬನೇ ಆದರೆ ನಾಮ ಮಾತ್ರ ಹಲವು, ಧರ್ಮಗಳು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಾದರೂ ಮೂಲಸೆಲೆ ಒಂದೇ ಎಂಬ ಸತ್ಯದ ಅನಾವರಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಧರ್ಮವು ಬಯಸುವುದು ಮಾನವೀಯತೆ ಹಾಗೂ ಶಾಂತಿಯನ್ನು, ಎಲ್ಲರ ಧರ್ಮ ಒಂದೇ, ಎಲ್ಲರ ದೇವರು ಒಬ್ಬನೇ ಎಂಬ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸ್ವಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ದ್ವೇಷ, ಕಲಹವನ್ನು ವಿಹೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಡಾಂಫಿಕೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ದನಿಯನ್ನು ಇವರ ಅಂಶಗಳ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಇಡೀ ವಿಶ್ವವು ಒಗ್ಗಣ್ಣಾಗಿ ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ, ಜನಾಂಗ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬದುಕಬೇಕೆಂಬ ಆಶಯವನ್ನು ಇವರ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಬಾಬ್ರಿ ಮಸೀದಿ ಗಲಾಟ ಹಾಗೂ ಬೇರೆ ಧರ್ಮದವರ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಹಿಂಸೆ ಕೊಲೆ ಇವುಗಳು ನಿಂತು ಮಾನವೀಯತೆ ಸ್ಥಾಪನೆ ಆಗಬೇಕಿದೆ.

❖❖❖

೧೭. ಕೆಂಗೇರಿ ಪರಿಸರದ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳು : ನಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ

ಮಂಜುನಾಥ್ ಎನ್.

ಸ್ಥಳನಾಮ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಾದ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಸ್ಥಳನಾಮ ಅಧ್ಯಯನವೂ ಒಂದು. ಮಾನವನ ಹುಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಅವನು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ಥಳಗಳ ಉಗಮ, ಇತಿಹಾಸ, ಜನರೀವನ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ನಾಗರೀಕತೆ, ಪಳೆಯುಳಿಕೆಗಳು ಮುಂತಾದವರ್ಗಗಳ ಬಗೆಗಿನ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಸಾಧ್ಯ. ಗತಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು, ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿವರಗಳನ್ನು, ಸ್ಥಳನಾಮಗಳು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ಒಂದೊಂದು ಉರಿನ ಸ್ಥಳನಾಮದ ವಿವರಗಳು ಅವುಗಳ ಆಳವಿಸ್ತಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಮೇಶಿಸಿದಂತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದು ಸ್ಥಳನಾಮ ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ಅವರಿಮಿತವಾದ ಜಾಣಿಕೆ ತಿರುಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುತ್ತವೆ.

ಕೆಂಗೇರಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಶೇಷಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಕೆಂಗೇರಿ ಪ್ರದೇಶವು ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಕನ್ನಡ, ತಮಿಳು, ತೆಲುಗು, ಉದ್ಯುಕ್ತ, ಭಾಷೆಗಳನ್ನಾಡುವ ಜನರು ಇಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಂಗೇರಿ ಪ್ರದೇಶವು ಮೃಸೂರಿನ ರಾಜಮನೆತನ, ಟಿಪ್ಪು ಹಾಗೂ ಕುಕ್ಕಲನಾಡು ಪ್ರಭುಗಳ ಆಳಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೆಂಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ರತ್ನಗಂಭಿರ ನೇಯುವ ವೃತ್ತಿಯು ಚಿರಪರಿಚಿತವಾಗಿತ್ತು. ದೇವಚಂದ್ರ ಕವಿಯ ರಾಜಾವಳಿಕಥಾಸಾರ ಕೃತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಕೆಂಗೆಯ ನಾಯಕ ಎಂಬುವನು ಈ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ತನ್ನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದನು ಎಂಬುದನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದೆ.

ಸ್ಥಳನಾಮ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಗೊಂಡಾಗ ಪುರಾತನ ಮಾನವನು ಉರು ಕೇರಿಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಬಗ್ಗೆ, ಸ್ಥಳನಾಮ, ನಿರ್ದೇಶನ, ಕಾರಣ, ಪ್ರಯೋಜನ ಇವೆಲ್ಲ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಮನದಷ್ಟುಗುಬುವು, ಮನುಷ್ಯ ಕಲ್ಲಿನ ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವ ಕಾಲವೊಂದಿತ್ತು. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ವ್ಯವಸಾಯ ಕಲಿತ ಮಾನವ ತನ್ನ ವಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಗುಡಿಸಲುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡು ವ್ಯವಸ್ಥಿತಜೀವನ ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡೆ.

ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮಾನವ ಯಾವಾಗ ಮನಗಂಡನೋ ಅಂದೇ ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಬದುಕು ಸಾಗಿಸುವುದನ್ನು ಕಲಿತ ಕೆರೆ, ಹಳ್ಳಿ, ಹೊಳೆ, ಬೆಟ್ಟ, ಗುಡ್ಡ ಮತ್ತು ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿಲ್ಲಲು ಹಂತಿಸಿದ. “ಮಾನವ ತನ್ನ ಅಲೆಮಾರಿ ಜೀವನವನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟು ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಪಳಗಿಸಿ ತನ್ನ ಬದುಕಿಗೆ ಒಗ್ಗಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇಂದು ಯಾವಾಗ ತಿಳಿದನೋ ಆಗ ಹ್ಯಾಗಳು, ಉರು ಉಗಮವಾಯಿತು. ನೆಲದೊಂದಿಗಿನ ಈ ಹೋರಾಟದ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತಾನು ನೆಲಗೊಂಡ ಸ್ಥಳದ ಜೊತೆಗೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾಟಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕ - ಸಂಪುಟ ೪೮-೪೯

ಶೋಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಆತ ಒಂದು ಹೆಸರಿತ್ತ. ಆ ಸ್ಥಳವೇ ಅವನ ಬದುಕಿನ ಪ್ರಮುಖ ಕುರುಹಾಗಿ ಒಂದು ಹೆಸರು ಜನ್ಮ ತಳೆಯಿತು. ಕ್ರಮೇಣ ಅಲ್ಲಿ ಜನವಸತಿ ಇರಲಿ ಇಲ್ಲದಿರಲಿ ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತ ಆ ಗುರುತುಪಟ್ಟಿ ಹಾಗೆಯೇ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹಲವು ಜನಾಂಗಗಳ ಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಅಭಿಮಾನಗಳನ್ನು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಂದು ಕೊಂಡಿ ಅನಿಸಿತು. ಈ ಕೊಂಡಿಯೇ ಸ್ಥಳನಾಮ.

ಸ್ಥಳನಾಮ ಪದದ ಅರ್ಥ :

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳನಾಮ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ 'ಟೋಪೋನಮಿ' (Toponomy) ಎಂದು ಹೆಸರು. ಇದು ಮೂಲತಃ ಗ್ರೀಕ್ ನ �Topos+nomos ಎಂಬೆರಡು ಸಂಯುಕ್ತ ಪದಗಳಿಂದ ಬಂದದ್ದಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಇದನ್ನು Toponymy ಎಂದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಕನ್ನಡ ನಿಷಂಟಿನಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಅರ್ಥ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಸ್ಥಳಗಳ ಹೆಸರುಗಳ, ಸ್ಥಳನಾಮ, ಉರ ಹೆಸರುಗಳಿಂದಿದೆ.

Topos+nomos ಎಂಬುದು Toponymy ಅಗಿ, ಇದಿಗೆ Toponomy ರೂಪ ತಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುತಃ ಸ್ವರೂಪಾರಸ್ಯ ಅಥವಾ ಸ್ವರಾನುರೂಪ್ಯ ನಿಯಮವು ಅನ್ವಯವಾಗಿರುವುದೇ ಕಾರಣವಿರಬೇಕೆಂದು, Topos ಎಂದರೆ places ಸ್ಥಳವಾದರೆ nomos ಅಂದರೆ a study of ಎಂದು ಸ್ಥಳನಾಮ ವಿಧ್ಯಾಂಸರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಸ್ಥಳನಾಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿವಿಧ ಕೋಶಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಮಾಹಿತಿಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ನ್ಯೂ ಎನ್ಸ್‌ಕೆಲ್ಲಿಫೀಡಿಯಾ ಆಫ್ ಬ್ರಿಟಾನಿಕಾದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದೆ. "(Derignatio of a Geographical locality as a town, river or mountain. The origins of such names are varied some derived from description of physical features". ಸ್ಥಳನಾಮಗಳ ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ರಚನೆಯನ್ನು ತೀಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಟೋಪೋಹಗ್ರಫಿ Toponomy ಎಂದು ಅರ್ಥವಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಟಾಪ್+ಗ್ರಾಫಿ = (Topp+grafi) ಟಪ್‌ಮೋಲಜಿ, ಟಪ್‌ಮೋನಿಮ, ಬಿನಾಮ್‌ಸಿಕ್ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದುಂಟು.

ಸ್ಥಳನಾಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

೧. ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಕಾರಣಗಳು : ಸ್ಥಳದ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರದ ವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಬೇರೊಂದು ಸ್ಥಳಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅಂತಹ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಹೆಸರು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

೨. ಮುರಾಣ ಇತಿಹಾಸ್ಯಾತ್ಮಕ ಕಾರಣಗಳು : ಮುರಾಣಗಳು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಎಲ್ಲ ಮುಖಿಗಳ ಮೇಲೂ ತಮ್ಮ ಭಾಷೆ ಮೂಡಿಸಿರುವುದನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಬಹುದು. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸ್ಥಳಗಳು, ಸ್ಥಳಮುರಾಣಗಳು ಇರುವುದನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಬಹುದು.

೩. ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಕಾರಣಗಳು : ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಿಶಿಷ್ಟತೆ, ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಅವರು ನೆಲೆಸಿರುವ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಇಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ : ಮೈಸೂರು ರಾಜರ ಹೆಸರುಗಳು, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಅರ್ಮಿಕಾದ ಮೊದಲ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಜಾರ್ಜ್ ವಾಷಿಂಗ್ಟನ್, ರಷ್ಯಾದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರ ಲೆನಿನ್ ಮುಂತಾದವರ ಹೆಸರುಗಳೇ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನು ಸಾಧಿಸಿದ ಒಳತುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಘಟನೆಗಳಿಂದ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ.

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕ - ಸಂಪುಟ ೪೮-೪೯

ಇ. ಕಸುಬಿನ ಕಾರಣಗಳು : ಮನುಷ್ಯ ಅಲೆಮಾರಿತನ ತೊರೆದು ಒಂದೆಡೆ ನೆಲೆನಿಂತು ಬೇಸಾಯ, ಪಶುಪಾಲನಾದಿ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ತೊಡಗಿದಂತೆ ಬೇಸಾಯದ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಕಸುಬುದಾರರ ಅಗತ್ಯವುಂಟಾಯಿತು. ಬೆಳೆಬೆಳೆಯುವ ರೈತರು ಬೇಸಾಯವನ್ನೇ ಕಸುಬಾಗಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ ಕಮ್ಮಾರ, ಬಡಗಿ ಮೊದಲಾದವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಆಯಾಯ ಕಸುಬುಗಳಿಗೆ ಅವಲಂಬಿಸಿದರು. ಇಂತಹ ಕಸುಬುದಾರರೇ ಮುವ್ಯವಾಗಿದ್ದ ತಾಣಗಳು ಆ ಕಸುಬಿನ ಅಂಶತವನೊಳಗೊಂಡ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದುದನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಬಹುದು.

ಈ. ಜನಾಂಗಿಯ ಕಾರಣಗಳು : ಒಂದು ಕಸುಬಿಗಂಟಿಕೊಂಡ ಒಂದೇ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಕ್ಕೂಂದು ಅಥವಾ ಒಂದೇ ಜಾತಿಯ ಜನ ಒಂದೆಡೆ ವಾಸವಾಗುಳ್ಳ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಅವರವರ ಜಾತಿ ಜನಾಂಗದ ಹೆಸರುಗಳೇ ಅವರವರ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಬಂದವು. ಉದಾ : ಬೇಡರಹಳ್ಳಿ, ವಡ್ಡರಪಾಳ್ಳಿ, ಗೊಲ್ಲರಹಟ್ಟಿ ಮುಂತಾದವು.

ಸ್ಥಳನಾಮಗಳ ಮಟ್ಟು ಮತ್ತು ಪ್ರಸರಣ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಭೌಗೋಳಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳೇ ಪ್ರಥಾನವಾಗಿ ಕಂಡಬರುವ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳು ವಾಸ್ತವ ಸತ್ಯದ ಪದರಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಜಾನಪದೀಯ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಉಗಮವಾದ ಸ್ಥಳನಾಮದ ಸ್ವಷ್ಟಿ ದೃಷ್ಟಿ ಸ್ವಷ್ಟಿಯಾಗಿರದೇ ಸಮಷ್ಟಿ ಸ್ವಷ್ಟಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಜನರ ಬಾಯಿಂದ ಬಾಯಿಗೆ, ಕಿವಿಯಿಂದ ಕಿವಿಗೆ ಕಣಾರಕಣೀಯಾಗಿ ಹರಿದುಬಂದು ಒಂದು ನಿತ್ಯಿತ ರೂಪ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯೇ ಇತಿಹ್ಯಾ ಮರಾಣ ಮತ್ತು ಜನಪದ ನಿರ್ದಿಂಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬ ಪ್ರೇಸಿಡ್ ವ್ಯಕ್ತಿ, ದೇವತೆಗಳು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಘಟನೆಗಳು, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಭೌತಿಕ ಹರವು ಮತ್ತು ವಿಸ್ತಾರ, ಪಂಡಿತರ ಬೌದ್ಧಿಕಮಟ್ಟ, ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಉತ್ತಮಸೇವೆ ಕಾರ್ಖನೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಅರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಾಂತಿ ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳಿಂದಲೂ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳು ಜನ್ಮ ತಳೆಯುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕೆಂಗೇರಿ ಪರಿಸರದ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸೋಣ.

ಗ) ಅಗರ : ಅಗ್ರಹಾರದ ತಢ್ವವ ರೂಪವೇ ಅಗರ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಗ್ರಹಾರಗಳಿಂದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ವಾಸಮಾಡುವ ಸ್ಥಳ, ಯಲಹಂಕ ನಾಡಪ್ರಭು ಕೆಂಪೇಗೌಡರು ಇಂದಿನ ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರಿನಗರದ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿನ ಒಂದೆಟ್ಟು ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮನೆಗಳನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಅಗ್ರಹಾರವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿ ದಾನವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆ ಅಗ್ರಹಾರವೇ ಇಂದು ‘ಅಗರ’ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮವಾಗಿದೆ.

ಇ) ಉಲ್ಲಾಳು : ಉಲ್ಲಾಳು-ಹುಲ್ಲು ಬೆಳೆಯತ್ತಿದ್ದ ಪಾಳು ಭೂಮಿಯಾಗಿದೆ. ಹುಲ್ಲು ಉಲ್ಲು, ಮಹಾಪ್ರಾಣ ಅಕ್ಷರದ ಬದಲು ಅಲ್ಲಪ್ರಾಣ ಅಕ್ಷರವು ಆಗಮವಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಉಚ್ಛರಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಪ್ರಾಣ ಲೋಪವಾಗಿದೆ. ಹಾಳು-ಪಾಳು, ಇಲ್ಲಿ ಹಾ-ಪಾ ಅಕ್ಷರಗಳು ಪೆಲ್ಲಟವಾಗಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಯಥೇಚ್ಚವಾಗಿ ಹುಲ್ಲು ಬೆಳೆಯತ್ತಿದ್ದ ಹಾಳು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಂದರೆ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರದ ಈ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಉಲ್ಲಾಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಈ) ಎಲೆಚಿಕ್ಕನಹಳ್ಳಿ : ಏಲದೆಲೆ ಬೆಳೆಯತ್ತಿದ್ದ ಈ ಸ್ಥಳವು ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ಬೆಳೆ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಎಲೆಚಿಕ್ಕನಹಳ್ಳಿ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾಯತ್ರೆ ಸಮುದ್ರಾಯದವರು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕ - ಸಂಪುಟ ೪೮-೪೯

೪) ಅಂಚೆ ಪಾಳ್ಯ : ಅಂಚೆ+ಪಾಳ್ಯ ಎಂಬುದು ಇದರ ವಿಸ್ತೃತ ರೂಪ. ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭಕಾಲಫಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೆಂಗೇರಿ ಪ್ರದೇಶವು ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಕೆಂಗೇರಿಯಿಂದ ಏರಡು ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಅಂಚೆಕಬ್ಬೇರಿ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಅಂಚೆಪಾಳ್ಯ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

೫) ಕುಂಬಳಗೂಡು : ಕುಂಬಳ+ಗೂಡು, ಕುಂಬಳಕಾಯಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಕುಂಬಳಗೂಡು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕೆರೆದಿದ್ದಾರೆ, ಗೂಡು ಎಂಬುದು ವಸತಿ ಸೂಚಕ ಫಟಕವಾಗಿದೆ. ಯಲಹಂಕ ನಾಡಪ್ರಭುಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಾಪಾರ ಸ್ಥಳವಾಗಿತ್ತು.

೬) ಕೆಬ್ಬೆ ಹಳ್ಳಿ : ಕೆಂಪಾದ ಮಣ್ಣನಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿರುವ ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಕೆಬ್ಬೆ ಹಳ್ಳಿ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಂದು ಘಲವಶ್ವಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯ ಸ್ಥಳವಾಗಿದೆ.

೭) ಕೆಂಗುಂಟೆ : ಕೆಂಪಾದ+ಕುಂಟೆ, ಇಲ್ಲಿ ಕೆಂಪಾದ ಮಣ್ಣ ಹೇರಳವಾಗಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕುಂಟೆಗಳು ಸಹ ಇವೆ, ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಕೆಂಗುಂಟೆ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು.

೮) ಕೆಂಗೇರಿ : ಕೆಂಗೇರಿ ಸ್ಥಳನಾಮ ನಿಷ್ಪತ್ತಿ : ಕೆಂಗೇರಿಯ ಪ್ರಾಚೀನ ಹೆಸರು ‘ತೆಂಗೇರಿ’ ಎಂದು ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾಚೀನ ಶಾಸನವೊಂದರಲ್ಲಿ ದಾಖಿಲಾಗಿದೆ. ಕೆಂಗೇರಿ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಹೊರವಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಕೆರೆಯ (ಇಂದಿನ ಬುದ್ಧೇಸೋಪ್ಪಿನಕೆರೆ) ದಡದ ಮೇಲಿರುವ ಹುಟ್ಟು ಬಂಡೆಯ ಮೇಲಿನ ಕ್ರಿತ ಸುಮಾರು ಸಾವಿರದ ಮುನ್ಹಾರರ ಶಾಸನವೊಂದರಲ್ಲಿ ಈ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಹೆಸರು ‘ತೆಂಗೇರಿ’ ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿತವಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಪರಿಶೋಧಿತವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಬಜ್ಜೆರಿನಲ್ಲಿ (Historical Memore of Bangalore) ಎಂಬ ಐತಿಹಾಸಿಕ ದಾಖಿಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತೆಂಗೇರಿ ಎಂದೇ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಕೆಂಗೇರಿಯ ಕ್ರಿತ ಸಾವಿರದ ಏಳುನೂರ ಮೂವತ್ತೆಂಟರ ವೇಳೆಗೆ ಕೆಂಗೇರಿ ಎಂದು ಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದಿದುದಾಗಿ ಇದೇ ಬಯ್ಯೆರಿನಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಕೆಂಗೇರಿ ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ‘ಕೆಂಪಾದ ಕೇರಿ’ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ರೂಪಗೊಂಡಿರಬಹುದು ಎಂದು ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣನ ಪ್ರದೇಶದಿಂದಾಗಿ ಇದು ಕೆಂಪಾದ ಕೇರಿ ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೊಮ್ಮುಸುವ ಕೆಂಗೇರಿ ಎಂಬ ಸ್ಥಳನಾಮ ರೂಪಗೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಕೆಂಗೇರಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ ಪ್ರಾಚೀನ ಶಾಸನ ಮತ್ತು ಇತರ ದಾಖಿಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಹೆಸರು ತೆಂಗೇರಿ ಎಂದು ಇರುವುದರಿಂದ ಕೆಂಪಾದ ಕೇರಿ ಎಂಬ ನಿವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದು ಅರ್ಥಹೀನವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ತೆಂಗೇರಿ ಎಂಬ ಸ್ಥಳನಾಮವು ‘ತೆಂಕಣ ಕೇರಿ’ ಅಂದರೆ ‘ದಕ್ಕಿಣ ದಿಕ್ಕಿನ ಕೇರಿ’ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ರೂಪಗೊಂಡಿರಬಹುದು ಎಂದು ಮತ್ತೊಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ಕೆಂಗೇರಿ ಹಳೆಯ ಉಂಟಾಗಿ ಇಂದಿನ ಹೋಟೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯಗಳ ಸಮುಚ್ಛಯದ ತೆಂಕಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ದಕ್ಕಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಆದ್ದರಿಂದ ತೆಂಕಣ+ಕೇರಿ ಎಂಬುದರಿಂದ ‘ತೆಂಗೇರಿ’ ಎನ್ನುವ ಹೆಸರು ರೂಪಗೊಂಡಿರಬಹುದು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಕೆಂಗೇರಿ ಹಳೆಯ ಉಂಟಾಗಿ ದೇವಾಲಯಗಳ ಸಮುಚ್ಛಯದ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕು, ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ದೇವಾಲಯಗಳ ದಕ್ಕಿಣ ಕೇರಿ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ತೆಂಗೇರಿ ಸ್ಥಳನಾಮವು ರೂಪಗೊಂಡಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾಟಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯

‘ತಂಗಿನ+ಕೇರಿ’ ಅಂದರೆ ತಂಗು ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರದೇಶ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ತಂಗೇರಿ ಎಂಬ ಹೆಸರು ರೂಪಗೊಂಡಿರಬಹುದು. ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಈ ಪ್ರದೇಶವು ತಂಗಿನ ಮರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ವೃಷಭಾವತಿ ನದಿಯ ದಂಡಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ಉರಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ತಂಗಿನತೋಟಗಳು ಹೇರಳವಾಗಿದ್ದವು. ಕಳೆದ ಹದಿನ್ಯೆದಿಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನವರೆಗೂ ತಂಗಿನಮರಗಳು ಈ ಉರಿನ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲಿನ ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರವಾಗಿದ್ದವು. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕೊಳಜೆ ನೀರು ವೃಷಭಾವತಿ ನದಿಯನ್ನು ಮಲಿನಗೊಳಿಸಿದಂತೆ ಆ ಕೊಳಜೆ ನೀರು ಈ ಪ್ರದೇಶದ ತಂಗಿನ ಮರಗಳನ್ನು ಬಲಿತೆಗೆದುಕೊಂಡಿತು. ತಂಗಿನ ತೋಟಗಳೂ ಕಣ್ಣರೆಯಾದವು. ಬತ್ತದ ಗಢೆಗಳೂ ಮಾಯವಾದವು.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ತಂಗಿನ ಮರಗಳಿಂದಾಗಿ ಈ ಉರಿಗೆ ‘ತಂಗೇರಿ’ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ತಂಗೇರಿಯು ಕಂಗೇರಿ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ.

೬) ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಪಾಳ್ಯ : ಕೊಟ್ಟಿಗೆ, ದನಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಸ್ಥಳವಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹಸುಗಳನ್ನು ಸಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಲ್ಲಿನ ಮೂಲ ಕಸುಬು ಪಶುಸಂಗೋಪನೆಯಾಗಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಈ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೊಟ್ಟಿಗೆಪಾಳ್ಯ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

೧೦) ಕೊಮ್ಮೆಫಟ್ಟು : ಕೊಮ್ಮೆ+ಫಟ್ಟು, ಕೊಮ್ಮೆ>ಗುಮ್ಮೆ>ಕುಮ್ಮೆ = ತಗ್ಗು ಎಂದರ್ಥ, ಅಂದರೆ ಇದೊಂದು ಪಟ್ಟಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ. ಸಣ್ಣ ಮಟ್ಟ ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳಿರುವ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದ್ದು, ಹೆಚ್ಚು ಮರಗಿಡಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಸ್ಥಳವಾಗಿದೆ. ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಸಮತಟ್ಟಾದ ಭೂಮಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪರಿಸರದ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಈ ಹೆಸರನ್ನು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಂಗೇರಿಯಿಂದ ಕೇವಲ ಮೂರು ಕೆಲೋಮೀಟರ್ ಅಂತರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಕೊಮ್ಮೆಫಟ್ಟು ಪರಿಸರವು ಹಚ್ಚಿಸಲಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

೧೧) ಕೋಡಿ ಪಾಳ್ಯ : ಕೋಡಿ+ಪಾಳ್ಯ ಎಂದು ವಿಭಾಗಿಸಿದಾಗ, ಕೋಡಿ ಎಂದರೆ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿದ ನಂತರ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ನೀರು ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವ ಜಾಗವನ್ನು ಕೋಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಪಾಳ್ಯ ಎಂದರೆ ಜನರು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿರುವುದು. ಕೆರೆಕೋಡಿಯಿಂದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಗ್ರಾಮದೇ ಕೋಡಿಪಾಳ್ಯ ಗ್ರಾಮದಾಗಿದೆ.

೧೨) ಗುಲಗಂಜಿಹಳ್ಳಿ : ಗುಲಗಂಜಿ ಹಳ್ಳಿ ಎಂಬ ಸ್ಥಳನಾಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಗುಲಗಂಜಿ ಗಿಡಗಳು ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇದ್ದ ಕಾರಣದಿಂದ ಸಸ್ಯವಾಚಿಯಾಗಿ ಈ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಗುಲಗಂಜಿ ಹಳ್ಳಿ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ.

೧೩) ಗೊರಗುಂಟಿಪಾಳ್ಯ : ಗೊರ+ಗುಂಟಿ+ಪಾಳ್ಯ ಎಂದು ವಿಸ್ತರಿಸಿದಾಗ, ‘ಗೊರ’ ಎಂಬ ಪದವು ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿದೆ. ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಗೊರ ಪದಕ್ಕೆ ‘ಕುರಿ’ ಎಂದರ್ಥ ಗುಂಟಿ>ಕುಂಟಿ ಎಂದು ಅಧ್ಯೇತಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕುರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಸಾಕು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಕುಡಿಯಲು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿರುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಗೊರಗುಂಟಿ ಎಂದೂ, ಅದು ವಸತಿ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಗೊರಗುಂಟಿಪಾಳ್ಯ ಎಂಬ ಸ್ಥಳನಾಮ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

೧೪) ಗೊಲ್ಲರ ಹಟ್ಟಿ : ಗೊಲ್ಲರ ಕಾಡುಗೊಲ್ಲರ ಸಮುದ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದಂತಹ ಜನಾಂಗದವರು ಇದ್ದಂತಹ ಸ್ಥಳ. ಹಟ್ಟಿ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಜುಂಜಪ್ಪ ದೇವಾಲಯವಿದೆ. ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಜುಂಜಪ್ಪ ಕಾವ್ಯವು

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾಟಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕ - ಸಂಪುಟ ೪೮-೪೯

ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ. ಕಾಡುಗೊಲ್ಲರ ಆರಾಧ್ಯ ದೈವ ಜುಂಜಪ್ಪ ದೇವರು. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತೀ ವರ್ಷ ಬಹಳ ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿ ಜಾತೀಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಮುಖ್ಯ ಕಸುಬು ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ. ಗೊಲ್ಲರಹಟ್ಟಿ ಗ್ರಾಮವು ಚಿಕ್ಕಗೊಲ್ಲರಹಟ್ಟಿ, ದೊಡ್ಡಗೊಲ್ಲರ ಹಟ್ಟಿ ಎಂಬ ಎರಡು ಹಳ್ಳಿಗಳು ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿವೆ.

೧೫) ಗೋಣಿ+ಮರ : ಗೋಣಿ+ಮರ, ಗೋಣಿಮರಗಳು ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿನ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಗೋಣಿಮರ ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ. “ಮರ” ಎಂದರೆ ದೊಡ್ಡ ಉರು ಎಂದರ್ಥ ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ಗ್ರಾಮದ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಫಲವತ್ತಾದ ಭೂಮಿ ಇದೆ.

೧೬) ಚಿಕ್ಕ+ಬಸ್ತಿ : ಚಿಕ್ಕ+ಬಸ್ತಿ ಎಂಬುದು ಇದರ ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಬಸ್ತಿ ಎಂಬುದು ವಸತಿ ಶಬ್ದದ ತದ್ವಾರಾಪವಾಗಿದೆ. ಮುಸ್ಲಿಂಮರು ವಾಸವಿರುವ ಈ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಸ್ತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಬಸ್ತಿ, ದೊಡ್ಡಬಸ್ತಿ ಎಂಬ ಎರಡು ಗ್ರಾಮಗಳಿವೆ. ಕಡಿಮೆ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮನೆಗಳಿಂದ ಗ್ರಾಮವು ಚಿಕ್ಕಬಸ್ತಿ ಎಂದು ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮನೆಗಳಿರುವ ಗ್ರಾಮವು ದೊಡ್ಡ ಬಸ್ತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

೧೭) ಜ್ಞಾನಚೋತಿನಗರ : ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಜ್ಞಾನಭಾರತಿ ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದಕಾರಣ ನಗರವನ್ನು ಜ್ಞಾನಚೋತಿನಗರ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

೧೮) ದುಬಾಸಿಪಾಳ್ಯ : ದುಬಾಸಿ+ಪಾಳ್ಯ ಎಂದು ವಿಭಾಗಿಸಿದಾಗ ದುಬಾಸಿ ಎಂಬ ಪದವು ದ್ವಿಭಾಷಿ ಪದದಿಂದ ನಿಷ್ಪನ್ನಗೊಂಡಿದೆ. ಎರಡು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವ ಜನರು ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿವಾಗಿದ್ದರು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿನ ಜನರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕ್ರೀಡೆಯನ್ನು ಮಿಷನರಿ ಆಸ್ಟ್ರೇಗಳೂ ಈಗಲೂ ಇಲ್ಲವೇ. ಅವರಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ನ್ನು ಕಲಿತ ಸ್ಥಳೀಯ ದ್ವಿಭಾಷಿಯೊಬ್ಬನಿಂದಾಗಿ ಈ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ದುಬಾಸಿಪಾಳ್ಯ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ.

೧೯) ದೇವಗರೆ : ದೇವರೆ+ಕೆರೆ, ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ದೇವಾಲಯವಿದ್ದು ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಈ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ದೇವಗರೆ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಕರೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯವು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಜಾತೀಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಗ್ರಾಮವು ಕಂಗೇರಿಯಿಂದ ಸುಮಾರು ಎಂಟರಿಂದ ಒಂಬತ್ತು ಕೆಲೋಮೀಟರ್ ಅಂತರದಲ್ಲಿದೆ.

೨೦) ದೊಡ್ಡ ಆಲದಮರ : ದೊಡ್ಡ ಆಲದಮರ ಹೆಸರೇ ಸೂಚಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಈ ಉರಿನಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದಾದ ಆಲದಮರವಿದೆ. ಈ ಆಲದ ಮರವು ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ನೂರಾರಿಂದ ಇದುನೂರು ವರ್ಷಗಳಪ್ಪು ಹಳೆಯದಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಕಂಗೇರಿಯಿಂದ ಸುಮಾರು ಹನ್ನೆರಡು ಕೆಲೋಮೀಟರ್ ದೂರದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಸ್ಥಳದ ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ಒಂದೇ ಮರದ ಬಿಳಿಗಳು ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಬೃಹತ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಆಲದ ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮುನೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನವಿದೆ.

೨೧) ದೊಡ್ಡೇರಿ : ದೊಡ್ಡ+ವರಿ, ದೊಡ್ಡದು ಎಂದರೆ ಹಿಡಿದಾದ ಏರಿ ಎಂಬುದು ಕರೆಯ ಏರಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಗ್ರಾಮವು ಕರೆಯ ಏರಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ‘ದೊಡ್ಡೇರಿ’ ಎಂಬ ಸ್ಥಳನಾಮ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಕೃಷಿ, ದಿನನಿತ್ಯದ ಚುಟ್ಟವರಿಗೆ, ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಕರೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಜನರು ವಾಸ್ತವ್ಯ ಹೊಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಏರಿಯ ಪಕ್ಕದ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ದೊಡ್ಡೇರಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

೨೭) ನಾಗದೇವನಹಳ್ಳಿ : ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ನಾಗರ ಕಲ್ಲುಗಳು ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿದ್ದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಾಗದೇವಾಲಯ ಇರುವ ಸ್ಥಳವಾಗಿದೆ. ನಾಗದೇವನ+ಹಳ್ಳಿ=ನಾಗದೇವನ ಹಳ್ಳಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ನಾಗರಕಟ್ಟಿ ಇರುವುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ನಾಗರ ಪಂಚಮಿ ಹಬ್ಬದಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸುತ್ತಾರೆ.

೨೮) ನಾಗರಬಾವ : ನಾಗರ+ಭಾವಿ, ನಾಗರ ಹಾವುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರದೇಶವೇ ನಾಗರಬಾವ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ನಾಗರಬಾವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಜ್ಞಾನಭಾರತಿ ಆವರಣವಿದ್ದು ಈಗಲೂ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಾಗರ ಹಾವುಗಳು ಯಂತ್ರೇಜ್ಞವಾಗಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ ಅಂಶ.

೨೯) ಪಟ್ಟಣಗರೆ : ಪಟ್ಟಣ+ಕರೆ ಎಂದು ಅಧ್ಯೋಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕೆಂಪೇಗೌಡರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಗೇರಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಪಟ್ಟಣವಾಗಿತ್ತು. ಕಂಗೇರಿಯ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿರುವ ಕರೆಗೆ ಪಟ್ಟಣಕರೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದು ಆ ಕರೆಯ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿರುವ ಜನವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಪಟ್ಟಣಗರೆ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ.

೩೦) ಪಂತರ್ಪಾಳ್ಯ : ಪಂತ್ರೆ ಎಂಬುದು ವ್ಯಕ್ತಿನಾಮವಾಗಿದ್ದು, ಮೃಸೂರಿನ ದಿವಾನೋರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಗುಂಡೋಪಂತ್ರೆ ಅವರ ಹೆಸರಿನಿಂದಾಗಿ ಗುಂಡೋ ಪಂತರ್ಪಾಳ್ಯ ಎಂದು ಹೆಸರು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದ್ದು. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಪಂತರ್ಪಾಳ್ಯ ಎಂದು ರೂಪಗೊಂಡಿತು.

೩೧) ಬಾಬಸಾಬರಪಾಳ್ಯ : ಬಾಬಸಾಬರ+ಪಾಳ್ಯ ಎಂದು ವಿಂಗಡಿಸಿ ನೋಡುವುದಾದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಜನಾಂಗದವರು ನೆಲೆಸಿರುವ ಸ್ಥಳವೆಂದು ಹೊರನೋಟಕ್ಕೆ ಕಾಣಬಹುದು. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವತ್ತೆಯು ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದು, ಬಾಬಾ ಸಾಬರು ಎಂಬ ಪದವು ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರು ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಬಾಬಾ ಸಾಬರು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದು ಜನರು ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

೩೨) ಬೆಟ್ಟನ ಪಾಳ್ಯ : ಬೆಟ್ಟನ+ಪಾಳ್ಯ=ಬೆಟ್ಟನಪಾಳ್ಯ. ಈ ಸ್ಥಳನಾಮವು ವ್ಯಕ್ತಿಸೂಚಕವಾಗಿದ್ದು ಬೆಟ್ಟ ಎಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ಥಳನಾಮ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಿದೆ.

೩೩) ಭೈರವಸಂದ್ರ : ಭೈರವ ದೇವಾಲಯವಿರುವ ಈ ಸ್ಥಳದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಕರೆಯೋಂದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಸಮುದ್ರ>ಕರೆ – ಅಂದರೆ ನೀರಿರುವ ಪ್ರದೇಶ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೇವಾಲಯದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಅಥವಾ ಕರೆಯೋಂದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಭೈರವಸಂದ್ರ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

೩೪) ಮರಿಯಪ್ಪನ ಪಾಳ್ಯ : ಮರಿಯಪ್ಪನ+ಪಾಳ್ಯ ಈ ಗ್ರಾಮನಾಮವು ವ್ಯಕ್ತಿ ಸೂಚಕವಾಗಿದೆ. ಮರಿಯಪ್ಪ ಎಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮರಿಯಪ್ಪನ ಪಾಳ್ಯ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ಮರಿಯಪ್ಪರವರ ಕೊಡುಗೆ ಏನೆಂದರೆ ಪಿ.ಡಬ್ಲ್ಯೂ.ಡಿ ಮಂತ್ರಿ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಇವರು ಸುಮಾರು ನೂರ್ತೆವರ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ತಲಾ ಎರಡು ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿಸಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆ ಮನೆಗಳಿರುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಆ ಜನರು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ, ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಗೌರವಾರ್ಥ ಮರಿಯಪ್ಪನಪಾಳ್ಯ ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಇ೦) ಮುತ್ತರಾಯನಗರ : ಮುತ್ತರಾಯ ಎಂಬುದು ಆಂಜನೇಯ ಸ್ವಾಮಿಯ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಸರಾಗಿದ್ದು, ಮುತ್ತರಾಯ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ವಿಗ್ರಹ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಈ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಮುತ್ತರಾಯನಗರ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಜ್ಯೋತಿಷ್ ದಾಸ್ ಎಂದೂ ಸಹ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಇ೧) ಮೂಡಲ ಪಾಳ್ಯ : ಮೂಡಲ ಎಂಬುದು ಮೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಾಗಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿನ ಜನನಿಬಿಡ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಮೂಡಲಪಾಳ್ಯ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಧುನಿಕರಣ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುವ ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಬೃಹತ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದೆ.

ಇ೨) ಮೈಲಸಂದ್ರ : ಕೆಂಗೇರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸುಮಾರು ೧೫೫೦ರ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಶಾಸನವೇಂದರಲ್ಲಿ ಕುಕ್ಕಲನಾಡಿನ ದೊರೆ ನರಲೋಕಗಂಡ ಬಿರುದಾಂಕಿತನಾದ ಮೈಲನಾಯಕನ ತಂಡ ಕೋಟೆಯ ನಾಯಕನು ಮೂರುಲೋಕ ಗಂಡ ಎಂಬ ಬಿರುದು ಹೊಂದಿದ್ದನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದೆ. ಕೆಂಗೇರಿ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಹಲಗೆ ವಡೆಯರಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀಶ ೧೫೫೦ರ ಶಾಸನದ ಪ್ರಕಾರ ಮೈಲನಾಯಕ ಹಾಗೂ ಚನ್ನಯ್ಯನಾಯಕರು ಕೋಟೆಯ ನಾಯಕನ ಕುಮಾರರು ಎಂದು ತಿಳಿಯತ್ತದೆ. ಮೈಲೆಯ ನಾಯಕನು ಹೊಯ್ಯಳ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಮೂರನೇ ಏರಬಲ್ಲಾಳನ ದಂಡನಾಯಕನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಕುಕ್ಕಲನಾಡ ಪ್ರಭು ನರಲೋಕ ಗಂಡ ಬಿರುದಾಂಕಿತನಾದ ಮೈಲನಾಯಕನು ಕೆಂಗೇರಿ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದಿದ್ದನು. ಈತನ ಹಲವಾರು ಶಾಸನಗಳು ಕೆಂಗೇರಿಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇವೆ. ಈತನ ಒಂದು ಅಪ್ರಕಟಿತ ಶಾಸನವು ಕೆಂಗೇರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ. ಈ ಮೈಲನಾಯಕನು ತನ್ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಒಂದು ಕರೆಯ ಸಮೀಪದ ಉರು ಮೈಲಸಂದ್ರ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ.

ಇ೩) ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರಿನಗರ : ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರಿ ದೇವಾಲಯವಿರುವ ಕಾರಣ ಅದರ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರಿನಗರ ಎಂದು ಹೆಸರು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಪ್ರಮುಖ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರಿ ದೇವಾಲಯವು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತೊಂದು ನಲವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಂದೀಗೆ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ.

ಇ೪) ರಾಮಸಂದ್ರ : ‘ಸಂದ್ರ’ ಎಂಬುದು ಜಲವಾಚಿ ಶಬ್ದವಾಗಿದೆ. ಸಮುದ್ರ>ಸಂದ್ರ, ಕರೆ ಎಂದರ್ಥ, ನೀರಿರುವ ಸ್ಥಳವಾಗಿದೆ. ರಾಮನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕರೆ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿದ್ದ ಆ ಕರೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ರಾಮಸಂದ್ರ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ಕೆಂಗೇರಿಯ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುವ ರಾಮಸಮುದ್ರವು ಶ್ರೀಶ ೧೫೫೦ರ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಕ್ಕಲನಾಡಿನ ಪ್ರಭು ಮಹಾಸಾಮಂತಾಧಿಪತಿಯಾಗಿದ್ದ ಕೋಟೆಯ ನಾಯಕನು ಹೊಯ್ಯಳರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನೆಂಬ ವಿವರಗಳಿವೆ.

ಇ೯) ವಡ್ಡರಪಾಳ್ಯ : ವಡ್ಡರಪಾಳ್ಯ ಜನಾಂಗಸೂಚಕ ಸ್ಥಳನಾಮವಾಗಿದೆ. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯ ಉಪಜಾತಿ ‘ವಡ್ಡರು’ ಜನಾಂಗದವರು ವಾಸಿಸುವ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ವಡ್ಡರಪಾಳ್ಯ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು.

ಇ೧೦) ವಳಗೆರೆಹಳ್ಳಿ : ಒಳ+ಕರೆ+ಹಳ್ಳಿ= ವಳಗೆರೆ ಹಳ್ಳಿಯಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ‘ಕ’ ಎಂಬ ಅಕ್ಷರವು ‘ಗ’ ಅಕ್ಷರವಾಗಿ ಆದೇಶವಾಗಿದೆ. ಕೆಂಗೇರಿ ಕರೆಯ ಒಳಭಾಗ ಅಂದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗ್ರಾಮವಿದ್ದು ಎಲ್ಲಾ ಜನಾಂಗದವರು ವಾಸವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಶ ೧೦೬೦ರಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಸಿರುವ ಚೋಳದೊರೆಯ

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾಟಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕ - ಸಂಪುಟ ೪೮-೪೯

ಶೀಲಾಶಾಸನವೇಂದು ದೊರೆತಿದೆ. ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಜೋಳರ ದೊರೆ ಯುವರಾಜೇಂದ್ರ ಜೋಳದೇವನು ಕೆಂಗೇರಿಯ ಈಶ್ವರಿ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ದಾನದ ಬಗೆಗಿನ ವಿವರಗಳನ್ನು ತಮಿಳು ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

೫೨) ಶ್ರೀಗಂಥದಕಾವಲ್ : ಭೌಗೋಳಿಕ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಕಾವಲ್ ಕಾವಲು ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗಂಥದ ಮರಗಳು ಇರುವುದರಿಂದ ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಶ್ರೀಗಂಥದಕಾವಲೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

೫೩) ಸುಂಕದಕಟ್ಟಿ : ಸುಂಕ ಎಂದರೆ 'ತೆರಿಗೆ' ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಸಂಗೃಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸುಂಕದಕಟ್ಟಿಯೆಂಬ ಹೆಸರು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಜನವಸತಿ ಸ್ಥಳವಾಗಿದ್ದು ಸುಂಕದ ಕಟ್ಟಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

೫೪) ಸೂಲಕರೆ : ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರಾಜಮನೆತನಗಳು ಆಳ್ಳಕೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವೇಶಾವೃತ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತಹ ಒಬ್ಬ ಸೂಳೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಕೆರೆ. ಸೂಳೆ ತನಗೆ ಬಂದ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಆ ಗ್ರಾಮ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿನ ಜನರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ನೀರನ್ನು ಸಂಗೃಹಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಕೆರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾಳೆ. 'ಸೂಳೆಕೇರಿ' ಸೂಳೆಕರೆ ಎಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮೇಣ ಜನರು ಆದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಳೆಕರೆಯನ್ನು ಸೂಲಕರೆಯೆಂದು ಉಚ್ಛರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆಕೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಕರೆ ಈಗಲೂ ಅಲ್ಲಿದ್ದು ಜನರ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಪಶುಪಕ್ಷಿ ಜಾನುವಾರಗಳಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದೆ.

೫೫) ಹೆಜ್ಜಾಲು : ಹಿರಿದಾದ+ಜಾಲ=ಹೆಜ್ಜಾಲು, ಜಾಲವೆಂಬುದು ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಮರ, ಜಾಲಿಮುಳ್ಳನ ಮರವೆಂದೇ ಎಲ್ಲಾರಿಗೂ ಜಿರಪರಿಚಿತವಾಗಿದೆ. ಹಿರಿಯ ಅಂದರೆ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಜಾಲಿಮರಗಳು ಇದ್ದಂತಹ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಹೆಜ್ಜಾಲ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಜಾಲಿಮರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆ ಆಗಿದ್ದು, ಜನವಸತಿ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಹೆಜ್ಜಾಲವೆಂದೇ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧. ಕೆಂಗೇರಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆ : ಡಾ. ಎಂ.ಜಿ. ಮಂಜುನಾಥ
೨. ಸ್ಥಳನಾಮಗಳ ವ್ಯಾಸಂಗ : ಮೌ. ದೇ.ಜ.ಗೌ
೩. ಸಕಲೇಶಮರ ಪರಿಸರದ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳ ಅಧ್ಯಯನ : ಡಾ. ವಿಶ್ವನಾಥ

ಈ ಸಂಜಿಕೆಯ ಬರಹಗಾರರು

ಡಾ. ಎಸ್.ಡಿ. ಶತೀಕಲಾ

ಸಹಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ
ಮಾನಸಗಂಗೋತ್ತಿ, ಮೃಸೂರು
ಮೊ : ಇಲಿಂಫೆರ್‌ಎಲ್‌ಎಲ್

ಸುನೀಲ್ ಕುಮಾರ್ ಹೆಚ್.ಎಂ.
ಮರಿಮಲ್ಲಪ್ಪ ಕಾಲೇಜು
ಮೃಸೂರು
ಮೊ : ಇಲ್‌ಎಲ್‌ಎಲ್‌ಎಲ್

ವಿಶ್ವಲ ವಗ್ನ್

ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ
ವಿಜಯನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ
ಮೊ : ಇಲ್‌ಎಲ್‌ಎಲ್‌ಎಲ್

ಉಪಾರಾಣಿ

ಕನ್ನಡ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆ,
ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದಜ್ಞ ಕಾಲೇಜು,
ಮುಧೋಳ, ಬಾಗಲಕೋಟಿ ಜಿಲ್ಲೆ.
ಮೊ : ಇಲ್‌ಎಲ್‌ಎಲ್‌ಎಲ್
queenofdawn5@gmail.com

ಹೋರೆಯಾಲ ದೋರೆಸ್ಟಾಮಿ

ಎ.ಸಂ.ಇ, ಇನೆಯ ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆ (ಉತ್ತರ)
ಇನೆಯ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ ವಿವೇಕಾನಂದ ನಗರ
ಮೃಸೂರು-ಫೆಂಪ್ತು ೧೨೫.
ಮೊ : ಇಲ್‌ಎಲ್‌ಎಲ್‌ಎಲ್
horedore1@gmail.com

ಡಾ. ದಿವ್ಯ ಕೆ.ಎಲ್.

ಸಂಶೋಧನ ಸಹಾಯಕರು
ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ
ಮಾನಸಗಂಗೋತ್ತಿ, ಮೃಸೂರು
ಮೊ : ಇಲ್‌ಎಲ್‌ಎಲ್‌ಎಲ್
divyalasyakl@gmail.com

ಹನುಮಂತಪ್ಪ ಬನ್ನಿ

ಸಂಶೋಧನಾರ್ಥಿ
ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ
ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು
ಮೊ : ಇಲ್‌ಎಲ್‌ಎಲ್‌ಎಲ್

ಡಾ. ಎನ್.ಆರ್. ಚಂದ್ರೇಗೌಡ

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಭಾಗ
ಕನಾರಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮೃಸೂರು
ಮೊ : ಇಲ್‌ಎಲ್‌ಎಲ್‌ಎಲ್

drnrchandregowda@gmail.com

ಡಾ. ಗೋವಿಂದರಾಜು ಎನ್.

ಕನ್ನಡ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದಜ್ಞ ಕಾಲೇಜು
ಹೆಬ್ಬಾಗ್ರಹ, ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ
ಮೊ : ೧೧೬೦೫೯೧೦೬೮
gollahalligovindraj@gmail.com

ಡಾ. ಎಂ. ದೇವಮೃಷ್ಟಿ

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಮಹಾರಾಣಿ ಮಹಿಳಾ ಕಲಾ ಕಾಲೇಜು.
ಮೃಸೂರು
ಮೊ : ೮೫೦೫೫೧೫೧೬೨

ಕಾಣ್ಡೆ ವಿ.

ಗೌಡರ ಹುಂಡಿ (ವಿ)
ರಾಮಪುರ (ಅ), ನಂಜನಗೂಡು ತಾ
ಮೃಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ, ಕರ್ನಾಟಕ
ಮೊ : ಇಲ್‌ಎಲ್‌ಎಲ್‌ಎಲ್

ಮಂಜುನಾಥ್ ಎನ್.

ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ
ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ
ಮಾನಸಗಂಗೋತ್ತಿ, ಮೃಸೂರು
ಮೊ : ಇಲ್‌ಎಲ್‌ಎಲ್‌ಎಲ್

ಮಾನವಿಕ ಕಣಾರಟಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ – ಸಂಪುಟ ೪೮–೪೯